



www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2021 – Numri: 206

Tiranë – E premte, 31 dhjetor 2021

PËRMBAJTJA

	Faqe
Ligj nr. 131/2021, datë 20.12.2021	Për ratifikimin e marrëveshjes së financimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga Këshilli i Ministrave, Kosovës, përfaqësuar nga Ministria e Integritetit Evropian, dhe Komisionit Evropian për Programin e Bashkëpunimit Ndërkufitar IPA II, Shqipëri–Kosovë 2014–2020, alokimet për vitin 2020.....
	21089
Dekret i Presidentit nr. 13403, datë 24.12.2021	Për shpallje ligji.....
	21153
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 835, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror znj. Nora Neki Çashku.....
	21153
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 836, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror z. Fatos Hasan Muço.....
	21153
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 837, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror z. Thoma Pandi Gaqi.....
	21154
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 838, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror z. Uran Remzi Xhafa.....
	21154
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 839, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror znj. Diana Jorgo Çuli.....
	21154
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 840, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror z. Bujar Tajar Asqeri.....
	21154
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 841, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror z. Kozma Vasil Dushi.....
	21155
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 842, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror z. Shaban Hysen Uka.....
	21155

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 843, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror z. Ylli Riza Drishti.	21155
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 844, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror z. Zhani Vasil Petropullos (Ziçishti).....	21155
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 845, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror znj. Eva Prokop Kavaja.....	21156
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 846, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror znj. Diana Andrea Toçe (Ziu).....	21156
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 847, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror z. Lluka Petraq Qafoku.....	21156
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 848, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror znj. Marjeta Stefan Ljarja.....	21156
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 849, datë 29.12.2021	Për dhënie shtese pensioni të posaçëm shtetëror z. Sotiraq Ilia Bratko.....	21157
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 852, datë 29.12.2021	Për kompensimin financiar të pronarëve të pasurisë së paluajtshme, që preket nga ndërtimet e legalizuara.....	21157
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 853, datë 29.12.2021	Për disa ndryshime në vendimin nr. 307, datë 16.4.2020, të Këshillit të Ministrave, “Për përdorimin e fondit të rindërtimit, për financimin e ndërtimit dhe të rikonstruksionit të infrastrukturës publike në zonat e reja të shpallura për zhvillim të detyruar”, të ndryshuar	21159
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 855, datë 29.12.2021	Për përcaktimin e kushteve minimale të jetesës dhe të kushteve sociale për kërkuesit e mbrojtjes ndërkombëtare.....	21159
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 857, datë 29.12.2021	Për ngritjen dhe funksionimin e Regjistrit Elektronik Kombëtar për të Huajt në Republikën e Shqipërisë.....	21160
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 862, datë 29.12.2021	Për shpronësimin, për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga vendosja e servitutit të kalimit, pjesë e projektit të gazsjellësit <i>Trans Adriatik Pipeline</i> (projekti TAP), në zonat Berat, Skrapar, Fier, Lushnjë, Devoll dhe Korçë.....	21162
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 864, datë 29.12.2021	Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr. 490, datë 19.7.2017, të Këshillit të Ministrave, “Për shpronësimin, për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga realizimi i projektit “Vlora–ACU, rikualifikimi urban në qytetin e Vlorës, përgjatë P4, C2, A, B, C” dhe ‘Ndërtim i rrugës – vazhdim i unazës Vlorë–Uji i Ftohtë’”, të ndryshuar.....	21169

Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 865, datë 29.12.2021	Për disa shtesa dhe ndryshime në vendimin nr. 741, datë 9.9.2015, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e formës, rasteve të kthimit dhe mënyrës së llogaritjes së garancive financiare për rehabilitimin e mjedisit, për realizimin e programit minimal të punës dhe realizimin e investimit në veprimtarinë minerare”.....	21173
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 866, datë 29.12.2021	Për autorizimin e Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë për të vijuar procedurën e negocimit të kontratës së re, me shoqëritë “Gener 2” sh.p.k. dhe “G2 Infra” sh.p.k.....	21174
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 867, datë 29.12.2021	Për një shtesë në vendimin nr. 175, datë 17.3.2021, të Këshillit të Ministrave, “Për ngritjen, organizimin dhe funksionimin e spitalit rajonal ‘Memorial’, në Fier, si projekt pilot”, të ndryshuar.....	21180
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 868, datë 29.12.2021	Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr. 597, datë 4.9.2019, të Këshillit të Ministrave, “Për përcaktimin e procedurave, dokumentacionit dhe masës mujore të përfitimit të ndihmës ekonomike dhe përdorimit të fondit shtesë mbi fondin e kushtëzuar për ndihmën ekonomike”.....	21180
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 870, datë 30.12.2021	Për financimin e projektit “Ekipet sportive–2022” në kuadër të Lëvizjes Olimpik Shqiptare të Komitetit Olimpik Kombëtar Shqiptar (KOKSH).....	21181
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 871, datë 31.12.2021	Për disa shtesa në vendimin nr. 929, datë 17.11.2010, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin dhe përdorimin e fondit të veçantë”, të ndryshuar.....	21181
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 851, datë 29.12.2021	Për miratimin e transfertës kapitale në llogari të Fondit Shqiptar të Zhvillimit.....	21182
Vendim i Bankës së Shqipërisë nr. 68, datë 22.12.2021	Për disa ndryshime në rregulloren “Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit”.....	21182
Vendim i Bankës së Shqipërisë nr. 71, datë 22.12.2021	Për miratimin e rregullores “Për funksionimin e sistemit AIPS EURO për shlyerjen e transfertave vendëse për klientë në euro”.....	21191
Udhëzim i ministrit të Arsimit dhe Sportit nr. 24, datë 24.12.2021	Për procedurat e organizimit të konkursit për tekstin e vetëm të përbashkët “Abetare”.....	21210
Njoftim i Ministrisë për Evropën dhe Punët e Jashtme nr. 18454, datë 28.12.2021	Mbi hyrjen në fuqi të marrëveshjes ndërkombëtare.....	21211



LIGJ
Nr. 131/2021

**PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES
SË FINANCIMIT NDËRMJET
REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË,
PËRFAQËSUAR NGA KËSHILLI I
MINISTRAVE, KOSOVËS,
PËRFAQËSUAR NGA MINISTRIA E
INTEGRIMIT EVROPIAN, DHE
KOMISIONIT EVROPIAN PËR
PROGRAMIN E BASHKËPUNIMIT
NDËRKUFITAR IPA II, SHQIPËRI-
KOSOVË 2014–2020,
ALOKIMET PËR VITIN 2020**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet marrëveshja e financimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga Këshilli i Ministrave, Kosovës, përfaqësuar nga Ministria e Integrimit Evropian, dhe Komisionit Evropian për programin e bashkëpunimit ndërkufitar IPA II, Shqipëri–Kosovë 2014–2020, alokimet për vitin 2020, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren zyrtare.

Miraturar në datën 20.12.2021.

Shpallur me dekretin nr. 13403, datë 24.12.2021, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Ilir Meta.

MARRËVESHJA E FINANCIMIT

KUSHTET E VEÇANTA

Komisioni Evropian, në vijim i referuar si **“Komisioni”** ose **“pala”**, e cila vepron në emër të Bashkimit Evropian, në vijim i referuar si **“Bashkimi”**,

nga njëra anë dhe

Republika e Shqipërisë, e përfaqësuar nga Këshilli i Ministrave dhe Kosova¹, e përfaqësuar nga Ministria e Integrimit Evropian që në vijim referohen bashkërisht si **“Përfituesit e IPA II”** ose veçmas si **“përfituesja e IPA II”** ose **“pala”**,

nga ana tjetër,

dhe bashkërisht të referuara si “palët”

KANË RËNË DAKORD SI MË POSHTË:

Neni 1 - Programi i Veprimit

1. Bashkimi bie dakord të financojë dhe përfituesit e IPA II bien dakord të pranojnë financimin për alokimet e vitit 2020 të Programit të Veprimit në vijim, siç përshkruhet në shtojcën I:

Programi i Veprimit të Bashkëpunimi Ndërkufitar midis Republikës së Shqipërisë dhe Kosovës* për vitet 2018–2020.

(Numri i angazhimit (CRIS): 2020 / 041-459)

Ky Program Veprimi financohet nga Buxheti i Bashkimit në bazë të aktit themelor në vijim: Instrumenti për Asistencën e Paraanëtarësimit (IPA II)².

Nuk kërkohet kontribut financiar nga përfituesit e vendeve IPA II.

2. Kostoja e totale e llogaritur për fondet e vitit 2020 të këtij Programi Veprimi është 1,270,588 euro dhe kontributi maksimal i Bashkimit për këtë Program Veprimi është vendosur 1.080.000 euro.

Neni 2 - Periudha e ekzekutimit dhe periudha e zbatimit operacional

1. Siç përcaktohet në nenin 1 (1) të shtojcës II, periudha e ekzekutimit të kësaj Marrëveshjeje Financimi është caktuar 12 vjet nga hyrja në fuqi e kësaj Marrëveshjeje Financimi.

* Ky përcaktim nuk cenon qëndrimet mbi statusin, dhe në përputhje me Rezolutën 1244/1999 të UNSCR dhe Opinionin e GjND-së për shpalljen e pavarësisë së Kosovës.

² Rregullorja nr. 231/2014 (BE) e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit e datës 11 mars 2014 që krijon një Instrument për Asistencën e Paraanëtarësimit (IPA II), OJ L 77, 15.3.2014, f. 11.



2. Siç përcaktohet në nenin 1 (2) të shtojcës II, periudha e zbatimit operacional të kësaj Marrëveshjeje Financimi është caktuar 6 vjet nga hyrja në fuqi e kësaj Marrëveshjeje Financimi.

Neni 3 - Adresat dhe komunikimi

I gjithë komunikimi në lidhje me zbatimin e kësaj marrëveshjeje financimi duhet të jenë në formë të shkruar, duke iu referuar shprehimisht Programit të Veprimit, siç identifikohet në nenin 1 (1) dhe do të dërgohet në adresat e mëposhtme:

a) për Komisionin

Drejtoria e Përgjithshme për Fqinjësinë dhe Negociatat për Zgjerimin (DG NEAR) Directorate D

Rue de la Loi 15

B-1049 Brussels

Belgjikë

Adresa e email-it: NEAR-D4@ec.europa.eu

b) për përfituesit e IPA II

Për Republikën e Shqipërisë:

Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme

Drejtoria e Bashkëpunimit Territorial

Bulevardi “Gjergj Fishta”, nr. 6

Tiranë, Shqipëri

Adresa e e-mail-it: info@mfa.gov.al

Për Kosovën:

Ministria e Integrimit Evropian

Godina e Qeverisë, kati 9, zyra 905.910.

Rruga “Nënë Tereza”, 10000 Prishtinë, Kosovë

Adresa e e-mail-it: mei@rks-gov.net

Neni 4 - Pikat e kontaktit të OLAF-it

Pikat e kontaktit të përfituesit IPA II që kanë kompetencat e duhura për të bashkëpunuar drejtpërdrejt me Zyrën Evropiane Kundër Mashtrimit (OLAF), me qëllim lehtësimin e aktiviteteve të OLAF-it, do të jenë:

Për Republikën e Shqipërisë:

Z. Bejko Late

Drejtor i Sektorit të Inspektimit Financiar

Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë të Shqipërisë

Bulevardi “Dëshmorët e Kombit”, nr. 3

Tiranë, Shqipëri

Adresa e e-mail-it: Bejko.late@financa.gov.al

Dhe,

Për Kosovën

Ministria e Integrimit Evropian

Nënë Tereza 14, Ndërtesa e re qeveritare, zyra 910

10000 Prishtinë, Kosovë

E-mail: mei@rks-gov.net

Neni 5 - Marrëveshjet Kuadër

Programi i Veprimit do të zbatohet në përputhje me dispozitat e Marrëveshjes Kuadër ndërmjet Komisionit Evropian dhe Republikës së Shqipërisë mbi marrëveshjet për zbatimin e asistencës financiare të Unionit për Shqipërinë nën Instrumentin e Asistencës së Paraaderimit (IPA II), i cili ka hyrë në fuqi më 16 prill 2015 dhe në përputhje me dispozitat e Marrëveshjes Kuadër ndërmjet Komisionit Evropian dhe Kosovës mbi masat për zbatimin e asistencës financiare të Unionit për Kosovën nën Instrumentin e Asistencës së Paraaderimit (IPA II), i cili ka hyrë në fuqi më datë 16 prill 2015, përkatësisht (më poshtë e/të referuar/a si “Marrëveshje(t) Kuadër”).

Kjo Marrëveshje Financimi plotëson dispozitat e Marrëveshjeve Kuadër të lartpërmendura. Në rast konflikti midis dispozitave të Marrëveshjes së Financimit nga njëra anë, dhe dispozitave të Marrëveshjes Kuadër përkatëse nga ana tjetër, do të kenë përparësi këto të fundit.

Neni 6 - Shtojcat

1. Kjo Marrëveshje Financimi përbëhet nga:

a) Këto kushte specifike;

b) Shtojca I: Programi i Veprimit të Bashkëpunimit Ndërkufitar Shqipëri-Kosovë për vitet 2018-2020;

c) Shtojca IA: Programi IPA BNK Shqipëri - Kosovë;

d) Shtojca II: Kushtet e Përgjithshme;

e) Shtojca III: Modeli i Raportit Vjetor BNK mbi zbatimin e asistencës IPA II (Neni 80 i Marrëveshjes Kuadër);

f) Shtojca IIIA: Modeli i raportit vjetor mbi zbatimin e asistencës IPA II në përputhje me nenin 58 të Marrëveshjes Kuadër;

2. Në rast të një konflikti midis dispozitave të shtojcave nga njëra anë dhe dispozitave të kushteve speciale nga ana tjetër, do të kenë përparësi këto të fundit. Në rast konflikti midis dispozitave të shtojcës I dhe shtojcës IA nga njëra anë dhe dispozitave të shtojcës II nga ana tjetër, do të zbatohen këto të fundit. Në rast konflikti midis dispozitave të shtojcës I dhe shtojcës IA, do të zbatohen dispozitat e para.

Neni 7 – Hyrja në fuqi

Kjo Marrëveshje e Financimit do të hyjë në fuqi në datën kur Komisioni merr njoftim nga vendi i fundit përfitues i IPA II, i cili konfirmon



përfundimin e procedurave të brendshme të përfituesit të IPA II të nevojshme për hyrjen e tij në fuqi. Komisioni duhet të informojë përfituesit IPA II për datën e marrjes së këtij njoftimi. Nëse Komisioni nuk merr njoftim deri më 31 dhjetor 2021, kjo Marrëveshje Financimi nuk hyn në fuqi.

Kjo Marrëveshje është hartuar në tri kopje origjinale në gjuhën angleze, nga të cilat një do i dorëzohet Komisionit dhe dy të tjerat përfituesve IPA II.

Për përfituesit IPA II:

Për Republikën e Shqipërisë:

Zef Mazi,
Koordinator Kombëtar i IPA-s

Për Komisionin:

Znj. Genoveva Ruiz Calavera
Drejtor D, Ballkani Perëndimor
Drejtorja e Përgjithshme për Negociatat
e Zgjerimit dhe Fqinjësinë
Komisioni Evropian

Tiranë, më 28.7.2020

Bruksel, më 22 qershor 2020

Për Kosovën:

Avdullah Hoti
Kryeministër
Prishtinë, më 1.10.2020

SHTOJCA 1

Ky dokument përbën programin shumëvjeçar të punës bazuar në nenin 110 (2) të Rregullores (BE, Euratom) 2018/1046

1. IDENTIFIKIMI

Përfituesit	Shqipëria dhe Kosova ³
Referenca e Angazhimit Financiar	2018/041-401 - euro 1,200,000.00 - 22.020401
CRIS /ABAC	2019/041-457
Kontributi i Unionit	- Euro 1,200,000.00 - 22.020401
Linja buxhetore	2020/041-459 - euro 1,080,000.00 - 22.020401
Mënyra e menaxhimit	Menaxhim i drejtpërdrejtë nga Komisioni Evropian (Delegacioni i
Strukturat përgjegjëse	BE-së në Shqipëri) Për Shqipërinë: Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme Për Kosovën: Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
Afati për nënshkrimin e	Për alokimin buxhetor të vitit 2018: deri më 31 dhjetor 2019
Marrëveshjes(ve) të Financimit me	Për alokimin buxhetor të vitit 2019: deri më 31 dhjetor 2020
vendet përfituese të IPA II (trepalëshe)	Për alokimin buxhetor të vitit 2020: deri më 31 dhjetor 2021

³ Ky përcaktim është pa paragjykuar statusin, dhe është në përputhje me Rezolutën 1244/1999 të UNSCR dhe Opinionin e GjND-së për shpalljen e pavarësisë së Kosovës



**Afati për përfundimin e prokurimeve
dhe kontratat e grantit**

3 vjet pas datës së nënshkrimit të Marrëveshjes së Financimit (nënshkruar nga pala e fundit), me përjashtim të rasteve të renditura në nenin 189(2) të Rregullores Financiare

Afati për zbatimin operacional

6 vjet pas datës së nënshkrimit të Marrëveshjes së Financimit

Afati për zbatimin e Marrëveshjes së Financimit

12 vjet pas datës së nënshkrimit të Marrëveshjes së Financimit

(datë në të cilën ky program duhet të jetë mbyllur dhe të jetë përfunduar angazhimi i fondeve), pas pranimit të llogarive)

2. Përshkrimi i programit të Veprimit

2.1 PËRMBLEDHJE E PËRGJITHSHME I PROGRAMIT TË BASHKËPUNIMIT NDERKUFITAR 2014-2020 DHE PROGRAMI VEPRIMIT BNK 2018-2020

Programi BNK Shqipëri-Kosovë 2014-2020 u miratua nga Komisioni me vendimin zbatues C(2014) 9574 në dhjetor 2014⁴. Programi i miratuar përbën strategjinë e bashkëpunimit BNK për rajonin kufitar, duke përcaktuar midis të tjerash, listën e zonave gjeografike të lejuara, kontekstin e zonës, prioritetet tematike të programit dhe alokimet treguese buxhetore për periudhën 7 vjeçare.

Programi BNK Shqipëri-Kosovë 2014-2020 shërben gjithashtu si referencë për miratimin e programeve të veprimit BNK. Programi i veprimit BNK 2018-2020 synon të sigurojë ndihmë për bashkëpunimin ndërkuftar në zonat tematike të përcaktuara në vitet 2014-2020 të këtij programi (siç tregohet në seksionin 2.2).

Më 6 shkurt 2018, Komisioni Evropian miratoi Komunikatën me temë “Një perspektivë e besueshme e zgjerimit për angazhim të zgjeruar të BE-së me Ballkanin Perëndimor”⁵. Kjo komunikatë synon të avancojë më tej reformën në Ballkanin Perëndimor dhe të sigurojë një angazhim të dukshëm për zgjerimin e BE-së për të mbështetur më mirë përgatitjet e tyre në rrugën evropiane. Komunikata përcakton orientimet e reja strategjike, veçanërisht në lidhje me zbatimin e gjashtë iniciativave kryesore.

Në veçanti, bashkëpunimi ndërkuftar është një mjet kyç për nxitjen e pajtimit dhe trajtimin e trashëgimisë së të kaluarës në Ballkanin Perëndimor, në përputhje me iniciativën kyçe 6 (mbështetje për pajtimin dhe marrëdhëniet e fqinjësisë së mirë) dhe për zhvillimin e qëndrueshëm lokal, në përputhje me iniciativën kyçe 3 (mbështetje e zhvillimit socio-ekonomik).

Lista e zonave gjeografike të lejuara

Zona e programit ndërkuftar mbulon një territor prej 8,335 km² me një popullsi që arrin në rreth 936.761 banorë, nga të cilët 76% jetojnë në territorin e Kosovës dhe 24% në anën shqiptare të zonës së programit. Gjatësia e vijës kufitare është 114 km. Në Shqipëri zonat përfituese përfshijnë rajonet e Kukësit dhe të Lezhës (8 bashki me një total prej 362 vendbanime), duke mbuluar 48% të zonës së programit. Në Kosovë, zonat përfituese përfshijnë Rajonin Ekonomik Perëndimor dhe Rajonin Ekonomik Jugor (12 bashki), duke mbuluar 52 % të zonës së programit.

Konteksti i zonës së lejuar të bashkëpunimit ndërkuftar

Rajoni kufitar ka një ekonomi kryesisht agrare, me industrinë më të zhvilluar në anën e Kosovës, ndërsa rajonet shqiptare bazohen më shumë në bujqësi dhe shërbime. Sektori i bujqësisë ka një rëndësi shumë të madhe për zhvillimin ekonomik dhe punësimin, duke qenë se një pjesë e madhe e popullsisë ende jeton në zonat rurale, pavarësisht lëvizjeve të fundit të konsiderueshme drejt zonave urbane. Aktiviteti i bujqësisë është kryesisht një aktivitet ekonomik familjar dhe i orientuar drejt mbijetesës edhe për shkak se fragmentimi i tokës është mjaft i lartë dhe madhësia e fermave bujqësore është mesatarisht 1.5 hektarë. Përmirësimi i infrastrukturës rurale dhe menaxhimi

⁴ Vendimi zbatues i Komisionit C (2014) 9574 i 11 dhjetorit 2014

⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-credible-enlargement-perspective-western-balkans_en.pdf



më i mirë i burimeve ujore janë prioritet të rëndësishme për të rritur produktivitetin e sektorit.

Konkurrenca dhe shkëmbimi i përvojës janë mjaft të ulëta në të gjithë zonën e programit dhe kërkon investime të mëtejshme si kombëtare dhe ndërkombëtare për t'u zgjeruar. Aftësitë e punës nuk i përgjigjen kërkesës së tregut për shërbime dhe produkte me cilësi të lartë. Industria e lehtë, veçanërisht për përpunimin e ushqimit, ka potencial të konsiderueshëm për të përshpejtuar rritjen ekonomike. NMV-të dominojnë hartën e bizneseve, ndërsa rrjeti i biznesit dhe bashkëpunimi i biznesit përtej kufirit është ende i pashfrytëzuar. Prodhimet vendore kanë pak ose aspak qasje në tregjet rajonale dhe ndërkombëtare. Mekanizmat për mbështetjen e biznesit janë të dobëta dhe të pamjaftueshme, duke qenë pak më aktive në Kosovë.

Papunësia mbetet në një shkallë shqetësuese për popullatën e zonës së programit, sidomos në anën kosovare, ku ka një papunësi shumë më të lartë, veçanërisht në mesin e të rinjve, popullsinë rurale dhe grave (në disa zona ajo e tejkalon 50%). Shërbimet sociale janë pak të zhvilluara dhe në mënyrë të pabarabartë. Përmirësimi i sistemit arsimor në të gjitha nivelet është një përparësi e madhe për zonën e programit, veçanërisht në zonat rurale. Projektet e përbashkëta mund të ndërmerren për të krijuar një rrjet të qendrave të formimit profesional dhe të nxisë bashkëpunimin në të gjitha institucionet e arsimit të lartë, agjencitë kërkimore dhe organizatat. Avantazhet që vijnë nga gjuha e përbashkët duhet të shfrytëzohen edhe më tej në zhvillimin e kurrikulave arsimore.

Trashëgimia e pasur historike - kulturore - artistike e zonës është një vlerë e shtuar për zhvillimin ekonomik, por turizmi është ende një mundësi e humbur. Llojet e ndryshme të turizmit (malor, kulinar dhe agroturizmi) mund të zhvillohen; vendndodhjet historike dhe kulturore meritojnë një transparencë më të madhe dhe veçoritë tradicionale mund të promovohen më mirë.

Mbrojtja e mjedisit ka nevojë për konsideratë serioze. Shtimi i vlerave të burimeve natyrore është një çështje e rëndësishme për të rritur atraktivitetin e rajonit kufitar dhe për të përmirësuar cilësinë e jetës për qytetarët. Sfidat kryesore me të cilat përballen autoritetet lokale janë ulja e ndotjes, menaxhimi i mbetjeve urbane, cilësia e ujit të

pijshtëm, mbrojtja e tokës nga shkatërrimi natyror dhe artificial, procesi i planifikimit strategjik urban dhe përdorimi efikas i burimeve të energjisë.

Duke marrë parasysh aspektet problematike që ndikojnë në ekonominë e zonës dhe zhvillimin e saj të qëndrueshëm, programi do të fokusohet në prioritetet e mëposhtme tematike, ku nismat e bashkëpunimit ndërkufitar mund të ketë një vlerë të shtuar reale:

1. Mbrojtja e mjedisit, përshtatja dhe zbutja e ndryshimeve klimatike, parandalimi dhe menaxhimi i riskut;

2. Turizmi dhe trashëgimia natyrore dhe kulturore;

3. Rinia dhe arsimi, me fokus nxitjen e punësimit.

Përmbledhja e përvojës BNK të kaluar dhe në vazhdim, duke përfshirë mësimet e nxjerra

Në përgatitjen e këtij programi janë marrë në konsideratë rekomandimet kryesore nga vlerësimet e përkohshme dhe auditimet mbi programet BNK 2007-2013. Kështu, programet BNK 2014-2020 janë më të përqendruara në lidhje me numrin e prioritetëve tematike të adresuara dhe zonave të lejuara gjeografike, të cilat do të ndihmojnë në arritjen e një rezultati më të mirë dhe rritjes së ndikimit. Përveç kësaj, zbatimi i programeve BNK është thjeshtuar kryesisht duke pasur një autoritet të vetëm kontraktues dhe një paketë të vetme financiare për çdo program.

Mësimet kryesore të nxjerra u identifikuan edhe nga vlerësimi përfundimtar i Instrumentit për Asistencën e Paraanëtarësimit (IPA) Programet BNK 2007-2013 që u realizua midis viteve 2016 dhe 2017. Mësimet e nxjerra dhe rekomandimet u diskutuan me palët e interesuara të BNK-së në Ballkanin Perëndimor dhe masat për ndjekje u identifikuan për një afat të shkurtër dhe të mesëm, si për programet BNK 2014-2020 në vijim, ashtu edhe për programet e ardhshme BNK 2021-2027. Rekomandimet kryesore në lidhje me të gjitha programet BNK në nivelin e Ballkanit Perëndimor përfshijnë:

- Objektivi kryesor për të promovuar marrëdhëniet e fqinjësisë së mirë duhet të reflektohet qartë në projektet e BNK-së.

- Thirrjet për propozime duhet të përqendrohen më shumë në pak çështje prioritare që kanë interes të lartë ndërkufitar.



- Logjika e ndërhyrjes së programeve dhe sistemet e raportimit dhe monitorimit duhet të përmirësohen pasi nuk janë të strukturuar për të vendosur një bazë të qartë për matjen e rezultateve në nivelin rajonal.

- Ekziston nevoja për vazhdimin e aktiviteteve për rritjen e kapaciteteve për strukturat operuese dhe sekretariatet e përbashkëta teknike / antenat.

- Ekziston nevoja për përmirësimin e sinergjive me politikën dhe donatorët e tjerë, kapitalizimin dhe shkëmbimin e përvojave me instrumentet e tjera të BNK-së (si p.sh. INTERREG (Programi i Bashkëpunimit Ndërrajonal) dhe Instrumenti Evropian për fqinjësinë (ENI) Programet BNK.

2.2 PËRSHKRIMI DHE ZBATIMI I PROJEKTEVE 2018-2020

Aktiviteti 1	Projektet e Bashkëpunimit Ndërkufitar	3,480,000 euro
--------------	---------------------------------------	----------------

Ndihma e parashikuar për Shqipërinë dhe Kosovën konsiderohet se ndjek kushtet dhe procedurat e përcaktuara nga masat kufizuese të miratuara në bazë të nenit 215 TFEU⁶.

1. Përshkrimi i programit, objektivi dhe rezultatet e pritshme

Përshkrimi i programit

Operacionet e bashkëpunimit ndërkufitar në rajonin kufitar në fushat e mjedisit, përshtatjes dhe zbutjes së ndryshimeve klimatike, parandalimit dhe menaxhimit të rreziqeve; turizmi dhe trashëgimia kulturore dhe natyrore dhe rinia dhe arsimi me fokus në krijimin e punësimit.

Objektivi

Zhvillimi socio-ekonomik dhe forcimi i marrëdhënieve të fqinjësisë në zonën ndërkufitare përmes zbatimit të projekteve të bashkëpunimit ndërkufitar që synojnë:

a) mbrojtjen e mjedisit dhe promovimin e adaptimit dhe zbutjes së ndryshimeve klimatike, parandalimin dhe menaxhimin e rreziqeve, ndër të tjera: veprime të përbashkëta për mbrojtjen e mjedisit; promovimin e përdorimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore, efikasitetin e burimeve, burimet e rinovueshme të energjisë dhe zhvendosjen drejt një ekonomie të ulët dhe të qëndrueshme të karbonit; nxitjen e investimeve për

të trajtuar rreziqet specifike, sigurimi i zbutjes së fatkeqësive dhe zhvillimi i sistemeve të menaxhimit të fatkeqësive dhe gatishmërive në raste emergjence;

b) inkurajimin e turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore;

c) investimi në të rinj, arsim dhe aftësi përmes, ndër të tjera, zhvillimin dhe implementimin e arsimit të përbashkët, formimin profesional, skemat e trajnimit dhe infrastrukturën që mbështesin aktivitetet e përbashkëta rinore.

Rezultatet e pritshme

a) Burimet mjedisore dhe biodiversiteti janë menaxhuar më mirë dhe promovuar.

b) Cilësia e shërbimeve dhe e produkteve të turizmit është përmirësuar dhe është më konkurruese; trashëgimia kulturore, historike dhe natyrore është mbrojtur më mirë dhe është promovuar;

c) Qasja në arsim për të rinjtë është përmirësuar; aftësitë janë forcuar për të përmbushur kërkesat e tregut të punës; shkëmbimet dhe bashkëpunimi i të rinjve është rritur.

Objektivat dhe rezultatet e pritshme do të arrihen gjatë periudhës së zbatimit të këtij programi, nga viti 2014 deri në vitin 2020. Programi i Veprimit BNK 2018-2020 do të kontribuojë në arritjen e objektivave të përgjithshëm dhe rezultatet e pritshme të përcaktuara në programin BNK 2014-2020. Për detaje të mëtejshme shihni seksionin 3.2 të programit BNK 2014-2020 (aneksi 2 i Komisionit zbatues – vendimi C (2014) 9574 të 11 dhjetor 2014).

2. Supozimet dhe kushtet

Si kusht i nevojshëm për menaxhimin efektiv të programit, vendet pjesëmarrëse do të ngrenë një Komitet të Përbashkët Monitorues dhe do të sigurojnë zyrat dhe stafin e duhur për Sekretariatit e Përbashkët Teknik (që do të ngrihet me një vendim të veçantë financimi) dhe Zyrën e Antenës.

Mosrespektimi i kërkesave të lartpërmendura mund të çojë në kthimin mbrapsht të fondeve në kuadër të këtij programi dhe /ose rialokimin e fondeve të ardhshme.

Deri më tani, përfituesit janë pajtuar me këto kushte duke siguruar krijimin e Sekretariatit të Përbashkët Teknik në Kukës dhe Zyrës së Antenave në Prizren. Këto struktura janë financuar plotësisht nga masat mbështetëse për Asistencë

⁶ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/8442/consolidated-list-sanctions_en



Teknike për programet e bashkëpunimit ndërkufitar ndërmjet përfituesve të IPA II nën Instrumentin e ndihmës paraprane (IPA II) për vitin 2014 C (2014) 37629. Ndihma e mëtijshme financiare është programuar nga Komisioni Evropian e cila do të vazhdojë të sigurojë mbështetje për Sekretariatit e Përbashkët Teknik dhe Zyrën e Antenave nga viti 2019 e në vazhdim. Për këtë arsye do të vendosen marrëveshje të reja me përfituesit të cilët duhet të sigurojnë që kushtet e këtij paragrafi të respektohen në vazhdim.

3. Modalitetet e zbatimit

3. a) Menaxhimi direkt nga Komisioni

Granti – thirrja për propozime: 3,480,000 euro

Janë parashikuar dy lloje thirrjesh:

i) Thirrje për projekt propozime për ndërhyrje strategjike me një ndikim të rëndësishëm (ose strategjik) ndërkufitar.

Siç u përmend në Programin CBC 2014-2020 Shqipëri-Kosovë, përfituesve u jepet mundësia që të konsiderojnë përdorimin e një pjese të alokimit financiar të programit (p.sh. një ose dy nga alokimet vjetore) për të financuar një ose më shumë projekte strategjike në lidhje me prioritetet tematike

1 “Mbrotja e mjedisit, përshtatja dhe zbutja e ndryshimeve klimatike, parandalimi dhe menaxhimi i rreziqeve” dhe

2 “Turizmi dhe trashëgimia kulturore dhe natyrore”;

Projektet strategjike përcaktohen si ndërhyrje që kanë një ndikim domethënës ndërkufitar në të gjithë zonën e programit, të cilat, në mënyrë të pavarur ose në kombinim me projekte të tjera strategjike, kontribuojnë në mënyrë thelbësore në arritjen e objektivave kryesore në nivelin prioritar.

Disa kritere të përgjithshme për zgjedhjen e projekteve strategjike do të ishin: ndikimi në të dy anët e zonës së programit; lidhje me strategji rajonale ose të tjera për zhvillimin e zonave kufitare; niveli i kontributit dhe bashkëfinancimi nga autoritetet rajonale; numri i popullsisë që përfiton nga ndërhyrja; efektiviteti i kostos së ndërhyrjes; në mënyrë plotësuese me veprime paralele dhe qëndrueshmëri të ndërhyrjes. Për më tepër, këto projekte duhet të kenë një dokumentacion të plotë të tenderit dhe, në rast të investimeve në infrastrukturë, përveç vlerësimeve

të nevojshme të ndikimit në mjedis, të gjitha lejet e nevojshme për vendndodhjen dhe ndërtimin.

Përmes konsultimeve ndërmjet përfituesve (d.m.th. Shqipërisë dhe Kosovës) të lehtësuar nga Delegacioni i BE-së në Shqipëri, llojet e aktiviteteve që do të financohen do të identifikohen, në përputhje me seksionin 3.2 “Përshkrimi i përparësive të Programit” të programit CBC 2014-2020 (shtojca 2 e vendimit zbatues të Komisionit C (2014) 9574 të 11 dhjetorit 2014) dhe, më pas, Autoriteti Kontraktues i Programit do të publikojë një thirrje të hapur për propozime.

ii) Thirrje për propozim

Aktivitetet e pranueshme janë të përcaktuara në seksionin 3.2 të programit ndërkufitar 2014-2020, (shtojca 2 e vendimit zbatues të Komisionit C (2014) 9574 të 11 dhjetorit 2014). Lista e mëposhtme është një përmbledhje që tregon veprimet /projektet kryesore të lejuara:

- Fushatat e ndërgjegjësimit mjedisor; ndërhyrje infrastrukturë mjedisore në shkallë të vogël dhe prokurimi i pajisjeve; sisteme monitorimi të integruara mjedisore; përgatitja e strategjive rajonale dhe planeve të veprimit për menaxhimin e mbetjeve të ngurta, erozionin e tokës dhe parandalimin dhe zvogëlimin e rreziqeve artificiale dhe fatkeqësive natyrore (p.sh. rryllëzimin dhe shërbimet e emergjencave civile); studime të përbashkëta në fushën e energjisë efektive; projekte në shkallë të vogël të energjisë së rinovueshme.

- Ndërhyrje në shkallë të vogël rikonstruksioni, modernizimi dhe restaurimi për të lehtësuar tërheqjen turistike (p.sh. përmirësimin e vendeve potenciale turistike) dhe prokurimin e pajisjeve; zhvillimin e itinerareve tematike turistike të përbashkëta; promovimi i nismave të përbashkëta të turizmit; integrimi i trashëgimisë historike brenda ofertave turistike; hartat turistike (p.sh. historike dhe gastronomi); zhvillimin dhe promovimin e markave rajonale ekzistuese/të reja të produkteve tipike lokale (p.sh. produktet agroushqimore dhe punës me dorë); promovimi i teknikave të reja të marketingut të turizmit (p.sh. përdorimi i TIK-ut dhe multimedia); organizimi i festivale lokale, panairë dhe konkurse.

- Nismat e vetëpunësimit dhe fuqizimit të rinisë; mbështetje ndaj fillimit të bizneseve të reja; nisma të përbashkëta për të parandaluar braktisjen e shkollës; kurrikula të përbashkëta dhe programe trajnimi profesionale dhe arsimore për brezat e rinj;



shkëmbime njohurish dhe trajnime për kualifikime të reja për mësuesit; aktivitetet e përbashkëta të agjencive të punësimit; aktivitetet e krijimit të rrjeteve (p.sh. turne sportive, festivale dhe veprimtari kulturore e muzikore).

3.b) Elemente të veçanta të veprimit

- Kriteret thelbësore të pranueshmërisë:

Përfituesit duhet të jenë persona juridikë dhe të vendosur në një nga vendet përfituese të IPA II që merr pjesë në programin BNK.

Përfituesit potencialë mund të jenë: autoritetet lokale, qeveritë lokale dhe institucionet e tyre, shoqatat e bashkive, agjencitë e zhvillimit, organizatat mbështetëse të biznesit lokal, faktorët ekonomikë si NVM-të, organizatat turistike dhe kulturore, OJQ-të, sindikatat e punës, institucionet e trajnimit teknik dhe profesional, organet dhe organizatat për mbrojtjen e natyrës, institucionet publike përgjegjëse për menaxhimin e ujit, shërbimet e zjarrit/emergjencave, shkollat, kolegjet, universitetet dhe qendrat kërkimore, duke përfshirë institucionet e trajnimit teknik dhe profesional.

b) Kriteret thelbësore të përzgjedhjes janë kapaciteti financiar dhe operacional i aplikantit.

c) Kriteret kryesore për financimin: janë relevanca, efektiviteti, qëndrueshmëria dhe fizibiliteti, dhe kosto-efektiviteti i veprimit.

d) Shkalla maksimale e bashkëfinancimit të BE-së për grante në bazë të thirrjeve është 85% e vlerës së lejueshme të projektit.

e) Shuma indikative e thirrjes (s) (pjesë e BE-së): 3,480,000 EUR nga të cilat 2,040,000 EUR do të ndahen për thirrjen për ndërhyrje strategjike dhe 1,440,000 për thirrjen e dytë.

Strukturat përgjegjëse mund të vendosin për të publikuar më shumë thirrje për projekt propozime. Çdo thirrje për propozime do të ketë të njëjtat objektiva, rezultate dhe kriteret thelbësore lejueshmërie, përzgjedhje dhe kontraktimi siç përshkruhet më sipër. Strukturat përgjegjëse mund të vendosin të bashkojnë alokimet e vitit 2019 me alokimet e mëvonshme të buxhetit.

f) Datë treguese për fillimin e thirrjes (s) për propozime:

Semestri i parë 2020 për angazhimin buxhetor për vitin 2018: fillimin e një thirrje për propozim për veprime standarde në prioritetet 1, 2 ose 3 (të konfirmohet në konsultim me përfituesit dhe Komitetin e Përbashkët të Monitorimit, dhe duke marrë parasysh nevojën për t'u përqendruar më shumë në thirrje për propozime siç theksohet në paragrafin 2.1). Numri tregues i granteve që do të akordohen: 3 deri 4

Semestri i parë 2022: për angazhimet buxhetore 2019 dhe 2020: lëshimi i Thirrjes për Propozim për veprime strategjike. Vlera totale 2,040,000 EUR, për ndarjen nga 1 deri në 2 grante.



3. BUXHETI

2018				2019				2020				Vendimi i financimit total
	Financimi i Unionit ⁷	Bashkëfinancimi i përfituesit/ve ⁸	Totali i shpenzimeve		Financimi i Unionit	Bashkëfinancimi i përfituesit/ve	Totali i shpenzimeve		Financimi i Unionit	Bashkëfinancimi i përfituesit/ve	Totali i shpenzimeve	
Projektet BNK	1,200,000	211,765	1,411,765	Projektet BNK	1,200,000	211,765	1,411,765	Projektet BNK	1,080,000	190,588.00	1,270,588.00	3,480,000
në %	85	15	100		85	15	100		85	15	100	
TOTALI 2018	1,200,000	211,765	1,411,765	TOTALI 2019	1,200,000	211,765	1,411,765	TOTALI 2020	1,080,000	190,588.00	1,270,588.00	4,094,116.00

* Kontributi i Unionit është llogaritur në lidhje me shpenzimet e pranueshme, i cili bazohet në shpenzimet totale të pranueshme, përfshirë shpenzimet publike dhe private. Shkalla e bashkimit të financimit të bashkimit në nivelin e secilit tematikë të pavarësisë nuk duhet të jetë më e vogël se 20% dhe jo më e lartë se 85% e shpenzimeve të pranueshme.

⁸ * * Bashkëfinancimi i këtyre temave do të sigurojë ai nga përfituesit e grantit. Përfituesit e grantit duhet të kontribuojnë me një minimum prej 5% të kostos totale të pranueshme të projektit



5. MARRËVESHJET E MONITORIMIT TË PERFORMANCËS

Si pjesë e kuadrit të saj, matjes së performancës, Komisioni do të monitorojë dhe vlerësojë progresin drejt arritjes së objektivave specifike të përcaktuar në Rregulloren e IPA-s II mbi bazën e treguesve të matshëm, të paracaktuar, të qartë, transparentë. Raportet e progresit të përmendura në nenin 4 të Rregullores së IPA II do të merren si pikë referimi në vlerësimin e rezultateve të asistencës IPA II.

Komisioni do të mbledhë të dhëna të performancës (ecuria, rezultatet dhe treguesit e rezultateve) nga të gjitha burimet, të cilat do të mblidhen dhe të analizohen në aspektin e përcjelljes së progresit kundrejt objektivave dhe pikave kyçe të përcaktuara për secilin nga veprimet e këtij programi, si dhe në Dokumentin Strategjik Kombëtar.

Koordinatorët Kombëtarë IPA (NIPAC) do të mbledhin informacion mbi performancën e projekteve dhe programeve (ecuria, rezultatet dhe treguesit e rezultateve) dhe do të koordinojnë mbledhjen dhe paraqitjen e treguesve që rrjedhin nga burimet kombëtare.

Progresi i përgjithshëm do të monitorohet nëpërmjet mënyrave të mëposhtme: a) Sistemi i Monitorimit i orientuar drejt rezultateve (ROM); b) monitorimi i vetë Përfituesit IPA II; c) vetëmonitorimi i kryer nga delegacionet e BE-së; d) monitorimi i përbashkët nga Drejtoria e Përgjithshme për Zgjerim dhe Përfituesit IPA II, ku pajtueshmëria, koherenca, efektiviteti, efikasiteti dhe koordinimi në zbatimin e asistencës financiare do të monitorohen rregullisht nga një komision Monitorues IPA II, mbështetur nga KPM-ja, i cili do të sigurojë një proces monitorimi në nivel programi.

Progresi i përgjithshëm do t'i nënshtrohet vlerësimit i cili do të bëhet pas zbatimit të aktiviteteve.

Marrëveshja e Financimit IPA II, Programet Vjetore të Veprimit BNK – Shtojca II- Kushtet e përgjithshme v. 3.1

SHTOJCA II – KUSHTET E PËRGJITHSHME

Përmbajtja

SHTOJCA II – KUSHTET E PËRGJITHSHME

Pjesa e parë: Dispozita të përgjithshme

Neni 1 - Periudha e ekzekutimit, periudha e zbatimit operacional dhe afati kontraktues

Neni 2 - Përfituesit e IPA II dhe detyrat e tyre të përbashkëta

Neni 3 - Kërkesat e raportimit

Neni 4 - Vizibiliteti dhe komunikimi

Neni 5 - Të drejtat e pronësisë intelektuale

Neni 6 - Pranueshmëria e shpenzimeve

Pjesa e dytë: Dispozitat e zbatueshme të menaxhimit të tërthortë nga përfituesi i IPA-s II

Neni 7 - Parime të përgjithshme

Neni 8 - Procedurat e dhënies së prokurimit dhe granteve

Neni 8 - Detyrimi për të informuar, sanksionet administrative dhe mosveprimi

Neni 9 - Kontrollat paraprake mbi procedurat e granteve dhe prokurimeve dhe kontrollat

paraprake të kontratave dhe granteve që do të kryhen nga komisioni

Neni 10 - Llogaritë bankare, sistemet e kontabilitetit dhe kostot e njohura

Neni 11 - Dispozita për pagesat e bëra nga Komisioni për përfituesit IPA II që është Autoriteti Kontraktues

Neni 12 - Ndërprerja e pagesave

Neni 13 - Kthimi i fondeve

Pjesa e tretë: Dispozitat përfundimtare

Neni 14 - Konsultimi ndërmjet përfituesve të IPA II dhe Komisionit.

Neni 15 - Amendimi i kësaj marrëveshjeje financimi

Neni 16 - Pezullimi i kësaj marrëveshjeje financimi

Neni 17 - Përfundimi i kësaj marrëveshjeje financimi

Neni 18 - Rregullimet për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve

Pjesa e parë: Dispozita të përgjithshme

Neni 1 - Periudha e ekzekutimit, periudha e zbatimit operacional dhe afati kontraktues

1. Periudha e ekzekutimit është periudha gjatë së cilës zbatohet Marrëveshja e Financimit dhe përfshin periudhën operative të zbatimit, si dhe një fazë të mbylljes. Kohëzgjatja e periudhës së ekzekutimit është e përcaktuar në nenin 2 (1) të kushteve të veçanta dhe do të fillojë me hyrjen në fuqi të kësaj Marrëveshjeje Financimi.



2.Periudha e zbatimit operacional është periudha në të cilën kanë përfunduar të gjitha aktivitetet operative të mbuluara nga prokurimi dhe kontratat e grantit të Programit të Veprimit. Kohëzgjatja e kësaj periudhe është përcaktuar në nenin 2 (2) për Kushtet e Veçanta dhe do të fillojë me hyrjen në fuqi të kësaj Marrëveshjeje Financimi;

3.Periudha operationale e zbatimit dhe ekzekutimit duhet të respektohet nga Autoriteti Kontraktues në mbyllje dhe zbatim të prokurimit dhe kontratave të granteve, në kuadër të kësaj marrëveshjeje financiare.

4.Kostot që lidhen me projektet e këtij Programi Veprimi do të jenë të pranueshme për financimin e BE-së vetëm nëse janë kryer gjatë periudhës së zbatimit operativ.

5.Prokurimet, kontratat e grantit dhe marrëveshjet e kontributit do të përfundojnë maksimumi brenda tre vjetëve nga hyrja në fuqi e Marrëveshjes Financiare, përveç:

a) në ndryshimet në kontratat tashmë të lidhura;

b) kur kontratat individuale të prokurimit përfundojnë pas një ndërprerjeje të parakohshme të kontratës ekzistuese të prokurimit;

c) kontratave që lidhen me auditimin dhe vlerësimin, të cilat mund të jenë të nënshkruara pas zbatimit operacional;

d) ndryshimi i subjektit të ngarkuar me detyra të besuara.

6. Kur një kontratë granti ose prokurimi nuk ka sjellë asnjë pagesë brenda dy viteve nga nënshkrimi i saj, do të ndërpritet automatikisht dhe fondet e saj do të bllokohen, me përjashtim të çështjeve gjyqësore pranë gjykatave ose në organet e arbitrazhit.

Neni 2 - Përfituesit e IPA II dhe detyrat e tyre të përbashkëta

1. Siç parashikohet në nenin 76 (3) të kuadrit të marrëveshjeve përkatëse, përfituesit e IPA II do të bashkëpunojnë ngushtë dhe duhet të përmbushin bashkërisht në veçanti funksionet e mëposhtme dhe të marrin përsipër përgjegjësitë e mëposhtme:

a. përgatisin programet e bashkëpunimit ndërkufitar në përputhje me nenin 68 të Marrëveshjeve Kuadër përkatëse ose rishikimet e tyre;

b. sigurojnë pjesëmarrjen në Komitetin e Përbashkët të Monitorimit (KPM), mbledhje dhe takime të tjera dypalëshe;

c. emërojnë përfaqësuesin e tyre në KPM;

d. krijojnë Sekretariatin e Përbashkët Teknik (SPT) dhe sigurohen që ajo të ketë stafin e duhur;

e. përgatisin dhe zbatojnë vendimet strategjike të KPM;

f. mbështesin punën e KPM-së dhe sigurojnë informacionin e kërkuar për të kryer detyrat e veta, në veçanti të dhënat që lidhen me ecurinë e programit operativ në arritjen e objektivave specifike dhe synimeve për prioritet tematike si ngritja e programit të bashkëpunimit ndërkufitar;

g. krijojnë një sistem për të mbledhur informacion të besueshëm mbi zbatimin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar;

h. hartojnë raportet vjetore dhe finale të zbatimit siç janë përmendur në nenin 80 të Marrëveshjes Kuadër përkatëse në përputhje me nenin 3;

i. të përgatisin dhe të zbatojnë një plan koherent për komunikim dhe vizibilitet;

j. të hartojnë një plan vjetor të punës për Sekretariatin e Përbashkët Teknik, të miratuar nga KPM-ja.

2.Me qëllim zbatimin e nenit 25 të Marrëveshjes Kuadër mbi Mbrojtjen e të Dhënave, të dhënat personale do të jenë:

- përpunuar në mënyrë të ligjshme, të drejtë dhe transparente në lidhje me subjektin e të dhënave;

- të mbledhura për qëllime të specifikuara, të qarta dhe të ligjshme dhe të mos përpunohen më tej në atë mënyrë që është e papajtueshme me ato qëllime;

- të mjaftueshme, të rëndësishme dhe të kufizuara në çka është e nevojshme në lidhje me qëllimet për të cilat përpunohen;

- të sakta dhe, kur është e nevojshme, të përditësuara;

- përpunuar në atë mënyrë që garantojnë sigurinë e duhur të të dhënave personale dhe

- të mbajtura në një formë që lejon identifikimin e subjekteve të të dhënave jo më gjatë sesa është e nevojshme për qëllimet për të cilat përpunohen të dhënat personale.

Të dhënat personale të përfshira në dokumente që duhen mbajtur nga përfituesi i IPA II, në përputhje me nenin 8.5, duhet të fshihen pasi të kenë përfunduar afatet e përcaktuara në nenin 8.5.

Neni 3 - Kërkesat e raportimit

1. Për qëllimet e kërkesave të raportimit të përcaktuara në nenin 80 (1) të Marrëveshjeve përkatëse Kuadër, strukturat operuese do të



përdorin modelin e parashikuar në shtojcën III të kësaj marrëveshjeje financimi.

2. Për qëllim të kërkesave të përgjithshme të raportimit në Komision, të përcaktuara në nenin 58 të Marrëveshjes Kuadër dhe kërkesat specifike të raportimit nën menaxhimin e tërthortë të përcaktuara në nenin 59 (1) të Marrëveshjes Kuadër përkatëse në raportin vjetor për zbatimin e asistencës IPA II, NIPAC do të përdorë modelin e dhënë në shtojcën IIIA të kësaj marrëveshjeje financimi.

3. Për qëllim të kërkesave specifike të raportimit sipas menaxhimit të tërthortë të përcaktuar në pikën (a) të nenit 59 (2) të Marrëveshjes Kuadër mbi raportin vjetor financiar apo deklaratat, NAO si përfitues i IPA II që është Autoriteti Kontraktues, do të përdorë modelin e parashikuar në shtojcën IV të kësaj marrëveshjeje financimi.

4. Për qëllim të nenit 59 (4) të Marrëveshjes Kuadër, NIPAC (KKIPA) si përfitues i IPA II që është Autoriteti Kontraktues, do t'i paraqesë Komisionit një raport përfundimtar mbi zbatimin e asistencës së IPA II të Programit të Veprimit jo më vonë se katër muaj pas disbursimit (pagesës) të fundit për kontraktuesit e saj ose përfituesit e granteve.

5. Për qëllim të nenit 59 (6) të Marrëveshjes Kuadër, ZKA si përfitues i IPA II ku është Autoriteti Kontraktues, do të sigurojë deri në datën 15 janar të vitit financiar vijues, në format elektronik, një kopje të të dhënave të mbajtura në sistemin e kontabilitetit, të krijuar sipas nenit 10(5). Kjo duhet të mbështetet nga një raport i nënshkruar i paaudituar përmbledhës financiar, në përputhje me pikën (c) të shtojcës IV.

Neni 4 - Vizibiliteti dhe komunikimi

1. Siç parashikohet në dispozitat e nenit 24 (1), 76 (3) (k), dhe nenit 78 (8) (f) të Marrëveshjes Kuadër përkatëse, përfituesit e IPA II duhet të përgatisin një plan koherent të aktiviteteve të vizibilitetit dhe të komunikimit, të cilat do t'i paraqiten Komisionit për një marrëveshje, brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e kësaj Marrëveshjeje Financimi.

2. Këto aktivitete të vizibilitetit dhe komunikimit duhet të jenë në përputhje me Manualin e Komunikimeve dhe Vizibilitetit për veprimet e jashtme të BE-së, të përcaktuara dhe të publikuara nga Komisioni, në fuqi në kohën e aktiviteteve.

Neni 5 - Të drejtat e pronësisë intelektuale

1. Kontratat e financuara sipas kësaj marrëveshjeje financiare, duhet të garantojnë që përfituesit e IPA II të fitojnë të gjitha të drejtat e nevojshme të pronësisë intelektuale në lidhje me teknologjinë e informacionit, studimet, skicat, planet, publicitetin dhe çdo material tjetër të përgatitur për qëllime të planifikimit, zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit.

2. Përfituesi IPA II që është Autoriteti kontraktues, do të garantojë që Komisioni ose dikush apo personi i autorizuar nga Komisioni dhe përfituesit e të tjerë të IPA II, do të kenë qasje dhe të drejtën për të përdorur një material të tillë. Komisioni do ta përdorë një material të tillë vetëm për qëllimet e veta.

Neni 6 - Pranueshmëria e shpenzimeve

1. Shpenzimet e mëposhtme nuk do të jenë të pranueshme për financim sipas kësaj marrëveshjeje financiare:

- a. borxhet dhe pagesat e shërbimit të borxhit (interesi);
- b. dispozitat për humbje ose detyrime të mundshme në të ardhmen;
- c. Kostoja e deklaruar nga përfituesi dhe e financiar nga një veprim apo program pune që merr një grant nga Unioni;
- d. humbjet e këmbimit valutor;
- e. kreditë për palët e treta;
- f. gjokat, penalitetet financiare dhe shpenzimet e procesit gjyqësor.

2. Blerja e tokës që nuk është e ndërtuar dhe e tokës me ndërtim në shumën deri 10% të totalit të shpenzimeve të lejueshme për aktivitetin në fjalë, do të jetë e ligjshme/e pranueshme për financim sipas asistencës për bashkëpunim ndërkufitar IPA II, nëse është e justifikuar nga natyra e veprimit dhe të dhënat në shtojcën I.

PJESA E DYTË: DISPOZITAT E ZBATUESHME TË MENAXHIMIT TË TËRTHORTË NGA PËRFITUESI IPA II

Neni 7 - Parime të përgjithshme

1. Qëllimi i pjesës së dytë është të vendosë rregullat për zbatimin e Programit të Veprimit nën menaxhimin e tërthortë dhe në veçanti rregullat që lidhen me detyrat që i janë besuar zbatimit të buxhetit, siç përshkruhet në shtojcën I dhe për të përcaktuar të drejtat dhe detyrimet e përfituesit të IPA II që është Autoriteti Kontraktues dhe Komisioni në kryerjen e këtyre detyrave.



2. Siç parashikohet në pikën (b) të nenit 76 (3) të Marrëveshjes Kuadër përkatëse, përfituesit e IPA II, bashkërisht, duhet të përgatisin një marrëveshje dypalëshe dhe të sigurojnë zbatimin e saj.

3. Përfituesi i IPA II që nuk është Autoritet Kontraktues, do të bashkëpunojë me përfituesin e IPA II që është Autoritet Kontraktues, për të siguruar se detyrat në vijim janë plotësuar:

a. të kryejë ndjekjen operative dhe menaxhimin e operacioneve, siç parashikohet në pikën (b) të nenit 76 (4) të Marrëveshjes Kuadër;

b. të kryejë verifikime në përputhje me nenin 76 (5) të Marrëveshjes Kuadër;

c. të mbrojë interesin financiar të Unionit, siç parashikohet në nenin 51 të Marrëveshjes Kuadër.

Neni 8 - Procedurat e dhënies së prokurimit dhe granteve

1. Detyrat e përmendura në nenin 7 (3) duhet të kryhen nga përfituesi i IPA II që është Autoritet Kontraktues, në përputhje me procedurat dhe dokumentet standarde të përcaktuara dhe të publikuara nga Komisioni për dhënien e prokurimit dhe kontratave të granteve, në veprimet e jashtme, në fuqi në kohën e fillimit të procedurës në fjalë (PRAG), si dhe në përputhje me standardet e kërkuara të Vizibilitetit dhe Komunikimit, të përmendura në nenin 4 (2).

2) Në përputhje me nenin 18 (2) të Marrëveshjes Kuadër, Komisioni do të pajisë përfituesin e IPA-II që është Autoritet Kontraktues, me udhëzime të mëtejshme për përshtatjen e procedurave dhe dokumenteve standarde, të përcaktuara dhe të publikuara nga Komisioni për dhënien e kontratave të prokurimit dhe granteve në veprimet e jashtme, në rastin specifik të bashkëpunimit ndërkufitar.

3. Përfituesi IPA II që është Autoritet Kontraktues, do të kryejë procedurat e prokurimit dhe dhënies së grantit, të lidhë kontratat që pasojnë dhe të sigurojë që të gjitha dokumentet përkatëse për gjurmët e auditimit janë në gjuhën e kësaj marrëveshjeje të financimit. Në zbatim të pjesës së dytë të kësaj Marrëveshjeje Financiare, çdo referencë për dhënien e kontratave duhet të përfshijë gjithashtu kontratën e kontributit dhe çdo referencë për përfituesit e granteve do të përfshijë edhe organizatat që kanë nënshkruar marrëveshje kontributi.

4. Përfituesit e vendeve IPA II do të bashkëpunojnë plotësisht në vendosjen e

komisioneve të vlerësimit, siç parashikohet në pikën (a) të nenit 76 (4) i Marrëveshjes përkatëse Kuadër.

5. Përfituesi i IPA II që është Autoritet Kontraktues, do të mbajë të gjitha dokumentet ndihmëse financiare dhe kontraktuale përkatëse, nga data e hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje Financiare ose nga një datë më e hershme, në rast se procedurat e prokurimit, thirrjet për propozime, ose procedurat e dhënies së granteve të drejtpërdrejta, kanë filluar para hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje të Financimit:

a. Për procedurat e prokurimit në veçanti:

a) Njoftim i mëparshëm me dëshminë e publikimit të njoftimit të prokurimit dhe të çdo korigjimi;

b) Caktimi i panelit të zgjedhur;

c) Raporti i listës së të përzgjedhurve (duke përfshirë anekset) dhe aplikimet;

d) Dëshmi e publikimit të njoftimit të listës së përzgjedhurve;

e) Letra e kandidatëve jotë përzgjedhur;

f) Ftesë për tender ose ekuivalente e saj;

g) Dosja e tenderit, duke përfshirë anekset, sqarime, procesverbalet e mbledhjeve, dëshmitë e publikimit;

h) Caktimi i komisionit të vlerësimit;

i) Raporti për hapjen e tenderave, duke përfshirë anekset;

j) Raporti i vlerësimit/negocimit, duke përfshirë anekset dhe ofertat e pranuar;⁹

k) Letra e njoftimit;

l) Shkresë për dorëzimin e kontratës;

m) Letrat për kandidatët e pasuksesshëm;

n) Dhënia /njoftimi i anulimit, përfshirë dëshminë e publikimit;

o) Kontratat e nënshkruara, ndryshimet, dispozitat shtesë, raportet e zbatimit, dhe korrespondenca përkatëse.

b. Për thirrjet për propozime dhe dhënien e drejtpërdrejtë të granteve në veçanti:

a) emërimi i komisionit të vlerësimit;

b) raporti i hapjes dhe raporti administrativ, duke përfshirë shtojcat dhe aplikimet e marra;¹⁰

c) letrat për aplikantët e suksesshëm dhe të pasuksesshëm, pas vlerësimit të hartimit të notës;

⁹ Eliminimi i ofertave të pa-suksesshme pesë vjet pas mbylljes së procedurës së prokurimit.

¹⁰ Eliminimi i aplikimeve të pasuksesshme tre vjet pas përfundimit të procedurës së grantit



- d) raporti i vlerësimit të hartimit të notës;
- e) raporti i vlerësimit të aplikimit të plotë ose raporti i negocimit me shtojcat përkatëse;
- f) kontrolli i pranueshmërisë dhe dokumentet e tjera shoqëruese;
- g) letrat për aplikantët e suksesshëm dhe të pasuksesshëm me listën e miratuar rezervë, pas vlerësimit të plotë të aplikimit;
- h) shkresa përcjellëse për dorëzimin e kontratës së grantit;
- i) dhënia/njoftimi i anulimit, me dëshmi të publikimit;
- j) kontratat e nënshkruara, ndryshimet, dispozitat shtesë dhe korrespondencat përkatëse.

Përveç kësaj, dokumentet financiare dhe kontraktuale të përmendura në paragrafin 6 (a) dhe (b) të këtij neni, do të plotësohen nga të gjitha dokumentet e tjera shoqëruese përkatëse, siç kërkohen nga procedurat e përmendura në pikën 1 të këtij neni, si dhe të gjithë dokumentacionin përkatës në lidhje me pagesat, rikuperimin dhe shpenzimet operative, për shembull raportet e projektit dhe raportet e kontrolleve të vendeve, pranimi i furnizimeve dhe punëve, sigurimet dhe garancitë, raportet e inxhinierëve të mbikëqyrjes.

Të gjitha dokumentet përkatëse financiare dhe kontraktuale do të mbahen për të njëjtën kohëzgjatje, në përputhje me nenin 49 të Marrëveshjes Kuadër.

Neni 8a - Detyrimi për të informuar, sanksionet administrative dhe mosveprimi

1. Gjatë zbatimit të procedurave dhe dokumenteve standarde të përcaktuara dhe të publikuara nga Komisioni për dhënien e kontratave të prokurimit dhe grantit, përfituesi i IPA II do të sigurojë që asnjë kontratë e prokurimit ose grantit të financuar nga BE nuk i jepet një operatori ekonomik ose aplikanti për grante, nëse operatori ekonomik ose kërkuesi i grantit, nëse ai personalisht ose një person me kompetenca të përfaqësimit, vendimmarrjes ose kontrollit mbi të, ndodhet në një nga situatat e përjashtimit të parashikuara në procedurat përkatëse dhe dokumentet standarde të Komisionit.

2. Përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues do të informojë Komisionin, kur një kandidat, ofertues ose aplikant ndodhet në një situatë përjashtimi nga pjesëmarrja në procedurat e dhënies së prokurimit dhe grantit, ka kryer

parregullsi dhe mashtrime ose është konstatuar në shkelje të rëndë të detyrimeve të tij kontraktuale.

3. Përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues, do të marrë parasysh informacionin përfshirë në Sistemin e Zbulimit të Parakohshëm dhe të Përjashtimit (EDES), gjatë dhënies së kontratave të prokurimit dhe granteve. Aksesit në informacione mund të sigurohet përmes pikës(ve) së ndërlidhjes ose nëpërmjet konsultimeve me mënyrat e mëposhtme: (Komisioni Evropian, Drejtoria e Përgjithshme për Buxhetin, nëpunësi i kontabilitetit të Komisionit, BRE2-13/505, B-1049 Bruksel, Belgjikë dhe me email: BUDG-C01-EXCL-DB@ec.europa.eu bashkë me adresën e Komisionit, të identifikuar në nenin 3 të Kushteve të veçanta).

4. Kur përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues, është në dijeni për një situatë përjashtimi në zbatimin e detyrave të përshkruara në shtojcën I, përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues, do t'i vendosë një operatori ekonomik ose aplikuesi granti përjashtim nga prokurimet e saj të ardhshme ose procedurat e dhënies së granteve. Përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues, gjithashtu mund të vendosë një penalitet financiar proporcional me vlerën e kontratës në fjalë. Përjashtimet dhe/ose penalitetet financiare do të vendosen pas një procedure për gjetjen dhe paraqitje e provave që siguron të drejtën e mbrojtjes së personit në fjalë. Përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues, njofton Komisionin në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni.

5. Në lidhje me paragrafin 4 të këtij neni, përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues, merr përsipër mosveprimin, nëse nuk vendos përjashtim dhe/ose një penalitet financiar ndaj operatorit ekonomik ose kërkuesit të grantit.

6. Në rastin e mosveprimit, përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues, duhet të njoftojë Komisionin për të shpjeguar arsyet për mosveprimin e tij. Komisioni rezervon të drejtën për të përjashtuar një operator ekonomik ose një aplikues granti nga procedurat e ardhshme të financimit të BE-së dhe/ose të vendosë një penalitet financiar ndaj operatorit ekonomik ose kërkuesit të grantit ndërmjet 2% dhe 10% të vlerës totale të kontratës në fjalë.

Neni 9 - Kontrollat paraprake mbi procedurat e granteve dhe prokurimeve dhe

**kontrollet paraprake të kontratave dhe granteve që do të kryhen nga Komisioni**

1. Komisioni mund të ushtrojë kontrolle paraprake (ex ante) për tenderimin e kontratave, hapjen e thirrjeve për propozime dhe dhënien e kontratave dhe granteve për fazat e mëposhtme të prokurimit ose dhënies së granteve:

a) për miratimin e njoftimeve të kontratës për prokurim, programet e punës për thirrjet për propozime dhe çdo korrigjim të tij;

b) për miratimin e dosjeve të tenderit dhe udhëzimeve për aplikantët për grante;

c) për miratimin e përbërjes së komisioneve të vlerësimit;

d) për miratimin e raporteve të vlerësimit dhe vendimet e dhënies së kontratës¹¹;

e) për miratimin e dosjeve të kontratës dhe shtesën e kontratës.

2. Lidhur me kontrollin paraprak, komisioni duhet të vendosë:

a) të kryejë kontrolle paraprake për të gjitha dosjet ose

b) të kryejë kontrolle paraprake në përzgjedhjen e këtyre dosjeve ose

c) të heqë dorë plotësisht nga kontrollet paraprake.

3. Nëse Komisioni vendos për të kryer kontrolle paraprake në përputhje me paragrafin 2, shkronjat (a) ose (b) të këtij neni, ai duhet të informojë përfituesin e IPA II që është Autoriteti Kontraktues i dosjeve të përzgjedhura, në lidhje me kontrollet paraprake. Ky përfitues i IPA II do të japë të gjithë dokumentacionin dhe informacionin e nevojshëm për Komisionin, pasi të informohet se një dosje është përzgjedhur për kontroll paraprak maksimumi në kohën e dorëzimit të njoftimit të kontratës ose programit të punës për publikim.

4. Komisioni mund të vendosë për të kryer kontrolle të mëpasshme (ex-post), duke përfshirë auditimet dhe kontrollet në vend, në çdo kohë, për ndonjë kontratë ose grantet e dhëna nga përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues që rrjedhin nga kjo marrëveshje financimi. Ky përfitues i IPA II do të të vërë në dispozicion të gjithë dokumentacionin dhe informacionin e nevojshëm për Komisionin, pasi të informohet se kjo dosje është përzgjedhur për kontroll të mëpasshëm (ex

post). Komisioni mund të autorizojë një person ose njësi ekonomike për të kryer kontrolle ex post në emër të tij.

Neni 10 - Llogaritë bankare, sistemet e kontabilitetit dhe kostoja e njohur

1. Pas hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje Financimi, Fondi Kombëtar dhe struktura operative e përfituesit të IPA II që është Autoriteti Kontraktues për Programin e Veprimit, duhet të hapë të paktën një llogari bankare në euro. Bilanci i përgjithshëm bankar për Programin e Veprimit do të jetë shuma e bilanceve në të gjitha llogaritë bankare të Programit të Veprimit, të mbajtura nga Fondi Kombëtar dhe të gjitha strukturat pjesëmarrëse që operojnë tek përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues.

2. Përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues, do të përgatisë dhe dorëzojë në Komision planet e parashikimit të disbursimit për kohëzgjatjen e periudhës së zbatimit të Programit të Veprimit. Këto parashikime duhet të përditësohen për raportin vjetor financiar të përmendur në nenin 3 (2) dhe për çdo kërkesë për fonde. Parashikimet do të bazohen në një analizë të dokumentuar dhe të detajuar (duke përfshirë edhe kontraktimin e planifikuar dhe orarin e pagesave sipas kontratës për dymbëdhjetë muajt në vijim), të cilat do të jenë në dispozicion të Komisionit në bazë të kërkesës.

3. Plani fillestar i parashikimit të disbursimit duhet të përmbajë përmbledhjen e parashikimit vjetorë të disbursimit për të gjithë periudhën e zbatimit dhe parashikimet mujore të disbursimit për dymbëdhjetë muajt e parë të Programit të Veprimit. Planet e mëvonshme duhet të përmbajnë përmbledhjen vjetore të parashikimeve të disbursimit për bilancin e periudhës së zbatimit të Programit të Veprimit dhe parashikimet mujore të disbursimit për katërmëdhjetë muajt në vijim.

4. Përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues, është i detyruar të krijojë dhe mirëmbajë një sistem të kontabilitetit në përputhje me pikën 2 (3) (b) të shtojcës A të Marrëveshjes Kuadër, i cili do të mbajë të paktën informacionin për kontratat që menaxhohen nën Programin e Veprimit të treguar në shtojcën V.

5. Kostoja e njohur në sistemin e kontabilitetit e mbajtur nën seksionin 4 të këtij neni, duhet të jetë kryer, paguar dhe pranuar dhe të korrespondojë me kostot aktuale të provuara nga dokumentet

¹¹ Për kontratat e shërbimit këto hapa përfshijnë kontrollet paraprake në lidhje me miratimin e listës së përzgjedhur.



mbështetëse dhe të përdoret kur është e përshtatshme, për të nisur para financimin e paguar nga përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues sipas kontratave lokale.

6. Kostoja e njohur në sistemin e kontabilitetit do të shfrytëzohet nga Komisioni për njohjen e përkohshme të kostos së saj, gjatë zbatimit të Programit të Veprimit (duke përfshirë autorizimin e para financimit që i paguhet përfituesit të IPA II, i cili është Autoriteti Kontraktues) për procesin e miratimit për pagesat, autorizimin përfundimtar të procedurës së llogarive në fund të Programit të Veprimit, praktikat vjetore të ndërprera dhe çdo zbatim tjetër të menaxhimit dhe të shqyrtimeve të performancës.

7. Përfituesi i IPA-II që është Autoriteti Kontraktues, do t'i sigurojë Komisionit raportet në vijim:

a. Raportin përmbledhës - siç është përcaktuar në nenin 3 (5);

b. Raportet vjetore siç janë përcaktuar në paragrafët (2) deri (4) të nenit 3;

c. Kërkesa për raportet e fondeve, siç përmenden në nenin 11.

Neni 11 - Dispozita për pagesat e kryera nga Komisioni për përfituesit IPA II që është Autoriteti Kontraktues

1. Përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues, duhet të paraqesë parashikimin e tij fillestar të disbursimit (pagesës) për Programin e Veprimit, të përgatitur në përputhje me nenin 10 (2), me kërkesën e parë për pagesë të para financuar. Pagesa e parë e para financimit do të bëhet për 100% të pagesës së parashikuar për vitin e parë të planit të parashikuar për disbursim.

2. Përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues, do të paraqesë kërkesa të vazhdueshme të pagesës së para financimit kur bilanci i përgjithshëm bankar për Programin e Veprimit përfshihet nën pagesën e parashikuar për pesë muajt në vazhdim të Programit të Veprimit.

3. Çdo kërkesë për para financim shtesë do të mbështetet nga dokumentet e mëposhtme:

a) një deklaratë përmbledhëse të të gjitha pagesave të kryera për Programin e Veprimit;

b) balancat bankare për Programin e Veprimit në datën e përcaktuar të kërkesës;

c) një parashikim të pagesave për Programin e Veprimit për katërmbëdhjetë muajt në vazhdim në

datën e përcaktuar të kërkesës në përputhje me shtojcën IV pika(d).

4. Përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues, mund të kërkojë për çdo para financim pasues, shumën e totalit të disbursimeve të parashikimit për katërmbëdhjetë muaj, pas datës së përcaktuar të kërkesës, pa balancat e referuara në nenin 3 (b) të këtij neni në datën e përcaktuar të kërkesës për fondet e rritura nga ndonjë shumë e financuar nga përfituesi IPA II sipas paragrafit 5 të këtij neni dhe që nuk është rimbursuar ende.

Komisioni gëzon të drejtën për të reduktuar çdo pagesë pasuese të para financimit, nëse tepricat totale bankare të mbajtura nga përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues në bazë të këtij programi dhe në të gjitha programet e tjera të IPA I apo IPA II që menaxhohen nga përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues, tejkalon parashikimin e disbursimit për katërmbëdhjetë muajt e ardhshëm.

5. Në rastet kur pagesa është reduktuar sipas paragrafit 4 të këtij neni, përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues, duhet ta financojë programin nga burimet e veta, deri në shumën e reduktimit. Përfituesi i IPA II që është Autoriteti kontraktues, më pas mund të kërkojë rimbursimin e këtij financimi, si pjesë e kërkesës së ardhshme për fonde të përcaktuara në paragrafin 4 të këtij neni.

6. Komisioni ka të drejtë për të rikuperuar balancat e tepërta bankare, të cilat kanë mbetur të papërdorura për më shumë se dymbëdhjetë muaj. Para se të ushtrojë këtë të drejtë, Komisioni e fton përfituesin e IPA II që është Autoriteti Kontraktues, për të dhënë arsyet e vonës në disbursimin e fondeve dhe të demonstrojë nevojën për to në vazhdim gjatë dy muajve të ardhshëm.

7. Interesi i gjeneruar nga llogaritë bankare të përdorura për këtë Program nuk njihet nga Komisioni.

8. Sipas nenit 33 (4) të Marrëveshjes Kuadër, kur ndërprerja e afatit për kërkesën për pagesë tejkalon dy muaj, përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues mund të kërkojë një vendim nga Komisioni, nëse ndërprerja e afatit duhet vazhdojë.

9. Pasqyra financiare përfundimtare e përmendur në nenin 37 (2) të Marrëveshjes Kuadër do të dorëzohet nga ZKA jo më vonë se 16 muaj



pas përfundimit të periudhës së zbatimit operacional.

Neni 12 - Ndërprerja e pagesave

1. Pa cenuar pezullimin ose përfundimin e kësaj Marrëveshjeje financimi sipas përkatësisht neneve 16 dhe 17 dhe përveç nenit 39 të Marrëveshjes Kuadër, Komisioni mund të ndërpresë pagesat pjesërisht ose plotësisht, në qoftë se:

a) Komisioni ka vendosur ose paraqet shqetësime serioze, pasi përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues ka bërë gabime të konsiderueshme, ka parregullsi apo mashtrime që vënë në dyshim ligjshmërinë ose rregullsinë e transaksioneve në fjalë, në implementimin e Programit të Veprimit, ose nuk ka përmbushur detyrimet e tij sipas kësaj marrëveshjeje financiare;

b) Komisioni ka vendosur ose paraqet shqetësime serioze, nëse përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues ka kryer gabime sistemike ose të përsëritura, ose ka parregullsi, mashtrime apo shkelje të detyrimeve në këtë ose në të tjera marrëveshje financimi, me kusht që ato gabime, parregullsi, mashtrime, ose shkelje të detyrimeve të kenë ndikim material në zbatimin e kësaj marrëveshjeje financiare apo vënë në dyshim besueshmërinë e sistemit të kontrollit të brendshëm të përfituesit të IPA II ose ligjshmërinë dhe rregullsinë e shpenzimeve bazë;

Neni 13 - Kthimi i fondeve

1. Përveç rasteve të përmendura në nenin 41 të Marrëveshjes Kuadër, Komisioni mund të rimarrë fondet nga përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues, siç parashikohet në rregulloren financiare, veçanërisht në rast se:

a) Komisioni vendos se objektivat e Programit të Veprimit të përcaktuara në shtojcën I nuk janë arritur;

b) shpenzimet janë të papërshtatshme;

c) shpenzimet janë shkaktuar si rezultat i gabimeve, parregullsive, mashtrimeve apo shkeljeve të detyrimeve në zbatimin e Programit të Veprimit, në veçanti në procedurën e prokurimit dhe dhënies së granteve.

2. Në përputhje me ligjin kombëtar, përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues do të rimarrë kontributin e Unionit që i paguhet përfituesit të IPA II, i cili është Autoriteti Kontraktues nga marrësit të cilët ndodhen në një prej situatave të përcaktuara në paragrafin 1 pika b) ose c) të këtij neni ose të referuara në nenin 41 të

Marrëveshjes Kuadër. Fakti se përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues nuk ka sukses në kthimin e të gjithë ose një pjese të fondeve nuk do ta pengojë Komisionin për rikuperimin e fondeve nga përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues.

3. Përfituesi i IPA II që nuk është Autoriteti Kontraktues, do të bëjë përpjekje maksimale për të mbështetur përfituesin e IPA-II që është Autoriteti Kontraktues, në rimëkëmbjen e saj, kur përfituesi vendoset në territorin e tij. Marrëveshja për rikuperimin do të parashikohet në një marrëveshje dypalëshe që do të lidhet në përputhje me nenin 69 të Marrëveshjeve Kuadër përkatëse.

4. Shumat e paguara padrejtësisht apo të mbuluara nga përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues, shumat e garancive financiare, performancës dhe parafinancimit, të paraqitura në bazë të prokurimit dhe dhënies së procedurave të granteve, shumat nga gjokat e vendosura nga përfituesi IPA II që është Autoriteti Kontraktues për kandidatët, ofertuesit, aplikantët, kontraktuesit ose përfituesit e granteve, të paguara për përfituesit e IPA II që është Autoriteti Kontraktues, ose do të ripërdoren për Programin e Veprimit ose do t'i kthehen Komisionit.

Pjesa e tretë: Dispozitat përfundimtare

Neni 14 - Konsultime ndërmjet përfituesve të IPA II dhe Komisionit

1. Përfituesit e IPA II dhe Komisioni do të konsultohen me njëri tjetrin para se të krijojnë mosmarrëveshje në lidhje me zbatimin ose interpretimin e mëtejshëm të kësaj Marrëveshjeje Financimi, në përputhje me nenin 18 të këtyre kushteve të përgjithshme.

2. Kur Komisioni vihet në dijeni për problemet në kryerjen e procedurave që lidhen me zbatimin e kësaj Marrëveshjeje Financimi, ai duhet të krijojë të gjitha kontaktet e nevojshme me përfituesit e IPA II për të korrigjuar situatën dhe ndërmarrë hapat e nevojshëm.

3. Konsultimi mund të çojë në një ndryshim, në pezullimin ose përfundimin e kësaj marrëveshjeje financimi.

4. Komisioni do të informojë rregullisht përfituesit e IPA II për zbatimin e aktiviteteve të përshkruara në shtojcën I, të cilat nuk përfshihen në pjesën e dytë të këtyre kushteve të përgjithshme.

Neni 15 - Ndryshimi i kësaj Marrëveshjeje Financimi



1. Çdo ndryshim i kësaj marrëveshjeje financiare duhet të bëhet me shkrim, duke përfshirë dhe shkëmbimin e shkresave.

2. Nëse përfituesit e IPA II, kërkojnë një amendament, kërkesa duhet t'i paraqitet bashkërisht Komisionit të paktën gjashtë muaj para se ndryshimi që kërkohej të hyjë në fuqi.

3. Komisioni mund të amendojë *Dokumentet Model* në shtojcën III, IIIA, IV dhe V, pa nevojën e një amendamenti të kësaj marrëveshjeje financiare. Përfituesit e IPA II do të informohen me shkrim për çdo amendament të tillë dhe për hyrjen e tij në fuqi.

Neni 16 - Pezullimi i kësaj Marrëveshjeje Financimi

1. Zbatimi i kësaj marrëveshjeje financiare mund të pezullohet në rastet e mëposhtme:

a) Nëse ndonjë përfitues IPA II shkel një detyrim sipas kësaj marrëveshjeje financiare.

b) Nëse përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues shkel ndonjë detyrim të përcaktuar në bazë të procedurave dhe dokumenteve standarde të përmendura në nenin 18 (2) të Marrëveshjes përkatëse Kuadër, pa cenuar dispozitat në nenin 8 (2).

c) Nëse përfituesi i IPA II që është Autoriteti Kontraktues, nuk i plotëson kërkesat për zbatimin e detyrave të besuara të buxhetit.

d) Nëse përfituesit e IPA II nuk i përmbushin bashkërisht funksionet dhe përgjegjësitë e përmendura në nenin 2 (1) dhe kur është e mundur edhe menaxhimin e tërthortë sipas nenit 7(3).

e) Nëse ndonjë përfitues i IPA II vendos të pezullojë ose ndërpresë procesin e pranimi të anëtarësimit në BE.

f) Nëse ndonjë përfitues i IPA II shkel një detyrim në lidhje me respektimin e të drejtave të njeriut, parimet demokratike dhe sundimin e ligjit, si dhe në raste të rënda të korrupsionit ose nëse përfituesi IPA II është fajtor për sjellje të rëndë profesionale të provuar me ndonjë mënyrë të justifikuar. Shkelje e rëndë profesionale nënkupton një nga sa më poshtë:

- shkelje e ligjeve ose rregulloreve në fuqi ose e standardeve etike të profesionit të cilit i përket një person ose subjekt, ose

- çdo sjellje e gabuar e një personi ose subjekti që ka ndikim në kredibilitetin e tij profesional, kur sjellja e tillë nënkupton qëllimin e gabuar ose neglizhencën e rëndë.

g) Në rastet e forcës madhore, siç përcaktohet më poshtë. "Forcë Madhore" do të thotë çdo situatë e paparashikueshme dhe e jashtëzakonshme ose ngjarje përtej kontrollit të palëve, e cila pengon secilën prej tyre në përmbushjen e ndonjë prej detyrimeve të tyre, gjë që nuk i atribuohet gabimit ose neglizhencës nga ana e tyre (ose pjesës së kontraktuesve të tyre, agjentëve ose të punësuarve) dhe vërteton pakapërcyeshmërinë e situatës, pavarësisht se janë bërë përpjekjet e duhura. Defektet në pajisje ose materiale, ose vonesat e tyre të mundshme, mosmarrëveshjet e punës, grevat ose vështirësitë financiare nuk mund të përdoren si forcë madhore. Një palë nuk duhet të konsiderohet si shkelëse e detyrimeve të saj, nëse është penguar nga përmbushja e tyre për shkak të një force madhore për të cilën pala tjetër është informuar siç duhet. Një palë që përballet me një forcë madhore duhet ta informojë palën tjetër pa vonesë, duke deklaruar natyrën, kohëzgjatjen e mundshme dhe efektet e parashikueshme të problemit, dhe të marrë çdo masë për të minimizuar dëmet e mundshme.

Asnjëra prej palëve nuk do të konsiderohet përgjegjëse për shkelje të detyrimeve të veta sipas kësaj Marrëveshjeje Financiare, nëse është penguar nga përmbushja e tyre nga forca madhore, me kusht që ajo palë të marrë masa për të minimizuar dëmtimet e mundshme.

2. Komisioni mund ta pezullojë këtë Marrëveshje Financimi pa njoftim paraprak.

3. Komisioni mund të marrë masat e duhura parandaluese para se të bëhet pezullimi.

4. Kur pezullimi është njoftuar, duhet të tregohen pasojat e prokurimit dhe kontratave të granteve në vazhdim dhe marrëveshjet e delegacionit për këto kontrata, si dhe marrëveshjet që duhen nënshkruar për këto kontrata.

5. Pezullimi i kësaj marrëveshjeje financimi nuk e cenon ndërprerjen e kësaj marrëveshjeje financimi nga Komisioni, në përputhje me nenin 17.

6. Palët do të rifillojnë zbatimin e Marrëveshjes Financiare sapo kushtet ta lejojnë, me miratimin paraprak me shkrim të Komisionit. Kjo nuk cenon asnjë amendim të kësaj marrëveshjeje financiare që mund të jenë të nevojshme për të përshtatur Programin e Veprimit me kushtet e reja zbatuese, duke përfshirë, nëse është e mundur, zgjatjen e



periudhës së zbatimit ose përfundimin e kësaj marrëveshjeje financiare në përputhje me nenin 17.

Neni 17 - Përfundimi i kësaj marrëveshjeje financiare

1. Nëse çështjet të cilat çuan në pezullimin e Marrëveshjes së Financimit nuk janë zgjidhur brenda një periudhe maksimale 180 ditore, secila palë mund ta përfundojë Marrëveshjen Financiare me njoftim 30 ditë para.

2. Kur ndërprerja është njoftuar, duhet të tregohen pasoja e prokurimeve dhe kontratave të granteve në vazhdim dhe kontratat ose grantet e tilla që duhen nënshkruar.

3. Përfundimi i kësaj marrëveshjeje financiare nuk do të përjashtojë mundësinë e Komisionit që të kryejë korrigjime financiare në përputhje me nenet 43 dhe 44 të Marrëveshjes Kuadër.

Neni 18 - Rregullimet për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve

1. Çdo mosmarrëveshje në lidhje me Marrëveshjen e Financimit që nuk mund të zgjidhet brenda një periudhe gjashtëmujore nga konsultimet midis palëve, të parashikuar në nenin 14, mund të zgjidhet nga arbitrazhi me kërkesën e njërit prej palëve.

2. Secila palë do të caktojë një gjyqtar brenda 30 ditëve nga data e kërkesës për arbitrazh. Nëse kjo nuk arrihet, secila palë mund t'i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit (Hagë) të caktojë një gjyqtar të dytë. Të dy gjyqtarët, nga ana e tyre, caktojnë një gjyqtar të tretë brenda 30 ditëve. Nëse kjo nuk arrihet, secila palë mund t'i kërkojë Sekretarit të Përgjithshëm të Gjykatës së Përhershme të Arbitrazhit të caktojë gjyqtarin e tretë.

3. Përveç kur arbitrat vendosin ndryshe, do të zbatohen procedurat e parashikuara në Gjykatën e

Përhershme të Arbitrazhit, rregullat opsionale për Arbitrazhin që përfshijnë organizatat ndërkombëtare dhe shtetet. Vendimet e arbitrave merren me shumicë brenda një periudhe tremujore.

4. Secila palë do të jetë e detyruar të marrë masat e nevojshme për zbatimin e vendimit të gjyqtarëve.

SHTOJCA I A

Instrumenti për asistencën e paraanëtarësimit (IPA)

2014 - 2020

Programi IPA CBC SHQIPËRI - KOSOVË*
MIRATUAR MË 11/12/2014

** Ky emërtim nuk cenon qëndrimet në lidhje me statusin dhe është në pajtim me Rezolutën 1244/1999 të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara dhe me Opinionin e Gjykatës Ndërkombëtare të Drejtësisë (GjND) për Deklaratën e Pavarësisë së Kosovës.*

Pasqyra e Lëndës

Përmbledhje

Seksioni 1: Përmbledhje

1.1 Përmbledhje e Programit

1.2 Përgatitje e programit dhe përfshirja e partnerëve

Seksioni 2: Zona e Programit

2.1 Analiza e situatës

2.2 Konstatimet kryesore

Seksioni 3: Strategjia e programit

3.1 Argumentimi - Arsyeimi për strategjinë e përzgjedhur për fushat e ndërhyrjes

3.2 Përshkrimi i prioritetëve të programit

3.3 Çështjet horizontale dhe ndërsektoriale

Seksioni 4: Plani financiar

Seksioni 5: Dispozitat zbatuese



LISTA E SHTOJCAVE

SHTOJCA 1: Situata dhe analiza SWOT- Hyrje

Përmbledhje

Titulli i Programit	Programi i Bashkëpunimit Ndërkufitar Shqipëri – Kosovë 2014 - 2020
Zona e Programit	<u>Shqipëri:</u> -Rajoni i Lezhës -Rajoni i Kukësit <u>Kosovë:</u> -Rajoni Ekonomik Perëndimor dhe Rajoni Ekonomik Jugor
Objektivi përgjithshëm i programit	Forcimi i marrëdhënieve të mira të fqinjësisë dhe zhvillimi social-ekonomik i rajoneve kufitare, përmes vlerësimit të potencialeve turistike, zhvillimit të qëndrueshëm ekonomik, social, mjedisor dhe gjithëpërfshirës, në lidhje me trashëgiminë e përbashkët kulturore dhe natyrore.
Prioritetet tematike të programit	PT1: Mbrojtja e mjedisit, promovimi i politikave të zbutjes dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike, parandalimit dhe menaxhimit të rreziqeve; PT2: Inkurajimi i turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore; PT3: Investimi në rini, arsim dhe aftësi; PT4: Asistenca Teknike.
Objektivat specifike të programit	PT1: Mbrojtja dhe ruajtja e burimeve mjedisore; PT2: Promovimi i turizmit dhe vlefësimi i trashëgimisë kulturore dhe natyrore si një mënyrë për të nxitur zhvillimin ekonomik; PT3: Integrimi social-ekonomik i të rinjve; PT4: Garantimi për zbatimin e efektshëm, efikas, transparent dhe në kohë të programit dhe rritja e ndërgjegjësimit.
Alokimi financiar 2014-2020	8,400,000.00 EURO
Mënyra e zbatimit	Menaxhim i Drejtpërdrejtë
Autoriteti kontraktues	Delegacioni i Bashkimit Evropian në Shqipëri, ABA Business Center, Rr. “Papa Gjon Pali II”, Kati 17, Tiranë, Shqipëri Tel: (+355) 4 222 8320 ose 223 0871-222 8479-223 4284
Autoritetet përkatëse në pjesëmarrjen e Përfituesve IPA II [Strukturat operuese]	Shqipëri: Ministria e Integrimi Evropian, Bulevardi “Dëshmorët e Kombit”, Sheshi “Nënë Tereza” 1010, Tiranë, Shqipëri Tel: +355 4 22 286 45 Faks: + 355 4 22 562 67 Kosovë: Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal për Kosovën Ndërtesa e ish - “Rilindja”, 10000, Prishtinë, Kosovë Tel: (+381) 38 213 380
SPT/Antena	Sekretariati i Përbashkët Teknik do të vendoset në Kukës, Shqipëri “Hotel Amerika”, kati 2, Kukës, Shqipëri Antena do të vendoset në Prizren, Kosovë “Remzi Ademaj” Nr.23, 2000 Prizren, Kosovë



Seksioni 1: Përmbledhje

Programi për bashkëpunimin ndërkufitar ndërmjet Shqipërisë dhe Kosovës do të zbatohet në kuadër të Instrumentit për Asistencën e Paraanëtarësimit (IPA II). IPA II mbështet bashkëpunimin ndërkufitar me synim nxitjen e marrëdhënieve të mira fqinjësore, inkurajimin e integritit në BE dhe nxitjen e zhvillimit social-ekonomik. Dispozitat ligjore për zbatimin e tij janë përcaktuar në pjesët e mëposhtme të legjislacionit:

- Rregullorja (BE) nr. 231/2014 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit të 11 marsit 2014 për themelimin e Instrumentit të Asistencës për Paraanëtarësimin (IPA II),

- Rregullorja (BE) nr. 236/2014 e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit të 11 marsit 2014 që përcakton rregulla dhe procedura të përbashkëta për zbatimin e instrumenteve të Unionit për financimin e veprimit të jashtëm,

- Rregullorja e Komisionit për Zbatimin (BE) nr. 447/2014 e 2 majit 2014 mbi rregullat specifike për zbatimin e Rregullores IPA II.

1.1 Përmbledhje e Programit

Programi ndërkufitar IPA ndërmjet Shqipërisë dhe Kosovës mbulon një territor prej 8,335 km² me një popullsi të përgjithshme prej rreth 936,761 banorë.

Gjatësia e vijës kufitare është 114 km¹². Në Shqipëri zonat përfituese mbulojnë 48% të sipërfaqes së programit që mbulon 2 rajone të përbëra nga 8 bashki me një total prej 362 vendbanime. Të 2 rajonet nga Shqipëria përfshijnë qarkun e Kukësit dhe qarkun e Lezhës. Në Kosovë¹³, zona përfituese mbulon 52% të zonës së programit dhe përfshin rajonin ekonomik jugor të përbërë nga 6 komuna dhe rajonin ekonomik perëndimor të përbërë nga 6 komuna.

Zona e programit ka një popullsi të përgjithshme prej 936.761 banorë, nga e cila 76% jetojnë në territorin e Kosovës dhe 24% jetojnë në anën e Shqipërisë. Në të gjithë zonën e programit popullsia është kryesisht rurale. Në rajonet e Kosovës 65.9% e popullsisë është rurale, ndërsa në Shqipëri popullsia rurale arrin 53.8%

Konkluzionet kryesore

Konkluzionet kryesore të analizës që pasqyrojnë përgatitjen e dokumentit janë përmbledhur si më poshtë:

Dallimet rajonale në aspektin e zhvillimit ekonomik dhe shoqëror janë të dukshme jo vetëm në të gjithë zonën e programit, por edhe brenda rajoneve. Zona e programit ka një ekonomi kryesisht industriale-agrare, me industri më të zhvilluar në anën e Kosovës, ndërsa rajonet shqiptare janë të dominuara nga bujqësia dhe shërbimet. Të dyja palët kanë, pak a shumë, të njëjtën strukturë ekonomike që mbështetet në bujqësi, shërbime, tregjet me shumicë dhe pakicë, ndërsa industria tradicionale është më e pranishme në rajonet e Kosovës. Bujqësia dhe turizmi janë përgjithësisht të rëndësishme për të dy vendet, por edhe të pashfrytëzuara dhe të pazhvilluara. Tregtia ndërmjet të dy anëve po vuan nga barrierat administrative. Disa faktorë të rëndësishëm që përfaqësojnë kufizimet për zhvillimin ekonomik të rajonit janë, ndër të tjera, mungesa e njohurive teknologjike dhe aftësive të punës të nevojshme për t'iu përgjigjur kërkesave të tregut për shërbime dhe produkte të kualitetit të lartë. Prodhimet lokale nga të dy anët e kufirit kanë pak ose aspak akses në tregjet rajonale dhe ndërkombëtare. Mekanizmat për mbështetjen e biznesit janë të dobëta dhe të pamjaftueshme, duke qenë pak më aktive në Kosovë.

Konkurrueshmëria, produktiviteti dhe ekspertiza janë mjaft të ulëta në të gjithë zonën e programit. Investimi i mëtejshëm për rritjen e nivelit të prodhimit dhe teknologjisë është parakusht për t'u bërë më konkurrues si brenda dhe jashtë vendit. Industria e lehtë dhe industritë e përpunimit të ushqimit konsiderohen edhe si potencial për rritjen e përsheptuar ekonomike të zonës së programit. Ndërmarrjet e Vogla dhe të Mesme (NVM-të) me më pak se 4 punonjës dominojnë hartën e bizneseve, ndërsa rritet ekzistuesia e biznesit në zonat kufitare janë të pashfrytëzuara. Niveli i bashkëpunimit të biznesit përtej kufirit është minimal. Sinergjitë midis komuniteteve të biznesit duhet të zhvillohen brenda zonës së programit dhe të përkrahen nga iniciativat (CBC) BNK.

Sektori i bujqësisë është i një rëndësie të madhe për zhvillimin ekonomik dhe punësimin në zonën e programit në Shqipëri, meqë një pjesë e madhe e popullsisë ende jeton në zonat rurale, pavarësisht

¹² Agjencia e Statistikave të Kosovës: Kosova, shifra të 2012

¹³ Agjencia Kadastrale e Kosovës, 2013



lëvizjeve mjaft të mëdha drejt zonave urbane. Veprimtaria bujqësore është më shumë një aktivitet ekonomik i orientuar nga prodhimi familjar i mbijetesës dhe fragmentimi i tokës është mjaft i lartë, gjithashtu. Madhësia e fermave bujqësore është mesatarisht 1.5 hektarë. Përmirësimi i infrastrukturës rurale dhe menaxhimit më të mirë të burimeve ujore mund të jenë prioritetet e ardhshme në zonën e programimit. Potenciali turistik është një mundësi e pashfrytëzuar në të dy anët. Trashëgimia e pasur historiko-kulturore-artistike e zonës është një pasuri për zhvillimin ekonomik të zonës së programit.

Investimet e fundit të mëdha në infrastrukturën rrugore kanë qenë efektive për nxitjen e rritjes ekonomike të zonës së programit, e cila megjithatë kërkon një rrjet më të gjerë të infrastrukturave për zhvillimin e qëndrueshëm afatgjatë. Zona e programimit është gjeneratori më i madh i energjisë për të dy përfituesit IPA II. Të dy rezervat e mundshme hidrike dhe të linjtit janë burime të rëndësishme në zonën e programit për gjenerimin e energjisë dhe zhvillimin e përgjithshëm ekonomik të përfituesve IPA II.

Mbrojtja e mjedisit duhet të merret seriozisht në konsideratë në planet e ardhshme të zhvillimit të zonës së programit. Vlerësimi i mëtejshëm i burimeve natyrore në funksion të zhvillimit ekonomik është një çështje kyçe për zhvillimin e zonës. Reduktimi i ndotjes ekzistuese, menaxhimi i mbetjeve urbane dhe sigurimi i cilësisë së ujit të pijshëm për qëllime të mbrojtjes së shëndetit publik dhe garantimi i një mjedisi të pastër, shoqëruar me masat për mbrojtjen e tokës nga shkatërrimi natyror dhe artificial, si edhe zbatimi i një procesi strategjik të planifikimit urban janë sfidat kryesore për t'u përballuar në zonën e programimit. Përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve, kontrolli i ndotjes, përdorimi efikas i burimeve të energjisë dhe përmirësimi i menaxhimit të tokës janë ndër prioritetet kyçe që duhet të trajtohen nga planet qeveritare dhe lokale të zhvillimit.

Pabarazitë rajonale në të dy anët e kufirit janë të dukshme. Varfëria është bërë një shqetësim urban, duke treguar një ecuri të ngadaltë të ekonomisë gjatë viteve të fundit, ndërsa rimëkëmbja e potencialit urban tashmë të ezauruar drejt rritjes ekonomike është bërë e domosdoshme. Papunësia mbetet në një shkallë shqetësuese për popullatën e zonës së programit, veçanërisht në anën e Kosovës,

ku ka papunësi shumë më të lartë veçanërisht ndërmjet të rinjve, popullsisë rurale dhe grave (në disa zona ajo e tejkalon 50%). Shërbimet sociale janë pak të zhvilluara dhe në mënyrë të pabarabartë; veçanërisht shërbimet shëndetësore kanë nevojë për përmirësime të mëdha, si në mbulim edhe cilësi.

Prioritet madhor për zonën e programit është edhe përmirësimi i sistemit arsimor në të gjitha nivelet, veçanërisht në zonat rurale. Mund të ndërmerren veprime të mëtejshme të përbashkëta për të krijuar rrjetet e qendrave të formimit profesional, si edhe institucionet e arsimit të lartë dhe agjencitë e organizatat kërkimore. Avantazhet që vijnë nga gjuha e përbashkët duhet të shfrytëzohen më tej në zhvillimin e kurrikulave arsimore.

Përfundimisht, analiza PESTLE (analizë politike, ekonomike, social-kulturore, teknologjike, ligjore dhe mjedisore) dhe analiza SWOT (pikat e forta, dobësitë, mundësitë dhe kërcënimet) tregojnë se në zonën e programimit mund të identifikohen potencialet e pashfrytëzuara për zhvillimin ekonomik në sektorë të ndryshëm, të tillë si ekonomia, mjedisi, turizmi, burimet kulturore dhe natyrore, rinia dhe arsimi.

Fushat kryesore të ndërhyrjeve

Objekti i përgjithshëm i këtij Programi BNK është të forcojë marrëdhëniet e mira të fqinjësisë dhe të nxisë zhvillimin ekologjikisht miqësor dhe gjithëpërfshirës shoqëror ekonomik të rajoneve kufitare, përmes promovimit të potencialit të tyre turistik dhe respektimin e trashëgimisë së përbashkët kulturore dhe natyrore.

Bazuar në analizat PESTLE dhe SWOT, prioritetet e mëposhtme tematike dhe objektivat specifike konsiderohen të dobishëm për nismat efektive BNK:

1. Mbrojtja e mjedisit, përshtatja dhe zbutja ndaj ndryshimeve klimatike, parandalimi dhe menaxhimi i rreziqeve:

- Mbrojtja dhe ruajtja e burimeve mjedisore

2. Promovimi i turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore:

- Promovimi i turizmit dhe valorizimi i trashëgimisë kulturore dhe natyrore si një mënyrë për të nxitur zhvillimin ekonomik

3. Investimi në rini, arsim dhe aftësi:

- Integrimi social-ekonomik i rinisë



Përveç tri prioriteteve tematike të përmendura më lart, programet do të përfshijnë edhe një prioritet të veçantë të Asistencës Teknike që synon, midis qëllimeve të tjera, sigurimin e menaxhimit dhe administrimit efikas të programit ndërkufitar.

1.2 Përgatitja e programit dhe përfshirja e partnerëve

Dy Strukturat Operuese (SO), veçanërisht Ministria e Integrimit European të Shqipërisë dhe Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal të Kosovës, kanë punuar së bashku në mënyrë koherente për përgatitjen e programit.

Objekti i përgjithshëm i këtij programi ndërkufitar është promovimi/forcimi i marrëdhënieve të mira fqinjësore dhe zhvillimi social-ekonomik i rajonit kufitar të rajonit.

Programi IPA CBC 2014-2020 midis Shqipërisë dhe Kosovës është rezultat i punës së përbashkët për ushtrimin e programit të kryer nga përfituesit pjesëmarrës IPA II, duke përfshirë palët e interesuara nga institucionet qendrore, institucionet vendore të zonave përfituese të programit, dhomat e tregtisë dhe industrisë, bizneset dhe organizatat lokale. Përveç kësaj, Task-Forcat e Përbashkëta janë themeluar në të dy përfituesit IPA II për të përgatitur dhe zbatuar dokumentin e programit së bashku me Strukturat Operative dhe SPT.

Ushtrimi i programit filloi në mes të shtatorit të vitit 2013, duke vazhduar deri në maj 2014. Ky program u hartua nëpërmjet një procesi konsultimi të gjerë që përfshin aktorët vendorë dhe përfituesit potencialë nga të dy anët e kufijve. Gjatë procesit, si SO-të dhe SPT u ndihmuan nga Projekti “Ndërtimi i institucioneve ndërkufitare” (CBIB +) dhe nga Asistenca Teknike për BNK-në Kosovë.

Pyetësorët janë hartuar nga CBIB +, diskutuar me SO-të dhe shpërndarë nga SO-të me mbështetjen e SPT në institucionet e nivelit qendror dhe vendor, OSHC-të, për të mbështetur analizat PESTLE dhe SWOT për programin dhe për të siguruar një nga treguesit për identifikimin e

prioriteteve të përbashkëta për zonën ndërkufitare. Një numër total prej 69 pyetësorësh, që përbëjnë mbi 65% e të anketuarve për të dy përfituesit IPA II kanë siguruar kontribut të mëtijshëm për përgatitjen e analizave PESTLE dhe SWOT dhe intervenimin logjik. Në këtë proces janë mbajtur edhe intervista sqaruese, duke përfshirë diskutimet me aktorët përkatës në nivel qendror dhe vendor, si edhe përfaqësues të shoqërisë civile në bazë qendrore dhe vendore duke synuar rajonet përfituese, për ta bërë procesin të arrijë një objektiv më të gjerë.

Draft-dokumenti i parë i programit iu dorëzua Komisionit më 15 nëntor 2013, drafti i dytë i rishikuar u paraqit në 7 shkurt 2014 dhe versioni i tretë i rishikuar më 5 maj 2014.

Gjatë muajit dhjetor 2013, dy SO-të në koordinim edhe me CBIB + zhvilluan roundin e parë të takimeve konsultative, në formën e prezantimit të programit, me aktorët kryesorë lokalë në zonat e përzgjedhura, me qëllimin për të kërkuar të dhëna dhe rekomandimet të tyre.

Gjatë periudhës mars-maj 2014 u organizua nga SO-të, në koordinim me CBIB +, vala e dytë e konsultimeve, duke marrë në konsideratë një proces të gjerë konsultimi publik, për t'i paraqitur organizatave të shoqërisë civile, universiteteve, aktivistëve të shoqërisë civile në rajonet e përzgjedhura draft dokumentin e dytë të programit CBC. Aktorët e shoqërisë civile dhe përfaqësuesit e pushtetit vendor mbështetën fuqimisht prioritetet tematike të përzgjedhura për këtë program dhe siguruan gjithashtu detaje për sa u përket nevojave që lidhen me rajonet e tyre përkatëse të cilat janë pasqyruar në mënyrë të rregullt në dokumentin e programit.

Përveç kësaj, për të koordinuar procesin në nivel kombëtar, një takim konsultativ u organizua edhe në Shqipëri me përfaqësues nga ministratë e linjës që mbulojnë prioritetet tematike të propozuara në programin.



Tabela - Takime dhe konsultime

Koha dhe Vendi	Aktivitetet dhe Qëllimi
20-21 qershor 2013	Takimi i Projektit CBIB + në Budva të Malit të Zi me të gjithë Përfutuesit IPA II të Ballkanit Perëndimor, EUD-të përkatëse dhe DP e Zgjerimit që prezantuan procesin e programimit IPA për periudhën 2014-2020 në rajon.
26 korrik 2013 Prizren, Kosovë	Takimi i përbashkët përgatitor (OS AL, OS KSV, stafi SPT / Antena, CBC AT në Kosovë) - Diskutimi i prioritetëve tematike të sugjeruara për bashkëpunimin ndërkufitar në kuadër të IPA II, themelimi i Task Forcave
6 gusht 2013 Prishtinë, Kosovë	Takimi konsultativ me SPT/A dhe RDAs - (OS KSV, EUO, RDA, CBC AT në Kosovë). Për të kërkuar mbështetjen e RDAs në mbledhjen e të dhënave të sondazhit.
shtator 2013	Ngritja e Task Forcave të Përbashkëta përkatësisht në Shqipëri dhe Kosovë që synojnë Ushtrimin e Programimit për Shqipëri - Kosovë.
shtator 2013 16, 17 Tiranë, Shq. dhe 18 shtator, Prishtinë, KOS	Hapja e takimeve në Tiranë dhe Prishtinë me ekipin CBIB + dhe koordinimi për ushtrimin e programimit IPA CBC 2014-2020
27 shtator 2013 në Tiranë	Trajnimi CBIB + mbi Zhvillimin dhe Formulimin e Strategjisë
shtator – tetor (2 misione CBIB+)	Takimi me Strukturat Operative të Kosovës për të diskutuar mbi dokumentet strategjike, zhvillimi i analizave PESTLE dhe SWOT.
28 tetor 2013 Tiranë, Shqipëri	Takimi i parë i përbashkët i Task Forcës për Programin Shqipëri-Kosovë në Tiranë për të diskutuar mbi dokumentin e programit analizat PESTLE dhe SWOT dhe prioritetet.
14 nëntor 2013 Prishtinë, Kosovë	Takimi i dytë i përbashkët i Task Forcës për Programin Shqipëri-Kosovë në Prishtinë për të diskutuar mbi logjikën e intervenimit të programit, diskutuar dhe rënë dakord.
15 nëntor 2013	Dorëzimi i draftit të parë të Dokumentit të Programimit në Drejtorinë e Përgjithshme të Zgjerimit.
21-22 nëntor 2013 Beograd, Serbia	Forumi Rajonal Konsultativ CBC në Beograd
12 dhjetor 2013 Tiranë, Shqipëri	Takim teknik i procesit të programimit: OS, DG ELARG, Delegacionit të BE dhe CBIB + - Diskutimi mbi strategjitë e programit.
18 dhjetor 2013, Rajoni Kukës, Shq. Konsultim Publik paraprak Takim prezantimi	U prezantua dokumenti i programit, si edhe procesi i programimit dhe arsyetimi për përzgjedhjen e strategjisë së ndërhyrjes. Strategjia e ndërhyrjes dhe prioritetet tematike të zgjedhura janë konfirmuar nga palët e interesuara.
19 dhjetor 2013, Rajoni i Lezhës, Shq. Konsultim Publik paraprak Takim prezantimi	U prezantua dokumenti i programit, si edhe procesi i programimit dhe arsyetimi për përzgjedhjen e strategjisë së ndërhyrjes. Strategjia e ndërhyrjes dhe prioritetet tematike të zgjedhura janë konfirmuar nga palët e interesuara.
mes janari - 7 shkurt 2014	Reflektimi mbi komentet e marra.
7 shkurt 2014	Dorëzimi i draftit të dytë të Dokumentit të Programimit në DG e Zgjerimit
27 mars 2014, Rajoni i Lezhës, Shq. Takim i gjerë Konsultimi Publik me shoqërinë civile dhe aktorët vendorë	Procesi i programimit së bashku me prioritetet e programit iu prezantuan organizatave të shoqërisë civile dhe përfaqësuesve të pushtetit vendor të rajonit të Lezhës, ndjekur nga diskutime aktive mbi rekomandimin dhe sugjerimet nga pjesëmarrësit. Prioritetet u konfirmuan plotësisht nga palët e interesuara.
15 prill 2014, Rajoni Kukës, Shq. Takim i gjerë Konsultimi Publik me shoqërinë civile dhe aktorët vendorë.	Procesi i programimit së bashku me prioritetet e programit iu prezantuan organizatave të shoqërisë civile dhe përfaqësuesve të pushtetit vendor të rajonit të Kukësit, ndjekur nga diskutime aktive mbi rekomandimin dhe sugjerimet nga pjesëmarrësit. Prioritetet u konfirmuan plotësisht nga palët e interesuara.
16 prill 2014, Tiranë, Shq. Takim Konsultimi me ministrinë e linjës.	Procesi i programimit dhe prioritetet e programit për të 3 kufijtë, AL-KSV, MNE-AL, MK-AL iu prezantuan ministrive të linjës që mbulojnë prioritetet në dokumentet, në mënyrë që të konsultohet në lidhje me programet aktuale

	kombëtare në fushat përkatëse të veprimit në mënyrë që të mos mbivendosen dhe të shikohen sinergjitë e mundshme. Draft dokumentet ishin në përputhje edhe me strategjitë kombëtare dhe u konceptuan si shumë të rëndësishme për zhvillimin e rajoneve nga pjesëmarrësit.
17 prill - 1 maj 2014	Reflektimi mbi komentet e marra nga KE dhe takimet e konsultimeve me publikun.
5 maj 2014	Dorëzimi i draftit të tretë paraprak të Dokumentit të Programimit në DG e Zgjerimit.
12 maj 2014 Takim Konsultimi në Prizren	Procesi i programimit së bashku me prioritetet e programit iu prezantuan organizatave të shoqërisë civile dhe përfaqësuesve të qeverisjes vendore të rajoneve ekonomike jugore dhe perëndime ndjekur nga diskutime aktive për rekomandimin dhe sugjerimet nga pjesëmarrësit. Prioritetet u konfirmuan plotësisht nga aktorët.
Maj 2014	Dorëzimi i draftit përfundimtar në Komisionin Evropian.

Seksioni 2: Zona e Programit

2.1 Analiza e Situatës

Zona¹⁴ e programit për programin ndërkufitar ndërmjet Shqipërisë dhe Kosovës mbulon një territor prej 8,335 km² me një popullsi prej rreth 936 761 banorë. Gjatësia e përgjithshme e vijës kufitare është 114 km¹⁵.

Figura 1: Harta e zonës së Programit

Në Shqipëri¹⁶ zonat përfituese mbulojnë 3,994 km² që përfshijnë 2 rajone dhe 8 komuna me një total prej 362 vendbanime:

- **Rajoni i Kukësit** përfshin rrethet Kukës, Has dhe

Tropojë, 3 komuna, 24 komuna dhe 206 vendbanime.

- **Rajoni i Lezhës** përfshin rrethet Lezhë, Mirditë dhe Kurbin, 5 bashki, 16 komuna dhe 170 vendbanime.

Në Kosovë¹⁷ zona përfituese mbulon 4,341 km² dhe përfshin rajonet ekonomike të mëposhtme:

- **Rajoni Ekonomik Jugor** përbëhet nga 6 bashki: Prizren, Dragash/Dragas,

Rahovec/Orahovac, Suharekë/Suva Reka, Malishevë / Mališevo dhe Mamusha / Mamuša.

- **Rajoni Ekonomik Perëndimor** përbëhet nga 6 bashki: Pejë / Peć, Deçan/Dečani,

Gjakovë/ Đakovica, Istog/Istok, Klinë/Klina dhe Junik.

As Shqipëria dhe as Kosova nuk kanë futur ende zyrtarisht klasifikimet¹⁸ e Nomenklaturës së

Njësiwe Territoriale për Statistikat (NUTS). Si rrjedhojë, zonat përfituese bazohen për Shqipërinë në rajonet administrative dhe për Kosovën në përcaktimin “rajon ekonomik”.



Zona e programit ka një profil të ndryshëm gjeografik. Ajo është e pasur me vargmale, fusha, lugina, lumenj dhe liqene. Është e pasur në pyje, kafshë të egra dhe kullota (pyjet dhe livadhet mbulojnë 50% të sipërfaqes së përgjithshme). Terreni gjithashtu është mjaft i vështirë me vendndodhje të pashfrytëzuara duke e bërë atë një atraksion për turizmin në të dy anët e kufirit. Zona ka kontraste të terreneve malore dhe fushore, burime ujore, liqene, peshkim, lumenj, që rrjedhin nga të dy anët e kufirit dhe dalin në det përmes Lezhës. Autostrada e re e ndërtuar të kalojë përmes Durrësit për në Kukës dhe pastaj përmes kufirit në Prishtinë ka kontribuar në mënyrë të

¹⁴ 4 Zona ndërkufitare përfituese është përcaktuar në përputhje me nenin 88 të Rregullores Zbatuese IPA

¹⁵ 5 Agjencia e Statistikave të Kosovës: Kosova në shifra 2012

¹⁶ Censuri i Popullsisë dhe Banesave 2011, INSTAT, Shqipëri

¹⁷ Agjencia Kadastrale e Kosovës 2013

¹⁸ Nomenklatura e Njësiwe Territoriale për Statistikat



konsiderueshme në rritjen e lëvizshmërisë së njerëzve dhe mallrave për qëllime të ndryshme si tregtisë, turizmit, arsimit dhe shkëmbimeve, që nga viti 2009.

Kjo është një zonë tradicionale për mbarëshkrimin e deleve dhe konsiderohet të jetë një zonë e madhe kullote në Evropë. Zona është e pasur në minerale si krom, qymyr, hekur-nikel, bakër, gëlqere, rërë kuarci dhe mermer dhe përmban monumente të shumta natyrore.

E gjithë zona e programit banohet kryesisht nga popullsia fshatare. Në rajonet përfituese të Kosovës 65.9% e popullsisë është rurale, ndërsa në Shqipëri ajo përfshin 53.8%. E tërë zona e programimit ka një **popullsi relativisht të re** (rreth 51% e grupmoshës nga 0-27). Tendenca e **rritjes së popullsisë** është duke rënë në të dy anët e kufirit. Ka pasur një rënie të vazhdueshme të numrit të lindjeve. Për më tepër, në të dy anët ka pasur një tendencë të lëvizjeve masive migratore të brendshme dhe të jashtme, të cilat kanë ndikuar negativisht në rritjen e popullsisë dhe strukturën e zonës së programit.

Reformat e politikave

Shqipëria dhe Kosova aspirojnë të bëhen anëtare të Bashkimit Europian. Sondazhet e përsëritura të perceptimit publik tregojnë se ato mbeten ndër përfituesit IPA II me qëndrimin më pozitiv (më shumë se 95%) për t'u bërë anëtar i familjes së Bashkimit Europian. BE nënvizon¹⁹ një sërë sfidash kyçe përpara me të cilat Shqipëria dhe Kosova përballen, të tilla si: shteti i së drejtës; funksionimi i institucioneve që garantojnë demokracinë; të drejtat themelore; dhe tejkalimi i trashëgimisë të së kaluarës në rastin e Kosovës.

Ekonomia

Shqipëria ka ecur relativisht mirë gjatë dekadës së fundit. Vendi ka qëndruar larg recesionit, duke ruajtur ritmet pozitive të rritjes, pavarësisht ekspozimit të saj ndaj krizës ekonomike që e goditi fort Greqinë dhe Italinë, edhe duke qenë e rrethuar nga ekonomitë rajonale kontraktuese. Rritja e PBB-së është ngadalësuar nga norma e rritjes 7.5% në 2008, në një normë më të ulët të rritjes 1.6% në vitin 2012. **Kosova** ka bërë progres në drejtim të krijimit të një ekonomie funksionale të tregut. Nevojiten reforma dhe investime të

konsiderueshme për të mundësuar që ajo të përballojë në afat të gjatë presionin konkurrues dhe forcat e tregut. Situata e vështirë ekonomike në rajon dhe BE-ja kanë ndikuar ekonominë e Kosovës, megjithëse më pak se përfituesit e tjerë të IPA II në rajon. PBB-ja e Kosovës u rrit me 2.5% në 2012²⁰.

Dallimet rajonale në aspektin e zhvillimit social - ekonomik janë të dukshme jo vetëm në të gjithë zonën e programit, por edhe brenda rajoneve.

Zona e programit ka një ekonomi kryesisht industriale-agrare, me industrinë më të zhvilluar në anën e Kosovës, ndërsa rajonet shqiptare janë të dominuara nga bujqësia dhe shërbimet. Për momentin, rritja ekonomike është modeste. Megjithatë, ka shenja të rimëkëmbjes ekonomike pas një periudhe të ngeçjes ekonomike (stanjacionit).

Sektori privat

Operatorët ekonomikë në zonën e programit janë shumë të fragmentuar dhe të vegjël në madhësi, që pasqyrojnë strukturën e ndërmarrjeve në nivel kombëtar, që tregon se biznesi është më së shumti familjar dhe se mbizotëron vetëpunësimi. Struktura e ndërmarrjeve dominohet nga ndërmarrjet shumë të vogla, që punësojnë 1-4 persona, të cilat përbëjnë pothuajse 90% të totalit të ndërmarrjeve në zonat përfituese.

Infrastruktura

Rrugët: Kosova dhe Shqipëria janë pjesë e rrjetit²¹ SEETO, me Autostradën 7 (314 km), që kalon te të dyja ato²². **Hekurudhat:** Nuk ka lidhje hekurudhore mes Shqipërisë dhe Kosovës. Për shkak të mungesës së investimeve, infrastruktura hekurudhore është shumë e varfër, mungojnë terminallet e mirë-zhvilluar, shinat dhe linjat.

Energjia: Zona e programimit është gjeneratori më i madh i energjisë në të dy përfituesit IPA II.

Mjedisi

Zona e programit është jashtëzakonisht e pasur me biodiversitet dhe burime natyrore. Mbrojtja dhe valorizimi i këtyre aseteve është padyshim një nga pikat kyçe për zhvillimin e qëndrueshëm dhe mund të ofrojë mundësi të shumta për bashkëpunimin ndërkufitar. Zona e programit ofron klimë dhe

²⁰ Raporti i Progresit i Komisionit Evropian për Kosovën, tetor 2013

²¹ 11 Observatori i Transportit i Evropës Juglindore

²² Route 7 drejtimet përfaqësojnë: Leshë (Shqipëri) -Prishtinë/Prishtina (Kosovë) -Doljevac (Serbi)



biodiversitet të pasur, duke përfshirë një peizazh të mrekullueshëm që nga malet më të larta në zonë, kodra, fusha, liqen, lumenj dhe bregdet.

Mbetjet dhe kanalizimet

Furnizimi me ujë, sistemet e kanalizimit dhe të ujitjes mbeten problematike në zonën e programimit. Reduktimi i ndotjes ekzistuese, menaxhimi i mbetjeve urbane dhe sigurimi i cilësisë së ujit të pijshëm për qëllime të mbrojtjes së shëndetit publik dhe garantimi i një mjedisi të pastër, shoqëruar me masat për të mbrojtur tokën nga shkatërrimi natyror dhe shkatërrimi nga njeriu, si edhe zbatimi i një procesi strategjik të planifikimit urban janë sfidat kryesore për t'u përballuar në zonën e programimit.

Bujqësia dhe zhvillimi rural

Edhe pse ka burime të bollshme ujore dhe një kërkesë të madhe për produktet bujqësore, zona e programimit ka potencial të kufizuar për zhvillimin e bujqësisë. Modernizimi i bujqësisë, përmirësimi i proceseve të prodhimit dhe zbatimi i rregullave dhe standardeve të BE-së për sigurinë ushqimore, rritja e prodhimit bujqësor tradicional dhe mbështetja e bashkëpunimit midis prodhuesve janë sfida për t'u përballuar në zonën e programimit dhe që mund të mbështeten nga iniciativat ndërkufitare. Për sa u përket eksporteve/importeve bujqësore mes Shqipërisë dhe Kosovës, është parë një rritje pozitive vjetore prej 4-6% gjatë tre vjetëve të fundit. Bujqësia është një nga sektorët që përmban një potencial të madh për tregtinë dhe shkëmbimet ndërmjet komuniteteve që jetojnë në zonat kufitare dhe më gjerë.

Turizmi

Turizmi ka dhënë një kontribut të rëndësishëm në rritjen e zonës; madhësia e madhe e tregut të turizmit rajonal tregon një potencial të pashfrytëzuar në masë të madhe. Zhbllokimi i këtij potenciali do të japë një stimul të konsiderueshëm në rritjen ekonomike në të dy anët e kufirit. Zona e programit ofron një larmi të karakteristikave lokale që janë të përshtatshme për aktivitete turistike, si: natyrën e bukur dhe peizazhet spektakolare, folklorin tradicional dhe disa vende (site) kulturore dhe historike me famë botërore. Malet, parqet kombëtare, zonat e mbrojtura dhe pyjet janë të njohura për bukurinë dhe egërsinë e tyre dhe mund të jenë me interes të madh për turistët dhe ofrojnë mundësinë për të organizuar sporte dimërore dhe në natyrë. Vija bregdetare, liqenet dhe lumenjtë e

shumtë ofrojnë një mundësi të shkëlqyer për turizmin turistik dhe të aventurës.

Tregu i punës

Situata në tregun e punës paraqet një pasqyrë të qartë të pabarazive të rajonit. Shkalla e papunësisë në Kosovë është e lartë 30.9%²³. Në Kosovë, pjesa relative e popullsisë në moshë pune është 64%, ndërsa shkalla e pjesëmarrjes së fuqisë punëtore është 36%; është shumë e ulët në krahasim me Shqipërinë (68.2%).

Numri i personave të papunë në zonën e programit të Kosovës është 87.181, që përfaqëson 38% të numrit të përgjithshëm të të papunëve të regjistruar në Kosovë. Papunësia është veçanërisht e lartë në mesin e të rinjve (55.3%). Rritja e potencialit për popullatën joaktive në Kosovë është shumë shqetësuese, meqë numri i të rinjve që hyjnë në popullsinë në moshë pune është tri herë më i lartë se numri i personave që arrijnë moshën e pensionit. Në anën e zonës së programimit të Kosovës, numri i madh i të rinjve që hyjnë në tregun e punës çdo vit së bashku me vetëm një pjesë të vogël të të diplomuarve që gjejnë punë rezulton në shkallën më të lartë të papunësisë në rajon. Shqetësimi rritet për shkak të faktit se sistemi arsimor në Kosovë nuk prodhon të diplomuar me aftësitë e nevojshme për t'u përshtatur kërkesave të tregut të punës, dhe aftësitë e të diplomuarve bëhen të vjetruara kur nuk përdoren²⁴. Në tërësi, niveli i aktivitetit ekonomik në këtë zonë është i pamjaftueshëm për të absorbuar personat që hyjnë në tregun e punës.

Punësimi në raport popullsie në zonën e programit në anën e Kosovës është më i ulët se mesatarja e brendshme (e vendit), me 22% (45,050) në Rajonin Ekonomik Perëndimor, dhe 23% (56,599) në Rajonin Ekonomik Jugor. Sektorët e industrisë përpunuese, tregtisë, arsimit dhe ndërtimit punësuan pothuajse gjysmën e të punësuarve në Kosovë në vitin 2012

Sektorët kryesorë të punësimit në Rajonin Ekonomik Perëndimor janë tregtia dhe industria përpunuese me 17%, e ndjekur nga administrata publike me 14.8%. Në Rajonin Ekonomik Jugor, bujqësia është sektori që ka punësuar 16.4% të

²³ Agjencia Kosovare për Statistikat dhe Banka Botërore: Rezultatet e Anketës së Fuqisë Punëtore në Kosovë 2012

²⁴ Organizata për Bashkëpunim Ekonomik dhe Zhvillim.(OECD), 2013



forcës aktive të punës, pasuar nga tregtia dhe industria e përpunimit me 16%.

Megjithëse është vërejtur një ndryshim i vogël pozitiv, përqindja e punëkërkuesve e konsideruar si të pakualifikuar është 57% (duke përfshirë edhe grupin pa ndonjë arsim formal dhe atë vetëm me arsim fillor), ndërsa ata me arsim të lartë dhe universitar janë vetëm në 3%, kurse ata me arsim të mesëm 28,15%.

Në Rajonin Ekonomik Jugor, bujqësia është sektori që punëson 16.4% të forcës aktive të punës, ndjekur nga tregtia dhe shërbimet artizanale me 16%. Veç kësaj, 38,388 banorë ose 12.38% e sigurojnë jetesën e tyre nga pensionet, asistenca sociale dhe programet e tjera të mirëqenies dhe kujdesit shëndetësor, ndërsa 12.19% të tjerë varen nga remitancat e huaja dhe burime të tjera. Gjithashtu, 160,556 banorë ose rreth 51% e popullsisë mbështeten nga të tjerët për jetesën e tyre, shifër që mbulon edhe pjesën e popullsisë “ekonomikisht joaktive”.

Punësimi i përgjithshëm në Shqipëri arriti në 56.4% në vitin 2012²⁵, ndërsa norma mesatare e papunësisë në vitin 2013 arriti në 13.9%, e mbetur në të njëjtat nivele të vitit 2011. Fuqia punëtore totale në Shqipëri arriti në 2.229,652 njerëz në fund të dhjetorit 2012²⁶. Shkalla e pjesëmarrjes së fuqisë punëtore në Shqipëri është 68.2%. Shkalla e punësimit tregon një trend në rënie. Nga 58.8% në fillim të vitit 2012, ajo ra në 48.5% në fund të vitit 2013. Përqindja e të rinjve të punësuar (15-29) në të njëjtën periudhë ka rënë nga 39.4% në 28%²⁷. Sektori i bujqësisë punëson mbi 40%, ndjekur nga punësimi në tregun e orientuar të shërbimeve (20%), sektori i shërbimeve jo të tregut (17%), si dhe të ndërtimit dhe industrisë së përpunimit, secili me rreth 7%.

Papunësia në rajonin e Kukësit pasqyron të njëjtën normë mesatare të papunësisë si ajo në nivel kombëtar, si edhe të njëjtën strukturë të punësimit. Rajoni i Kukësit ka një popullsi relativisht të re. Grup-mosha 15-64 vjeç, që përfaqëson popullsinë e moshës së punës përbën 46% të totalit. Numri i të papunëve në Lezhë ishte 15.021 deri në fund të vitit 2012. Personat e papunë në Lezhë përbëjnë 10.6% të totalit të fuqisë punëtore aktive, ndërsa në

Kukës 10.322 të papunë përbëjnë rreth 7% të totalit²⁸.

Gjithashtu, në anën shqiptare të zonës së programimit numri i madh i të rinjve që hyjnë në tregun e punës çdo vit është i lartë, ndërsa pjesa e vogël e të diplomuarve që gjejnë punë rezulton në normën më të lartë të papunësisë, veçanërisht në rajonin e Kukësit. Kjo është e lidhur edhe me faktin se sistemi arsimor në zonën e programeve nuk ofron aftësitë e nevojshme për përballimin e kërkesave të tregut të punës. Nga ana tjetër, niveli i aktivitetit ekonomik në këtë zonë është i pamjaftueshëm për të thithur personat e rinj që hyjnë në tregun e punës.

Sistemi i mbrojtjes sociale siguron mbështetje për një pjesë të konsiderueshme të popullatës në të dy anët e zonës së programit.

Varfëria

Kufiri absolut i varfërisë në **Shqipëri** në vitin 2012 ishte 35.2 euro për person të rritur²⁹. Varfëria është rritur në Shqipëri, ndërsa shkalla e varfërisë në vitin 2012 u rrit në 14. 3% krahasuar me 12.4% të regjistruar në vitin 2008. Cenueshmëria e popullsisë shqiptare u rrit në vitin 2012; numri i personave të regjistruar nën nivelin e varfërisë u rrit me 8.4%. Varfëria ekstreme arriti në 2.2% në vitin 2012, krahasuar me 1.2% të regjistruar në vitin 2008.

Gjatë vitit 2012, rritja e shkallës së varfërisë në zonat urbane u përshpejtua në krahasim me shkallën e varfërisë në zonat rurale. Numri i personave të varfër në zonat rurale ka rënë me 11.8%, ndërsa numri i të varfërve në zonat urbane është rritur ndjeshëm nga 36.8% në vitin 2012 krahasuar me vitin 2008. Kjo tregon se popullsia e zonave rurale dhe rajoneve veriore të Shqipërisë ka lëvizur drejt zonave urbane, kryesisht në Tiranë, në kryeqytet, dhe në zonat bregdetare - këta të fundit regjistrojnë normën më të lartë të varfërisë në vitin 2012 në një mesatare prej 17.6%. Pabarazitë rajonale në Shqipëri janë evidente, edhe pse duket sikur varfëria ka migruar nga zona veriore drejt zonës bregdetare. Të gjitha rajonet në zonën e programimit janë mbi normën mesatare të varfërisë kombëtare, me Kukësin si rajoni më i varfër i vendit mesatarisht një normë prej 21.8% e

²⁵ *Puna dhe Punësimi - Raporti i Performancës 2012 - MPMS prill 2013*

²⁶ *INSTAT, Tregu i Punës 2011-2012*

²⁷ *INSTAT, Anketa e Fuqisë Punëtore, T1.2012-T4.2013*

²⁸ *INSTAT, Buletini Statistikor Tremujor, nr. 2, 2013*

²⁹ *Shqipëria, Tendencat e Varfërisë, shtator 2013, INSTAT-Banka Botërore*



varfërisë, e ndjekur nga rajoni i Lezhës me 17.5%. Varfëria është bërë një shqetësim urban, që tregon një ecuri të ngadaltë të ekonomisë gjatë viteve të fundit, dhe se rimëkëmbja e potencialit të ezauruar urban për të udhëhequr rritjen ekonomike është bërë e domosdoshme.

Të dhënat e nivelit të varfërisë në **Kosovë** nuk janë premtuese. Treguesit e varfërisë në Kosovë janë përkeqësuar në vend të përmirësimit gjatë viteve. Bazuar në të dhënat zyrtare statistikore në vitin 2012, është llogaritur se rreth 34.5% e popullsisë së Kosovës jeton në varfëri të përgjithshme dhe rreth 12.1% jetojnë në varfëri³⁰ ekstreme. Niveli i varfërisë në zonat rurale është më i lartë se në zonat urbane, ndërsa në mes të meshkujve dhe femrave niveli i varfërisë në vitin 2011 ishte pothuajse i njëjtë³¹. Nuk ka të dhëna në lidhje me shkallën e varfërisë nga rajonet ekonomike të Kosovës.

Arsimi

Arsimi mbetet një nga prioritetet kryesore në zonën e programimit. Arsimi jepet në të gjitha nivelet: fillor, i mesëm dhe terciar (universitar). Gjenden 589 shkolla për 137.557 nxënës që ndjekin nivelin e **arsimit fillor** në tërë zonën²²³² e programimit. Ka 89 shkolla për **arsimin e mesëm** në zonën e programimit, nga të cilat 34 në zonat shqiptare dhe 55 në zonën e Kosovës. Ka një përqindje të lartë të të rinjve që ndjekin arsimin e mesëm në zonën urbane, krahasuar me 37.02% në zonën rurale. Gjenden 3 **shkolla profesionale** në Lezhë, dhe 1 në Kukës.

Qendrat e formimit profesional në Pejë dhe Gjakovë ofrojnë programe të ndryshme profesionale për të rriturit. Gjenden institucione të **arsimit të lartë** në zonë. Universiteti i Tiranës ka hapur degën e tij në Kukës me 3 fakultete. Gjatë vitit akademik 2011-2012 kanë qenë 671 studentë të regjistruar. Gjenden 3 universitete në qendrat më

të mëdha urbane në zonën e Kosovës, si në Pejë / Peć, Gjakovë / Đakovica dhe Prizren.

Në lidhje me **Kërkimin dhe Zhvillimin**, zonës së programimit i mungon totalisht infrastruktura dhe kapacitetet.

Shëndetësia

Në **Shqipëri**, sistemi shëndetësor publik menaxhohet nga qeveria³³ qendrore. Kujdesi parësor shëndetësor në Shqipëri jepet në nivel komune dhe bashkie, ndërsa kujdesi shëndetësor dytësor është i vendosur kryesisht në qendrat më të mëdha urbane të zonës së programimit, si pjesë e rajonalizimit të shërbimeve shëndetësore spitalore.

Sistemi i kujdesit shëndetësor në **Kosovë** siguron mbrojtje-shëndetësore në tri nivele:

Parësor³⁴, sekondar dhe terciar. Në të gjithë zonën e programit sistemi shëndetësor ballafaqohet me nevojën për t'u përgjigjur në mënyrën më efikase dhe efektive, të krahasueshme me vendet e tjera evropiane dhe standardet e BE-së.

Kultura

Trashëgimia historike dhe kulturore është një nga pasuritë më të rëndësishme të zonës së programit. Ka lidhje shumë të fortë midis popullatave të dy anëve të zonës së programit, të cilat rrjedhin nga gjuha dhe historia e përbashkët, nga rrënjët e thella të përbashkëta dhe marrëdhëniet intensive të njerëzve, marrëdhëniet kulturore dhe komerciale dhe shkëmbimet që kanë lidhur këto territore dhe banorët e tyre për shekuj. Rajoni është i pasur me vende dhe monumente të shumta historike dhe feje, si edhe në traditat dhe folklor. Evente të shumta kulturore dhe festivale janë organizuar, dhe ka tradita të shumëllojshme të kulinarisë dhe zejtarisë që mund të luajnë një rol të rëndësishëm në promovimin e turizmit, por, deri tani, këto janë pamjaftueshmërisht të njohura, të nënvlerësuar dhe nuk shfrytëzohen. Shkëmbimet kulturore paraqesin një shtytje të madhe për zbatimin e bashkëpunimit ndërkufitar. Si Shqipëria dhe Kosova marrin pjesë në Programin e Lisbonës

³⁰ Anketa e banesave e vitit 2011 vlerësoi se 29.7% e popullsisë së Kosovës jeton nën kufirin e varfërisë, me 10.2% të popullsisë që jeton nën kufirin e varfërisë së skajshme. (Agjencia e Statistikave të Kosovës)

³¹ Në vitin 2011, 30.3% e femrave në Kosovë jetojnë në varfëri në krahasim me 29.2% të meshkujve, me një pikë përqindje diferencë. Nga viti 2009 deri në vitin 2010 shkalla e varfërisë ka rënë pak më shumë për meshkujt se te femrat.

³² Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Vjetari Statistikor 2010-2011: <http://www.mash.gov.al/File/statistika/vjetari-statistikor-per-arsimin-2010-2011-dhe-seri-kohore.pdf>

³³ Brenda rajonit, Drejtoritë e ndryshme të Rrethit për Shëndetësinë, pjesë e Ministrisë së Shëndetësisë në Tiranë, kanë përgjegjësi të caktuara operative dhe administrative.

³⁴ Mjekësia familjare / kujdesi parësor shëndetësor është pjesë e sistemit qeveritar të kujdesit shëndetësor dhe është rregulluar në të gjitha bashkitë dhe komunat e Kosovës. Koncepti i mjekësisë familjare nënkupton aplikimin e masave parandaluese dhe të kujdesit shëndetësor publik.



për mbrojtjen dhe promovimin e trashëgimisë kulturore.

Shoqëria civile

Sektori OSHC i Shqipërisë është i vogël dhe i zhvilluar në mënyrë të pabarabartë. Shumica e OSHC-ve janë të përqendruara në kryeqytet dhe qytetet më të mëdha. OSHC-të janë shumë pak të pranishme në zonat rurale dhe të largëta. Aktivitetet kryesore të OSHC-ve janë mbrojtja dhe kërkime/hulumtimet në fushën e promovimit të të drejtave të njeriut, mbrojtjen dhe të drejtat e fëmijëve, demokracisë dhe qeverisjes së mirë, si dhe mendimin e politikave dhe zhvillimin ekonomik. Shoqëria civile në Kosovë përfshin shumë organizata joqeveritare (OJQ) të regjistruara. Vetëm disa shembuj të iniciativave jotë regjistruara mund të gjenden dhe shumica e tyre lindin në baza të posaçme dhe nuk vazhdojnë të jenë aktive, pasi çështja konkrete/ problemi është zgjidhur.

2.2 Konstatimet kryesore

Zona e programit është e ndryshme, por ende disa tipare të përbashkëta në lidhje me natyrën, pozitën gjeografike, tendencat demografike, ekonomia, kapitali njerëzor etj., mund të gjenerojnë sinergji dhe të jenë një mundësi e mirë për zhvillimin dhe zbatimin e nismave të BNK.

Struktura e ekonomisë së zonës në kufi është më shumë në përputhje se sa komplementare. Të dy palët kanë, pak a shumë, të njëjtën strukturë të prodhimit. Të dy palët mbështeten në bujqësi, shërbime, tregtinë me shumicë dhe pakicë, ndërsa industria tradicionale është më e pranishme në rajonet e Kosovës. Bujqësia dhe turizmi janë përgjithësisht të rëndësishme për të dy palët, por të dy krejt të pashfrytëzuara. 4-6% e rritjes vjetore në eksporte/ importe të viteve të fundit, veçanërisht e produkteve bujqësore është një tregues se potencialet janë atje. Sfidat kryesore përfshijnë:

trajtimin e pabarazive ekonomike rajonale; niveli i ulët i produktivitetit si pasojë e mungesës së teknologjive të ekspertizës dhe aftësive të punës dhe mospërputhjes së kërkesës së tregut për shërbime të cilësisë së lartë dhe të produkteve dhe aftësive të pamjaftueshme të punës. Tregtia në mes të dy anëve po pëson barrierat e rënda administrative, të cilat janë të vështira për t'u shpjeguar.

Konkurrueshmëria, produktiviteti dhe ekspertiza janë mjaft të ulëta në të dy anët e kufirit.

Investimi më tej në rritjen e nivelit të produktivitetit dhe të teknologjisë është një parakusht për t'u bërë më konkurrues si brenda dhe jashtë vendit. Sfidat kryesore në të dy anët e programit përfshijnë; nevojën për përmirësimin e kushteve dhe veçanërisht infrastrukturën për të bërë biznes dhe tërheqjen e IHD-ve. Industria e lehtë dhe industritë e përpunimit të ushqimit konsiderohen edhe si një potencial për rritjen e përsheptuar ekonomike të zonës së programit, por cilësia dhe standardet e produkteve, si edhe qasja e tyre në Kosovë dhe jashtë tregut mbeten një sfidë.

NVM-të me më pak se 4 punonjës dominojnë hartën e bizneseve, ndërsa rrjeti ekzistues i biznesit në zonat kufitare është një potencial i pashfrytëzuar. Një sfidë kyçe është qasja e dobët e SME-ve në financim. Politikat tepër të kujdesshme të kreditimit të miratuara nga institucionet financiare për të dy përfituesit IPA II janë një pengesë serioze në rritjen e ndërmarrjeve në zonën e programit. Niveli i bashkëpunimit të biznesit përtej kufirit është relativ. Sinergjitë midis komuniteteve të biznesit duhet të zhvillohen brenda zonës së programit dhe të mbështeten nga iniciativat CBC.

Bujqësia mbetet sektori më i rëndësishëm i ekonomisë së zonës së programit, duke pasur parasysh faktin se pjesa më e madhe e popullsisë jeton në zonat rurale dhe të ardhurat e tyre kryesore vijnë nga aktivitetet që lidhen me bujqësinë. Bujqësia është një potencial i madh ekonomik në zonën e programit, por i pashfrytëzuar. Në përgjithësi ekonomia rurale është e fragmentuar dhe njësitë e vogla bujqësore kanë vështirësi aksesit në tregje. Prodhimi është mesatarisht i larmishëm dhe gama e prodhimeve kryesore bujqësore në të dy anët e kufirit është më shumë komplementar se sa konkurrues. Përmirësimi i aksesit në treg dhe forcimi i sistemit të sigurisë ushqimore dhe organeve inspektuese do të jetë i rëndësishëm për rritjen e konkurrueshmërisë së sektorit bujqësor.

Papunësia mbetet në një shkallë shqetësuese për popullatën e zonës së programit, veçanërisht në anën e Kosovës, ku ka papunësi shumë më të lartë veçanërisht në mesin e të rinjve, popullsinë rurale dhe femrat (në disa zona ajo e tejkalon 50%). Papunësia e lartë ka çuar në shpopullimin dhe rrjedhjen/largimin e njerëzve të aftë dhe të arsimuar në pjesën rurale të zonës së programimit



dhe një integrim të ulët të tregjeve të punës ndërkufitare, dhe lëvizshmërinë e ulët ndërkufitare. Për shkak të pasigurisë së punës ka pasur një normë të lartë të migrimit, veçanërisht nga zonat rurale drejt rajoneve më të zhvilluara apo jashtë vendit. Asistenca sociale si rezultat i papunësisë është një barrë e rëndë për shpenzimet publike.

Disa nga sfidat kryesore përpara përfshijë nevojën për të përmirësuar nivelin e arsimit profesional në funksionin për t'i shërbyer më mirë nevojave të tregut të punës me aftësitë e nevojshme në mënyrë që të rrisë aftësitë e fuqisë punëtore të rinjve dhe për të rritur mundësitë e punësimit, veçanërisht të rinjtë më të mirë. Nevoja për të promovuar aktivitetet e kërkimit dhe zhvillimit duke përdorur kërkimet ekzistuese dhe qendrat e larta arsimore në fusha me interes të përbashkët që rrisin përfitimet që rrjedhin nga bashkëpunimi ndërkufitar është gjithashtu një prioritet sfidues për ndërhyrjet ndërkufitare.

Standardet e ulëta të jetesës në zonën kufitare po shkaktojnë një shpopullim të vazhdueshëm, veçanërisht në zonat e largëta dhe malore, standardet e jetesës janë përkëqësuar gjatë viteve të fundit dhe së bashku me krizën e tregut të punës kanë rritur fenomenin e marginalizimit, vështirësitë sociale dhe emigracionin të rinjtë. Prania e flukseve migratore të forta ka ndikuar në fuqinë punëtore dhe rezultoi në humbjen e punëtorëve të kualifikuar dhe të arsimuar në zonat më të ulëta të urbanizuara. Shpopullimi i vazhdueshëm i disa rajone në favor të zonës qendrore është një kërcënim real për zhvillimin e turizmit dhe bujqësisë në veçanti, pasi varet në një pjesë të madhe nga prania e një popullate rurale aktive dhe relativisht e dendur.

Mbrojtja e mjedisit ka nevojë për konsideratë serioze në planet e zhvillimit të zonës së programit të ardhshëm. Zona është e pasur në burime natyrore, prandaj mbrojtja e mjedisit dhe ruajtja e këtyre burimeve është vendimtare për zhvillimin e saj të qëndrueshëm. Disa nga sfidat kryesore kanë të bëjnë me shfrytëzimin e pakontrolluar të resurseve natyrore në zonën e programimit dhe nivelin e ulët të zbatimit të rregullave dhe standardeve të mjedisit për të siguruar një menaxhim më të mirë të zonave pyjore dhe të mbrojtura për të parandaluar degradimin e mjedisit. Promovimi i sensibilizimit mjedisor dhe i edukimit mbi rëndësinë e mbrojtjes së burimeve natyrore

është gjithashtu një sfidë. Përmirësimi i menaxhimit të mbetjeve, kontrolli i ndotjes, një përdorim efikas i burimeve të energjisë dhe përmirësimi i menaxhimit të tokës janë ndër prioritetet kryesore për t'u trajtuar nga planet qeveritare dhe lokale të zhvillimit. Valorizimi i mëtejshëm i burimeve natyrore në funksion të zhvillimit ekonomik është një çështje kyçe për zhvillimin e zonës.

Investimi i fundit i madh në infrastrukturën rrugore ka qenë efektiv për nxitjen e zhvillimit të zonës së programit, por rrjeti më i gjerë i infrastrukturës ende mbetet pengesë për një zhvillim të qetë ekonomik dhe social. Zhvillimi i qëndrueshëm dhe përmirësimi i transportit dhe infrastrukturës publike mund të kontribuojë në zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik dhe një rritje të përgjithshme të pasurisë në zonën e programit. Zhvillimi i infrastrukturës që lehtëson biznesin dhe përhapjen e rrjeteve dhe shërbimeve për të mbështetur zhvillimin e biznesit dhe inovacionit, mund të kontribuojë në një rritje të përgjithshme të pasurisë dhe ekonomisë në zonë.

Potenciali turistik është një tjetër mundësi e humbur në të dy anët. Zona ka një trashëgimi të pasur historike-kulturore-artistike që duhet të ruhet dhe promovohet. Valorizimi i mëtejshëm i trashëgimisë historike dhe të kulturës mund të kontribuojë në forcimin e identitetit të zonës. Sfidat kryesore mbeten: nevoja për të zhvilluar lloje të ndryshme të turizmit (kulinari e turizmit malor dhe agroturizëm) në të gjithë zonën e programimit; vizibiliteti i ulët i trashëgimisë së pasur historike dhe kulturore dhe veçantitë tradicionale, duhet të rriten të ardhurat në zonën e programimit duke nxitur aktivitetet për të ruajtur traditën, trashëgiminë kulturore dhe natyrore; duhet të rriten niveli i bashkëpunimit ndërmjet aktorëve në fushën e zhvillimit të turizmit dhe ruajtjes së trashëgimisë kulturore dhe natyrore. Potenciali turistik është një mundësi që duhet të vlerësohet në të dy anët dhe të shfrytëzohet më mirë. Iniciativat CBC duhet të mbështesin zhvillimin e ofertave të përbashkëta turistike.

Zona ka një trashëgimi të pasur historike-kulturore-artistike që duhet të ruhet dhe promovohet. Valorizimi i mëtejshëm i trashëgimisë historike dhe të kulturës mund të kontribuojë në forcimin e identitetit të zonës. Trashëgimia kulturore është një pasuri për zhvillimin ekonomik të zonës së programit. Bashkëpunimi mes



institucioneve të kulturës është i pranishëm, por mund të intensifikohet edhe më tej.

Përmirësimi i sistemit arsimor në të gjitha nivelet është një përparësi e madhe për zonën e programit, veçanërisht në zonat rurale. Aksione të përbashkëta të mëtejshme mund të ndërmerren për të krijuar rrjetin e qendrave të trajnimit profesional si dhe institucioneve të arsimit të lartë dhe agjencitë kërkimore dhe organizatat. Avantazhet që vijnë nga gjuha e përbashkët duhet të shfrytëzohen edhe më tej në zhvillimin e kurrikulave arsimore.

Shërbimet sociale janë pak të zhvilluara dhe në mënyrë të pabarabartë. Veçanërisht shërbimi shëndetësor ka nevojë për përmirësime të mëdha si në mbulimin dhe cilësinë. Kuadri ligjor për sigurimin shëndetësor (në anën shqiptare të zonave rurale) ende pengon përparimin e zhvillimit të ofrimit të shërbimit shëndetësor. Duke pasur parasysh se sektori i shëndetësisë menaxhohet nga qendra, ndoshta mund të bëhet jo shumë nën programet CBC, por sigurisht që ka vend për aktivitete potenciale të përbashkëta që lidhen me fushatat e promovimit dhe edukimit shëndetësor.

Inkurajimi i rrjeteve rajonale të OSHC-ve (duke përfshirë sportin, rininë dhe organizatat kulturore) mund të kontribuojë në ruajtjen dhe forcimin e lidhjeve ndërmjet komuniteteve në të dy anët e kufirit në këtë zonë multietnike të programit.

Kërkimi dhe zhvillimi dhe depërtimi i TIK-ut është në nivele dukshëm të ulëta. Ka investime, mbështetje qeveritare, rajonale ose vendore të pamjaftueshme të aktiviteteve për K&Zh, pavarësisht nga fakti se universitetet janë të pranishme në zonën e programit. Nuk ka të dhëna specifike për K&Zh, por ka pothuajse mungesë të bashkëpunimit ndërmjet institucioneve të arsimit në të dy përfituesit IPA II; kërkimi shkencor, zhvillimi dhe fusha e inovacionit nuk eksplorohej.

Qeveritë vendore dhe rajonale janë në përgjithësi financiarisht dobët dhe nuk mund të nxisin zhvillimin lokal. Atyre u mungojnë aftësitë në menaxhimin, kontrollin financiar dhe buxhetimin, si edhe qasjet demokratike në proceset vendimmarrëse. Përthithja/absorbimi i fondeve të BE-së është i ulët. Bashkëpunimi mes qeverive vendore dhe rajonale ndërmjet përfituesve IPA II mund të përmirësohet. Procesi i decentralizimit është në vazhdim e sipër në të dy përfituesit.

Seksioni 3: Strategjia e Programit

3.1 Argumentimi – arsyetimi për strategjinë e përzgjedhur për fushat e ndërhyrjes

Programi Ndërkufitar midis Shqipërisë dhe Kosovës do të synojë të promovojë zhvillimin social-ekonomik të qëndrueshëm në zonën ndërkufitare përmes nxitjes së bashkëpunimit mes njerëzve, komuniteteve dhe institucioneve. Në kuadër të këtij programi, prioritetet tematike të mëposhtme (TPs) janë identifikuar të jenë në shënjestër për periudhën 2014-2020:

PRIORITETI TEMATIK 1: Mbrojtja e mjedisit, promovimi i politikave të zbutjes dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike, parandalimi dhe menaxhimi i rreziqeve

Zona e programit është jashtëzakonisht e pasur me biodiversitet dhe burime natyrore. Mbrojtja dhe valorizimi i këtyre aseteve është padyshim një nga pikat kyçe për zhvillimin e qëndrueshëm dhe mund të ofrojë mundësi të shumta për bashkëpunim ndërkufitar. Zona e programit ofron një klimë dhe biodiversitet të pasur, duke përfshirë një peizazh të pasur, që nga malet më të larta në zonë, kodra, fusha, liqen, lumenj dhe bregdet. Prandaj, aksionet sipas këtij prioriteti do të mbështesin mbrojtjen, ruajtjen dhe vlerësimin e burimeve mjedisore në zonën e programit përmes iniciativave të përbashkëta për trajtimin e mbrojtjes së mjedisit dhe promovimin në fushën e programit si: promovimi i përdorimit të qëndrueshëm të burimeve mjedisore, nxitja e energjisë së rinovueshme, duke mbështetur aksionet e përbashkëta në lidhje me strategjitë, planet e veprimit, hulumtimin që synon çështjet mjedisore, duke përfshirë menaxhimin e mbetjeve të ngurta, menaxhimin e ujit, përgatitjen e strategjive dhe planeve të veprimit mbi erozionin e tokës, përgatitjen e strategjive dhe planeve të veprimit për parandalimin dhe zbutjen e rreziqeve të shkaktuara nga njeriu dhe fatkeqësi natyrore. Gjithashtu, nxitja e aktiviteteve ekonomike miqësore me mjedisin, përmes partneriteteve dhe formimit të rrjeteve ndërmjet autoriteteve vendore dhe rajonale nga të dy anët e kufirit, me fokus problematikat mjedisore dhe garantimin e nismave vendore, për të mbështetur ndërhyrjet mjedisore në shkallë të vogël të infrastrukturës dhe prokurimin e pajisjeve si dhe promovimin e ndërgjegjësimit mjedisor dhe edukimin.



Përafërsisht 1/3 e alokimeve të përgjithshme të Programit IPA , d.m.th. 2 520 000 EURO, do t'i kushtohet aksioneve sipas këtij prioriteti tematik.

PRIORITETI TEMATIK 2: Inkurajimi i turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore

Prioriteti i dytë do të promovojë iniciativa të përbashkëta ndërkufitare dhe aksione që synojnë turizmin, promovimin e trashëgimisë kulturore dhe natyrore, si një mënyrë për të promovuar zhvillimin ekonomik të zonës. Ky prioritet është shumë i rëndësishëm për t'u shënjestruar nga programi për shkak të faktit se edhe pse turizmi ka dhënë një kontribut të rëndësishëm në zhvillimin e zonës, madhësia e madhe e tregut të turizmit rajonal tregon një potencial të pashfrytëzuar në masë të madhe.

Zhbllokimi i këtij potenciali do të japë një stimul të konsiderueshëm në rritjen ekonomike të të dyja anëve të kufirit. Veç kësaj, zona e programit ofron një larmi të karakteristikave lokale që janë të përshtatshme për aktivitete turistike, si: natyra e bukur dhe peizazhet spektakolare, folklori tradicional dhe disa vendeve kulturore dhe historike me famë botërore.

Ky prioritet i programit do të kontribuojë për përmirësimin dhe rritjen e standardeve të jetesës duke ofruar mundësi për partneritete dhe shkëmbime të gjera të interesit të përbashkët përtej kufirit për të zhvilluar turizmin dhe vlerësuar trashëgimisë kulturore të zonës. Pritet të zbatohen aksione që do të ndikojnë në përmirësimin e cilësisë së shërbimeve dhe produkteve.

Përafërsisht 1/3 e alokimeve të përgjithshme të Programit të IPA-s , d.m.th. 2 520 000 EURO, do t'i kushtohet aksioneve sipas këtij prioriteti tematik.

PRIORITETI TEMATIK 3: Investimi në rini, arsimim dhe aftësi

Zona e programit është relativisht e re dhe përballlet me sfida të tilla si: mungesa e mundësive të punësimit, akses i kufizuar në arsim dhe arritjen e aftësive, çështjet e shëndetit dhe aftësinë e pamjaftueshme për të ndikuar hartimin e politikave (politikëbërjen) dhe integrimin gjinor në të gjitha nivelet në arsim. Edukimi/arsimi në veçanti mbetet një nga prioritetet kryesore në fushën e programit. Ai kërkon reformë, duke përfshirë trajnimin e mësimitdhënësve, masat për sigurimin e cilësisë, transparencën dhe përvojat praktike të të mësuarit.

Ekziston nevoja për të orientuar sistemin arsimor drejt kërkesave të tregut, për të mundësuar kontributin e tij në drejtim të rritjes së konkurrueshmërisë së tregut dhe përmirësimin e jetesës së qytetarëve. Prandaj, ky prioritet renditet i treti për t'u trajtuar nga programi, me qëllim për të fuqizuar të rinjtë dhe për të promovuar edukimin dhe aftësitë në zonën ndërkufitare.

Kjo do të arrihet përmes promovimit të fuqizimit të rinisë, përmes iniciativave të vetëpunësimit, fillimin e bizneseve, shkëmbimet dhe rrjetet, teknologjinë bashkëkohore dhe moderne, organizimin e programeve të shkëmbimit të të rinjve, duke mbështetur aktivitetet e rrjeteve rinore si turne sportive, festivale kulture dhe muzike dhe evente, duke inkurajuar zërin e rinisë në procesin e vendimmarrjes në nivelin vendor, forcimin e partneritetit mes grupeve rinore, OJQ-të me pushtetin vendor për të ndërmarrë iniciativa të përbashkëta, duke investuar në arsim, duke përfshirë aftësitë dhe mësimin për gjatë gjithë jetës duke zhvilluar arsimin dhe infrastrukturën e trajnimit, trajnimin e mësuesve dhe kualifikimin, integrimi gjinor në të gjitha nivelet e sistemit arsimor dhe të AFP-së, promovimin e shëndetit dhe jetesës së shëndetshme në shkolla dhe aksione të përbashkëta në fushën e kërkimit dhe zhvillimit.

Përafërsisht 1/3 e alokimeve të përgjithshme të Programit të IPA-s , d.m.th. 2 520 000 EURO, do t'i kushtohet aksioneve sipas këtij prioriteti tematik.

PRIORITETI TEMATIK 4: Asistenca teknike

Asistenca Teknike (AT) do të synojë të sigurojë menaxhim efektiv, efikas dhe të përgjegjshëm të programit ndërkufitar. Mbështetja do të sigurohet në 2 nivele:

- në nivel menaxhimi, përmes mbështetjes për Strukturat Operative dhe Strukturat e Menaxhimit të Përbashkët, në mënyrë që të sigurohet zbatimi efektiv, monitorimi, kontrolli dhe vlerësimi i programit CBC.

- në nivel operacional, përmes mbështetjes së Sekretariatit të Përbashkët Teknik (SPT) që gjendet në Kukës (Shqipëri) dhe Antena e tij në Prizren (Kosovë). AT do të mbështesë aksionet që sigurojnë përgatitjen dhe përzgjedhjen e operacioneve të cilësisë së lartë të programit dhe shpërndarjen e informacionit mbi aktivitetet dhe arritjet e programit.



Tabela 1: Pasqyra sintetike e arsytimit për përzgjedhjen e prioriteteve tematike

Prioritetet e zgjedhura tematike	
Mbrojtja e mjedisit, promovimi i politikave të zbutjes dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike, parandalimi dhe menaxhimi i rreziqeve	- Zona e programit është jashtëzakonisht e pasur në biodiversitet dhe burimet natyrore. Mbrojtja dhe valorizimi i këtyre aseteve është padyshim një nga pikat kyçe për zhvillimin e qëndrueshëm dhe mund të ofrojë mundësi të shumta për bashkëpunimin ndërkufitar. - Zona e programit ofron një klimë dhe biodiversitet të pasur, duke përfshirë një peizazh të mrekullueshëm, malet më të larta në zonë, kodra, fusha, liqen, lumenj dhe bregdet. - Kërkohej promovimi dhe përmirësimi i zbatimit të rregullores dhe standardeve të mjedisit për të siguruar menaxhim më të mirë të pyjeve dhe për të parandaluar degradimin. - Nevojitet të promovohen përpjekjet e përbashkëta në menaxhimin dhe kontrollin e burimeve natyrore dhe parandalimin e shfrytëzimit të pakontrolluar të burimeve natyrore. - Duhet të promovohet sensibilizimi i palëve të interesuara për përdorimin më të mirë të burimeve natyrore, potencialit ekzistues të lartë në pyje dhe energjitë e rinovueshme dhe gjithashtu promovimi ekoturizmit. - Potenciali turistik është një mundësi që duhet të valorizohet në të dyja anët dhe të shfrytëzohet më mirë. - Iniciativat CBC duhet të mbështesin zhvillimin e ofertave turistike të përbashkëta. - Zona e programit ofron një larmi të karakteristikave lokale që janë të përshtatshme për aktivitetet e turizmit, si: natyra e bukur dhe peizazhet spektakolare, folklori tradicional, si edhe disa vende kulturore dhe historike me famë botërore; - Zona ka një trashëgimi të pasur historike-kulturore-artistike që ka nevojë të ruhet dhe promovohet. Valorizimi i mëtejshëm i trashëgimisë historike dhe kulturës mund të kontribuojë në forcimin e identitetit të zonës. Trashëgimia kulturore është një pasuri për zhvillimin ekonomik të zonës së programit; - Nevojitet të promovohet zhvillimi i llojeve të ndryshme të turizmit (kulinaria e turizmit malor dhe agroturizmi), meqenëse zona e programimit ka një zhvillim të pabalancuar të turizmit me prevalencë turizmin bregdetar. - Nevojitet të rritet niveli i bashkëpunimit ndërmjet aktorëve në fushën e zhvillimit të turizmit dhe ruajtjes së trashëgimisë kulturore dhe natyrore. - Është e nevojshme të investohet te rinia meqenëse zona e programit ka një popullsi relativisht të re. - Nevojitet përmirësimi i nivelit të arsimit profesional në funksion të shërbimit më mirë të nevojave të tregut të punës me aftësitë e nevojshme në mënyrë që të rriten aftësitë e forcës së punës të të rinjve, si edhe për të rritur mundësitë e punësimit.
Inkurajimi i turizmit dhe trashëgimisë kulturore dhe natyrore	
Arsyetime për përzgjedhjen	



3.2 Përshkrimi i prioriteteve të Programit

Tabela e mëposhtme zbërthen secilin prioritet në objektiva, rezultate, aktivitete dhe tregues:

PRIORITETI 1				
MBROJTJA E MJEDISIT, PROMOVIMI I POLITIKAVE TË ZBUTJES DHE PËRSHTATJES NDAJ NDRYSHIMEVE KLIMATIKE, PARANDALIMI DHE MENAXHIMI I RISKUT				
Objektivat specifikë	Rezultatet	Treguesit	Burimet për skenarin bazë	Aktivitetet
Objektivi Specifik 1 Mbrojtja, ruajtja dhe valorizimi i burimeve mjedisore në zonën e programit	Rezultati 1.1 Burimet mjedisore dhe biodiversiteti të menaxhuara dhe të promovuara më mirë	1.1.1 Të paktën 30% e popullsisë së zonës së programit ka qenë e përfshirë në aktivitetet për sensibilizimin mjedisor 1.1.2 Harmonizimi i të paktën një kurrikule për edukimin mjedisor dhe/ose futja e një programi jashtëshkollor në arsimin dytësor/i mesëm në të dy anët e kufirit deri në 2022. 1.1.3 Të paktën 5 partneritete të OSHC-ve dhe pushtetit vendor në menaxhimin e burimeve mjedisore dhe biodiversitetit deri më 2022. 1.1.4 Të paktën 30% e zonës ndërkufitare përfituese e mbuluar me strategji dhe plane veprimi (për mbetjet e ngurta, ujërat e përdorur, erozionin e tokës” deri në 2022. 1.1.5. Të paktën një strategji dhe plan veprimi i miratuar për parandalimin dhe zbutjen e rreziqeve të shkaktuara nga njeriu dhe fatkeqësi natyrore 1.1.6 Prania e të paktën një skuadre ndërkufitare specializuar në menaxhimin e riskut dhe krizash	Zyrat kombëtare të statistikave Raportet nga ministritë / autoritetet qendrore përgjegjëse Raportet e BE-së Raportet e bashkive / organeve vendore Raportet monitorimi / të projekteve	* Përgatitje strategjish dhe planesh veprimi për menaxhimin e mbetjeve të ngurta dhe të ujërave të përdorur * Përgatitje strategjish dhe planesh veprimi kundër erozionit të tokës * Përgatitje strategjish dhe planesh për parandalimin dhe zbutjen e rreziqeve të shkaktuara nga dora e njeriut dhe e fatkeqësi natyrore (p.sh. shpyllëzimet, emergjencat civile etj.) * Nxitja e aktiviteteve ekonomike miqësore me mjedisin, përmes partneriteteve dhe formimit të rrjeteve ndërmjet autoriteteve vendore dhe rajonale nga të dy anët e kufirit, me fokus problematikat mjedisore dhe garantimin e nismave vendore * Promovimi i sensibilizimit mjedisor dhe i edukimit mbi rëndësinë e mbrojtjes së burimeve natyrore * Mbështetje për ndërhyrjet dhe prokurimin e pajisjeve për infrastrukturën mjedisore të shkallës së vogël * Sisteme hartëzimi ndërkufitar dhe sisteme monitorimi mjedisor të integruar * Ndërhyrje në shkallë të vogël për të nxitur energjinë e rinovueshme



PRIORITETI 2
NXITJA E TURIZMIT DHE E TRASHËGIMISË KULTURORE DHE NATYRORE

Objektivat specifikë	Rezultatet	Treguesit	Burimet për skenarin bazë	Aktivitetet
Objektivi Specifik 2.1 Turizmi, trashëgimia kulturore dhe natyrore valorizohet si mënyrë për të promovuar zhvillimin ekonomik të zonës	Rezultati 2.1 Cilësia e shërbimeve dhe produkteve të turizmit përmirësohet dhe bëhet më konkurruese	2.1.1 Rritja me 20% e numrit të turistëve që vizitojnë zonën e programit (numri bazë në 2014 është rreth 120 000 turistë) 2.1.2 Rritja me 20% e kontributit të turizmit në PBB rajonale nga secila anë e turizmit deri më 2020 (shifra bazë e 2014 është rreth 10%) 2.1.3 Të paktën 10 nisma biznesi turizmi të ngritura dhe funksionale deri më 2022 2.1.4 Të paktën 5 produkte turizmi të përbashkët të krijuara deri më 2022	Zyrat Kombëtare të Statistikave Raportet nga ministritë / autoritetet qendrore përgjegjëse Raportet e BE-së Raportet e bashkive / organeve vendore Raporte monitorimi / të projekteve	* Ndërhyrje të shkallës së vogël (përfshi fuqizimin e zonave turistike më pak të njohura por me potencial, shtigjet turistike, si edhe prokurimin e pajisjeve) * Promovimi i zonave turistike dhe ofertave të përbashkëta, shkëmbimi i praktikave të mira, strategjive dhe planeve për të shtrirë rrezen e nismave turistike dhe për të përmirësuar standardet e ofertës turistike * Promovimi i nismave dhe konkurrueshmërisë së sipërmarrjeve vendore turistike dhe i cilësisë së produkteve dhe shërbimeve që ofrojnë në zonën ndërkufitare, përfshirë turizmin aktiv dhe shëndetësor * Transferimi i dijeve dhe aftësi duke futur teknologji të reja, teknika të reja marketingu dhe promovimi, përfshi hartëzimin, përdorimin e TIK-ut, multimedias, kërkimor -shkencor në turizëm dhe ofrimin e shërbimit * Futja e hartëzimit të integruar turistik (historik e gastronomik) * Zhvillimi dhe promovimi i markave rajonale të reja/ ekzistuese të produkteve tipike vendore (produktet agroushqimore, zejet etj.) në zonën e programit
	Rezultati 2.2 Trashëgimia kulturore, historike dhe natyrore ruhet dhe promovohet më mirë	2.2.1. Të paktën 2 000 pjesëmarrës më shumë në evenimente kulturore deri më 2022 2.2.2 Të paktën 1 000 vizitorë në zonat kulturore dhe natyrore	Zyrat kombëtare të statistikave Raportet nga ministritë / autoritetet qendrore përgjegjëse Raportet e BE-së Raportet e bashkive / organeve vendore Raporte monitorimi / të projekteve	* Aksione të përbashkëta për të mbështetur dhe promovuar trashëgiminë kulturore në zonën e programit * Organizimi i festivaleve, panairëve, konkurseve vendore në kufi në lidhje me vlerat kulturore dhe/ose trashëgiminë kulturore * Programe sensibilizimi dhe edukimi (si trajnime, përfshi shkollat) për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve në zonat kulturore dhe natyrore * Zhvillimi dhe promovimi i markave rajonale të reja/ ekzistuese të produkteve tipike



				vendore (produktet agroushqimore, zejet etj.) në zonën e programit * Promovimi i artistëve të rinj dhe nismave rinore për shkëmbimet kulturore përmes shtëpive të kulturës, qendrave të burimeve etj. * Programe trajnimi dhe sensibilizimi / edukimi, përshi shkolla për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve në zonat kulturore dhe natyrore * Nisma që restaurojnë, ruajnë dhe përmirësojnë zonat kulturore dhe historike përmes ndërhyrjeve në shkallë të vogël
--	--	--	--	---

PRIORITETI 3
INVESTIME NË RINI, ARSIMIM DHE AFTËSI

Objektivat specifike	Rezultatet	Treguesit	Burimet për skenarin bazë	Aktivitetet
Objektivi Specifik 3 Forcimi i integritetit socio-ekonomik të rinisë	Rezultati 3.1 Aksesi në punësim, arsimim dhe aftësi i të rinjve përmirësohet	3.1.1 Të paktën 10% të të rinjve (të ndarë sipas gjinisë) të përfshirë në nisma ndërkufitare arrijnë të gjejnë punë 3.1.2 Të paktën 300 të rinj (të ndarë sipas gjinisë) të trajnuar mbi shërbimet e reja të nxënies për gjithë jetën deri më 2022 3.1.3 Të paktën 10% të të rinjve (të ndarë sipas gjinisë) të përfshirë në masat e vetëpunësimit hapën biznes të tyre deri më 2022	Zyrat kombëtare të statistikave Raportet nga ministrinë / autoritetet qendrore përgjegjëse Raportet e BE-së Raportet e bashkive / organeve vendore Raportet monitorimi / të projekteve	* Mbështetja e nismave të rinisë për vetëpunësim, bizneset e reja, shkëmbimet dhe formimin e rrjeteve, duke futur praktika novatore, teknologji moderne etj. * Mbështetja e programeve të shkëmbimit, aktivitetet e formimit të rrjeteve si turne sportive, festivale dhe ngjarje kulturore dhe muzikore * Promovimi i përfshirjes sociale dhe ekonomike të rinisë * Inkurajimi i pjesëmarrjes së rinisë në procesin e vendimmarrjes në nivel vendor * Forcimi i partneriteteve mes grupeve rinore, OJF-ve me pushtetin vendor për të ndërmarrë nisma të përbashkëta * Investime në arsimim, përfshi aftësi dhe të nxënies për gjithë jetën, duke përgatitur programe edukimi dhe trajnimi dhe duke ngritur infrastrukturën * Parandalimi i braktisjes së shkollës, veçanërisht në zonat rurale * Mundësimi i shkëmbimeve për mësuesit dhe trajnime për kualifikime të reja * Forcimi i lidhjeve të formimit



				profesional me tregun e punës * Forcimi i integritetit gjinor në të gjitha nivelet e sistemeve arsimore dhe AFP * Promovimi i shëndetit dhe i stileve të jetesës të shëndetshme nëpër shkolla
	Rezultati 3.2 Rrjetet dhe shkëmbimet rinore forcohen	3.2.1 Të paktën 3 rrjete shkëmbimi rinor vazhdojnë përtej mbështetjes së programit 3.2.2 Të paktën 1 000 pjesëmarrës (të ndarë sipas gjinisë) marrin pjesë në aktivitetet e organizuara në kufi si turne sportive rinore dhe/ose festivale rinore deri më 2022	Zyrat Kombëtare të Statistikave Raportet nga ministritë / autoritetet qendrore përgjegjëse Raportet e BE-së Raportet e bashkive / organeve vendore Raporte monitorimi / të projekteve	* Promovimi i nismave për fuqizimin e rinisë * Mbështetja e programeve të shkëmbimit, aktivitetet e formimit të rrjeteve si turne sportive, festivale dhe ngjarje kulturore dhe muzikore * Promovimi i përfshirjes sociale dhe ekonomike të rinisë * Inkurajimi i zërit të rinisë në procesin e vendimmarrjes në nivel vendor

PRIORITETI 4 – ASISTENCA TEKNIKE

Objektivi specifik:

Objektivi specifik i asistencës teknike është të garantojë zbatim efikas, efektiv, transparent dhe në kohë të programit të bashkëpunimit ndërkufitar, si edhe të sensibilizojë komunitetet kombëtare, rajonale dhe vendore të programimit si edhe popullsinë në përgjithësi në zonën e programit. Gjithashtu, mbështet aktivitetet sensibilizuese në nivel të gjerë, me qëllim që qytetarët të informohen për IPA II. Për më tepër, siç ka dëshmuar përvoja gjatë ciklit të programimit 2007-2013, ky prioritet do të përforcojë kapacitetet administrative të autoriteteve dhe përfituesve që zbatojnë programin, me qëllim përmirësimin e “autorësisë” dhe përshtatshmërisë së rezultateve të projekteve dhe programit.

Asistenca teknike do të përdoret për të mbështetur punën e strukturave operuese (SO) dhe të Komitetit të Përbashkët Monitorues (KPM) në garantimin e ngritjes eficiente, zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të programeve, si edhe në përdorimin optimal të burimeve. Kjo do të arrihet përmes ngritjes dhe funksionimit të Sekretariatit të Përbashkët Teknik (SPT) që do të ngarkohet me menaxhimin e përditshëm të programit dhe do të raportojë pranë SO dhe KPM-së.

Rezultatet e synuara:

1. Mbështetja administrative për Strukturat Operuese (SO) dhe Komitetin e Përbashkët Monitorues të programit forcohet

Ky prioritet do të garantojë zbatim normal të programit gjatë të gjitha fazave. Ai përfshin disponimin e mjeteve financiare dhe stafin e kualifikuar të aftë që të asistojë Strukturat Operuese dhe Komitetin e Përbashkët Monitorues, si edhe ngritjen dhe forcimin e menaxhimit, monitorimit, mekanizmat e kontrollit dhe procedurat. Nëse nevojitet, do të kontribuojë edhe në përgatitjen e ciklit financiar pasues (2001–2007).

Treguesit e rezultateve

<i>Treguesi</i>	<i>Njësia</i>	<i>Skenari bazë</i>	<i>Objektivi 2022</i>
Përqindja e përfituesve të kënaqur me mbështetjen për zbatimin e programit	%	Nuk ka të dhëna	75%

* Për sa i përket treguesit të Rezultatit 1, vini re se Programi Shqipëri - Kosovë ka shpallur vetëm një Thirrje për Aplikime dhe zbatimi i projekteve nën këtë thirrje fillon në dimrin 2014, prandaj ky tregues



është shënuar me “nuk ka të dhëna”. Për referenca në të ardhmen, kur të bëhet vlerësimi i programit të tanishëm, do të merret parasysh për programimin e periudhës së ardhshme 2014 – 2020, përfshi skenarin bazë dhe objektiva më të saktë.

2. Kapacitetet teknike dhe administrative për menaxhimin dhe zbatimin e programit forcohen

Ky prioritet do të japë mundësi për përmirësimin e kompetencave dhe aftësive të strukturave drejtuese të programit, si edhe të aplikantëve potencialë dhe fituesve të granteve. Për forcimin e kapaciteteve, do të përgatiten aktivitete të posaçme që do të zbatohen mbi bazën e nevojave të evidentuara gjatë zbatimit të programit. Si pjesë e mësimave të nxjerra nga cikli i programit 2007-2013, do të forcohen këto aspekte: (i) pjesëmarrja e anëtarëve të KPM-së në detyrat që parashikon kuadri ligjor i IPA II; (ii) kapacitetet e aplikantëve potencialë për të krijuar partneritete ndërkufitare të qëndrueshme; (iii) kapacitetet e përfituesve të granteve për të përmbushur kënaqshëm detyrimet kontraktuale të tyre.

Treguesit e Rezultateve

<i>Treguesi</i>	<i>Njësia</i>	<i>Skenari bazë</i>	<i>Objektivi 2022</i>
Rritja mesatare e numrit të aplikimeve të dorëzuara gjatë secilës thirrje *	%	Numri i aplikimeve të dorëzuara në Thirrjen e Parë të Programit në vazhdim (2007-2013)	20%
Përqindja mesatare e koncept-notave që kualifikohen për vlerësim të mëtejshëm **		Nuk ka **	Rritja e përqindjes gjatë ciklit të programit

*Vini re se në perspektivën financiare 2014-2020 parashikohen Thirrje për Propozime të mundshme specifike / strategjike, me fokus të qartë dhe/ose kërkesa të caktuara në lidhje me përfituesit potencialë. Gjithashtu, Thirrjet për Propozime mund të përzgjedhin prioritetet tematike (PT) dhe objektivat specifike të tyre mbi bazën e parimit të rotacionit, prandaj, në këtë aspekt, numri i propozimeve nuk është e sigurt që do të rritet. Për këto arsye, rritja potenciale në numrin e aplikimeve të dorëzuara mund të llogaritet për çdo thirrje të njëpasnjëshme individualisht dhe do të ndikohet nga një faktor që mund të llogaritet mbi bazën e: 1) buxheti total i disponueshëm; 2) Prioritetet tematike, objektivat specifike dhe rezultatet e përfshira në Thirrjen për Propozime; 3) Shumat minimale dhe maksimale të granteve të lejuara; 4) Numri i aplikimeve dhe granteve të lejuara për çdo aplikant / bashkë-aplikant / subjekt i ndërlidhur; 5) Çfarëdo dispozite tjetër që ndikon në kriteret e pranueshmërisë për një thirrje specifike.

**Nuk ka për shkak të faktit se skenari bazë nuk mund të përcaktohet, sepse thirrjet për propozime u hapën pasi dokumentacioni u dorëzua në një vend pa koncept-notë.

4.1.3. Vizibiliteti i programit dhe rezultatet garantohen

Programet BNK kanë qenë shumë të përhapura në zonat përfituese falë, ndër të tjera, masave të vizibilitetit të ndërmarra gjatë ciklit të programit 2007-2013. Nisur nga numri i aplikantëve në thirrjet pasuese, vihet re rritje e interesit për nisma bashkëpunimi. Këto arritje duhet të ruhen dhe të konsolidohen përmirësohet edhe gjatë zbatimit të perspektivës financiare 2014-2020. Duhet të përgatiten një sërë kanalesh komunikimi dhe mekanizma publiciteti, për të garantuar informim të rregullt të palëve të interesuara të programit dhe audiencë sa më të madhe.

Treguesit e rezultateve

<i>Treguesi</i>	<i>Njësia</i>	<i>Skenari bazë</i>	<i>Objektivi 2022</i>
Rritja e njerëzve pjesëmarrës në aktivitetet promovuese *	Nr.	550	30%
Klikimet në faqen e internetit të programit **	Nr.	Nuk ka të dhëna	Të paktën 1 000 vizitorë në vit. 50%

* Faqja e internetit e Programit është në ndërtim e sipër dhe aktualisht nuk ka një mekanizëm për të matur vizitorët.



Lloji i aktiviteteve

Lista joshtruese me aktivitete potenciale që mbulohen me asistencë teknike mund të jetë e tillë:

- Ngritja dhe funksionimi i Sekretariatit të Përbashkët Teknik dhe Antenës së tij;
- Organizimi i evenimenteve, mbledhjeve, trajnimeve, vizitave studimore apo shkëmbimeve për të mësuar mbi praktikën më të mira nga nisma zhvillimi territorial të tjera;
- Pjesëmarrja e personelit në strukturat drejtuese në forumet e Ballkanit Perëndimor apo BE-së
- Përgatitja e manualeve të brendshëm dhe të jashtëm;
- Asistencë për aplikantët potencialë për krijim partneritësh dhe përgatitje projekti (kërkimi për partner, forume etj.)
- Këshillimi i përfituesve të grantit për çështjet e zbatimit të projektit;
- Monitorimi i zbatimit të projektit dhe programit, përfshi ngritjen e një sistemi monitorimi dhe mekanizma raportimi;
- Organizimi i vlerësimeve, analizave, anketave dhe/ose studimeve përmbledhëse;
- Informimi dhe publiciteti, përfshi përgatitjen, miratimin dhe rishikimin periodik të një plani vizibiliteti dhe komunikimi, shpërndarjen e informacionit (info-ditët, mësimet e nxjerra, studimi i rasteve më të mira, artikuj shtypi dhe komunikata), evenimente promovuese, printime, mekanizma komunikimi, mirëmbajtja, si edhe përditësim dhe fuqizim i faqes së internetit të programit etj.
- Mbështetja e punës së Task-Forcës së Përbashkët të ngarkuar me përgatitjen e ciklit të programit 2021-2026;
- Të tjera

Grupet e synuara dhe përfituesit përfundimtarë (listë joshtruese)

- Strukturat drejtuese të programit, përfshi autoritetet kontraktuese;
- Aplikantët potencialë
- Përfituesit e granteve
- Përfituesit përfundimtarë të projekteve
- Publiku i gjerë

3.2 Çështje horizontale ndërsektoriale

Programi ka reflektuar rëndësinë që BE-ja i kushton çështjeve horizontale ndërsëktoriale. Ajo do të integrojë dhe do të inkorporojë këto çështje në përputhje me objektivat dhe politikën e BE-së. Çështje të tilla janë reflektuar në të gjitha prioritetet e zgjedhura për programin, si krijimi i partneriteteve ndërkufitare, “autorësia” vendore dhe mundësitë e barabarta, garantimi i mosdiskriminimit të minoriteteve dhe të kategorive të cenueshme, pjesëmarrja e organizatave të shoqërisë civile, mbrojtja e mjedisit, të drejtat gjinore, si edhe qeverisja e mirë.

Programi fokusohet në çështjen e mbrojtjes së mjedisit, në prioritetin 1, duke mbuluar ndërhyrjet për mbrojtjen e mjedisit ndaj rreziqeve, si edhe ato për edukimin mjedisor dhe qëndrueshmërinë e mjedisit.

Ky program BNK mund të financojë projektet e përgatitura me qasjen “Zhvillim Bazuar në Zonë” (ZBZ) që synojnë të lehtësojnë rritjen e qëndrueshme në zona të caktuara gjeografike të rajoneve ndërkufitare të Ballkanit Perëndimor, veçanërisht zonat rurale me probleme zhvillimi të ndërlikuara dhe specifike. Do të shikohet edhe puna përgatitore për qasjen ZBZ që është ndërmarrë deri tani në rajonin ndërkufitar që shtrihet në Shqipëri dhe Kosovë.

Çështja e integritetit gjinor trajtohet përballë prioritetit të tretë, me qëllim që të arrihet fuqizim dhe integritet gjinor në të gjitha nivelet e sistemit arsimor dhe AFP, si në zonat urbane, edhe ato rurale.

Gjithashtu, programi mbështet edhe partneritetet mes shoqërisë civile dhe pushtetit vendor, me qëllim garantimin e “autorësisë” vendore dhe masave të qëndrueshme. Programi mban parasysh edhe kategoritë e cenueshme, gjithëpërfshirjen dhe të drejtat e njeriut.

Seksioni 4: Plani Financiar

Tabela 1 tregon shumën indikativë vjetore të kontributit të BE-së për programin BNK për periudhën 2014-2020.

Tabela 2 paraqet një shpërndarje indikativë të buxhetit për çdo prioritet tematik, afërsisht 1/3 për çdo prioritet, si edhe shumën maksimale të bashkëfinancimit të BE-së



Tabela 1: Fondet treguese të akorduara çdo vit për programin e bashkëpunimit ndërkufitar 2014-2020

Viti	Programi IPA BNK Shqipëri - Kosovë							Total (EURO)
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014-2020
Operacionet BNK (të gjitha prioritetet tematike)	840 000	1 200 000	1 200 000	840 000	1 200 000	1 200 000	1 080 000	7 560 000
Asistenca teknike	360 000	0	0	360 000	0	0	360 000	840 000
Total (EUR)	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	8 400 000

Tabela 2: Fondet treguese të akorduara çdo vit për periudhën 2014-2020 dhe përqindja e kontributit të BE-së

PRIORITETET	Programi IPA BNK Shqipëri – Kosovë 2014-2020			
	Kontributi i BE-së	Bashkëfinancimi i përfituesit(ve)	Financimi total	Norma e kontributit të BE-së
	(a)	(b)	(c)=(a)+(b)	(d)=(a) / (c)
1. Prioriteti tematik	2 520 000	444 706	2 964 706	85%
2. Prioriteti tematik	2 520 000	444 706	2 964 706	85%
3. Prioriteti tematik	2 520 000	444 706	2 964 706	85%
4. Prioriteti tematik	84 000	0	840 000	100%
TOTALI	8 400 000	1 334 118	9 734 118	

Kontributi i BE-së është llogaritur në raport me shpenzimet e pranueshme, që bazohen në totalin e shpenzimeve të pranueshme, duke përfshirë shpenzimet publike dhe private. Norma e bashkëfinancimit të BE-së për çdo prioritet tematik duhet të jetë jo më pak se 20% dhe jo më shumë se 85% e shpenzimeve të pranueshme.

Shuma e dedikuar për asistencën teknike duhet të përbëjë jo më shumë se 10% të buxhetit total akorduar për programin. Norma e bashkëfinancimit të BE-së është 100%.

Fondet për prioritetet tematike angazhohet përmes vendimeve zbatuese të Komisionit që akordojnë fonde mbi bazë trevjeçare, kur është e mundur. Fondet për asistencën teknike akordohen mbi bazën e një vendimi zbatues të posaçëm të Komisionit.

Seksioni 5. Dispozitat zbatuese

Të tria prioritetet e programit do të realizohen përmes thirrjeve për propozime. Komiteti i Përbashkët Monitorues do të jetë përgjegjës për identifikimin e prioritetëve tematike, objektivave specifike, përfituesve të synuar, si edhe do të përcaktojë fokusin specifik të secilës thirrje për propozime që do të miratohet nga Komisioni Evropian. Në këtë aspekt, një proces konsultimi shtesë mund të zhvillohet me palët e interesuara në nivel vendor dhe qendror, si edhe me komunitetin e donatorëve.

Gjatë përgatitjes së programit, nuk është evidentuar ndonjë projekt strategjik që të përzgjidhet jashtë thirrjes për propozime. Megjithatë, gjatë periudhës së zbatimit të programit, mund të vendoset që një pjesë të buxhetit të programit (një apo dy vite) të financojnë projektet më strategjike, veçanërisht ato që lidhen me prioritetet tematike të Mjedisit dhe Turizmit. Kjo zgjidhje është mbështetur gjatë procesit të konsultimit të programit nga disa prej përfituesve potencialë.



Projektet strategjike mund të zgjidhen përmes thirrjeve për projekte strategjike, ose edhe jashtë thirrjes për propozime. Në këtë rast, Komisioni duhet të miratojë ndryshim(e) në programin BNK, pas propozimit dhe pëlqimit nga KPM-ja, me qëllim integrimin në program të një projekti strategjik të tillë.

Projektet strategjike përkufizohen si ndërhyrje me ndikim të rëndësishëm ndërkufitar në të gjithë zonën e programit i cili, në mënyrë të pavarur ose në kombinim me projekte të tjera strategjike, kontribuon ndjeshëm në arritjen e objektivave madhorë në nivel prioritet. Disa kriteret e përgjithshme për përzgjedhjen e projekteve strategjike mund të jenë: ndikimi në të dy anët e zonës së programit; lidhja me strategjitë rajonale apo të tjera për zhvillimin e zonave kufitare; norma e kontributit dhe bashkëfinancimit nga autoritetet rajonale; numri i banorëve që përfitojnë nga ndërhyrjet; kosto-efektiviteti i ndërhyrjeve; komplimentariteti me aksione paralele dhe qëndrueshmëria e ndërhyrjeve. Për më tepër, këto projekte duhet të kenë dokumentacion të plotë tenderi dhe, në rast të investimeve në infrastrukturë, duhet të kenë të gjitha lejet e nevojshme për ndërtimin dhe shfrytëzimin, bashkë me vlerësimet e nevojshme të ndikimit në mjedis.

Prioriteti i tretë “Edukimi i rinisë dhe aftësitë” do të zbatohet vetëm përmes thirrjeve për propozime, me financim me buxhet 1 apo 2-vjeçar. Me qëllim të rritjes së efikasitetit dhe ndikimit të programit, rezultatet e synuara mund të kërkohen në disa raste thirrjesh, sipas një modeli të ngjashëm me ilustrimin në tabelën më poshtë.

Raundi i thirrjeve për propozime	Objektivat specifikë	Lloji i thirrjeve për propozime
I PARI	Objektivi specifik 1, rezultati 1.1. Thirrje për propozime e përgjithshme: menaxhimi dhe promovimi më i mirë i burimeve mjedisore dhe biodiversitetit Objektivi specifik 2, rezultati 1.2. Përmirësimi i cilësisë së shërbimeve turistike për t'u bërë më konkurruese Objektivi specifik 3, rezultati 1.3. Përmirësimi i aksesit në punësim, arsimim dhe formim profesional për të rinjtë	
I DYTË	Objektivi specifik 2, rezultati 2.1. Thirrje për propozime e përgjithshme: menaxhimi dhe promovimi më i mirë i burimeve mjedisore dhe biodiversitetit Objektivi specifik 2, rezultati 2.2 Përmirësimi i ruajtjes dhe promovimit të trashëgimisë kulturore, historike dhe natyrore Objektivi specifik 3, rezultati 2.3. Fuqizimi i rrjeteve dhe shkëmbimeve rinore	
I TRETI	Objektivi specifik 3, rezultati 3.1. Thirrje për propozime e përgjithshme: përmirësimi i cilësisë së shërbimeve dhe produkteve turistike për t'u bërë më konkurruese Objektivi specifik 3, rezultati 3.2. Përmirësimi i aksesit në punësim, arsimim dhe formim profesional për të rinjtë	

Situata dhe analiza SWOT

Programi IPA CBC Shqipëri-Kosovë*

2014-2020

* Ky emërtim nuk cenon qëndrimet në lidhje me statusin dhe është në pajtim me rezolutën 1244/1999 të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara dhe me Opinionin e Gjykatës Ndërkombëtare të Drejtësisë (GjND) për Deklaratën e Pavarësisë së Kosovës.

1. HYRJE

Zona³⁵ e programit për programin ndërkufitar ndërmjet Shqipërisë dhe Kosovës mbulon një territor prej 8,335 km² me një popullsi prej rreth 936,761 banorë. Gjatësia e përgjithshme e vijës kufitare është 114 km³⁶.

Harta e zonës së Programit



Në Shqipëri zonat përfituese mbulojnë 3,994 km² që përfshijnë 2 rajone dhe 8 bashki me një total prej 362 vendbanime. Të 2 rajonet nga Shqipëria³⁷ përfshijnë:

- **Rajoni i Kukësit** përfshin rrethet Kukës, Has dhe Tropojë, 3 bashki, 24 komuna dhe 206 vendbanime.

- **Rajoni i Lezhës** përfshin rrethet Lezhë, Mirditë dhe Kurbin, 5 bashki, 16 komuna dhe 170 vendbanime.

Në Kosovë³⁸ zona përfituese mbulon 4,341 km² dhe përfshin rajonet ekonomike të mëposhtme:

Rajoni Ekonomik Jugor përbëhet nga 6 komuna: Prizren, Dragash/Dragaš, Rahovec/Orahovac, Suharekë/Suva Reka, Malishevë / Mališevo dhe Mamusha / Mamuša.

Rajoni Ekonomik Perëndimor përbëhet nga 6 komuna: Pejë / Peć, Deçan/Dečani, Gjakovë/ Đakovica, Istog/Istok, Klinë/Klina dhe Junik.

As Shqipëria dhe as Kosova nuk kanë paraqitur ende zyrtarisht klasifikimet³⁹ e Nomenklaturës së Njësive Territoriale për Statistikat (NUTS), si rrjedhojë, zonat përfituese bazohen, për Shqipërinë në rajonet administrative dhe për Kosovën në përcaktimin “*rajon ekonomik*”.

³⁵ 1. Zona ndërkufitare përfituese është përcaktuar në përputhje me nenin 88 të Rregullores Zbatuese IPA

³⁶ Agjencia e Statistikave të Kosovës: Kosova në shifra 2012

³⁷ Censusi i Popullsisë dhe Banesave 2011, INSTAT, Shqipëri

³⁸ Agjencia Kadastrale e Kosovës 2013

³⁹ Nomenklatura e Njësive Territoriale për Statistikat



Tabela 1. Gjeografia e zonës së programit

	Sipërf. (km ²)	% e territorit të përgjithshëm
Shqipëria	28,748	100%
Zonë ndërkufitare	3,994	48%
Rajoni i Kukësi t(rrethet Kukës, Has dhe Tropojë)	2,374	28.48%
Region of Lezha (distr TIKs of Lezha, Mirdita and Kurbin)	1,620	19.44%
Kosova	10,908	100%
Zonë ndërkufitare	4,341	52%
Rajoni Ekonomik Jugor	2,016	24%
Rajoni Ekonomik Perëndimor	2,325	28%
Zona e Programit- TOTALI	8,335	AL: 48%, KOS: 52%

Madhësia e territorit të zonës së programit për Shqipërinë është pak më e vogël (48%) në krahasim me territorin në Kosovë (52%). Në anën kosovare ka 4 komuna në kufi të drejtpërdrejtë me Shqipërinë (Deçan / Decani, Gjakovë / Đakovica, Prizren dhe Dragash / Dragaš) dhe në Kukës është përgjatë territorit të saj në kufirin me Kosovën.

Aktualisht gjenden gjashtë pika të kalimit kufitar që operojnë mes Shqipërisë dhe Kosovës. Nga këto, tri pikat e kalimit të kufirit (Shishtavec/Kukës, Orgjosë/Kukës dhe Borje/Kukës) janë vetëm për këmbësorët; ndërsa tre janë për transportin e mallrave dhe automjeteve (Morinë/Kukës, Qafa Prush/Kukës dhe Qafë Morinë/Tropojë, njëra në autostradën midis Kukësit dhe Prizrenit, dhe dy të tjerat në rrugët kufitare lokale që lidhin Rajonin e Kukësit me Pejën/ Peç dhe Gjakovën/Đakovica në Kosovë). Të tri pikat e kalimit kufitar për makinat dhe kamionët janë të keqpajisura për kryerjen e kalimit të mallrave.

E gjithë zona e programit është e pasur me vargmale, pyje, kafshë të egra dhe kullota, si edhe me minerale dhe ujë. Terreni gjithashtu është mjaft i vështirë me vendndodhje të pashfrytëzuara duke e bërë atë një atraksion për turizmin në të dy anët e kufirit. Zona ka kontraste të terreneve malore dhe fushore, burime ujore, liqene, peshkim, lumenj, që rrjedhin nga të dy anët e kufirit me dalje në det nëpërmjet Lezhës. Autostrada e re e ndërtuar që kalon përmes Durrësit për në Kukës dhe pastaj përmes kufirit në Prishtinë ka kontribuar në mënyrë të konsiderueshme në rritjen e lëvizshmërisë së njerëzve dhe mallrave për qëllime të ndryshme si tregtisë, turizmit, arsimit dhe shkëmbimeve, që nga viti 2009.

Në anën shqiptare, të dy rajonet e zonës së programit me Kosovën mbulojnë rreth 13.9% të territorit të Shqipërisë.

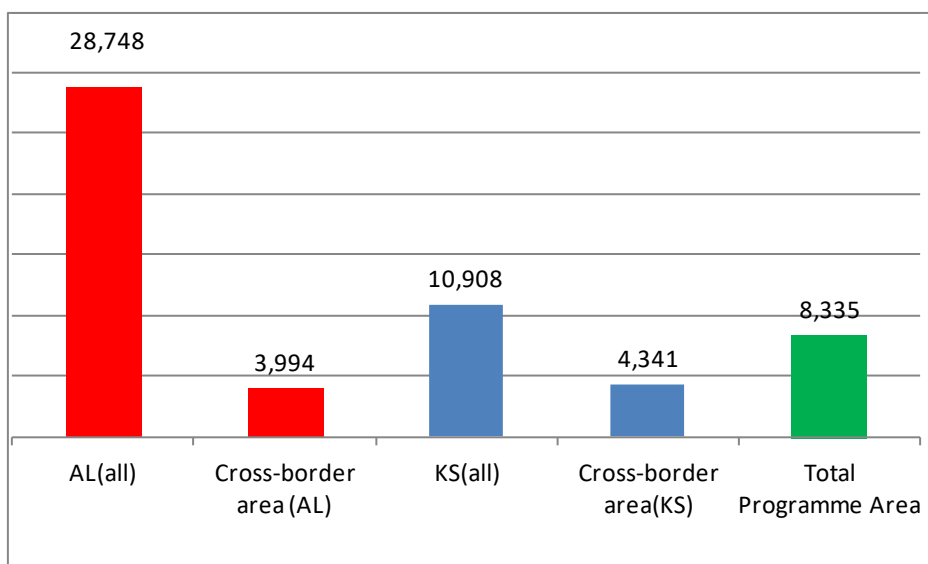
Rajoni i **Kukësit** ka një territor prej 2374 km². Është i vendosur në pjesën verilindore të Shqipërisë dhe paraqet një model të terrenit të vështirë. Rajoni është i vendosur në një lartësi mesatare prej 680 metrash mbi nivelin e detit. Rajoni i Kukësit është shumë i pasur me ujë dhe burime hidrike.

Ajo çka e bën atë me interes të veçantë është mbledhja e të gjitha rrjedhave, përrenj dhe lumenj që rrjedhin në lumin Drin. Liqeni i Fierzës është qendra e të gjitha rrjedhave dhe mjediseve ujore dhe është i përshtatshëm për të kultivuar peshq të ndryshëm. Pasuritë ujore të rajonit përdoren edhe si burime të energjisë. Rajoni ka akses në infrastrukturën rrugore dhe lidhjen me pjesën tjetër të vendit, veçanërisht me kryeqytetin, aeroportin ndërkombëtar dhe portin, përmirësuar ndjeshëm, veçanërisht pas investimeve në autostradën Durrës-Kukës-Morinë.

Rajoni i **Lezhës** mbulon një territor prej 1,620 km² dhe shtrihet përtej detit Adriatik me një vijë bregdetare prej 38 km në anën veriperëndimore të Shqipërisë. Rajoni i Lezhës kufizohet me rajonin e Kukësit në anën e tij verilindore.

Territori i Lezhës është i përbërë nga zonat malore në lindje (65%) dhe zonën fushore në perëndim (35%). Pozita e tij gjeografike – të qenit në qendër të kalimit kryesor të transportit që lidh veriun me jugun dhe lindjen me perëndimin dhe afërsia e tij me portet kryesore bregdetare, si Durrës dhe Shëngjin (ky i fundit duke qenë pjesë e territorit të Lezhës), e bën rajonin një tërheqje të madhe dhe lehtësisht të arritshëm jo vetëm në nivel kombëtar, por edhe në atë ndërkombëtar). Rajoni ka burime ujore, duke qenë i vendosur pranë rrjedhave të lumenjve (Drin, Gjadër, Fan i Vogël, Fan i Madh, Drojë, Urakë, Mat), detit Adriatik, maleve dhe kodrave me një florë dhe faunë të pasur - që i shtohen interesit ekonomik dhe potencialit turistik. Lezha ka zona arkeologjike, objekte të kultit, monumente të kulturës me vlerë historike kombëtare.

Figura 2: Zona e Programit në km²



Në anën e Kosovës, të dy rajonet ekonomike në zonën kufitare me Shqipërinë mbulojnë rreth 39,8% të territorit të Kosovës. Komunitet në vijë kufitare të drejtpërdrejtë me Shqipërinë mbulojnë një sipërfaqe prej 1,967 km², ose 18% të të gjithë territorit të Kosovës.

Rajoni Ekonomik Jugor me 2,016 km² ka Prizrenin si qytet të lashtë historik që shtrihet përgjatë brigjeve të lumit Lumëbardhë, në luginat piktoreske pranë maleve të Sharrit/Šar; i cili në një lartësi prej 2,496 m dhe me liqenet e tij akullnajore përbën një atraksion të fuqishëm turistik. Gryka e Mirushës/Mirusha me 13 liqenet e saj dhe 12 ujëvarat është një prej katër burimeve natyrore të rajonit. Gjetjet arkeologjike dëshmojnë se Prizreni është një nga qytetet më të vjetra të Evropës Juglindore e më gjerë. Ka të kultivuar trashëgiminë kulturore, vendet turistike dhe zhvillimin e turizmit. Komunitet e tjera si Dragash/ Dragaš janë të pasura në kullotë, livadhe, male dhe fusha bujqësore.

Rajoni Ekonomik Perëndimor me 2,325 km² është portali perëndimor i Kosovës në kufi me Shqipërinë, Malin e Zi dhe Serbinë. Peja/Peć, e cila konsiderohet si qendra e rajonit, është e vendosur në këmbët e malit mbresëlënës Bjeshkët e Nemuna. Zona është e mbuluar kryesisht nga rrafshi i Dukagjinit që kufizohet me Alpet shqiptare. Maja më e lartë është Gjeravica (2,656 m) e cila është edhe maja më e lartë në Kosovë. Gjenden burime të nxehta termale dhe minerale, 3 lumenj karstikë, një ujëvarë e fuqishme e quajtur Burimi i Drinit të Bardhë (Drini i Bardhë/Beli Drim) duke e bërë atë një atraksion turistik.

Zona e programit ka një profil të ndryshëm gjeografik. Ajo është e pasur me vargmale, fusha, lujna, lumenj dhe liqene. Gjithashtu, është e pasur me pyje, kafshë të egra dhe kullota (pyjet, kullotat dhe livadhe mbulojnë mbi 50% të sipërfaqes së përgjithshme). Kjo është një zonë tradicionale për mbarështimin e deleve dhe konsiderohet si zonë e madhe e kullotave në Evropë. Është e pasur me



minerale si krom, qymyr, hekur-nikel, bakër, gëlqere, rërë kuarc, mermer dhe përmban monumente të shumta natyrore.

Zona e programit njihet për grupet e rëndësishme të maleve, që përbëhen nga masive alpine, të cilat ofrojnë mundësi të mëdha për zhvillimin e turizmit dhe industrisë së drurit, por edhe që e pengojnë infrastrukturën e transportit dhe komunikimin me fqinjët.

Zona është pjesa më e pasur e Kosovës; me burime ujore, me lumenjtë Drin, që rrjedhin në Shqipëri, Bistricë, Lumëbardhë, Lepenec duke kaluar relievin malor. Disa liqene, si liqenet Livadhi, Strbacko, Jazhnica, si dhe kanionet Brod janë burime me potencial të madh për zhvillimin e sporteve dimërore, peshkimit dhe aktiviteteve të tjera turistike. Malet e Sharrit/Šar, një nga dy parqet kombëtare në Kosovë, shtrihen përgjatë tri komunave: të Prizrenit, Dragashit/ Dragaš dhe Suharekës/Suva Reka.

Shqipëria është e dominuar nga zinxhiri i maleve Dinarike. Lumenjtë kryesorë janë Drini, që vjen nga Kosova, dhe Valbona. Gjenden liqenet natyrale dhe artificiale, të cilat janë me vlerë potenciale për turizmin, dy liqenet më të rëndësishme artificiale në rajonin e Kukësit, Komen dhe Fierzë. Lumi Drin, i cili rrjedh nëpër territorin e Shqipërisë dhe Kosovës, përfaqëson një mundësi për bashkëpunim ndërkufitar. Një pjesë tjetër e rëndësishme e zonës përbëhet nga luginat, fushat dhe pjesa malore, të cilat ndryshojnë në madhësi, dendësinë e popullsisë, bimësisë dhe lartësisë dhe ofrojnë kushte të favorshme për kultivimin e drithërave, foragjereve, perimeve dhe frutave. Fushat më të mëdha dhe më pjellore në anën e Kosovës gjenden në basenin e Dukagjinit. Tokat më pjellore bujqësore në anën shqiptare shtrihen në rajonin e Lezhës.

Klima e zonës varion nga kontinentale-e ndryshueshmenë male, në mesdhetare-e ndryshueshme përgjatë bregdetit Adriatik dhe fushave, me dimër të ftohtë dhe të lagësht dhe verë të nxehtë e të thatë.

2.2 ANALIZA PESTLE

2.1 Konteksti i përgjithshëm politik dhe ekonomik

2.1.1 Reformat e politikave dhe procesi i integritetit në BE

Shqipëria dhe Kosova aspirojnë të bëhen anëtare të Bashkimit Evropian. Sondazhet e

përsëritura sipas perceptimit publik tregojnë se ato mbeten ndër përfituesit IPA II me qëndrimin më pozitiv (më shumë se 95%) për t'u bërë anëtar i familjes së Bashkimit Evropian. BE-ja nënvizon⁴⁰ një numër sfidash të rëndësishme përpara me të cilat përballlet Shqipëria dhe Kosova, si: qeverisja ekonomike dhe konkurrueshmëria, sundimi i ligjit, funksionimi i institucioneve që garantojnë demokracinë, të drejtat themelore dhe, në rastin e Kosovës, kapërcimi i së kaluarës.

Shqipëria

Duke pasur parasysh progresin e **Shqipërisë** me reformat politike dhe ekonomike, Bashkimi Evropian (BE) ka nënshkruar marrëveshjen e Stabilizim-Asociimit me Shqipërinë në qershor të vitit 2006, e cila hyri në fuqi më prill 2009. Shqipëria iu bashkua NATO-s në prill 2009. Liberalizimi i vizave për qytetarët e Shqipërisë që hyjnë në shtetet e Shengenit hyri në fuqi më 15 dhjetor 2010.

Hyrtja në fuqi e Marrëveshjes së Stabilizim Asociimit shënoi një etapë cilësish të re në marrëdhëniet dypalëshe, që sjell detyrime dhe reforma të reja të rëndësishme në fushën e drejtësisë, lirisë dhe sigurisë, lëvizjes së lirë të punëtorëve, të drejtës së vendosjes dhe lëvizjes së lirë të kapitalit dhe shërbimeve si dhe për transportin, fushën audiovizuale dhe telekomunikacionin. Përmirësime thelbësore janë bërë në fusha të tilla si reformat e brendshme dhe të ekonomisë së tregut, të rendit publik dhe menaxhimit të kufijve, reformat ligjore dhe administratën publike, prokurimin publik, statistikën, drejtësinë, lirinë dhe sigurinë, si dhe doganat.

Duke pasur parasysh se Shqipëria ka arritur përparimin e nevojshëm, Komisioni Evropian rekomandoi në tetor 2013 që Këshilli Evropian duhet t'i japë Shqipërisë statusin e Vendit Kandidat në BE⁴¹.

Shqipëria duhet të përshpejtojë reformën⁴² e sistemit të drejtësisë, për të siguruar pavarësinë, transparencën, përgjegjshmërinë dhe efikasitetin. Shqipëria duhet të përparojë në zbatimin e reformës së administratës publike, në veçanti në

⁴⁰KE - Strategjia e Zgjerimit dhe Sfidat Kryesore 2013-2014, tetor 2013

⁴¹Një vendim pritet të merret në dhjetor 2013

⁴²Raporti i Progresit i Komisionit Evropian për Shqipërinë, tetor 2013



lidhje me ligjet strukturore dhe aktet administrative; të bëjë përpjekje shtesë për të siguruar zbatimin efektiv të rregulloreve të brendshme të tregut, të drejtat e pronësisë intelektuale dhe industriale, për sektorin e energjisë, përfshi diversifikimin e burimeve të energjisë, të përforcojë mbrojtjen e mjedisit, përfshi investimet e qëndrueshme në fushën e menaxhimit të mbetjeve dhe ujërave të zeza. Sfidat e tjera përfshijnë edhe punësimin dhe politikën sociale. Kapacitetet administrative dhe profesionalizmi i organeve të ngarkuara me zbatimin e *acquis* duhet të forcohen, si edhe pavarësia e organeve rregullatore të sigurisë.

- *Strategjia Kombëtare e Shqipërisë për Zhvillim dhe Integrim 2014-2020 (SKZHI)* konsiderohet si kuadri i politikave gjithëpërfshirëse për vendin në kontekstin e integritimit në BE. Ajo përcakton katër shtyllat e politikës strategjike që përcaktojnë themelet për ndërhyrjet (politikën e integruar) sektoriale dhe rajonale⁴³.

- *Forcimi i demokracisë dhe shtetit të së drejtës që trajton aspekte shtetërore dhe çështjet e brendshme, të drejtat e njeriut dhe mediën, qeverisje efektive dhe politikën e jashtme dhe të mbrojtjes;*

Krijimi i kushteve për zhvillimin konkurrues dhe të qëndrueshëm ekonomik nëpërmjet përdorimit efikas të burimeve që mbulon: stabilitetin makroekonomik dhe qëndrueshmërinë, ekonominë e tregut konkurrues, përdorimin efikas të burimeve, zhvillimin e integruar rajonal dhe të qëndrueshëm;

- *Nxiti i përfshirjes sociale, mirëqenia dhe zhvillimi i tregut të punës, të cilat synojnë të promovojnë: politikën e punësimit dhe përfshirjes sociale, politikën sociale;*

- *Zhvillimi i shoqërisë bazuar në dituri, inovacion dhe teknologji digjitale* që përfshin ndërhyrje në fushat e mëposhtme: arsimi i lartë, kërkimi dhe teknologjia e inovacionit.

Strategjia Ndërsektoriale për Zhvillimin Rajonal të Shqipërisë i klasifikon zonat kufitare si objekt të planifikimit të politikave ndërsektoriale dhe i paraqet çështjet ndërkufitare në planifikimin e politikave të zhvillimit në nivel qarku.

Kosova

Kosova ka bërë progres të shpejtë për të thelluar integrimin e saj në BE. Pas marrëveshjes së arritur më 19 prill 2013 ndërmjet Kosovës dhe

Serbisë në dialogun e lehtësuar nga BE-ja, Komisioni Evropian arriti në përfundimin⁴⁴ se Kosova i plotësoi të gjitha kushtet afatshkurtra nga Studimi i Fizibilitetit të tetorit 2012, dhe si rrjedhojë, rekomandoi që negociatat me Kosovën të hapeshin për Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit (MSA) me BE në tetor 2013. Komisioni Evropian synoi t'i përfundojë këto negociata në pranverë të vitit 2014. Kjo ishte njohje mbi progresin e bërë për reformat kyçe⁴⁵. Paralelisht, dialogu për liberalizimin e vizave me BE-në është hapur.

Në aspektin e reformave kombëtare, Kosova tani duhet të përqendrohet në zbatimin e reformave për të përmbushur obligimet e veta sipas MSA-së së ardhshme. Sundimi i ligjit vazhdon të jetë një prioritet kyç për Kosovën, së bashku me nevojën për forcimin e reformave të administratës gjyqësore dhe publike dhe sigurimin e të drejtave të pakicave - përfshi romët. Kosova duhet të trajtojë urgjentisht papunësinë dhe dobësitë strukturore që ndikojnë në tregun e saj të punës, si edhe të vazhdojë zbatimin e kornizës ligjore për tregtinë, konkurrencën dhe tregun e brendshëm. Nevojitet përparim i shpejtë, ndaj ajo duhet të shtojë përpjekjet e saj në një numër fushash fitosanitare dhe veterinarë që ndikojnë në sigurinë e ushqimit. Në sektorin e energjisë, duhet të rriten përpjekjet për mbylljen e termocentralit të Kosovës. Si pjesë e politikave të përfshirjes sociale, qeveria ka nisur një program të veçantë për të mbështetur kthimin e qëndrueshëm dhe riintegrimin e personave të zhvendosur dhe riintegrimin ekonomik të komuniteteve⁴⁶.

Një element i veçantë dhe mjaft negativ që lidhet drejtpërdrejt me kalimin e kufirit është trafikimi i qenieve njerëzore. Reformat në këtë fushë janë përqendruar⁴⁷ në parandalimin e trafikimit, mbrojtjen e viktimave të trafikimit dhe ndjekjen penale të trafikantëve. Disa reforma/iniciativa të rëndësishme kombëtare që lidhen me CBC/BNK përfshijnë: reformat ligjore dhe rregullatore për të përmirësuar mjedisin e

⁴⁴Raporti i Progresit i Komisionit Evropian për Kosovën, tetor 2013

⁴⁵Raporti i Progresit i Komisionit Evropian për Kosovën, tetor 2013

⁴⁶ Strategjia për Komunitete dhe Kthim 2009-2013

⁴⁷ Strategjia Kombëtare dhe Plani i Veprimit kundër Trafikimit me Qeniet Njerëzore 2011-2014

⁴³ Draft Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim 2014-2020 (SKZHI)



bërjes së biznesit, lehtësimi i procedurave të regjistrimit të biznesit, Small Business Act (korniza gjithëpërfshirëse e politikës së BE-së për NVM-të) është zbatuar nga Agjencia për Mbështetjen e NVM-ve; krijimi i zonave ekonomike të biznesit dhe parqeve industriale, qendrave të inovacionit dhe përmirësimit të legjislacionit përkatës që i lejon komunat të kenë të drejtë vetëm për themelimin e zonave ekonomike; masat që përmirësojnë mbrojtjen e investimeve me ndryshimin e legjislacionit përkatës (duke përfshirë shkrirjen e Agjencisë për Mbështetjen e NVM-ve dhe Agjencisë për Promovimin e Investimeve në një institucion të vetëm); krijimi i stimujve për investime dhe, përmirësimi i kuadrit ligjor dhe procedurat për tërheqjen e IHD-ve (duke shmangur tatimin e dyfishtë, përmirësimi i rregullave doganore, garancitë e investimeve dhe tokës⁴⁸); krijimi i Asociacionit të Agjencive për Zhvillim Rajonal (ARDA); përmirësimi i kuadrit rregullator dhe zbatimi i aktiviteteve të CBC në fushën e mbrojtjes së mjedisit, ndryshimet klimatike dhe parandalimi i rrezikut, parandalimi i ndotjes industriale.

Kosova përfiton nga joreciprocity duke pasur akses të plotë pa dogana në tregun e BE-së bazuar në Regjimin Autonom të Preferencave Tregtare (ATP). Përpyekjet për zhvillim të Kosovës mbështeten gjithashtu duke u bërë anëtar i BERZH-it, BEI dhe CEDB⁴⁹. Në shkurt të vitit 2013, Këshilli i Bashkëpunimit Rajonal vendosi të ndryshojë statutin e saj për të lejuar Kosovën të bëhet pjesëmarrëse në të drejtën e vet.

Kuadri i politikës së ardhme shprehet qartë në Programin e Qeverisë së Kosovës, e cila është e bazuar në katër shtylla kryesore⁵⁰:

- *Zhvillimi i qëndrueshëm ekonomik*: mbulon investimet në ekonomi, përmirësimin e mjedisit të investimeve që stimulon sektorin privat; sektorin e energjisë dhe mineraleve, infrastruktura dhe

mjedisi, zhvillimi rural, arsimiti i lartë, sektori financiar.

- *Qeverisje e mirë dhe sundimi i ligjit*: e cila përveç se qëllimit të forcimit të sundimit të ligjit, synon gjithashtu të rrisë mbrojtjen dhe sigurinë, reformimin e administratës publike, si edhe për të siguruar të drejtat dhe liritë e qytetarëve dhe komuniteteve.

- *Zhvillimi i kapitalit njerëzor*: mbulon arsimimin; kulturën, rininë dhe sportet; si dhe rritjen e kujdesit për diasporën dhe politikën e emigrimit. Mirëqenia sociale: synon politikën dhe programet sociale, shëndetësinë dhe përmirësimin e mjedisit të jetesës

2.1.2 Konteksti i përgjithshëm ekonomik

Shqipëria ka performuar relativisht mirë gjatë dekadës së fundit. Vendi ka qëndruar larg nga recesioni, duke ruajtur ritmet pozitive të rritjes, pavarësisht ekspozimit të tij ndaj krizës ekonomike që ka goditur fort Greqinë dhe Italinë, si dhe duke u rrethuar nga ekonomitë rajonale kontraktuese. Rritja e PBB-së është ngadalësuar nga një kulmim i normës së rritjes 7.5% në 2008, në një normë më të ulët të rritjes 1.6% në vitin 2012. Sektori i shërbimeve është kontribuesi kryesor i PBB-së që përbën më shumë se gjysmën e GDP-së së vendit. Shqipëria cilësohet si një vend më të ardhura të mesme më të ulëta me një GDP për frymë e cila në vitin 2012 qëndroi në 3,415 euro. Shkalla e papunësisë me një mesatare prej 13% është ndër më të ulëtat në rajon. Borxhi publik i përgjithshëm i Shqipërisë arriti në 60.6% të PBB-së deri në fund të vitit 2012. Ekonomia mbetet e brishtë njëjloj si për dobësitë e brendshme strukturore ashtu dhe për paqëndrueshmërinë ekonomike globale. Sfidat kryesore mbeten siguri i rritjes së qëndrueshme afatgjatë duke ndjekur politika të matura fiskale dhe monetare dhe reformat strukturore. Shqipëria duhet të përballojë uljen e niveleve të larta të deficitit buxhetor dhe të borxhit publik. Ajo do të duhet të përmirësojë parashikueshmërinë fiskale duke hequr dorë nga mbivlerësimi i të ardhurave dhe duke përmirësuar në mënyrë të konsiderueshme përputhjen e taksave. Përmirësimi i mëtejshëm i mjedisit të biznesit dhe investimeve është thelbësor për diversifikimin e ekonomisë dhe rritjen e potencialit të saj afatgjatë. Përforcimi i sundimit të ligjit, trajtimi i korrupsionit dhe trajtimi i detyrimeve të pashlyera, si edhe zhvillimi i infrastrukturës dhe rritja e kapitalit njerëzor janë kështu fushat kryesore ku duhet të përqendrohen

⁴⁸ Në bazë të ligjit për vetëqeverisjen lokale (nr. 03/ L-040), komunat në Kosovë kanë të drejtë të lëshojnë me qira pasurinë e luajtshme dhe të paluajtshme për investitorët e huaj. Qiradhenia mund të jepet për një afat prej dhjetë vjet me mundësi zgjatje deri në 99 vjet.

⁴⁹ Kosova iu bashkua Bankës Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH) në dhjetor 2012. Ajo nënshkroi një marrëveshje kornizë për anëtarësim në Bankën Evropiane të Investimeve dhe Bankën e Këshillit të Evropës për Zhvillim në qershor 2013.

⁵⁰ Programi i Qeverisë së Kosovës 2011-2014



shumë përpjekje. Reduktimi i ekonomisë gri mbetet një sfidë e rëndësishme. Shqipëria ka marrëveshje të tregtisë së lirë me të gjithë rajonin, përfshi edhe Kosovën, dhe është anëtare e CEFTA-s që nga viti 2006.

Kosova ka bërë progres në drejtim të krijimit të një ekonomie funksionale të tregut. Nevojiten reforma dhe investime të konsiderueshme për të mundësuar atë të përballojë për një periudhë të gjatë presionin dhe forcat konkurruese të tregut. Situata e vështirë/sfiduese ekonomike në rajon dhe BE kanë ndikuar ekonominë e Kosovës, edhe pse më pak se përfituesit e tjerë IPA II në rajon. GDP-ja e Kosovës u rrit me 2.5% në vitin 2012⁵¹. Politika fiskale ka qenë e kujdesshme dhe performanca e buxhetit ka qenë në rrugën e duhur. Është ruajtur një rregull fiskal ligjërshjt i detyrueshëm, që do të zbatohet në 2014. Papunësia mbetet shumë e lartë. Kosova ka vazhduar me investime të konsiderueshme në infrastrukturën e saj. Kërkohen përpjekje të vazhdueshme për të mbështetur stabilitetin makroekonomik dhe përmirësimin në situatën sociale. Kosova ka nevojë për të përmirësuar konkurrueshmërinë dhe mjedisin e biznesit, dhe të mbështesë sektorin privat në mënyrë që të ulë papunësinë. Politikat ekonomike të Kosovës kanë për qëllim zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik, siç saktësohet në Programin e Qeverisë së Kosovës (2011–2014), i cili thotë se “Gjeneruesi kryesor i rritjes ekonomike do të jenë investimet private dhe zhvillimi i mëtejshëm i sipërmarrjes”; “strategjia për zhvillimin e sektorit privat 2013–2017” përcakton më tej bazën e politikave ekonomike për vitet e ardhshme. Një mjedis i shëndoshë i biznesit kërkon masa të mëtejshme për të trajtuar sundimin e dobët të ligjit dhe korrupsionin. Privatizimi duhet të vazhdojë. Sektori informal mbetet një sfidë e rëndësishme.

2.2 Karakteristikat ekonomike të zonës së Programit

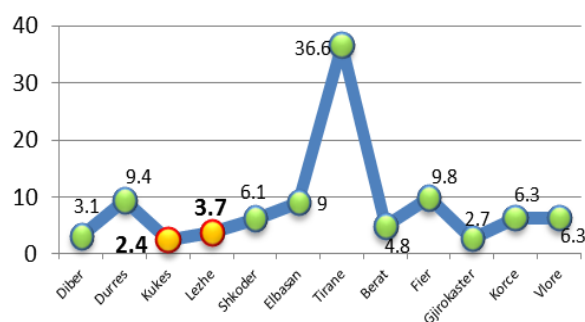
Dallimet rajonale në aspektin e zhvillimit ekonomik dhe social janë të dukshme jo vetëm në të gjithë zonën e programit, por edhe brenda rajoneve.

Zona e programit ka një ekonomi kryesisht industriale-agrarë, me industrinë më të zhvilluar në anën e Kosovës, ndërsa rajonet shqiptare janë të

dominuara nga bujqësia dhe shërbimet. Për momentin rritja ekonomike është modeste, por megjithatë ka shenja të rimëkëmbjes ekonomike pas një periudhe stanjacioni. Disa faktorë të rëndësishëm që përfaqësojnë një pengesë për zhvillimin ekonomik të rajonit janë, *ndër të tjerë*, mungesa e njohurive dhe aftësive të punës teknologjike të nevojshme për t’iu përgjigjur kërkesave të tregut për shërbime dhe produkte të cilësisë së lartë. Prodhimet vendore nga të dy anët e kufirit kanë, pak ose aspak, qasje në tregjet rajonale dhe ndërkombëtare. Mekanizmat për mbështetjen e biznesit janë të dobëta dhe të pamjaftueshme. Në Kosovë, gjenden agjencitë e zhvillimit rajonal që mund të mbështesin ekonominë. Në Shqipëri, strukturat mbështetëse të biznesit nuk janë shumë aktive.

Në **Shqipëri** pabarazitë rajonale janë të dukshme. Zhvillimi socio-ekonomik i vendit anon me tepri në favor të rajoneve qendrore. Rajoni i Tiranës kontribuon me më shumë se një të tretën e PBB-së së vendit, dhe është larg nga rajoni më i zhvilluar në krahasim me të gjitha rajonet e tjera të Shqipërisë. Kjo tregon qartë se të gjitha rajonet e tjera janë nën potencialin e tyre të zhvillimit, meqë ato ende nuk kanë gjetur mënyra dhe mundësi që të përqendrohen në përparësitë e tyre krahasuese. Rajonet Kukës dhe Lezhë i pasqyrojnë gjerësisht këto pengesa për sa i përket zhvillimit social-ekonomik.

Regional contribution to GDP in %



Kukësi është rajoni më i varfër i Shqipërisë, si dhe i zonës së programit që ka një GDP prej 223 milionë euro ose të barabartë me 2.4% të GDP-së së vendit⁵². Mbështetja e rajonit në sektorin e bujqësisë thekson se bujqësia kontribuon me 34% në formimin e PBB së rajonit për vitin 2011. Pjesa

⁵¹Raporti i Progresit i Komisionit Evropian për Kosovën, tetor 2013

⁵²INSTAT, Llogaritë Rajonale 2013



e hoteleve, të tregtisë, transportit dhe komunikimit arrin në 20% të PBB-së së rajoneve. Pjesa e sektorëve të pasurive të paluajtshme dhe financiare llogaritet në 17%, e pasuar nga shërbimet e tjera që arrin 13% të GDP-së së rajoneve për vitin 2011. Sektori me kontributin më të ulët është industria, pjesa e të cilës është thjesht 3% e PBB-së së rajonit në vitin 2011.

GDP-ja e rajonit të **Lezhës** për vitin 2011 arriti në 334 milionë euro ose rreth 3.7% e PBB-së së vendit⁵³. Sektorët kryesorë janë tregtia, hotelet, transporti dhe komunikimi që arrin në 26%, ndjekur nga sektori i bujqësisë që arrin në 25%. Pjesa e sektorit të pasurive të paluajtshme dhe financiare llogaritet në 19%, pasuar nga shërbimet e tjera që arrin në 13% të PBB-së për vitin 2011. Kontributi i sektorit të ndërtimit është matur me 10%, poshtë mesatares kombëtare që vlerësohet në 12.8%, ndërsa industria është kontribuesi më i vogël për ekonominë e rajonit të Lezhës, duke zënë 8% të PBB-së së rajoneve në vitin 2011.

Përveç sektorit të shërbimeve i cili është kontribuesi kryesor në PBB-në e vendit, sektori i bujqësisë mban një shkallë të lartë të rëndësisë për zhvillimin ekonomik dhe punësimin në zonën e programimit në Shqipëri, meqenëse një pjesë e madhe e popullsisë ende jeton në zonat rurale, pavarësisht nga lëvizjet e dukshme drejt zonave urbane.

Në **Kosovë**, zhvillimi i sektorit ekonomik dhe privat ka qenë kryesisht në shkallë të vogël dhe jo me shumë kapital intensiv. Rritja e PBB-së në Kosovë arriti kulmin në nivelin e 7.5% në vitin 2008, me rënie në 2.5% në vitin 2012⁵⁴. Pavarësisht rënies së tendencave, norma mesatare vjetore e rritjes së Kosovës ka qenë më e larta në mesin e vendeve të tjera të Ballkanit Perëndimor⁵⁵ në katër vitet e fundit⁵⁶. Megjithatë, ekonomia e Kosovës vazhdon të presë zgjidhje për problemet e saj madhore: që do të thotë, vendi është duke jetuar përtej mundësive dhe kushteve të tij. Kosova vuan

nga një mosbalancim i pagesave me importet, që dukshëm dominojnë eksportet. Kjo ndodh kryesisht për shkak të faktit që NVM-të e Kosovës nuk janë ndërkombëtarisht konkurruese⁵⁷.

NVM-të e orientuara dobët nga eksporti pengojnë kontributin e mëtejshëm të NVM-ve për GDP, si krijimi i vendeve të punës dhe rritja ekonomike. Eksportet dominohen nga metalet bazë dhe mineralet e prodhuara nga kompanitë e mëdha. Kosova duhet të krijojë një ekonomi me mjedis miqësor me konkurrues dhe të promovojë eksportet (deficitit tregtar i Kosovës mbetet në një mesatare rreth 90%, ose e shprehur në terma monetare rreth 2.2 miliardë euro⁵⁸), dhe përmirësimin e infrastrukturës që lehtëson tërheqjen e investitorëve të huaj. Në Kosovë nuk ka të dhëna për kontributin e PBB-së sipas rajoneve, ose GDP rajonale për frymë, por është e bazuar në treguesit e tjerë makro të sektorit; rajoni i Qendrës është duke ofruar kontributin më të madh në zhvillimin e përgjithshëm të ekonomisë së Kosovës, ndërsa dy rajonet ekonomike jugore dhe perëndimore kontribuojnë pak a shumë në të njëjtën nivel.

Zona e programit nga ana e Kosovës ka një ekonomi industriale-agrarë. Aktivitetet ekonomike ndryshojnë ndërmjet të dy rajoneve ekonomike dhe madje edhe brenda tyre. Shërbimet, bujqësia, tregtia, ndërtimi dhe përpunimi ushqimor janë duke gjeneruar pjesën më të madhe të xhiros dhe të ardhurave lokale. Ekonomia e të dy rajoneve ka vuajtur shumë nga dëmtimet gjatë konfliktit të viteve nëntëdhjetë në Kosovë dhe për shumë vite ka përjetuar një stanjacion (ngecje ekonomike) të rëndë tranzicioni. Disa pjesë të zonës kanë vuajtur edhe për shkak të largësisë së tyre nga zona qendrore ekonomike dhe politike e Kosovës.

Aktualisht, pikat e forta kryesore të rajoneve ekonomike jugore dhe perëndimore qëndrojnë në vendndodhjen e tyre gjeografike si një portë për vendet fqinje (Shqipëria dhe Mali i Zi) me të cilat ata kanë një traditë të gjatë të tregtisë. Rajonet kanë një industri ushqimore relativisht të zhvilluar me ndërmarrjet që furnizojnë tregun e Kosovës dhe eksportin me vendet fqinje. Sektori i ndërtimit

⁵³INSTAT, *Llogaritë Rajonale 2013*

⁵⁴*Efektet e krizës globale dhe eurozonës në ekonominë e Kosovës ka qenë në shkallë më të ulët për shkak të nivelit të ulët të integritetit në tregun financiar dhe bazës së ulët të eksportit (MTEF 2014-2020).*

⁵⁵Raporti i FMN për Vëndin Nr. 223, qershor 2013

⁵⁶Banka Botërore, "Raporti i rregullt për Vendet e Evropës Juglindore (SEE)," Nga recesioni i **dyfishtë** në reformat e përsëritura", dhjetor 2012

Faqe | 21138

⁵⁷Strategjia e Zhvillimit të NVM-ve në Kosovë 2012 - 2016 me Vizion 2020

⁵⁸Banka Botërore, "Raporti i rregullt për Vendet e Evropës Juglindore (SEE)," Nga recesioni i dyfishtë në reformat e përsëritura", dhjetor 2012



(ndërtesave të banimit, apartamentet), si dhe industria ushqimore dhe e pijeve/lëngjeve janë veçanërisht duke u zgjeruar. Të dy rajonet janë shumë të pasur me produkte të pyjeve të cilat janë shumë të kërkuara në tregun e jashtëm, si edhe industria e drurit që është duke u rimëkëmbur.

2.2.1 Sektori privat

Operatorët ekonomikë në zonën e programit janë shumë të fragmentuar dhe të vegjël në madhësi, që pasqyron strukturën e ndërmarrjeve në nivel vendi dhe tregon se biznesi është më së shumti familjar dhe mbizotërohet nga vetëpunësimi. Struktura e ndërmarrjeve është e dominuar nga ndërmarrje shumë të vogla, që punësojnë 1-4 persona, të cilat përbëjnë pothuajse 90% të totalit të ndërmarrjeve në zonën përfituese.

Zona e programit shqiptar, e përbërë nga dy rajonet - Lezhë dhe Kukës - regjistron një total prej 3,797 ndërmarrje⁵⁹. Ajo ka një përqindje të regjistrimit të lindjeve të NVM-ve prej 10.8%, më e ulët në krahasim me mesataren kombëtare prej 12.2%.

Numri total i ndërmarrjeve në rajonin e **Kukësit** në fund të 2012 arrinte në 914 ndërmarrje⁶⁰, që përbën më pak se 1% të numrit të përgjithshëm të ndërmarrjeve në Shqipëri, duke regjistruar një përqindje të lindjeve prej 10.8%, nën mesataren kombëtare prej 12.2%. Rreth 81.7% e ndërmarrjeve të regjistruara në rajonin e Kukësit operojnë në sektorin e shërbimeve. Shumica e këtyre ndërmarrjeve - rreth 54.7% - operojnë në sektorin e tregtisë, ndërsa 120 ndërmarrje ose 16% operojnë në sektorin e hoteleve dhe restoranteve.

Pjesa e mbetur prej 17.6% janë të regjistruar që veprojnë në shërbime të tjera. Sektori i prodhimit regjistron 167 ndërmarrje, brenda të cilit rreth 50% operojnë në sektorin e industrisë; 37.1% në sektorin e ndërtimit dhe pjesa e mbetur 13.2% operojnë në sektorin e bujqësisë. Rreth 84% e ndërmarrjeve në rajonin e Kukësit punësojnë 1-4 persona, me vetëm 12 ndërmarrje që punësojnë më shumë se 50 persona. Pjesa e ndërmarrjeve e menaxhuar nga femrat në rajonin e Kukësit është më e ulëta në Shqipëri me 14.2%.

Numri total i ndërmarrjeve në rajonin e **Lezhës** në fund të vitit 2012 arrinte në 2,883 ndërmarrje⁶¹, që përfaqëson 2.76% të numrit të përgjithshëm të ndërmarrjeve të regjistruara në Shqipëri, me një natalitet prej 10.8%, nën mesataren kombëtare prej 12.2%. Shumica e ndërmarrjeve 80.6% operojnë në sektorin e shërbimeve. Rreth 1201 apo 41.7% të ndërmarrjeve operojnë në sektorin e tregtisë, ndërsa 448 ndërmarrje operojnë në hotele dhe restorante, si nën-sektor i shërbimeve. Sektori i prodhimit regjistron 557 ndërmarrjeve, ose më pak se 1/5 e totalit të ndërmarrjeve në rajonin e Lezhës, shumica e të cilave në sektorin e industrisë - 327 njësi ose 58.7%, e ndjekur nga 153 ndërmarrje që operojnë në sektorin e ndërtimit. Rreth 91.3% e të gjitha ndërmarrjeve në rajonin e Lezhës punësojnë 1-4 persona, ndërsa vetëm 25 ndërmarrje punësojnë më shumë se 50 persona. Rreth 24.7% e ndërmarrjeve në rajonin e Lezhës menaxhohen nga femrat.

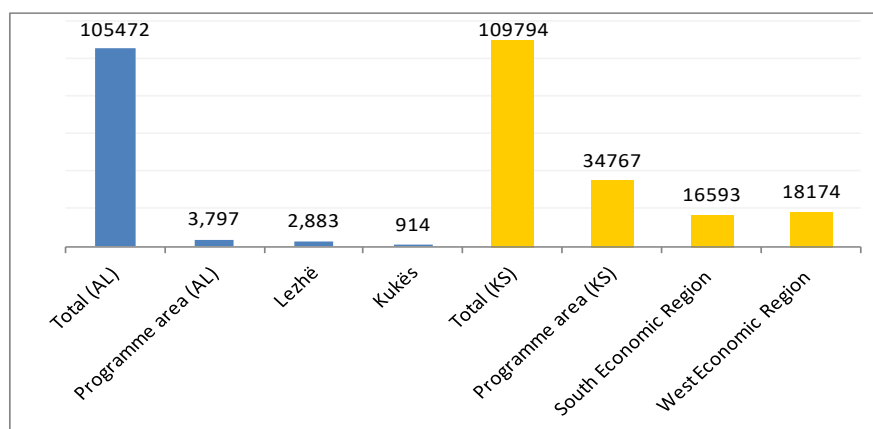
⁵⁹ INSAT, Regjistri Statistikor i Bizneseve 2013

⁶⁰ INSAT, Regjistri Statistikor i Bizneseve 2013

⁶¹ INSAT, Regjistri Statistikor i Bizneseve 2013



Figura 3: Numri i ndërmarrjeve të regjistruara



Në **Kosovë**, zona e programit ka një total prej 34,767 ndërmarrje të regjistruara, që përbën rreth 32% të totalit të ndërmarrjeve të regjistruara në Kosovë⁶². Duke analizuar të gjithë zonën e programimit, Shqipëri dhe Kosovë, në total 38,564 ndërmarrje, është qartësisht e dukshme se zona e Kosovës ka pjesën më të madhe të ndërmarrjeve, rreth 90%. Në kushtet e ndarjes së sektorit, NVM-të në Kosovë janë kryesisht të përqendruara në tregtinë me pakicë (rreth 50%); transporti, magazinimi dhe shpërndarja (14%); produktet ushqimore, pijet dhe duhani (9%); hotelet dhe restorantet (9%).

Rajoni Ekonomik Jugor regjistron 34,767 ndërmarrje ose 15% të shumës totale të ndërmarrjeve në tërë territorin e Kosovës⁶³. Shpërndarja sektoriale e bizneseve të regjistruara tregon varësinë e madhe të ekonomisë në sektorin e shërbimeve⁶⁴. Pothuajse gjysma e bizneseve të regjistruara (49%) janë në tregtinë me shumicë dhe me pakicë të kombinuar me sektorin e tregtisë së automobilave dhe të shërbimit auto. Rreth 11% e bizneseve janë në shërbimet e turizmit dhe të mikpritjes (hotele, restorante etj.) e ndjekur nga transporti (9%). Vetëm 12% e bizneseve janë të përfshirë në përpunim (përfshi industrinë ushqimore) dhe më tej 5% në sektorin e ndërtimit. Vetëm 5% e bizneseve të regjistruara janë aktive në sektorin e bujqësisë.

Rajoni Ekonomik Perëndimor i Kosovës regjistron 34,767 ndërmarrje, ose 17% të shumës

totale të ndërmarrjeve në tërë territorin e Kosovës. Nga perspektiva e ndërmarrjeve të reja të biznesit, rajoni perëndimor ka shënuar një rritje të numrit të ndërmarrjeve të reja; në vitin 2011 kishte 963 biznese të reja të regjistruara, ndërsa në vitin 2012 ka pasur 1,459 biznese të krijuara, që shënon një rritje prej 51.5%. Ndërsa në tremujorin e parë të vitit 2013 ka pasur 4,846 biznese të reja të regjistruara, që në krahasim me tremujorin e parë të vitit 2012 shënon një rritje prej 31.9%. Nga ana tjetër, sipas raporteve të njëjtë të ASK në vitin 2011 ka pasur 164 biznese ekzistuese të shpërbëra në rajonin perëndimor, 152 në vitin 2012, dhe 49 në tremujorin e parë të vitit 2013. Kjo për sa i përket lidhjes ndërmjet bizneseve të reja dhe atyre të shpërbëra, për çdo 100 biznese të reja, 13 të tjerë janë shpërbërë. Përsëri në një nivel të përgjithshëm, i cili nuk dallon shumë nga ai rajonal, bizneset janë fokusuar kryesisht në pesë sektorët e mëposhtëm, nga të cilët tregtia përfaqëson 50%, e ndjekur nga transporti në një shkallë shumë më të ulët prej 14%, produktet e ushqimit dhe turizmit (mikpritja) me 9% dhe të tjerët me 12% (ARBK, dhjetor 2012). Bizneset individuale në mënyrë të qartë dominojnë strukturën e pronësisë me 90%. Pjesa e mbetur përbëhet nga kompanitë me përgjegjësi të kufizuar (5.8%) dhe partneritetet e përgjithshme (3.2%). Sigurisht, lloji i pronësisë i paraqitur më sipër është përfaqësues i mangësive të bizneseve në Kosovë, çka tregon hezitimin e pronarëve që ta sjellin kapitalin e tyre financiar dhe burimet njerëzore në forma më të avancuara të biznesit (ARBK, dhjetor 2012). Ndër faktorët e rëndësishëm që përfaqësojnë një pengesë për zhvillimin e NVM-ve në të gjithë zonën e programit janë mungesa e njohurive dhe aftësive të

⁶² Strategjia e Zhvillimit të NVM-ve në Kosovë 2012 - 2016 me Vizion 2020

⁶³ Strategjia e NVM-ve në Kosovë

⁶⁴ Strategjia e Zhvillimit Rajonal për Rajonin Ekonomik Jugor 2010-2013



punës teknologjike (*ekspertiza*) të nevojshme për t'iu përgjigjur kërkesave të tregut për shërbime dhe produkte të cilësisë së lartë. Në industrinë ushqimore, mungesa e veçantisë (paketimi, strategjia e marketingut etj.), markimi (*çaktimi i markave*) i dobët dhe mungesa e standardeve të cilësisë janë pengesat më të mëdha jo vetëm për eksportin, por edhe për furnizimin e tregjeve kombëtare.

2.2.2 Tregu i punës

Situata në tregun e punës paraqet një pasqyrë të qartë mbi pabarazitë e rajonit. Shkalla e punësimit për Kosovën në vitin 2012 ishte 25.6%⁶⁵. Në Rajonin Ekonomik Perëndimor në vitin 2011 ka pasur 87,989 persona të konsideruar si “ekonomikisht aktiv”, por vetëm 52% e tyre ishin të punësuar⁶⁶. Sektorët kryesorë të punësimit në rajonin perëndimor janë shërbimi i tregtisë dhe ai artizanal me 17.02%, ndjekur nga administrata publike me 14.8%. Edhe pse është vërejtur një ndryshim i vogël pozitiv, përqindja e punëkërkuesve që konsiderohet si e pakualifikuar është 57% (duke përfshirë edhe grupin pa ndonjë arsimim formal dhe atë vetëm me arsimin fillor), ndërsa ata me arsim të lartë dhe universitar janë vetëm 3%, dhe me arsim të mesëm 28%⁶⁷. Në Rajonin Ekonomik Jugor, bujqësia është sektori që ka punësuar 16.4% të forcës aktive të punës, pasuar nga tregtia dhe shërbimi artizanal me 16%. Përveç kësaj, 38,388 banorë, ose 12.38%, sigurojnë jetesën e tyre nga pensionet, asistenca sociale dhe programet e tjera të mirëqenies dhe kujdesit shëndetësor, ndërsa 38,388 banorë të tjerë ose 12.19% varen nga remitancat e huaja dhe burime të tjera. Gjithashtu, 160,556 banorë ose rreth 51% e popullsisë mbështeten nga të tjerët për jetesën e tyre, një shifër që mbulon edhe pjesën “ekonomikisht joaktive” të popullsisë.

Fuqia punëtore në **Shqipëri** në total arrinte në 2,229,652 në fund të dhjetorit 2012⁶⁸. Ajo nuk ka pasur zhvillime të mëdha, përkundër faktit se ekonomia është ngadalësuar gjatë 2-3 viteve të

fundit. Punësimi i përgjithshëm në Shqipëri arriti në 56.4% në vitin 2012, ndërsa norma mesatare e papunësisë arriti në 13.9% duke ndalur në të njëjtat nivele të vitit 2011. Papunësia në rajonin e Kukësit pasqyron të njëjtën normë mesatare të papunësisë në nivel kombëtar, dhe gjithashtu strukturën e njëjtë të punësimit. Numri i të papunëve në Lezhë ishte 15,021 nga fundi i 2012. Personat e papunë në Lezhë përbënin 10.6% të totalit të forcës aktive të punës, ndërsa në Kukës 10,322 të papunët përbënin rreth 7% të totalit⁶⁹.

Sistemi i mbrojtjes sociale siguron mbështetje për një pjesë të konsiderueshme të popullsisë në të dy zonat e programimit.

2.2.3 Bujqësia dhe zhvillimi rural

Toka bujqësore mbulon 22% të territorit të Shqipërisë e cila arrin në 0.22 hektarë për frymë. Përqindja e bujqësisë në PBB-në e Shqipërisë arrinte në 21% të PBB-së në vitin 2012. Në Kosovë, kontributi në sektorin e bujqësisë në PBB është 14%. Kullotat, pyjet dhe livadhet përbëjnë rreth 78% të territorit të përgjithshëm të Shqipërisë, që përfaqëson një mundësi të pashfrytëzuar për prodhimin blegtoral. Rreth 59% është e vendosur në këtë zonë të programit.

- **Investimi i fundit madhor në infrastrukturën ka qenë i efektshëm për zhvillimin e zonës së programit**, por pjesa më e madhe e rrjetit të infrastrukturës vazhdon të jetë penguese për zhvillimin ekonomik dhe social. Zhvillimi i qëndrueshëm dhe përmirësimi i transportit dhe infrastrukturës publike, mund të ndihmojë në rritjen e qëndrueshme ekonomike dhe në një rritje të përgjithshme të mirëqenies në zonën e programit. Zhvillimi i një infrastrukture që lehtëson biznesin dhe shpërndarjen e rrjeteve dhe shërbimeve për mbështetjen e zhvillimit të biznesit dhe inovimit, mund të ndihmojë në rritjen e përgjithshme të mirëqenies dhe ekonomisë në zonë.

- **Një tjetër mundësi e humbur në të dyja palët është potenciali i sektorit të turizmit.** Duhet të merren parasysh nismat e BNK në lidhje me krijimin e një oferte të përbashkët turistike.

- **Zona ka një trashëgimi të pasur historike-kulturore-artistike e cila nevojitet për mbrojtje**

⁶⁵ Agjencia Kosovare për Statistikat dhe Banka Botërore: Rezultatet e Anketës së Fuqisë Punëtore Kosovë 2012

⁶⁶ Agjencia e Statistikave të Kosovës: të dhënat e tregut të punës sipas komunave 2011 : Rezultatet përfundimtare të regjistrimit të popullsisë 2011

⁶⁷ Puna dhe Punësimi - Raporti i Performancës 2012 - MPMS prill 2013

⁶⁸ INSTAT, Tregu i Punës 2011-2012

⁶⁹ INSTAT, TAT, Buletini Tremujor Statistikor, Nr. 2, 2013



dhe promovim. Valorizimi i mëtejshëm i trashëgimisë historike dhe kulturore mund të ndihmojë në përforcimin e identitetit të kësaj hapësire të përbashkët. Trashëgimia kulturore është një vlerë e shtuar për zhvillimin ekonomik të zonës së programit. Ka bashkëpunim midis institucioneve që veprojnë në fushën kulturore, por është e nevojshme që ky bashkëpunim të intensifikohet akoma.

- **Përmirësimi i sistemit arsimor në të gjitha nivelet është një prioritet madhor** për zonën e programit, në veçanti në zonat rurale. Veprimtari të tjera të përbashkëta do të mund të ndërmerren për krijimin e rrjeteve të qendrave të trajnimit, si edhe të institucioneve më të larta, agjencive kërkimore dhe organizatave. Advantazhet e përdorimit të të njëjtës gjuhë, mund të përdoren për zhvillimin e kurikulave arsimore.

- **Shërbimet sociale nuk janë të zhvilluara mjaftueshëm dhe në mënyrën e duhur.** Në veçanti, shërbimi shëndetësor ka nevojë për shumë përmirësime për sa i përket cilësisë së mbulimit. Baza ligjore për sigurimet shëndetësore (në zonat rurale të palës Shqiptare) pengohet akoma nga zhvillimi i shërbimit shëndetësor të përgjithshëm. Duke qenë se sistemi shëndetësor administrohet në nivel qendror, nën programet BNK nuk ka shumë mundësi veprimtarie, por me siguri ka hapësira për aktivitete potenciale të përbashkëta në fushën e fushatave për prevencionin shëndetësor dhe për edukimin shëndetësor.

- **Inkurajimi i rrjeteve rajonale të organizatave të shoqërisë civile – CSO** (përfshirë organizatat sportive, të rinjve dhe kulturore) mund të ndihmojë për ruajtjen dhe përforcimin e marrëdhënieve / lidhjeve të komuniteteve në të dyja anët e kufirit në këtë zonë multietnike të programit.

- **Aktivitetet e lidhura me Kërkim dhe Zhvillim – R&D – dhe IT janë akoma në nivele të ulëta.** Investimet dhe aktivitetet qeveritare, rajonale ose lokale në fushën e R&D janë ende të pamjaftueshme, edhe pse ka universitete në zonën e programit. Nuk ka të dhëna të posaçme mbi Kërkimin dhe Zhvillimin por virtualisht, ka një mungesë bashkëpunimi midis institucioneve në të dy vendet përfituese të IPA II dhe fushat e kërkimit, zhvillimit dhe inovacionit, vazhdojnë të jenë të paeksploruara.

- **Qeveritë vendore dhe rajonale në përgjithësi janë të dobëta nga pikëpamja financiare dhe nuk mund të nxisin zhvillimin lokal.** Nuk kanë aftësi të mjaftueshme menaxhuese, kontrolli financiar dhe buxhetimi, qasje demokratike në procesin e vendimmarrjes. Përthithja e fondeve të BE-së vazhdon të jetë e ulët. Bashkëpunimi midis qeverisjeve lokale dhe rajonale të dy vendeve përfituese IPA II ka hapësira për përmirësim. Procesi i decentralizimit është në proces në të dy vendet përfituese IPA II.

	PIKAT E FORTA	DOBËSITË	MUNDËSITË	RREZIQET
MBROJTJA E MJEDISIT, PROMOVIMI I ADAPTIMIT DHE MITIGIMIT TË NDRYSHIMIT KLIMATIK, PARANDALIMI DHE MENAXHIMI I RISKUT	- Biodiversitet i pasur natyror, mjedis i paprekur dhe atraktiv, diversiteti i peisazheve natyrore; - Prania e disa zonave të mbrojtura dhe parqeve kombëtare të përshtatshme për zhvillimin e eko-turizmit; - Zona të gjëra pyjore dhe pyje cilësore; - Potencial i lartë për përdorimin e burimeve të ripërtëritshme të energjisë (hidroenergjitikë, fuqi e erës, energji diellore dhe biomasat); - Zona të pastra pa ndotje industriale, veçanërisht zonat bregdetare dhe malore të Shqipërisë.	- Përforcim i dobët i rregulloreve dhe standarteve mjedisore; - Menaxhim dhe mekanizma kontrolluese të dobëta për mbrojtjen e burimeve natyrore; - Menaxhim i papërshtatshëm i mbetjeve solide dhe mungesë e sistemeve të përpunimit të ujrave të zeza; - Menaxhim i papërshtatshëm i tokës dhe shpyllëzimi; - Burime natyrore të pashfrytëzuara; - Njohuri e pamjaftueshme mbi çështjet mjedisore.	- Menaxhim më i mirë i pyjeve dhe zonave të mbrojtura; - Rritje e programeve dhe projekteve mbi mbrojtjen e mjedisit, pyjeve, bujqësi e qëndrueshme, përpunim i mbetjeve solide dhe i ujrave të zeza, etj.; - Realizimi i programeve të përbashkëta për përpunimin e mbetjeve; - Interes lokal për prodhimin e energjisë së gjelbër; - Rritja e ndërgjegjësimit publik mbi masat për mbrojtjen e mjedisit, nën presionin e kërkesës së eko-turistave.	- Ndotja e tokës dhe e burimeve ujore për shkak të papërshtatshmërisë ose mungesës së sistemeve të përpunimit të mbetjeve solide dhe ujrave të zeza; - Procesi i urbanizimit i pakontrolluar dhe jashtë standarteve; - Shfrytëzim i pakontrolluar i burimeve natyrore (lëndët e druut, shtrati i lumenjve, frytet e pyjeve) në veçanti shpyllëzimi; - Presione mbi mjedisin bregdetar, shkaktoar nga një turizëm i përhapur; - Zgjerimi i industrisë së çimentos në zonën e Lezhës, me rrisht të larta për mjedisin përreth.



	PIKAT E FORTA	DOBËSITË	MUNDËSITË	RREZIQET
INKURAJIMI I TURIZMIT DHE TRASHËGIMISË KULTURORE DHE NATYRORE	- Klimë e kënaqshme kontinentale që mundëson zhvillimin e tipeve të ndryshme të turizmit në të gjithë zonën e programit; - Kulturë e pasur dhe e shumëllojshme që i përshtatet mirë aktiviteteve dhe kalimit jashtë të kohës së lirë; - Trashëgimi e pasur kulturore dhe historike; - Shoqata të shumta komuniteti të përfshira në aktivitete për ruajtjen e kulturës dhe natyrës; - Diversitet multikulturor dhe traditë në shkëmbimet kulturore; - Tradita kulinare të pasura të përshtatshme për agro-turizëm	- Infrastrukturë e pazhvilluar e turizmit në raport me standartet ndërkombëtare; - Financime dhe përpjekje të pamjaftueshme për mbrojtjen dhe ruajtjen e natyrës dhe trashëgimisë historike dhe arkeologjike; - Njohje e kufizuar e potencialit të trashëgimisë historike dhe kulturore si një burim të ardhurash nga turizmi dhe aktivitetet kulturore; - Aftësi të kufizuara dhe nivel i varfër i shërbimeve në lidhje me turizmin; - Njohje ndërkombëtare e kufizuar për rajonin, si një destinacion turistik tërheqës	- Nxjitja e iniciativave për përmirësimin e aftësive dhe infrastrukturës së turizmit; - Përfshirja e mëtejshme e trashëgimisë kulturore në ofertat turistike; - Promovimi i traditave të veçanta kulinare dhe prodhimeve agro-ushqimore për të kontribuar në forcimin e identitetit të zonës; - Zhvillimi dhe forcimi i kapaciteteve institucionale lokale në lidhje me promovimin e aseteve të turizmit, kulturës dhe traditës; - Zhvillimi i ekoturizmit i lidhur me ekperiencën në natyrë si një paketë e integruar (psh. alpinizmi, rafting, trekking, biking); - Promovimi i bashkëpunimit ndërmjet agjencive turistike për ofrimin e paketave të integruara turistike përgjatë kufirit	- Promovimi i pamjaftueshëm i turizmit, si në nivel kombëtar dhe rajonal për shkak të pamjaftueshmërisë së financimit; - Ndotja mjedisore në zonat me potencial të lartë për eko-turizëm; - Mungesa e kuptimit të potencialit të trashëgimisë kulturore dhe historike në zonën e programit; - Mungesa e mbrojtjes së duhur të monumenteve dhe qendrave kulturore dhe historike; - Ndërtime të paligjshme afër bregdetit, parqeve natyrore dhe qendrave të trashëgimisë kulturore



	PIKAT E FORTA	DOBËSITË	MUNDËSITË	RREZIQET
INVESTIM NË RINI, EDUKIM DHE AFTËSI	• Popullsi e re relativisht dhe shkallë e lartë lindjesh; • Prezenca e universiteteve publike dhe private; • Multi-etniciteti si një avantazh për zhvillimin social dhe kulturor; • Ekzistenca e arsimit profesional dhe e trajnerëve joformalë; • Një mjedis shumëgjuhësh; • Një gjeneratë e re entuziaste e etur për të mësuar dhe e zhvilluar; • Gjuhë e përbashkët për shumicën e popullsisë në zonë	• Curriculum e palidhur me kërkesat e tregut të punës dhe trajnim profesional inefiçent i paorientuar drejt punësimit; • Nivel i ulët i edukimit të popullsisë rurale dhe grupe shoqërore të marginalizuara si Romët, Ashkalët, etj; • Niveli i braktisjes së arsimit elementar dhe sekondar si rezultat i arsimimit të varfër të ofruar veçanërisht në disa zona rurale; • Sistem i pazhvilluar i arsimimit gjatë gjithë jetës; • Penetrim i ulët i Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit (TIK)	• Përmirësimi i nivelit të arsimit profesional për ti shërbyer më mirë nevojave të tregut të punës me aftësitë e nevojshme; • Zhvillimi i veprimtarive të kërkimit dhe zhvillimit duke përdorur kërkimet ekzistuese dhe qendrat e arsimit të lartë; • Promovimi i TIK për përmirësimin e aksesit në arsimim në zonat rurale dhe rritja e kontakteve virtuale në zpnën ndërkufitare dhe bashkëpunimi;	• Akses i kufizuar i popullsisë rurale në sistemin formal të arsimit profesional për shkak të varfërisë; • Infrastruktura e varfër ose joekzistente që rrit pabarazitë rajonale; • Migrimi i rinisë për shkak të mungesës së mundësive
	PIKAT E FORTA	DOBËSITË	MUNDËSITË	RREZIQET
PROVIMI I PLANIFIKIMIT DHE QEVERISJES LOKALE DHE RAJONALE DHE NDËRTIMI I KAPACITETEVE ADMINISTRATIVE	• Marrëveshje ekzistuese bashkëpunimi ndërmjet Shqipërisë dhe Kosovës; • Ekzistenca e strategjisë së zhvillimit rajonal për të gjithë rajonet; • Ekzistenca e planeve të zhvillimit rajonal dhe në nivel bashkie; • Procesi në vazhdim i decentralizimit;	• Kapacitete të kufizuara të njësive të pushtetit lokal për zbatimin e politikave zhvillimore; • Burime financiare të pamjaftueshme për financimin e objektivave të zhvillimit; • Mungesa e njohurive të duhura nga ana e administratës lokale për përthithjen dhe zbatimin e fondeve të BE-së;	• Pjesëmarrja e njësive të pushtetit lokal në iniciativa të përbashkëta apo programe për forcimin e kapaciteteve institucionale; • Programe trajnimi për fuqizimin e kapaciteteve të aktorëve lokalë;	• Njësitë e pushtetit lokal të dobëta financiarisht; • Mungesë fondesh për trajnimin e administratës të pushtetit lokal për rritjen e kapaciteteve të tyre për hartimin dhe zbatimin e politikave; • Mungesë bashkëpunimi ndërmjet strukturave të duhura rajonale



	PIKAT E FORTA	DOBËSITË	MUNDËSITË	RREZIQET
FORCIMI I KËRKIMEVE, ZHVILLIMIT TEKNOLOGJIK, INOVACIONIT DHE TIK	• Prezenca e universiteteve publike dhe private në zonën e programit; • Rritja e përqindjes së popullsisë aktive që përdor TIK; • Ekzistenca e planeve të zhvillimit rajonal dhe në nivel bashkie; • Procesi në vazhdim i decentralizimit;	• Praktika të varfra inovacioni dhe kërkimi të universiteteve dhe operatorëve të tjerë në zonën e programit; • Penetrim modest i internetit; • Literaturë e varfër kompjuterike; • TIK e varfër që përdoret nga universitetet, shkollat ose bizneset	• Zhvillimi dhe zbatimi i projekteve ndërkufitare për TIK; • Investime në TIK dhe programet e zhvillimit rajonal që mund të përshtaten nevojave për zhvillim të sektorit privat; • Forcimi i kërkimit, teknologjisë dhe inovacionit në zonën e programit; • Programe për shkëmbimin e studentëve	• Mungesë e strategjive kombëtare për promovimin e TIK dhe Zhvillimit Rajonal; • Financime të kufizuara për kërkime dhe zhvillime dhe • Interes i pamjaftueshëm i sektorit privat për zhvillimin teknologjik dhe modernizimin e proceseve të prodhimit

Shtojca III– Raporti Vjetor i Zbatimit BNK. Marrëveshja e Financimit BNK IPA II. Version i janarit 2018

MODEL

Raporti Vjetor i Zbatimit: <Viti>

Bashkëpunimi Ndërkufitar ndërmjet përfituesve të vendeve IPA II (Neni 80 i Marrëveshjes Kuadër)

Tabela e përmbajtjes

Fjalori i akronimeve

1. Identifikimi
2. Pasqyrë e zbatimit të programit ndërkufitar
 - 2.1 Analiza e progresit dhe arritjeve
 - 2.2 Progresi i bërë në zbatimin e programit ndërkufitar
 - 2.2.1 Analiza sasiore
 - 2.2.2 Analiza cilësore
 - 2.3 Informacion i detajuar mbi ekzekutimin financiar të programit ndërkufitar
 - 2.4 Informacion mbi hapat e ndërmarrë nga struktura operuese dhe/ose nga komiteti përbashkët i monitorimit për të siguruar cilësinë dhe efektivitetin e zbatimit
 - 2.4.1 Monitorimi dhe vlerësimi
 - 2.4.2 Problemet e hasura dhe veprimet korrigjuese
 - 2.5 Vizibiliteti dhe publiciteti
 - 2.6 Përdorimi i asistencës teknike
 - 2.7 Ndryshimet në kontekstin e zbatimit të programit ndërkufitar
 - 2.8 Ndërveprimet me sektorët e tjerë, politikat apo instrumentet
 - 2.9 Historitë e suksesit



Fjalori i akronimeve

<...>

1. Identifikimi

PROGRAMI I BASHKËPUNIMIT NDËRKUFITAR	Titulli i Programit: Programi i Bashkëpunimit Ndërkufitar <vendi A> – <vendi B>
	<Përfitimet/alokimet për vitin 20XX-20XX: <shuma, duke përfshirë Kontratën e Shërbimit të Asistencës Teknike (K.SH.A.T.) >
RAPORTI VJETOR MBI ZBATIMIN	Viti i Raportimit <nga 1 janari 20XX deri më 31 dhjetor 20XX >
	Përgatitur nga: ▪<struktura operuese, vendi X> ▪<struktura operuese, vendi Y>
	Data e shqyrtimit të raportit vjetor nga Komiteti i Përbashkët Monitorues: <data dhe lloji i procedurës së miratimit, p.sh. mbledhje apo me shkrim>
	Zona e lejueshme e Programit: <.....>

Baza ligjore: Neni 80 i Marrëveshjes Kuadër IPA II

2. Përmbledhje e zbatimit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar

2.1 Arritjet dhe analiza e progresit

< Përmbledhje e zbatimit të programit gjatë periudhës së mbuluar, të tilla si:

1. Progresi me thirrjet për propozime:

Numri i thirrjeve të planifikuara për t'u shpallur deri në fund të periudhës së programimit dhe kalendari i tyre;

- Situata e thirrjeve për propozime (numri i thirrjeve për propozime të hapura dhe në cilën datë, numri i thirrjeve për propozime të mbyllura dhe në cilën datë, kohëzgjatja e procesit të vlerësimit - kohëzgjatja totale dhe për secilin hap etj.);

- Analiza e procesit të vlerësimit (numri i aplikimeve të marra sipas llojit të përfituesit dhe vendit, numri i aplikimeve të refuzuara në secilën fazë të procesit të vlerësimit, arsyet më të zakonshme të refuzimit, lista e aplikimeve të refuzuara (shihni modelin e tabelës më poshtë);

- Lista e kontratave të nënshkruara (shihni modelin e tabelës më poshtë)

- Eventet e organizuara për ngritjen e kapaciteteve për aplikantët e ardhshëm dhe për përfituesit e granteve (numri i eventeve, numri i pjesëmarrësve sipas llojit të eventit për secilin vend, numri i kërkesave për informacion nga përfituesit e granteve të adresuara etj.).

- Numri i takimeve të mbajtura dhe rezultateve të stafit të sekretariatit të përbashkët teknik dhe strukturave operuese; numri i takimeve të komitetit të përbashkët të monitorimit dhe rezultatet; numri i takimeve të strukturave operuese dhe rezultatet.>.

2. Progresi me projektet strategjike;

< N.q.s. është e zbatueshme, duke përfshirë gjithashtu informacion mbi rishikimin e programit 2014–2020 ose mbi programimin e 2021–2027.>

< Modeli i tabelës për kontratat BNK të nënshkruara dhe në zbatim gjatë periudhës raportuese:



Tabela nr. XX> Lista e aplikimeve ndërkufitare të marra – të miratuara/ të refuzuara

Numri i thirrjes për propozime	Prioriteti tematik	Titulli	Emri, lloji dhe vendi i origjinës i koordinatorit dhe partnerëve të përfshirë	Shuma e kërkuar e grantit të BE-së	Kontrolli administrativ (PO/JO)	Vlerësimi teknik (PO/JO)	E miratuar (PO/JO)	Arsyet e refuzimit

Tabela nr. : XX> Lista e kontratave të nënshkruara ndërkufitare dhe nën zbatim

Prioriteti tematik: <...>						
Titulli dhe numri i kontratave	Emri, lloji dhe vendi i origjinës së koordinatorit dhe partnerëve të përfshirë	Informacion i shkurtër i projektit	Data e fillimit dhe mbarimit	Kostoja totale e lejueshme dhe vlera e grantit të BE-së	Arritjet kryesore deri më sot	Komente >

2.2 Progresi i realizuar gjatë zbatimit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar

<Prezantim shumë i shkurtër i prioritetëve tematike dhe objektivave specifike të Programit BNK, së bashku me një përmbledhje të progresit të bërë në zbatimin e programit të bashkëpunimit ndërkufitar dhe në veçanti të arritjeve lidhur me objektivat specifike për çdo prioritet tematik (si edhe për prioritetin e AT-së), duke përfshirë elemente cilësore dhe sasiore, të cilat do të tregojnë progresin e realizuar lidhur me objektivat>.

1. Analiza sasiore

<Informacion mbi progresin e realizuar gjatë zbatimit të programit, duke pasqyruar dhe të dhëna sasiore, kur është e mundur, si dhe duke përdorur objektivat dhe indikatorët e përfshirë në program dhe në projekte.

Analiza e arritjeve të matura nga produktet, rezultatet dhe ndikimi, si dhe treguesit fizikë dhe financiarë. Treguesit do të ndahen sipas gjinisë, kur është e mundur.

Nëse shifrat (të dhënat) nuk janë ende të disponueshme, duhet siguruar informacion se kur do të jenë të disponueshme dhe kur do të përfshihen në raportin vjetor të zbatimit. Përveç kësaj, informacioni mund të paraqitet grafikisht.

<Modeli i tabelës së indikatorëve (rezultate, produkte dhe ndikimi), me një shembull për secilin prioritet të programit, objektivi specifik dhe rezultati:

Tabela nr.:XX Të dhënat e grumbulluara në nivel programi, bazuar në informacionin e mbledhur prej projekteve

Prioriteti tematik <...>											
Objektivi specifik <...>											
Rezultati <...>											
Emri dhe tipi ⁷⁰	Përkufizimi	Baza		Arritjet				Synimi		Burimi i të dhënave	Mbledhja e të dhënave dhe shpeshtësia
		Vlera	Viti	Vlera	Viti	Vlera	Viti	Vlera	Viti		
% e studentëve të punësuar	% e të rinjve/rejave që kanë mbaruar arsimin e nivelit të dytë dhe punësohen brenda një viti pas përfundimit të shkollimit	50%	2017	60%	2019	65%	2021	70%	2023	Shërbimi i statistikave të punësimit publik	Përfutjesit e granteve Raport tremujor

⁷⁰ Çdo indikator duhet të identifikohet si tregues ndikimi, rezultati ose produkti



2.2.2 Analiza cilësore

<Analizë cilësore e progresit (përparimet konceptuale dhe përsosja e ndërhyrjeve) të realizuar gjatë zbatimit të programit të bashkëpunimit ndërkufitar, duke përfshirë analizën e ndikimit të programit në zonën e tij, me diferencim të qëllimit gjeografik (shpërndarja harmonike/përqendrimi) dhe diferencim të zonave (rurale/urbane).

Shpjegoni sesi programi ka kontribuar ose do të kontribuojë në përmirësimin e marrëdhënies ndërkufitare si dhe sesi mund ta matim apo demonstrojmë atë.

Shpjegoni sesi strukturat operuese dhe strukturat e ndërmjetme të ngritura gjurmojnë këta elemente të përmirësimit që ndodhin gjatë zbatimit të programit, për shembull, për ngritjen dhe funksionalitetin e sistemit të mbledhjes së të dhënave (për qëllime statistikore dhe administrative).

Për analiza cilësore, strukturat e programit duhet të bëjnë përpjekje për të siguruar informacion mbi pikëpamjet, mendimet ose vëzhgimet e publikut. Këto të dhëna mbledhen kryesisht nga vlerësimet, vizitat studimore, intervistat, takimet, grupet e fokusuara, anketave etj. Në përfundim, shtjelloni se si çështjet e ndërlidhura (veçanërisht ato që janë të rëndësishme për politikën e kohezionit: mundësi të barabarta, zhvillim të qëndrueshëm dhe luftë kundër diskriminimit) zhvillohen gjatë hartimit të thirrjeve për propozime dhe zbatimit të kontratave të granteve. >

2.3 Informacione të hollësishme rreth ekzekutimit financiar të programit të bashkëpunimit ndërkufitar

– Informacion i detajuar mbi kontraktimin dhe nën menaxhimin e tërthortë, disbursimin e alokimeve vjetore për secilin prioritet tematik dhe tip grant kontrate, duke përfshirë dhe partnerët e projekteve (bashkë-përfituesit)

– Analiza e faktorëve të mëposhtëm:

Statusi financiar

Informacion mbi bashkë-financimin

Faktorët që kanë penguar dhe / ose vonuar zbatimin financiar

Faktorët që kanë pasur ndikim pozitiv në zbatimin financiar

Tabela model mbi ekzekutimin financiar të kontratave të BNK-së gjatë zbatimit të periudhës raportuese:

<Tabela nr. XX>

	Prioriteti tematik:<...>					
Numri i kontratës	Emri, tipi dhe vendi i origjinës i koordinatoreve dhe partnerëve	Dita e fillimit/ mbarimit	Vlera e parashikuar e kostove të lejuara dhe vlera e grantit të BE-së	Vlera e akumuluar e pagesave	Përqindja e pagesave të ekzekutuara ⁷¹	Komente

⁷¹ (Vlerë kumulative e pagesave/ vlera e grantit të BE-së) × 100



2.4 Informacion mbi hapat e ndërmarrë nga strukturat operuese dhe/ose Komiteti i Përbashkët Monitorues për të siguruar cilësinë dhe efektivitetin e zbatimit:

2.4.1 Monitorimi dhe vlerësimi

<Masat monitoruese të ndërmarra nga struktura operuese ose nga Komiteti i Përbashkët i Monitorimit, duke përfshirë marrëveshjet e mbledhjes së të dhënave, rishikimet e raporteve të grant kontratave, gjetjet dhe zbatimin e rekomandimeve të vizitave monitoruese.

Në programet të cilat kanë menaxhim të tërthortë, përgatitja, ekzekutimi, gjetjet, rekomandimet dhe zbatimi i rekomandimeve të ndërmarra nga struktura operuese ku ndodhet Autoriteti kontraktues (neni 57 MK). Në programet e zbatuara nën menaxhim të tërthortë, rekomandimet dhe zbatimi i rekomandimeve të ndërmarra prej Komisionit.>

2.4.2 Problemet e hasura dhe veprimet korrigjuese

<Përmbledhje e problemeve të rëndësishme të hasura gjatë zbatimit të programit, si dhe i masave rregulluese të ndërmarra.

Rekomandimet për veprime (të tjera) rregulluese.>

2.5 Vizibiliteti dhe promovimi

<Masat e ndërmarra për të garantuar vizibilitetin dhe publicitetin e programit (plani i vizibilitetit, shihni nenin 78 të MK), duke përfshirë materiale promovuese, reklama në masmedia, shembuj nga praktikat më të mira që theksojnë aktivitetet më të rëndësishme të seminareve, konferencave, tryezave të përbashkëta, forume, ditës së Bashkëpunimit Evropian dhe panaiereve të projekteve, mbajtjes së një baze të dhënash me aplikantët e ardhshëm, faqes së internetit të programit etj.>

2.6 Shfrytëzimi i Asistencës Teknike

<Sqarime të detajuara mbi përdorimin e fondeve të asistencës teknike dhe çdo problemi serioz të hasur gjatë zbatimit të buxhetit të AT-së. Si përfundim, një analizë e rezultateve dhe indikatorëve të ndikimit të kësaj kontrate të asistencës teknike duhet të prezantohet në të njëjtën mënyrë si seksioni 2.2.1 më lart.>

2.7 Ndryshimet në kuadër të zbatimit të programit ndërkufitar (nëse ka)

<Nëse është e zbatueshme, përshkrimi i çdo elementi, i cili edhe pse nuk rrjedh drejtpërdrejt nga

asistenca e programit, ka ndikim të drejtpërdrejtë në zbatimin e tij (p.sh. ndryshimet legjislative, ndryshimet e rëndësishme në socio-ekonomi etj.).>

2.8 Sinergjia me politikat ose instrumentet e tjera të sektorit

<Një përmbledhje e koordinimit dhe koherencës aktuale të programit me shtetet e tjera anëtare të BE-së dhe me programet ose iniciativat kombëtare. Koordinim dhe koherenca e programit me politikat e Komunitetit. Komplementariteti me instrumentet e tjera financiare të asistencës ndërkombëtare.>

2.9 Histori suksesi

<Shpjegoni në lidhje me rezultatet e arritura me një ose mundësisht dy shembuj të grant kontratave, periudha e zbatimit të të cilave ka mbaruar gjatë periudhës raportuese dhe e cila mund të konsiderohet si histori suksesi:

- Dimensioi real i BNK-së (ju lutem tregoni se cili përkufizim i BNK-së është përdorur për të vlerësuar projekt-propozimet, siç tregohet në udhëzimet përkatëse për aplikuesit: a) “Zbatimi i përbashkët i aktiviteteve nga partnerët që rezultojnë në intensifikimin e lidhjeve ndërkufitare dhe partneriteteve të qëndrueshme ndërkufitare dhe heqjen e pengesave ndërkufitare për zhvillimin e qëndrueshëm socio-ekonomik “ose b) “zbatimin e përbashkët të aktiviteteve nga partnerët që rezultojnë në intensifikimin e lidhjeve ndërkufitare dhe partneriteteve të qëndrueshme ndërkufitare ose heqjen e pengesave ndërkufitare për zhvillimin e qëndrueshëm të ekonomisë socio-ekonomike).

- Ndikimi real i BNK-së: fqinjësi më e mirë dhe përfitim për njerëzit nga të dyja anët në një mënyrë që një ‘projekt kombëtar’ nuk do të kishte arritur.

- Inovacioni: sipas fushës, partnerëve të përfshirë dhe aktiviteteve e metodave të zbatuara.

- Efikasiteti: rezultatet e arritura në kohë dhe në përputhje me buxhetin e planifikuar.

- Përhapja e duhur: vizibiliteti, replikueshmëria, shumëfishimi dhe efekti i shpërndarjes.

- Perspektiva të mira të qëndrueshmërisë: përfitimet e mundshme pas kohëzgjatjes së projektit dhe partneritet afatgjatë. >

<Historitë mund të kenë strukturën e mëposhtme:

Fjali e gjetur që përmbledh suksesin e projektit
Titulli i projektit
Prioriteti tematik



Vendndodhja: bashkitë sipas vendit

Tipi i partnerëve të projektit

Vlera e buxhetit (duke përfshirë grantin e BE-së)

Problematikat

Objektivat e arritur (duke përfshirë deklaratat e partnerëve)

Rezultatet kryesore

Aktivitetet kryesore

Afatet kohore

Faqe interneti

Detajet e kontakteve të partnerëve BNK>

Shtojca III A – Model i Raportit Vjetor

Periudha e mbuluar nga raporti:

01/01/20XX-31/12/20XX

Data e lëshimit të Raportit XX/XX/20XX

Raporti Vjetor mbi zbatimin e asistencës IPA II nën menaxhimin e drejtpërdrejtë dhe të tërthortë nga [vend] i nënshkruar nga Koordinatori Kombëtar i IPA-s.

I. Përmbledhje

1. Referenca ndaj objektivave të Dokumentit Strategjik Kombëtar dhe një pasqyrë mbi sfidat e sektorëve.

2. Përfshirja në programim.

3. Marrëdhëniet me Komisionin Evropian.

4. Problemet e hasura në përmbushjen e kushteve të nevojshme dhe sigurimin e qëndrueshmërisë, masat e ndërmarra/planifikuara, rekomandimet për veprime të mëtejshme.

5. Çështje të rëndësishme të cilat që rrjedhin nga pjesëmarrja e vendit përfitues IPA II në komitetin e monitorimit dhe në komitetet sektoriale të monitorimit (përfshirë edhe Komitetin e Përbashkët të Monitorimit për CBC), nëse ka ndonjë.

6. Përfshirja në projekte shumëvendëshe dhe çështjet që lidhen me to.

7. Monitorimi dhe vlerësimi i aktiviteteve, mësimet kryesore të nxjerra dhe ndjekja e rekomandimeve.

8. Komunikimi dhe vizibiliteti i aktiviteteve.

9. Koordinimi i donatorëve.

Në rastin e menaxhimit të tërthortë, përmbledhja duhet të përfshijë:

10. Zbatimin e përgjithshëm të asistencës IPA nën menaxhimin e tërthortë (maks. një faqe).

11. Problemet kryesore horizontale të hasura gjatë zbatimit të asistencës IPA dhe masat e marra/planifikuara (maks. gjysmë faqe).

12. Rekomandimet për veprimet e mëtejshme (maks. gjysmë faqe).

13. Auditimet – gjetjet kryesore dhe rekomandimet dhe veprimet korrigjuese të ndërmarra

II. Informacion për sektorin

Titulli i sektorit⁷²: [Transport]

Pjesa narrative: Përmbledhja për sektor, duke përfshirë dhe informacionin që vijon:

1. Përfshirja në programim.

2. Paraqitje e rezultateve drejt një qasjeje të re të sektorit (p.sh. objektivat e arritur sipas udhërrëfyesit të sektorit në dokumentin e planifikimit të tij).

3. Koordinim me instrumente të tjera dhe/ose donator/IFI brenda sektorit.

4. Ndikimi i projekteve IPA II brenda sektorit mbi zhvillimin e kapaciteteve përkatëse administrative kombëtare, planeve strategjike dhe buxhetit.

Nën menaxhimin e tërthortë duhet gjithashtu të përfshihet dhe informacioni si më poshtë:

5. Struktura operuese dhe ndryshimet që lidhen me të, nëse janë të rëndësishme: [Ministria e Transportit].

6. Informacion mbi zbatimin e programit në sektor.

7. Arritjet kryesore në sektor.

8. Çdo problem i rëndësishëm i hasur gjatë zbatimit të detyrave, p.sh. vonesat në kontraktim, dhe masat e mëtejshme të ndërmarra/planifikuara.

9. Rekomandime për veprimet e mëtejshme.

10. Aktivitetet monitoruese të zbatuara dhe vlerësuara, gjetjet kryesore dhe mësimet e nxjerra nga auditimi, rekomandimet, ndjekja dhe masat korrigjuese të ndërmarra.

Emërtimi i sektorit: Bashkëpunimi Ndërkufitar⁷³

1. Përfshirja, sipas rastit, në program.

2. Progresi i realizuar gjatë zbatimit të programeve BNK dhe në veçanti në arritjen e objektivave specifike për çdo prioritet tematik (duke përfshirë elementet cilësore dhe sasiore, të cilat tregojnë progresin e realizuar në lidhje me objektivat).

3. Një përmbledhje e problemeve të hasura gjatë zbatimit të programeve BNK dhe masat

⁷² Sipas sektorëve në dokumentet strategjike.

⁷³ Për Bashkëpunimin Ndërkufitar kërkohet raportim specifik.



korrigjuese të ndërmarra, si dhe rekomandimet për masat e tjera korrigjuese që do ndërmerren.

4. Monitorimi, duke përfshirë marrëveshjet për të dhënat e mbledhura dhe aktivitetet e vlerësimit, kur janë të zbatueshme.

5. Komunikimi dhe aktivitetet e vizibilitetit.

6. Koordinimi me vendin partner.

Nën menaxhimin e tërthortë duhet të përfshihet dhe informacioni si në vijim:

1. Struktura operuese dhe ndryshimet përkatëse, nëse ka.

2. Çdo problem i rëndësishëm i hasur gjatë zbatimit të detyrave p.sh., vonesat në kontraktim dhe masat pasuese të ndërmarra/planifikuara.

3. Rekomandime për veprimet e mëtejshme.

4. Auditimi – gjetjet kryesore dhe rekomandimet dhe veprimet korrigjuese të ndërmarra.



II a. Performanca e treguesve në sektor [p.sh. Transporti], duke mbuluar menaxhimin e drejtpërdrejtë dhe atë të tërthortë:

Treguesit⁷⁴ për program

Marrëveshja Financiare/Referenca e programit ⁷⁵	Treguesit për sektor [Transporti]	Burimi	Baza	Komponentët kryesorë (2017)	Objektivat (2020)	Vlera (2014 ⁷⁶)
Programi i vendit për vitin 2014	Reduktimi i kohës mesatare të udhëtimit të pasagjerëve ndërmjet qendrave kryesore nga mënyrat e transportit					
2014-20xx Programi shumëvjeçar	Reduktimi i kostove të transportit për njësi prodhimi					

II b. Përmbledhje për sektorin në nivel veprimi [p.sh. Transporti]

Marrëveshja Financiare/ referenca e programit	Projekti	Situata/Progresi për projekte të veçanta (p.sh. termat e referencës në përgatitjen për shpalljen e tenderit, kontraktimin, zbatimin, përfundimin)	Arritjet kryesore dhe vlerësimi i tyre	Problemet kryesore të hasura gjatë zbatimit të detyrave të caktuara dhe masat e ndërmarra/planifikuara për kapërcimin e tyre	Zhvillimet që ndikojnë në zbatimin e ardhshëm	Rekomandime për masa të tjera korrigjuese
[Programi i vendit për vitin 2014]	Elektrifikimi i linjës bekurudhore nga kufiri xxx deri në kufirin xxx	p.sh. Kontrata e shërbimit për përgatitjen e termave të referencës për kontratën e punimeve të jetë nënshkruar dhe në zbatim, tenderi për kontratën e punimeve të fillojë në tremujorin e dytë të vitit 2015		p.sh. Kontrata e shërbimit për përgatitjen e Termave të Referencës për kontratën e punimeve është vonuar për shkak se procedura e negociimit ka dështuar dhe dubet të ri -shpallet	p.sh. ndryshimi i ligjit vendor, si qasje dhe zbatimin e paketës së katërt bekurudhore	

⁷⁴ Këto dubet të jenë kryesisht rezultate, si dhe tregues përkatës të përzgjedhur.⁷⁵ Dubet të jetë në përputhje me mënyrën e programimit (vijetor, shumëvjeçar, me ose pa angazhime të ndara) dhe me raportin NAO.⁷⁶ Numri i kolonave të përshtatet për të gjitha vitet nga 2014 deri në vitin e periudhës së raportimit. Vlerat dubet të jenë kumulative.



Nën menaxhimin e tërthortë duhet të sigurohen shtojcat si më poshtë vijon:

Shtojca 1

Përmbledhje e funksioneve të sistemit të menaxhimit dhe kontrollit (duke përfshirë ndryshimet në strukturën institucionale) (maks. një faqe).

Transparenca, vizibiliteti, informacioni dhe aktivitetet e komunikimit në përputhje me Marrëveshjen Kuadër (maks. një faqe)

Shtojca 2

Histori suksesi (Shënim. ky seksion mund të përdoret për raportin vjetor të asistencës financiare i cili përgatitet nga Komisioni Evropian).

Shtojca 3

Plani vjetor i prokurimit

Shtojcat e mëposhtme duhet të sigurohen si për menaxhimin direkt ashtu dhe për atë të tërthortë:

Shtojca 4

Udhërrëfytyesi i qasjes sektoriale – arritjet (duke theksuar nëse objektivat e planifikuar janë përmbushur ose jo).

DEKRET

Nr. 13403, datë 24.12.2021

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 131/2021, “Për ratifikimin e marrëveshjes së financimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga Këshilli i Ministrave, Kosovës, përfaqësuar nga Ministria e Integritetit Evropian dhe Komisionit Evropian për Programin e Bashkëpunimit Ndërkufitar IPA II, Shqipëri–Kosovë 2014–2020, alokimet për vitin 2020”.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Ilir Meta**

VENDIM

Nr. 835, datë 29.12.2021

**PËR DHËNIE SHTESE PENSIONI
TË POSAÇËM SHTETËROR
Z.NJ. NORA NEKI ÇASHKU**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror znj. Nora Neki Çashku, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM

Nr. 836, datë 29.12.2021

**PËR DHËNIE SHTESE PENSIONI
TË POSAÇËM SHTETËROR
Z. FATOS HASAN MUÇO**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror z. Fatos Hasan Muço, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

**VENDIM****Nr. 837, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHITESË PENSIONI TË
POSAÇËM SHTETËROR
Z. THOMA PANDI GAQI**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror z. Thoma Pandi Gaqi, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM**Nr. 838, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHITESË PENSIONI TË
POSAÇËM SHTETËROR
Z. URAN REMZI XHAFA**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror z. Uran Remzi Xhafa, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM**Nr. 839, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHITESË PENSIONI TË
POSAÇËM SHTETËROR
Z.NJ. DIANA JORGO ÇULI**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror znj. Diana Jorgo Çuli, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM**Nr. 840, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHITESË PENSIONI TË
POSAÇËM SHTETËROR
Z. BUJAR TAJAR ASQERI**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror z. Bujar Tajar Asqeri, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

**VENDIM****Nr. 841, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHTESE PENSIONI TË
POSAÇËM SHTETËROR
Z. KOZMA VASIL DUSHI**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror z. Kozma Vasil Dushi, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM**Nr. 842, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHTESE PENSIONI
TË POSAÇËM SHTETËROR
Z. SHABAN HYSEN UKA**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror z. Shaban Hysen Uka, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM**Nr. 843, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHTESE PENSIONI TË
POSAÇËM SHTETËROR
Z. YLLI RIZA DRISHTI**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror z. Ylli Riza Drishti, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM**Nr. 844, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHTESE PENSIONI
TË POSAÇËM SHTETËROR
Z. ZHANI VASIL PETROPULLOS
(ZIÇISHTI)**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror z. Zhani Vasil Petropullos (Ziçishti), në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

**VENDIM****Nr. 845, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHITESË PENSIONI
TË POSAÇËM SHTETËROR
Z.NJ. EVA PROKOP KAVAJA**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror znj. Eva Prokop Kavaja, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM**Nr. 846, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHITESË PENSIONI TË
POSAÇËM SHTETËROR
Z.NJ. DIANA ANDREA TOÇE (ZIU)**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror znj. Diana Andrea Toçe (Ziu), në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM**Nr. 847, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHITESË PENSIONI TË
POSAÇËM SHTETËROR
Z. LLUKA PETRAQ QAFOKU**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror z. Lluka Petraq Qafoku në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM**Nr. 848, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHITESË PENSIONI
TË POSAÇËM SHTETËROR
Z.NJ. MARJETA STEFAN LJARJA**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror znj. Marjeta Stefan Ljarja, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

**VENDIM****Nr. 849, datë 29.12.2021****PËR DHËNIE SHITESË PENSIONI
TË POSAÇËM SHTETËROR
Z. SOTIRAQ ILIA BRATKO**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5, të ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, “Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e Kryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Dhënien e shtesës së pensionit të posaçëm shtetëror z. Sotiraq Ilia Bratko, në masën e katërfishit të pensionit social, por shuma e pensionit, që përfiton sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, plus këtë shtesë, të mos kalojë tetëfishin e pensionit social.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM**Nr. 852, datë 29.12.2021****PËR KOMPENSIMIN FINANCIAR TË
PRONARËVE TË PASURISË
SË PALUAJTSHME, QË PREKET NGA
NDËRTIMET E LEGALIZUARA**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 24, të ligjit nr. 20/2020, “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësisë në Republikën e Shqipërisë”, me propozimin e Zëvendëskryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Kompensimin financiar të pronarëve të pasurisë së paluajtshme, pronë private, për sipërfaqen takuese, të zënë nga objekti i legalizuar në drejtorinë vendore të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës Tiranë Jug, në emër të Fondit Shqiptar të Zhvillimit (FSHZH).

2. Vlera e kompensimit financiar është 4 557 240,45 (katër milionë e pesëqind e pesëdhjetë e

shtatë mijë e dyqind e dyzet presje dyzet e pesë) lekë, për sipërfaqen 68,05 (gjashtëdhjetë e tetë presje zero pesë) m², sipas shtojcës nr. 1, që i bashkëlidhet këtij vendimi dhe është pjesë përbërëse e tij.

3. Për kompensimin financiar të pronarëve të pasurisë së paluajtshme nr. 7/465, zona kadastrale 8270, sipas seksionit të veçantë (kolona 19) të shtojcës 1, që i bashkëlidhet këtij vendimi, shuma e kompensimit financiar vihet në dispozicion nga Agjencia e Trajtimit të Pronave, sipas pikës 3, të nenit 24, të ligjit nr. 20/2020, “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësisë në Republikën e Shqipërisë”.

4. Për kompensimin e pronarëve përdoren po ato të ardhura që arkëtohen nga drejtoritë vendore të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, si rrjedhojë e kalimit të pronësisë, nëpërmjet shitjes së parcelës ndërtimore, si për pasuritë shtetërore, edhe për pasuritë e të tretëve, në favor të objekteve informale që legalizohen.

5. Drejtoria vendore e Agjencisë Shtetërore të Kadastrës Tiranë Jug të kryejë ndryshimet përkatëse për këtë pasuri në regjistrat e pasurive të paluajtshme.

6. Ngarkohen Agjencia Shtetërore e Kadastrës dhe Agjencia e Trajtimit të Pronave për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**



Shtojca nr.1

Agjencia Shtetërore e Kadastrës

Lista emërore e subjekteve që preken nga ndërtimet informale të kualifikuara, masa dhe vlera e shpërblimit

Të dhënat e Pasurisë së Legalizuar						Gjendja juridike (pronësia)	Pjesa takuese në parcelë (m ²)	Sipërfaqja për kalim pronësie (m ²)	Numri i Pronareve që kompensohen	Kompensimi i Pronarëve								
Nr Rendor	Emër	Atësi	Mbiemër	Leja e legalizimit						Emër	Atësi	Mbiemër	Nr. i pronave	Nr. i pasurisë	Masa e kompensimit (m ²)	Çmimi (leke/m ²)	Shuma - Vlera e kompensimit (lek)	Seksioni i Veçantë
				Numer	Date													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
TIRANE JUG																		
QARKU TIRANE, ZONA KADASTRALE 8270																		
1	REPUBLIKA E SHQIPËRISË / FONDI SHQIPTAR I ZHVILLIMIT (FSHZH)			1438	08.10.2021	TE VET +TE TRETETEVE			1	E PAPERCAKTUAR		1	7/465	68.05	66,969	4,557,240.45	REGJISTROHET KERKESE PADIA Nr. 00050436 Dt.11/11/2021 VERTETIM GJYKATA RRETHIT GJYQESOR TIRANE MBI KETE TRUALL ESHTE NDERTUAR PALLATI NR.7/637. E VLEFESHME PER KONTRATE SHKEMBIMI Nr. Dok. 00029613 Dt.10.03.2015	

**VENDIM****Nr. 853, datë 29.12.2021**

PËR DISA NDRYSHIME NË VENDIMIN NR. 307, DATË 16.4.2020, TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, “PËR PËRDORIMIN E FONDIT TË RINDËRTIMIT, PËR FINANCIMIN E NDËRTIMIT DHE TË RIKONSTRUKSIONIT TË INFRASTRUKTURËS PUBLIKE NË ZONAT E REJA TË SHPALLURA PËR ZHVILLIM TË DETYRUAR”, TË NDRYSHUAR

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të neneve 13, shkronja “b”, nëndarja “i”, dhe 16 dhe 36; të aktit normativ nr. 9, datë 16.12.2019, të Këshillit Ministrave, “Për përballimin e pasojave të fatkeqësisë natyrore”, miratuar me ligjin nr. 97/2019, të ligjit nr. 9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar; dhe të nenit 7, të ligjit nr. 137/2020, “Për buxhetin e vitit 2021”, të ndryshuar, me propozimin e zëvendëskryeministrit dhe ministër i Shtetit për Rindërtimin dhe Programin e Reformave, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Në vendimin nr. 307, datë 16.4.2020, të Këshillit të Ministrave, të ndryshuar, bëhen këto ndryshime:

a) Në pikën 3.1, shifra “... 1 831 788 178 (një miliard e tetëqind e tridhjetë e një milionë e shtatëqind e tetëdhjetë e tetë mijë e njëqind e shtatëdhjetë e tetë) lekë pa TVSH ...” zëvendësohet me “... 1 931 788 178 (një miliard e nëntëqind e tridhjetë e një milionë e shtatëqind e tetëdhjetë e tetë mijë e njëqind e shtatëdhjetë e tetë) lekë pa TVSH ...”;

b) Në pikën 3.1/a, shifra “... 1 177 622 177 (një miliard e njëqind e shtatëdhjetë e shtatë milionë e gjashtëqind e njëzet e dy mijë e njëqind e shtatëdhjetë e shtatë) lekë pa TVSH ...” zëvendësohet me “... 1 277 622 177 (një miliard e dyqind e shtatëdhjetë e shtatë milionë e gjashtëqind e njëzet e dy mijë e njëqind e shtatëdhjetë e shtatë) lekë pa TVSH...”.

2. Ngarkohen zëvendëskryeministri dhe ministër i Shtetit për Rindërtimin dhe Programin e

Reformave, Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe Fondi Shqiptar i Zhvillimit për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR

Edi Rama**VENDIM****Nr. 855, datë 29.12.2021**

PËR PËRCAKTIMIN E KUSHTEVE MINIMALE TË JETESËS DHE TË KUSHTEVE SOCIALE PËR KËRKUESIT E MBROJTJES NDERKOMBËTARE

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 2, të nenit 56, të ligjit nr. 10/2021, “Për azilin në Republikën e Shqipërisë”, me propozimin e ministrit të Brendshëm, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Kërkuesit për mbrojtje ndërkombëtare, që strehohet në Qendrën e Pritjes për Azil, i garantohet ofrimi i shërbimit bazuar në parime të njohura të kujdesit social, si: respektimi dhe garantimi i vlerave dhe i personalitetit të individit, transparenca dhe paanshmëria, mosdiskriminimi, pavarësia, integriteti shoqëror dhe pjesëmarrja në jetën e komunitetit, konfidencialiteti dhe mbrojtja e të dhënave personale.

2. Për trajtimin e kërkuesve të mbrojtjes ndërkombëtare në Qendrën e Pritjes për Azil zbatohen standardet e shërbimeve të përkujdesjes shoqërore, që mbështeten në paketën e standardeve të përgjithshme të shërbimeve, sipas legjislacionit në fuqi.

3. Kërkuesit e mbrojtjes ndërkombëtare respektojnë rregullat e jetesës në ambientet e institucionit strehues, sipas rregullores së tyre të brendshme.

4. Kërkuesit të mbrojtjes ndërkombëtare i ofrohen shërbime parashoqërore, si më poshtë vijon:

a) informimi dhe këshillimi, të cilat janë shërbime që synojnë përmirësimin e situatës së kërkuesit, duke e orientuar rreth mundësive më të



përshtatshme për nevojat e tij, në sistemin e shërbimeve të kujdesit shoqëror;

b) mbështetja psikosociale, e cila ofrohet individualisht ose në grup dhe synon inkurajimin, rehabilitimin, zhvillimin e aftësive njohëse, funksionale, komunikuese apo shoqërore të kërkuesve.

5. Çdo kërkues i mbrojtjes ndërkombëtare i nënshtrohet vlerësimit të nevojave të tij shëndetësore kur pranohet në institucionin strehues.

6. Fëmijët marrin një dietë të shëndetshme, ushqyese dhe të ekuilibruar sipas nevojave të tyre të rritjes e të zhvillimit të nevojave kulturore dhe fetare. Lëngje të shëndetshme sigurohen në çdo kohë dhe ofrohen sipas kërkesës së fëmijëve. Në çdo rast duhet të garantohet këshillimi me mjekun.

7. Institucioni strehues duhet të plotësojë nevojat e domosdoshme për akomodim, duke pasur parasysh grup-moshat, me prioritet fëmijët, fëmijët e pashoqëruar, grupet vulnerabël, të cilët kanë nevojë për trajtime të veçanta.

8. Qendra e Pritjes për Azil bashkëpunon me ministrinë përgjegjëse për arsimin, si dhe institucionet e arsimit parauniversitar, duke ndjekur një politikë edukimi, që synon të nxisë dhe të mbështesë edukimin parauniversitar të fëmijëve gjatë gjithë periudhës që ata jetojnë në këto institucione, duke siguruar tekstet e nevojshme shkollore, me qëllim krijimin e kushteve të barabarta për arsim.

9. Niveli i kuotave financiare për shpenzimet ditore të kërkuesit të mbrojtjes ndërkombëtare përcaktohen me udhëzim të ministrit përgjegjës për çështjet sociale, të ministrit përgjegjës për financat dhe të ministrit përgjegjës për azilin e refugjatët. Këto efekte financiare përballohen nga ministria përgjegjëse për azilin dhe refugjatët.

10. Në rast fluksi dhe mungese kapaciteti strehues, ministria përgjegjëse për azilin dhe refugjatët, rast pas rasti, me marrëveshje të përbashkët me ministrinë përgjegjëse për çështjet sociale, strehon kërkuesit e mbrojtjes ndërkombëtare në qendrat rezidenciale publike.

11. Ngarkohen ministria përgjegjëse për azilin dhe refugjatët, ministria përgjegjëse për financat, ministria përgjegjëse për çështjet sociale, ministria përgjegjëse për arsimin, si dhe institucionet e arsimit parauniversitar për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

VENDIM
Nr. 857, datë 29.12.2021

**PËR NGRITJEN DHE FUNKSIONIMIN
E REGJISTRIT ELEKTRONIK
KOMBËTAR PËR TË HUAJT NË
REPUBLIKËN E SHQIPËRISË**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës; të pikës 3, të nenit 137, të ligjit nr. 79/2021, “Për të huajt”; dhe të nenit 4, të ligjit nr. 10325, datë 23.9.2010, “Për bazat e të dhënave shtetërore”, me propozimin e ministrit të Brendshëm, të ministrit për Evropën dhe Punët e Jashtme dhe të ministrit të Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

**I. NGRITJA, PËRBËRJA, FUNKSIONIMI
DHE ADMINISTRIMI I REGJISTRIT
ELEKTRONIK KOMBËTAR PËR TË HUAJT**

1. Regjistri Elektronik Kombëtar për të Huajt (në vijim “REKH”) është një bazë të dhënash shtetërore, që përmban të dhëna për të huajt, të cilët hyjnë ose synojnë të hyjnë në Republikën e Shqipërisë, me qëllim qëndrimin, kalimin tranzit, punësimin, studimin, si dhe daljen nga Republika e Shqipërisë.

2. Administrimi i të dhënave të regjistrit bëhet nga struktura përgjegjëse për menaxhimin e informacionit e mbrojtjen e të dhënave në Drejtorinë e Përgjithshme të Policisë së Shtetit. Administrimi teknik i infrastrukturës *hardware* dhe *software* të sistemit bëhet nga Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit (AKSHI).

3. Autoritetet përgjegjëse shtetërore për trajtimin e të huajve, në përputhje me parashikimet e ligjit nr. 79/2021, “Për të huajt”, mbledhin, administrojnë, hedhin e përditësojnë të dhënat personale për të huajt në këtë regjistr.

4. REKH-i përmban të dhëna personale për shtetasit e huaj, që:

a) janë pajisur me vizë për të hyrë, për të qëndruar ose për të kaluar tranzit në Republikën e Shqipërisë;



b) janë pajisur me leje qëndrimi për një periudhë të përkohshme ose të përhershme, sipas kritereve dhe llojeve të përcaktuara në ligj;

c) janë pajisur me leje unike (qëndrim e punësim) në Republikën e Shqipërisë, sipas motivit përkatës të lejes së parashikuar ligj;

ç) rezultojnë me qëndrim të parregullt në territorin e Republikës së Shqipërisë.

5. Ky regjistër elektronik përbëhet nga 5 (pesë) module kryesore:

a) Moduli i kontrollit kufitar, i cili përmban të dhëna të pasqyruara dhe të kontrolluara nga Departamenti për Kufirin dhe Migracionin;

b) Moduli i vizave, i cili përmban të dhëna të pasqyruara dhe të kontrolluara nga Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme;

c) Moduli i lejeve unike dhe i lejeve të qëndrimit, i cili përmban të dhëna të pasqyruara dhe të kontrolluara nga Drejtoria e Kufirit dhe Migracionit dhe Agjencia Kombëtare e Punësimit dhe Aftësive;

ç) Moduli i trajtimit të të huajve me qëndrim të parregullt në territor, i cili përmban të dhëna të pasqyruara dhe të kontrolluara nga Drejtoria e Kufirit dhe Migracionit;

d) Moduli i dokumenteve të identifikimit e të udhëtimit për të huajt, i cili përmban kopjet e këtyre dokumenteve, të përdorura nga i huaji për hyrjen në Republikën e Shqipërisë dhe identifikimin e tij.

6. Struktura informatike e ruajtjes së të dhënave të REKH-it është subjekt i ndryshimeve të mëvonshme, për qëllime mirëmbajtjeje, përmirësimi, të cilat nuk prekin integritetin e të dhënave dhe kanë pjesë të tyre të gjitha modulet e përmendura më lart.

7. REKH-i përmban të dhëna dhe siguron statistika e raporte për çdo modul, sipas nevojave dhe të kërkesave të secilit kontrollues moduli të përcaktuar në pikën 5, të këtij kreu.

8. Të dhënat që përmban REKH-i ndahen në të dhëna parësore dhe në të dhëna dytësore, si më poshtë vijon:

a) Të dhënat parësore janë:

i. numri unik i identifikimit të të huajt;

ii. të dhënat nga dokumenti i udhëtimit të të huajt ose gjenealogjetet e vetëdeklaruar nga i huaji për rastet e përcaktuara në ligj, që përbëjnë skedën e të huajt.

b) Të dhënat dytësore janë:

i. gjenealogjetet e aplikantit (emri, mbiemri, numri i pasaportës);

ii. tipi i vizës;

iii. të dhënat e vizës (vlefshmëri, nr. serial);

iv. përfaqësia që procedon rastin;

v. statusi i vizës (aprovim ose gjenerim) dhe hapësira për specifikimin e datave;

vi. rubrika “Shënime”, ku specifikohet arsyeja në rast refuzimi;

vii. vizat e anuluar;

viii. gjenealogjetet e plota të shtetasit të huaj;

ix. shtetësia;

x. qyteti i lindjes;

xi. lloji i dokumentit të udhëtimit (pasaportë, letërnjoftim);

xii. data e hyrjes/data e daljes (historiku i hyrje-daljeve);

xiii. lloji i dokumenteve shtesë (leje qëndrimi, vizë);

xiv. të dhëna për motivin;

xv. gjenealogjetet;

xvi. pasaporta;

xvii. profesioni;

xviii. ndërmarrja/biznesi dhe adresa e ndërmarrjes/biznesit;

xix. adresa e banimit;

xx. afati i lejes;

xxi. vlefshmëria dhe skadimi i lejes;

xxii. detaje të ngjarjes: vendi i konstatimit, emërtimi i strukturës, prova, përshkrimi i ngjarjes, numri i raportit, zyrtari intervistues (emër, mbiemër, funksioni, struktura që përfaqëson, grada);

xxiii. gjenealogjetet: emër, mbiemër, atësia, amësia, shtetësia, shteti i lindjes, statusi civil;

xxiv. statusi: azilkërkues, viktimë e mundshme e trafikimit, imigrant i parregullt, i mitur i pashoqëruar etj.;

xxv. profesioni;

xxvi. dokumenti: numri i dokumentit, data e lëshimit, data e skadimit dhe llojshmëria e dokumentit (kartë ID, pasaportë etj.);

xxvii. institucionet e interesuara/aktorët e përfshirë në procesin e përzgjedhjes (intervistuesi, përkthyesi, gjuha nëpërmjet së cilës është kryer intervista);

xxviii. të dhëna biometrike: fotografi;

xxix. masat administrative: llojshmëria e tyre.

xxx. specifikimet e dokumenteve të identifikimit e të dokumenteve të udhëtimit për të huajt.



9. REKH-i ndërvepron me regjistrat TIMS, RKGJC, sistemin e shërbimeve të punësimit, e-vizat e çdo regjistër tjetër shtetëror apo të dakordësuar me marrëveshje ndërkombëtare brenda fushës së përgjegjësisë të legjislacionit për të huajt.

II. INSTITUCIONET PËRGJEGJËSE PËR PËRDORIMIN E REKH-it DHE NIVELI I AKSESIT

1. Autoriteti përgjegjës për kufirin dhe migracionin administron e përdor të dhënat e grumbulluara sipas përcaktimit të ligjit për të huajt dhe ligjeve të tjera në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

2. Vetëm strukturat që hedhin të dhënat do të jenë të autorizuar për të modifikuar, për të shtuar, për të korrigjuar ose për të fshirë të dhënat që ajo ka regjistruar.

3. Brenda fushës së tyre të përgjegjësisë, struktura përgjegjëse për kufirin dhe migracionin, struktura përgjegjëse për çështjet konsullore dhe struktura përgjegjëse për punësimin dhe aftësitë (AKPA) mbledhin, regjistrojnë, administrojnë e konsultojnë të dhënat për të huajt, sipas afateve dhe procedurave të përcaktuara në ligjin për të huajt dhe në aktet nënligjore të dala në zbatim të tij.

4. Përdoruesit mund të kërkojnë dhe të konsultojnë vetëm të dhëna që u duhen për kryerjen e detyrave të tyre.

5. Keqpërdorimi i këtyre të dhënave, si dhe informimi i personave të paautorizuar për përmbajtjen e tyre dënohet sipas dispozitave ligjore në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

III. DISPOZITA TË TJERA

1. Strukturat përgjegjëse marrin masa për të përshtatur teknologjinë e informacionit, sipas kërkesave të këtij vendimi.

2. Ngarkohen Ministria e Brendshme, Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme, Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

VENDIM

Nr. 862, datë 29.12.2021

PËR SHPRONËSIMIN, PËR INTERES PUBLIK, TË PRONARËVE TË PASURIVE TË PALUAJTSHME, PRONË PRIVATE, QË PREKEN NGA VENDOSJA E SERVITUTIT TË KALIMIT, PJESË E PROJEKTIT TË GAZSJELLËSIT *TRANS ADRIATIK PIPELINE* (PROJEKTI TAP), NË ZONAT BERAT, SKRAPAR, FIER, LUSHNJË, DEVOLL DHE KORÇË

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të pikave 7 e 8, të pjesës së parë dhe të pjesës së dytë të shtojcës 1, të marrëveshjes me qeverinë e vendit pritës, ndërmjet Republikës së Shqipërisë, duke vepruar nëpërmjet Këshillit të Ministrave, dhe *Trans Adriatik Pipeline AG*, lidhur me projektin e gazsjellësit *Trans Adriatik* (projekti TAP), ratifikuar me ligjin nr. 116/2013, “Për ratifikimin e marrëveshjes me qeverinë e vendit pritës, ndërmjet Republikës së Shqipërisë, duke vepruar nëpërmjet Këshillit të Ministrave, dhe *Trans Adriatik Pipeline AG*”, dhe të neneve 5, pika 1, 20 e 21, të ligjit nr. 8561, datë 22.12.1999, “Për shpronësimet dhe marrjen në përdorim të përkohshëm të pasurisë, pronë private, për interes publik”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Shpronësimin, për interes publik, të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga vendosja e servitutit të kalimit, pjesë e projektit të gazsjellësit *Trans Adriatik Pipeline* (projekti TAP), në zonat Berat, Skrapar, Fier, Lushnjë, Devoll dhe Korçë.

2. Shpronësimi nga vendosja e servitutit të kalimit bëhet në favor të shtetit, përfaqësuar nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë.

3. Pronarët e pasurive të paluajtshme të kompensohen, në vlerë të plotë, sipas masës së kompensimit përkatës të paraqitur në tabelën bashkëlidhur këtij vendimi, me një vlerë të përgjithshme prej 1 948 630.36 (një milion e nëntëqind e dyzet e tetë mijë e gjashtëqind e tridhjetë pikë tridhjetë e gjashtë) lekësh.



4. Vlera e përgjithshme, prej 1 948 630.36 (një milionë e nëntëqind e dyzet e tetë mijë e gjashtëqind e tridhjetë pikë tridhjetë e gjashtë) lekësh, të përballohet nga shoqëria “TAP AG”, si subjekti kërkues i këtij shpronësimi.

5. Shpenzimet procedurale, në vlerën 50 000 (pesëdhjetë mijë) lekë, të përballohen nga shoqëria “TAP AG”.

6. Afati i përfundimit të shpronësimit të jetë 3 (tre) muaj pas datës së hyrjes në fuqi të këtij vendimi.

7. Për pasuritë, të cilat në kolonën përkatëse të tabelës bashkëlidhur këtij vendimi kanë shënimin “Konfirmuar”, pronarët të likuidohen pas dorëzimit të dokumentacionit të pronësisë, të lëshuar nga Agjencia Shtetërore e Kadastrës dhe drejtoritë vendore përkatëse, të kërkesës, të kopjes së kartës së identitetit, dhe të vërtetimit për numrin e llogarisë, lëshuar nga bankat përkatëse/IBAN-in, në zyrat e shoqërisë “TAP AG”.

8. Shoqëria “TAP AG” të kryejë likuidimet përkatëse, në zbatim të pikës 7, të këtij vendimi.

9. Përfundimi i punimeve të jetë në përputhje me afatet e parashikuara në kontratat e lidhura nga shoqëria “TAP AG” me sipërmarrësit e punimeve.

10. Me hyrjen në fuqi të këtij vendimi, Agjencia Shtetërore e Kadastrës dhe drejtoritë vendore, përkatësisht Berat, Skrapar, Fier, Lushnjë, Devoll dhe Korçë, të fillojnë procedurat për hedhjen e gjurmës së projektit mbi hartat kadastrale, sipas planimetrisë që do t'u vihet në dispozicion nga TAP AG-ja, si dhe të pezullojnë të gjitha transaksionet për pasuritë, sipas listave bashkëlidhur këtij vendimi, deri në momentin kur do të realizohet regjistrimi i pasurive mbi të cilat vendoset servituti i kalimit në favor të shtetit.

11. Ngarkohen Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, shoqëria “TAP AG”, Agjencia Shtetërore e Kadastrës dhe drejtoritë vendore, përkatësisht Berat, Skrapar, Fier, Lushnjë, Devoll dhe Korçë, si dhe Drejtoria e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës pranë Këshillit të Qarkut Berat, Fier dhe Korçë për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

LISTA EMËRORE PËR SHPRONËSIMIN PËR INTERES PUBLIK, PËR PASURITË E PALUAJTSHME, PRONË PRIVATE, TË CILAT PREKEN NGA VENDOSJA E SERVITUTIT TË KALIMIT”, PJESË E PROJEKTTIT TË GAZSJELLËSIT TRANS ADRIATIC PIPELINE (PROJEKTI TAP), NË ZONAT BERAT, SKRAPAR, FIER, DEVOLL DHE KORÇË”

Nr.	Emri	ZK	Nr. pas.	Lloji i pas.	Sip. m ² Servitut	Çmimi (Lek/m2)	Vlera lekë	KOMENTE ASHK
1	YZEDIN QEMAL MYZYRI	1270	34/22	Arë	20	414	8,280.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
2	HILMI RAMADAN MYZYRI	1270	15/11	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
3	MYRTO VESEL DANUSHI RRAHIME VESEL DANUSHI YLLI MYRTO DANUSHI KOSTA MYRTO DANUSHI	1270	19/41	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
4	LAZE ALI DOSTI	1270	19/8	Arë	9	414	3,726.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
5	HYSEN SHAHIN DEMIRI	1270	19/45	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
6	JASHAR FASLLI DEMIRI	1270	19/20	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
7	MUSTAFA SAKO DOSTI	1270	19/5	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
8	DYLBER BARJAM LUSHKA	1270	19/19	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
9	PERPARIM HYLMI RUKU	1678	223/91	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
10	NAZMIJE SAFET TARE	1678	223/25	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
11	ISMAIL REFAT PUPA NAZIFE HYSEM PUPA BURBUQE ISMAIL PUPA	1678	223/108	Arë	9	414	3,726.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
12	ERVIS PETRIT RUCI	1678	219/55	Arë	1	325	324.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
13	PETRIT MALO ÇILI	1678	219/30	Arë	1	325	324.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
14	FLORJAN AZIZ CURRA	1678	223/39	Arë	16	325	5,192.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
15	QAZIM ZETE TORBA	1678	219/2	Arë	47	325	15,251.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
16	JANI NAUN GOLEMI	2075	544/10	Arë	5	414	2,028.64	Konfirmuar nga ASHK-ja
17	JANI NAUN GOLEMI	2075	545/1	Arë	19	414	7,866.48	Konfirmuar nga ASHK-ja
18	ISLAM DINE DANUSHI	2075	537/48	Arë	1	414	360.19	Konfirmuar nga ASHK-ja
19	NURIJE MUSTAFA SULOVARI	2349	69/33	Ullishte	10	260	2,595.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
20	BESIM MUSTAFA SULOVARI	2349	69/36	Ullishte	7	260	1,816.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
21	BESIM MUSTAFA SULOVARI	2349	66/24	Arë	1	260	259.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
22	MUSTAFA XHELAL TABAKU	2381	955/32	Arë	2	260	519.00	Konfirmuar nga ASHK-ja



23	FLORIKA SIK DHIMITRI + B/PRONESI	2381	962/144	Ullishte	8	260	2,076.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
24	NADIR DYLBËR DYRMO	2381	962/58	Ullishte	7	260	1,816.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
25	NADIR DYLBËR DYRMO	2381	962/60	Ullishte	10	260	2,595.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
26	MILTO SULO SOFIA	2381	962/54	Ullishte	11	260	2,854.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
27	NADIRE SULO DROBONIKU	2381	962/39	Ullishte	2	260	519.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
28	DENIS NISTRET DROBONIKU	2570	635/1	Arë	26	260	6,747.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
29	FEIM SELIM HIMI	2570	640	Arë	9	260	2,335.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
30	YLLI PELIVAN ALJMETAJ	2632	36/11	Arë	6	260	1,557.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
31	GRAMOS NEIM MUÇO	2632	36/11	Arë	6	260	1,557.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
32	HAXHI SULEJMEN BALLIU	2848	19/3	Arë	2	414	828.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
33	KUJTIM GANI ZYLFO	2848	84/44	Ullishte	1	260	259.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
34	VIKTOR ILJAS ALLKO	2848	21/8	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
35	HAKI BILAL SALLAJ	2848	68/91	Ullishte	1	260	259.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
36	ALI MEDI DARDHA	2848	66/177	Vresht	4	290	1,160.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
37	MURAT DINE HAJDARAJ	2881	473/17	Arë	7	414	2,898.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
38	ADRIATIK BARJAM KOTOLLAKU	2881	523/11	Arë	4	414	1,656.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
39	VITORINA FLAMUR KOTOLLAKU	2881	523/11	Arë	4	414	1,656.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
40	DONALD ADRIATIK KOTOLLAKU	2881	523/11	Arë	4	414	1,656.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
41	SADIK HAMIT HAJDARI	2881	469/34	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
42	TAFIL FERIT KOTOLLAKU	2881	523/7	Arë	2	414	828.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
43	ELIDON SOTIR KERI	3003	73/137	Ullishte	6	260	1,473.96	Konfirmuar nga ASHK-ja
44	FERRIK JONUS ÇJAPI	3003	73/77	Ullishte	2	260	519.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
45	KRENAR HEKURAN HAT'IJA	3173	49/32	Arë	32	414	13,111.38	Konfirmuar nga ASHK-ja
46	GAZMEND QAMIL ÇALA	3173	39/6	Arë	38	414	15,732.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
47	ILIA JONUS ZHUPA	3173	49/33	Arë	31	414	12,796.74	Konfirmuar nga ASHK-ja
48	KRENAR HEKURAN HAT'IJA	3173	50/15	Arë	61	414	25,191.90	Konfirmuar nga ASHK-ja
49	FERDINANT FETAH HAT'IJA	3173	42/7	Arë	90	414	37,260.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
50	TEFTA BARJAM HAT'IJA	3173	42/7	Arë	90	414	37,260.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
51	ERVEHE ISUF ÇALA	3173	20/11	Arë	2	290	611.90	Konfirmuar nga ASHK-ja
52	DONIKA LILI PALLA	3504	105/15	Ullishte	1	260	259.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
53	VIOLETA LILI PARANGONI	3504	105/16	Ullishte	8	260	2,076.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
54	SELVI ZAHO PIRJASI	3619	804	Arë	17	414	7,038.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
55	BEHAR ABAS PIRJASI	3619	806/1	Arë	2	414	828.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
56	BEDRI FEJZI KORA	3676	375/28	Arë	4	260	1,038.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
57	FATOS IDRIS ÇALA	3676	343/139	Vresht	7	260	1,816.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
58	GRETA ENGJELL KAJANA	8505	488/10	Ullishte	183	211	38,613.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
59	RESMIJE JAKUP BAJRAKTARI	8504	168/2	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
60	LAVDIJE VEIZ HELMI	8504	168/22	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
61	FERDINAND BESIM BAJRAKTARI	8504	168/3	Arë	8	260	2,076.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
62	VALENTINA PASHO KAJO	8504	168/37	Arë	4	260	1,038.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
63	BILBIL BEXHET SINANI	8504	168/38	Arë	80	414	33,120.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
64	BARJAM QEMAL SALIANJI	8504	168/5	Arë	67	414	27,738.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
65	MUHAMET HASAN AGO ANDUEL MUHAMET AGO EMIRA FILE AGO	8504	235/44	Arë	80	260	20,760.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
66	NAKO SHABAN GRABOVARI	8504	172/14	Arë	1	325	324.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
67	ASQERI MEMET SAMZA	8504	168/7	Arë	4	414	1,656.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
68	BEXHET XHELAL DUZHA	3759	737/19	Arë	121	414	50,094.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
69	NAZI SHABAN LLOGAÇE	3808	437/4	Arë	1	290	290.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
70	PELLUMB HAJDAR ÇELA	3808	412/8	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
71	RAMADAN PASHO MENO	3808	456/8	Arë	4	414	1,486.26	Konfirmuar nga ASHK-ja
72	LEIFTER SYBI BELICA	3808	412/66	Arë	49	414	20,286.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
73	SHKELQIM ALI TOSKA	3808	343/35	Arë	1	414	413.62	Konfirmuar nga ASHK-ja
74	MYRTEZAN AVDYLL HOXHA	3808	330/236	Pemëtore	46	260	11,937.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
75	PERPARIM SHABAN MOLLAJ	3808	412/149	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
76	GEZIM KADRI TOSKA	3808	334/78	Arë	29	414	11,994.01	Konfirmuar nga ASHK-ja
77	SPIRO ÇERÇIZ PAPA	3808	334/113	Arë	1	414	613.43	Konfirmuar nga ASHK-ja
78	MUHAMET RRAPO ALIZOTI	3909	252	Arë	29	112	3,233.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
79	SYRJA HATEM ALIZOTI	3909	249	Arë	9	112	1,003.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
80	MUHAMER XHEVIT HOXHA	1059	91/17	Arë	1	389	420.12	Konfirmuar nga ASHK-ja
81	ADRIATIK AVNI DERVISHI	1059	91/15	Arë	3	389	1,104.76	Konfirmuar nga ASHK-ja
82	URIM ENVER HERI	1059	91/14	Arë	5	389	1,863.31	Konfirmuar nga ASHK-ja
83	ADRIATIK AVNI DERVISHI	1059	92/9	Arë	2	389	805.23	Konfirmuar nga ASHK-ja
84	URIM ENVER HERI	1059	92/10	Arë	3	389	1,307.04	Konfirmuar nga ASHK-ja
85	KOSTA NJAZI NUHA	1059	89/4	Arë	1	389	373.44	Konfirmuar nga ASHK-ja



	SPIRO NJAZI NUHA							
82	MUHAMET SAMI MANÇKA	1059	87/15	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
83	DRITON MUANEFI GJALPI	1059	85/19	Arë	5	389	1,773.84	Konfirmuar nga ASHK-ja
84	SPIRO FIDAET TAHIR	1059	4/23	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
85	HYSEN BEXHET DULI	1059	5/34	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
86	ALBERT SELADIN DULI	1059	5/27	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
87	GURAZIJE BARI SPAHO	1059	6/24	Arë	2	389	778.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
88	MIRDET HASAN SPAHO	1059	7/15	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
89	SAMI HASAN DIKO	3804	1121/16	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
90	SHPRESA MEHMET KOBLARA	3804	1119/3	Arë	22	323	7,106.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
91	NAZIQE MEHMET AJÇE HAKI KASEM AJÇE ENGJELLUSHE KASEM AGOLLI FEJZI KASEM AJÇE ELMIRA KASEM KAMBO TEFTA KASEM GJAMO	3804	1136/63	Arë	1	323	303.46	Konfirmuar nga ASHK-ja
92	MUAMER RAPO PIRINGU	3804	239/39	Arë	3	321	891.61	Konfirmuar nga ASHK-ja
93	DRITON DEMIR SALA	3804	239/11	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
94	VERA TASIM SPAHO	3804	239/8	Arë	3	323	969.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
95	MUAMER QEMAL UZHURI	3804	242/84	Arë	44	323	14,212.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
96	FLORENC HAXHI SHEGA	3804	1135/2	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
97	MYZAFER SERVET ZHAVARA	3804	1124/16	Arë	2	323	646.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
98	VANGJEL REFIK KAMBO	1202	1127/3	Arë	1	323	232.62	Konfirmuar nga ASHK-ja
99	SHEFKET XHUMA ÇIBUKU	1355	31/13	Arë	169	389	65,741.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
100	SPIRO BABI HAXHANI	1355	37/24	Arë	3	389	1,167.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
101	FERZILET SAFET MYTEBERI AUREL IRIAT MYTEBERI ERINDA IRIAT HOXHA	1355	18/16	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
102	MIMOZA VIKTOR HOXHA BRILENT BRUNJEL HOXHA	1355	36/21	Arë	10	389	3,890.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
103	YLLSON AMELI MYTEBERI	1355	18/17	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
104	SHEFKET XHUMA ÇIBUKU	1355	54/60	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
105	GEZIM ZYDI MULLA	1355	18/53	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
106	SUIT HAKI DERVISHI	1355	6/3	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
107	NEZAQET BARIQ UKA LUMTURIJE BARIQ HODO ALIME BARIQ MULLA DASHMIRE BARIQ MULLA	1355	18/55	Arë	6	389	2,334.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
108	HAJRET RAIF MALO	1588	18/1	Arë	1	323	406.98	Konfirmuar nga ASHK-ja
109	QAZIM NUREDIN SOXHUKU	1588	18/15	Arë	1	323	174.42	Konfirmuar nga ASHK-ja
110	VELEJDIN JASHAR SHAHOLLI	1833	491/7	Arë	4	323	1,292.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
111	FIDAI EMIN MUSO	2589	273/91	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
112	VIKTOR FIDAI FERRO	2589	268/2	Arë	147	389	57,183.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
113	NEXHDET SEIT SPAHO KATERINA SEIT SPAHO DITURIE SEIT TAHIRAJ FIRDES SEIT MERO RAMIJE SEIT HOXHALLI FITNET SEIT BOGDANI HATIXHE GURTALI SPAHO JORIDA NEXHDET SPAHO ARBEN NEXHDET SPAHO ENDRI NEXHDET SPAHO	2959	333/18	Arë	1	389	389.43	Konfirmuar nga ASHK-ja
114	MYNEVER ASLLAN XAMA	2959	333/26	Arë	1	389	326.77	Konfirmuar nga ASHK-ja
115	JANI TAJAR MEDOLLI	3644	1295/1	Arë	122	323	39,406.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
116	ALTIN ISLAM BYLYKBASHI	3644	1289/2	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
117	HAXHI ISTREF MEDOLLI	3644	1300/4	Arë	3	323	969.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
118	DASHAMIR NIJAS REPA	3644	1147/3	Vresht	4	203	810.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
119	NIJAS JASHAR REPA	3644	1147/5	Vresht	12	203	2,430.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
120	ABIDIN MEDI AGOLLI	3644	796/6	Arë	8	323	2,584.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
121	MINE MYNEVER AGOLLI	3644	1141/6	Arë	127	323	41,021.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
122	ENVER FEHIM BERBERI	3644	1140/6	Pemëtore	54	323	17,442.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
123	ENVERIE TAHIR MEDOLLI	3644	1147/7	Vresht	6	203	1,215.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
124	AVNI NIJAS REPA	3644	1147/4	Vresht	18	203	3,645.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
125	ALIDE RUSTEM BAROLLI	3644	1147/49	Pemëtore	12	203	2,430.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
126	ETLEVA XHEVDET DOKO FADIL XHEVDET MEDOLLI I	3644	1147/6	Vresht	13	203	2,632.50	Konfirmuar nga ASHK-ja



	ROZETA XHEVDET META							
127	HYRI AHMET MUKA	3787	842/11	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
128	JURGENA ALBERT BESHII	3787	838/1	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
129	ISMET DEMIR RUSI	3787	831/17	Arë	2	389	778.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
130	LIRIJE SAFET BEJLERI	3787	839/1	Arë	6	389	2,334.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
131	NEVZAT XHEMIL LENGU	3787	246/3	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
132	GËZIM HETEM GOCE	3787	831/23	Arë	7	389	2,579.07	Konfirmuar nga ASHK-ja
133	JURGEN ALBERT BESHII	3787	843/17	Arë	2	389	778.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
134	SULEMAN HALIT LËNGU	3787	842/3	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
135	ZALO JONUS TAHO	3822	247/4	Arë	3	389	1,167.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
136	ANDREA HASAN BABASULI MIRJETA HASAN MAZELLIU ELIVERTA HASAN TOPÇIU	3822	208/91	Arë	4	389	1,556.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
137	GEZIM NEXHMI HOXHA MARGARITA DHIMITRI HOXHA ANISA GEZIM HOXHA XHULJANO GEZIM HOXHA	3822	207/35	Arë	3	389	1,167.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
138	SELADIN QAMIL AVDO	3822	208/182	Arë	18	389	7,002.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
139	SKENDER MUSTAFA AVDO	3822	208/80	Arë	3	389	1,167.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
140	REFIK MUSTAFA TAHO	3822	208/76	Arë	2	389	778.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
141	SUBI MUSTAFA TAHO	3822	208/75	Arë	2	389	778.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
142	FASLLI SEFRET ESTI	2051	2/3	Arë	20	498	9,960.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
143	HAXHI XHELO BUZI	2051	33/18	Arë	1	498	368.52	Konfirmuar nga ASHK-ja
144	FASLLI ÇAUSHI BUZI	2051	36/14	Arë	1	498	388.44	Konfirmuar nga ASHK-ja
145	LAVER QAMIL SHIMA	2636	26/3	Arë	1	498	498.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
146	LUAN ISUF JAMBELLI	2636	29/9	Arë	46	498	22,908.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
147	KOSTANDINA JORGJI SHYTI	2636	25/7	Arë	7	498	3,486.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
148	FLAMUR QAMIL SHIMA	2636	25/9	Arë	3	498	1,494.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
149	XHEVIT QEMAL DASHI	2944	255/32	Arë	1	260	259.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
150	ARBEN RRAPO GREMI AGURE RAPO HAJDERAJ TEFTA RAPO LEKA MERUSHE RPO GREMI BURBUQE RAPO SHEHU	2944	255/18	Arë	79	266	20,989.19	Konfirmuar nga ASHK-ja
151	AGRON AZEM GJOJDESHI	2944	19/59	Arë	1	260	259.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
152	KASTRIOT RAMADAN GREMI	2944	255/101	Arë	1	260	259.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
153	YZEIR RAMAZAN PLEPI	2944	56/174	Arë	4	290	1,160.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
154	REFAT ARIS BEHARI	2944	255/94	Arë	3	260	778.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
155	MINELLA MEHMET BUZI	2944	19/125	Arë	2	260	519.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
156	ALI TAFIL GJOJDESHI	2944	12/109	Arë	5	260	1,297.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
157	PETRIT FEIM GJOJDESHI	2944	12/53	Arë	1	260	259.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
158	SHAZE ZYBO PLEPI	2944	31/72	Arë	4	260	1,038.01	Konfirmuar nga ASHK-ja
159	BASHKIM HAJDAR GREMAJ	2944	12/51	Arë	2	260	519.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
160	LIRIJE ASLLAN BUZI	2944	19/65	Arë	1	260	259.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
161	BARJAM DERVISH ÇEPELE	3196	64/9	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
162	REFIE SHERIF METANI	3196	66/14	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
163	LEONORA UANI SOTA	3196	84/10	Arë	2	414	828.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
164	LEONORA SOTIR TANKA SOKRAT SOTIR VASIU FATMIR SOTIR VASIU	3300	47/22	Arë	9	395	3,550.80	Konfirmuar nga ASHK-ja
165	VIKTOR THOMA NUSHI	3300	45/29	Arë	25	414	10,350.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
166	PELIVAN MUHARREM LIRJANI	3301	80/5	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
167	SOKRAT THOMA KËRRI	3301	79/29	Arë	2	414	828.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
168	BEHAR QAMIL HAMITAJ	3301	82/13	Arë	6	414	2,484.00	ASHK konfirmon se prona është inksriptuar në favor të Union Bank sh.a.
169	LULEZIM SALI BEQARI	3301	79/32	Arë	2	414	828.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
170	LUAN NOVURS CENAJ SUZAN MUHAMET CENAJ	3301	80/12	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
171	ARTUR LLAZI PRIFTI	3301	59/2	Arë	8	414	3,312.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
172	GËZIM QEIM MALKO	3301	62/1	Arë	2	414	828.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
173	ARTUR LLAZI PRIFTI NAJE LEKSI PRIFTI	3301	59/1	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
174	VIKTOR KRISTAQ TANKA	3301	111/2	Arë	4	414	1,656.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
175	NIKOLLAQ KRISTAQ TANKA	3301	111/15	Arë	2	414	828.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
176	DHIMITRAQ GORI PRENÇE	3358	145/7	Arë	1	325	324.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
177	ALBERT PETRO RRAPI	3358	146/3	Arë	2	414	828.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
178	ALEKSANDER LILI GJEKA	3358	146/2	Arë	7	414	2,898.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
179	VANGJEL BARJAM BUSHI	3532	15/16	Arë	9	414	3,726.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
180	KOLI KICI KALIVACI	3532	22/11	Arë	5	414	2,070.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
181	BEJAZE ALI HAZIZI	3532	12/10	Arë	4	414	1,656.00	Konfirmuar nga ASHK-ja



	FATOS FASLLI HAZIZI							
182	HEKURAN QAZIM HAZIZI	3532	13/9	Arë	18	414	7,452.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
183	AMDI ZEKO CJAPI	3532	8/7	Arë	1	414	414.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
184	SABRI BEKTASH VENGJA	3695	145/6	Arë	6	498	2,988.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
185	ISMAIL XHELAL KUMANAKU	3695	141/1	Arë	3	498	1,494.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
186	LONI JOVAN MINO	3695	140/1	Arë	2	498	996.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
187	QANI HARE DIN KOKAJ	3695	144/4	Arë	4	498	1,992.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
188	MAKSIM NASI KONDAKÇIU	3752	81/17	Arë	1	498	498.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
189	MAJLINDA SOKRAT BABA	3752	56/14	Arë	2	498	996.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
190	MAKSIM NASI KONDAKÇI	3752	105/7	Arë	2	498	996.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
191	BANI NASI BITA	3752	103/2	Arë	1	498	498.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
192	GJYRAK HAKI BEQIRI	1145	46/16	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
193	ILIA AMET DAKOLLI	1145	605/20	Arë	3	323	969.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
194	LULZIM FARIK MEÇAJ	1310	109/48	Arë	3	323	969.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
	ADELINA KODHEL MEÇAJ							
195	GEZIM ABIDIN ÇAÇELLI	1310	112/18	Arë	22	323	7,106.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
196	ARBEN ZENEL TOPA	1310	127/7	Arë	16	323	5,168.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
197	DHIMITRAQ PETRAQ BEÇKA	1310	109/29	Arë	8	323	2,584.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
198	VRIGJIL SPIO PIPERI	1403	137/32	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
199	FREDI VANGJEL DUSHKU PIRO VANGJEL DUSHKU	1403	89/1	Arë	6	323	1,938.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
200	KOSTAQ VANGJEL DOJÇE	1403	89/4	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
201	LIGOR NUÇI MELE	1403	90/12	Arë	7	323	2,261.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
202	ISLAM RUSHAN MULLALLI	1491	11/14	Arë	1	226	119.78	Konfirmuar nga ASHK-ja
203	KOMUNITETI MYSLIMAN	1491	19/11	Arë	1	323	216.41	Konfirmuar nga ASHK-ja
204	JORGO NEKI RAMOLLI	1631	80/6	Arë	23	253	5,807.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
205	ILIA VASIL CACA	1631	78/10	Arë	2	253	505.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
206	DHIMITRI ILIA SPANO	1631	117/14	Arë	2	253	505.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
207	NAIME HYSEN ELEZI	1631	12/5	Arë	1	203	202.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
208	MUSTAFA DERSH VISH DEMÇE	1720	391/6	Arë	74	165	12,210.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
209	EDMOND MALIQ METE	1720	391/5	Arë	42	165	6,930.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
210	RASIL HETEM DEMÇE	1720	391/1	Arë	2	165	330.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
211	ISMET ISA GURISHTA RAIMONDA ISMET BARDHOLLARI	2063	1/1	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
212	XHEMILE BILAL SALIH	2063	25/46	Arë	2	323	646.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
213	PETRO REXHEP SULÇE	2063	25/93	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
214	DHIMITËR HETEM ISAI	2063	25/57	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
215	XHEVAIR RAMADAN DRABAJ	8564	29/3	Arë	6	323	1,938.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
216	DHIMITËR FEZULLA MATRAKU	8564	91/15	Arë	2	323	646.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
217	DHIMITËR FEZULLA MATRAKU	8564	91/14	Arë	2	323	646.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
218	KAMBER LLAMBI ADILI	8564	48/24	Arë	4	323	1,292.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
219	GJERGJI DHIMITËR PRISHKA	8564	31/12	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
220	MYZAFER HAJDIN OSMANLLI	2307	44/12	Arë	1	323	180.88	Konfirmuar nga ASHK-ja
221	MYFIT IZET HOXHA	2307	18/19/18	Arë	1	324	324.16	Konfirmuar nga ASHK-ja
222	STAVRO HYSNI PROJ	2307	7/7	Arë	4	323	1,191.87	Konfirmuar nga ASHK-ja
223	PELLUMB SABRI HABIBI	2426	378/7	Arë	4	253	1,010.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
224	NAZIME TURABI HAJDINI	2426	371/9	Arë	2	253	419.15	Konfirmuar nga ASHK-ja
225	SHKELQIM REIS RREZHDA	2426	371/7	Arë	2	253	459.55	Konfirmuar nga ASHK-ja
226	BILBIL SABRI HABIP	2426	371/11	Arë	2	253	505.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
227	NJAZI SABRI POTOMI	2426	378/6	Arë	9	253	2,272.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
228	GURI VELI PANARITI	2426	369/18	Arë	1	253	252.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
229	BUJAR SHEFQET POTOMI	2426	371/4	Arë	62	253	15,655.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
230	SABERKË XHEVIT HAXHILLARI	2560	52/8	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
231	DONIKA SHEFKI LIÇO	2560	51/2	Arë	3	323	969.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
232	VAIT SHABAN KAFEXHI	2984	138/41	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
233	RASIM MUHAREM KAFAZI	2984	71/45	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
234	NANDI RASIM KAFAZI	2984	62/3	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
235	ALIM RAIK FEJZOLLI	2984	138/35	Arë	22	389	8,558.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
236	DHIMITRAQ NISI MANÇI	3016	229/21	Arë	40	323	12,974.91	Konfirmuar nga ASHK-ja
237	JETNOR SHABAN MYRTEZA	3071	117/10	Arë	7	253	1,767.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
238	PETRO MYSLIM NELI	3071	116/9	Arë	3	253	757.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
239	ROLAND HAKI DALIPI ELTON HAKI DALIPI	3157	42/8	Arë	1	323	323.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
240	MA'TILDA ISUF KARAMUÇA REDIN ISUF SADIKU	3193	313/7	Arë	84	165	13,860.00	Konfirmuar nga ASHK-ja



	SPARTAK ISUF SADIQ							
241	DHIMITËR TRAKLI LATOLLARI	3437	355/2	Arë	374	165	61,665.47	Konfirmuar nga ASHK-ja
242	LIRIM HASAN SHTYLLA	3437	311/4	Arë	7	165	1,155.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
243	LIRIM HASAN SHTYLLA	3437	318/11	Arë	3	165	495.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
244	MAKSIM HASAN SANXHAKU	3437	318/12	Arë	3	165	495.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
245	ÇAUSH ZYLYFTAR DEMÇE	3437	311/13	Arë	13	165	2,145.18	Konfirmuar nga ASHK-ja
246	ADRIATIK HASAN SANXHAKU	3437	311/5	Arë	1	165	226.05	Konfirmuar nga ASHK-ja
247	NEVRUS ZALO MEÇKOLLARI	3437	304/5	Arë	5	165	825.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
248	ANESTI LAKO LLAZARI	3668	281/29	Arë	1	165	84.15	Konfirmuar nga ASHK-ja
249	NESTI KOLI SEFERI	3790	797/3	Arë	5	253	1,262.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
250	ILIRJAN PIRO SHORE	3790	506/7	Arë	2	165	330.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
251	DHIMITRAQ NIKOLLAQ XHEKA LILJAN NIKOLLAQ XHEKA	3790	524/32	Arë	25	165	4,125.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
252	VIKTOR PANDI XHEKA	3790	524/31	Arë	38	165	6,270.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
253	GJERGJI SIFI SHORE	3790	524/30	Arë	1	991	990.69	Konfirmuar nga ASHK-ja
254	ALEKSANDER TASI KOLACI ATHINA NIKO KOLACI LORETA KOLACI NIKO PETRAQ ASLLANI THOMA TASI KOLACI SPIRO QIRJAKO KOLACI GJERGJI PETRAQ ASLLANI JOHAN KOLACI LORETA KOLACI VANGJUSH QIRJAKO KOLACI GJEORGJINA LIGOR KOLACI THANAS TASI KOLACI LEONORA TASI KOLACI ELTON PETRIKA GJOKA THEODHORA MERLIKA VASIL KOLACI KRISVAGJI SOTIR KOLACI	3790	1161/3	Arë	214	991	212,007.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
255	GJERGJI TASI KOVAÇI	3790	506/4	Arë	10	165	1,650.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
256	SALI DEMIRALI DEMIRI	3818	255/3	Arë	1	389	455.13	Konfirmuar nga ASHK-ja
257	BUJAR NEKI LEMELLARI	3818	249/18	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
258	RESMIJE ALI BREGU GENTIANA BREGU REXHEP FATMIR BREGU ELENI FATMIR BREGU	3903	108/9	Arë	3	389	1,167.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
259	NIJAT TOSUN BUJARI	3903	110/12	Arë	3	389	1,167.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
260	LUAN AVDYLL RUSHITI	3903	118/74	Arë	65	389	25,285.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
261	HYSEN AVNI HOXHALLI	3903	110/10	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
262	FATLUM FAIK QAMIL	3903	118/71	Arë	30	389	11,670.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
263	BESMIR BASHKIM KULLA	3903	118/7	Arë	3	389	1,167.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
264	GURALI ABAS SOTOMENI	3903	157/66	Pemëtorë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
265	ARTAN IRJAT BYLYKBASHI	3903	118/70	Arë	11	389	4,279.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
266	SOTIRAQ JANI KULLA	3903	118/8	Arë	16	389	6,224.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
267	PETRO EMIN HODO	3903	75/2/1	Arë	3	389	1,167.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
268	BASHKIM XHEVIT BUJARI	3903	110/14	Arë	6	389	2,334.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
269	DEFIRIM SABRI SHIRKA	3903	75/2/2	Arë	1	389	389.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
270	ROBERT ESTREF KULLA	3903	106/88	Arë	44	389	17,116.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
271	LUAN ESHREF KULLA	3903	104/1/12	Arë	2	389	778.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
272	YLBER RAMADAN BREGU	3903	110/24	Arë	45	389	17,505.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
273	HEKURAN YMER KULLA	3903	31/22	Arë	34	389	13,226.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
274	RRAPUSH HALILI	1295	474/6	Arë	2	498	996.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
275	ROBERT BARDHO	1295	474/9	Arë	1	498	498.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
276	SPRIKE MINO KRISTO MINO JOSIF MINO ADELINA SHTEMBARI(MINO)	1295	471/10	Arë	1	498	498.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
277	THEMI LILI KOCI	1295	471/23	Arë	5	498	2,490.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
278	NADIRE MYRTO (BASHKEPRONESI)	1984	231/5	Arë	10	498	4,980.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
279	HYSMET DERKA	1984	230/3	Arë	5	498	2,490.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
280	HALIME VELIU	1984	225/11	Arë	25	498	12,450.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
281	APOSTOL MITA	1984	229/12	Arë	224	498	111,552.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
282	HURMA MELEQ ZYLYFTARI	1342	110/2	Arë	12	140	1,674.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
283	ENVER ISA DURO	1373	22/19	Arë	2	105	210.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
284	ESAT ORHAN DURO	1373	22/2	Arë	19	105	1,995.00	Konfirmuar nga ASHK-ja



285	XHAFA FETA KUÇUKU	1420	61/150	Arë	11	112	1,226.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
286	RAJMONDA SKËNDER LALO	1420	16/103	Arë	85	140	11,857.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
287	RAMIS MEHMET XHAFAERLLARI	1420	17/88	Arë	1	140	139.50	ASHK konfirmon se pasuria ka kufizim.
288	KUJTIM QEMAL HASA	3037	7/4	Arë	17	105	1,785.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
289	VLADIMIR FEJZO HODO	3037	7/45-G	Arë	58	105	6,090.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
290	ALUSH BIDO SHAHINAJ	3037	7/23	Arë	38	105	3,990.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
291	SHERIF ISLAM SHAHINAJ	3037	7/3	Arë	18	105	1,890.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
292	ARBEN MALIQ GJONI	3037	8/16	Arë	247	105	25,935.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
293	KRISTO AMET QIRICI	3076	36/20	Arë	11	105	1,155.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
294	KRISTO AMET QIRICI	3076	36/16	Arë	1	105	105.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
295	KUJTIM RAKIP HALILAJ	3704	115/1	Arë	1	55	54.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
296	BEKTASH MUSTAFA HALILAJ	3704	115/7	Arë	1	55	54.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
297	LAURENT BUJAR HOXHA	3739	27/1	Arë	9	140	1,255.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
298	HASAN RAMO BABALIU	3756	323/40	Arë	2	140	279.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
299	NASIP ILMI KAPLLANI	3756	323/6	Arë	4	140	558.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
300	BARDHYL QEMAL GODJA	3756	323/8	Arë	1	140	139.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
301	GINE BARI KAPLLANI	3756	270/1	Arë	4	140	558.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
302	BARDHYL MUHARREM KAPLLANI	3756	270/27	Arë	1	140	139.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
303	GUXIM DULE KAPLLANI	3756	270/30	Arë	88	139	12,275.91	Konfirmuar nga ASHK-ja
304	ADEM SAMI KAPLLANI	3756	323/9	Arë	1	140	139.50	Konfirmuar nga ASHK-ja
305	FTIM BRAHIM RUKA	2570	635/8	Arë	12	260	3,114.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
306	FILLJON MAKSUT HYSAJ	3903	157/7	Pemëto	3	389	1,167.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
307	GORI KOSTA PRENÇE	3358	154/2	Arë	749	325	243,050.50	ASHK konfirmon se pasuria ka kufizim.
308	DRITA HËNA	3358	145/6	Arë	258	325	83,721.00	ASHK konfirmon se pasuria ka kufizim.
309	YLLI PELIVAN ALIMETAJ	2570	643/2	Arë	4	260	1,038.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
310	VEZIRE RAMADAN BUZI	2050	4/25	Arë	32	498	15,936.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
311	TAFIL HEKURAN HALUSHI	8564	48/20	Arë	12	323	3,876.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
312	VLADIMIR JORGJI MANUSHI	8564	30/4	Arë	4	323	1,292.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
313	MINE RUSHAN HYSAJ	3903	157/6	Pemëto	8	389	3,112.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
314	YLBER FETI MULLALLI	3903	110/22	Arë	4	389	1,556.00	Konfirmuar nga ASHK-ja
TOTALI					5,935	-	1,948,630.36	

VENDIM

Nr. 864, datë 29.12.2021

PËR DISA NDRYSHIME DHE SHTESA NË VENDIMIN NR. 490, DATË 19.7.2017, TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, “PËR SHPRONËSIMIN, PËR INTERES PUBLIK, TË PRONARËVE TË PASURIVE TË PALUAJTSHME, PRONË PRIVATE, QË PREKEN NGA REALIZIMI I PROJEKTIT “VLORA – ACU, RIKUALIFIKIMI URBAN NË QYTETIN E VLORËS, PËRGJATË P4, C2, A, B, C” DHE “NDËRTIM I RRUGËS – VAZHDIM I UNAZËS VLORË – UJI I FTOHTË”, TË NDRYSHUAR

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të neneve 5, 20 e 21, të ligjit nr. 8561, datë 22.12.1999, “Për shpronësimet dhe marrjen në përdorim të përkohshëm të pasurisë, pronë private, për interes publik”, i ndryshuar, me propozimin e ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Në vendimin nr. 490, datë 19.7.2017, të Këshillit të Ministrave, të ndryshuar, bëhen këto ndryshime dhe shtesa:

a) Në pikën 3, shifra “... 165 224 816 (njëqind e gjashtëdhjetë e pesë milionë e dyqind e njëzet e katër mijë e tetëqind e gjashtëmbëdhjetë) lekë ...” zëvendësohet me “... 176 168 174.40 (njëqind e shtatëdhjetë e gjashtë milionë e njëqind e gjashtëdhjetë e tetë mijë e njëqind e shtatëdhjetë e katër pikë dyzet) lekë”.

b) Pika 4 ndryshohet, si më poshtë vijon:

“4. Vlera e përgjithshme e shpronësimit, prej 176 168 174.40 (njëqind e shtatëdhjetë e gjashtë milionë e njëqind e gjashtëdhjetë e tetë mijë e njëqind e shtatëdhjetë e katër pikë dyzet) lekë, të përballohet, si më poshtë vijon:

- 165 224 816 (njëqind e gjashtëdhjetë e pesë milionë e dyqind e njëzet e katër mijë e tetëqind e gjashtëmbëdhjetë) lekë, nga llogaria “Fondi i shpronësimeve”, në Bankën e Shqipërisë;



- 10 943 358.40 (dhjetë milionë e nëntëqind e dyzet e tre mijë e treqind e pesëdhjetë e tetë pikë dyzet) lekë, nga buxheti i Bashkisë Vlorë.”.

c) Të dhënat për pasurinë me numër rendor 33, në tabelën e miratuar me vendimin nr.490, datë 19.7.2017, të Këshillit të Ministrave, zëvendësohen me të dhënat në tabelën “A”, që i bashkëlidhet këtij vendimi.

d) Tabelës së miratuar me vendimin nr. 490, datë 19.7.2017, të Këshillit të Ministrave, të ndryshuar, i shtohet tabela “B”, që i bashkëlidhet këtij vendimi.

2. Shpenzimet procedurale shtesë, në vlerën 50 000 (pesëdhjetë mijë) lekë, të përballohen nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë.

3. Ngarkohen Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Bashkia Vlorë dhe Agjencia Shtetërore e Kadastrës, Drejtoria Vendore Vlorë, për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama



LISTA E PRONARËVE TË PASURIVE PRONË PRIVATE QË PREKEN NGA DISA NDRYSHIME DHE SHITESA NË VENDIMIN NR. 490, DATË 19.07.2017, TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, “PËR SHPRONËSIMIN, PËR INTERES PUBLIK, TË PRONARËVE TË PASURIVE TË PALUAJTSHME, PRONË PRIVATE, QË PREKEN NGA REALIZIMI I PROJEKTIT “VLORA – ACU, RIKUALIFIKIMI URBAN NË QYTETIN E VLORËS, PËRGJATË P4, C2, A, B, C” DHE “NDËRTIM I RRUGËS – VAZHDIM I UNAZËS VLORË – UJI I FTOHTË”, TË NDRYSHUAR

Pasuri të shpronësuara nëpërmjet VKM-së nr. 490, datë 19.07.2017, të cilat pësojnë ndryshime

Tabela A

Nr.	Nr. rendor në VKM. Nr 490, datë 19.07.2017	ZK	ISHTE						BËHET							
			Nr. Pasurisë	Emër Atësi Mbiemër	Sipërfaqja e truallit (m2)	Sipërfaqja e objektit (m2)	Çmimi i objektit (lek/m2)	Vlera në total	Emër Mbiemër	Nr. Pasurisë	Sipërfaqja e truallit (m2)	Çmimi i truallit (lek/m2)	Sipërfaqja e objektit (m2)	Çmimi i objektit (lek/m2)	Vlera objekt+truall lekë	Shënime
1	33	8602	27/91-ND	PPV	0	38.2	51,011.54	1,948,641	Merita Kapllanaj	27/580	126.3	10,903.00	126	51,012	7,819,806	Konfirmuar nga ZVRPP Vlorë Truall + Ndërtesë. Objekti është në funksion banimi
Vlera totale për shpronësim								1,948,641							7,819,806	

Tabela B

Pasuri të cilat shtohen

Nr.	Emër Mbiemër	ZK	Nr. Pasurisë	Rrethi	Sipërfaqja e ndërtimit (m2)	Sipërfaqja e truallit (m2)	Çmimi i ndërtimit (lek/m2)	Çmimi i ndërtimit (lek/m2)	Vlera e ndërtimit (lekë)	Vlera e truallit (lekë)	Vlera totale truall + ndërtesë (lekë)	Shënime
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Edlira Tola	8602	27/89-T	Vlorë	-	240	-	10,903.00	-	2,616,720.00	2,616,720.00	Konfirmuar nga ZVRPP-ja Vlorë, pasuri e llojit truall.



2	BP Xhaferi	860 2	27/364-ND	Vlorë	42	-	51,011.54	-	2,142,485	-	2,142,485	Konfirmuar nga ZVRPP-ja Vlorë, pasuri e llojit Ndërtesë (objekt banimi). Pasuria 27/364- ND ngrihet mbi truallin me nr pasurie 27/356
3	Lindita Lëngu	860 2	27/47-ND1	Vlorë	25	-	12,519.52	-	312,988.00	-	312,988.00	Konfirmuar nga ZVRPP-ja Vlorë, Pasuri e llojit "Ndërtesë", barake metalike. Vlerësuar me situacion punimesh. Ngrihet mbi pasurinë nr.27/47-T, vol.14, fq.149, në pronësi të BP Muco.
Vlera totale për shpronësim											5,072,193	

**VENDIM****Nr. 865, datë 29.12.2021**

**PËR DISA SHTESA DHE
NDRYSHIME NË VENDIMIN NR. 741,
DATË 9.9.2015, TË KËSHILLIT TË
MINISTRAVE, “PËR MIRATIMIN E
FORMËS, RASTEVE TË KTHIMIT DHE
MËNYRËS SË LLOGARITJES SË
GARANCIVE FINANCIARE PËR
REHABILITIMIN E MJEDISIT, PËR
REALIZIMIN E PROGRAMIT MINIMAL
TË PUNËS DHE REALIZIMIN E
INVESTIMIT NË VEPRIMTARINË
MINERARE”**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 6, të nenit 31, të ligjit nr. 10304, datë 15.7.2010, “Për sektorin minerar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

I. Në vendimin nr. 741, datë 9.9.2015, të Këshillit të Ministrave, bëhen këto shtesa dhe ndryshime:

1. Në kreun I, “Garancia financiare për rehabilitimin e mjedisit”, bëhen shtesat e ndryshimet, si më poshtë vijon:

a) Në fund të pikës 7 shtohet fjalia “SHGJSH-ja përcjell pranë AKM-së një kopje të dokumentit të garancisë financiare vjetore.”;

b) Në fund të pikës 8 shtohet fjalia “AKBN-ja përcjell pranë AKM-së një kopje të dokumentit të garancisë financiare vjetore.”;

c) Në pikën 10 hiqen fjalët “... ose SHGJSH-ja ...”;

ç) Pika 11 riformulohet, si më poshtë vijon:

“11. Vlera e garancisë financiare për realizimin e planit të rehabilitimit progresiv e përfundimtar të mjedisit të lejeve minerare i kthehet zotëruesit të saj pas përfundimit të procesit të rehabilitimit progresiv ose përfundimtar të mjedisit. Verifikimi dhe kontrolli në terren i zbatimit të planit të rehabilitimit kryhet nga AKBN-ja, për lejet e shfrytëzimit dhe kërkim-zbulim-shfrytëzimit, dhe nga SHGJSH-ja, për lejet e kërkim-zbulimit, në bashkëpunim për secilin rast me Agjencinë

Kombëtare të Mjedisit. Plani i rehabilitimit konsiderohet i realizuar vetëm pas miratimit të raportit nga ministri përgjegjës për veprimtarinë minerare dhe ai për mjedisin. Pas miratimit të raportit, zotëruesit të lejes minerare i lirohet garancia financiare për realizimin e planit të rehabilitimit progresiv ose përfundimtar të mjedisit. Procedura e bashkëpunimit të SHGJSH-së, AKBN-së dhe AKM-së, në zbatim të kësaj pike, përcaktohet me udhëzim të përbashkët ndërmjet ministrit përgjegjës për veprimtarinë minerare dhe ministrit përgjegjës për mjedisin.”.

d) Në pikën 13, në fjalinë e parë pas fjalës “... të shtetit ...” shtohet “... edhe ...”;

dh) Në pikën 14, pas fjalëve “... nga ministria përgjegjëse për veprimtarinë minerare ...” shtohen “... , duke bashkëpunuar me ministrinë përgjegjëse për mjedisin ...”.

2. Kreu II, “Garancia financiare për realizimin e programit minimal të punës” ndryshohet, si më poshtë vijon:

“1. Për lejet e kërkim-zbulimit, Shërbimi Gjeologjik Shqiptar vlerëson programin minimal të punës, i cili është pjesë e projektit të zhvillimit të veprimtarisë minerare dhe përcakton, në vlerë monetare, garancinë financiare të detyrueshme, të përgjithshme për këtë program. Kjo vlerë e garancisë përcaktohet në vendimin e këshillit teknik të SHGJSH-së dhe miratohet nga ministri.

2. Vlera monetare e garancisë financiare për programin minimal të punës llogaritet në 10 (dhjetë) për qind të vlerës totale të investimit dhe përcaktohet në bazë të veprimtarive minerare, që duhet të realizojë minimalisht çdo zotërues i lejes minerare të kërkim-zbulimit në programin minimal të punës. Afati i vlefshmërisë së garancisë financiare duhet të jetë jo më pak se 60 (gjashtëdhjetë) ditë pas datës së parashikuar të përfundimit të investimeve. Zotëruesi i lejes minerare të kërkim-zbulimit dorëzon në QKB e në ministrinë përgjegjëse për veprimtarinë minerare dokumentin e garancisë financiare për realizimin e programit minimal të punës, jo më vonë se 30 ditë nga data e njoftimit të vendimit të miratimit të lejes.

3. Garancia financiare lëshohet nga njëra nga bankat e nivelit të dytë, që veprojnë në Republikën e Shqipërisë, në favor të ministrisë përgjegjëse për veprimtarinë minerare, sipas



formatit të përcaktuar në aneksin 2, që i bashkëlidhet këtij vendimi.

4. Vlera e garancisë financiare për realizimin e investimit për lejet e kërkim-zbulimit i kthehet zotëruesit të lejes minerare në përfundim të periudhës së investimeve të përcaktuara sipas programit minimal të punës, pas hartimit të raportit të detajuar të strukturave përgjegjëse e të miratuar nga ministria, në rastet kur:

a) investimi është realizuar brenda afatit dhe në masën 100 (njëqind) % apo mbi 100 (njëqind) % të vlerës së përgjithshme të investimeve të parashikuara në programin minimal të punës. Në këtë rast, zotëruesit të kërkim-zbulimit i kthehet vlera e plotë e garancisë, brenda 90 (nëntëdhjetë) ditëve nga data e përfundimit të periudhës së investimeve të parashikuara;

b) investimi është realizuar brenda afatit dhe në masën mbi 90 (nëntëdhjetë) % të vlerës së përgjithshme të investimeve të parashikuara në programin minimal të punës. Në këtë rast, vlera e kthimit të garancisë financiare për zotëruesin e lejes minerare të kërkim-zbulimit do të jetë pjesore, e përlllogaritur në përputhje me përqindjen e realizimit të investimeve. Pjesa e mbetur e garancisë, pas kthimit të pjesshëm që i bëhet zotëruesit të lejes minerare, kalon në favor të shtetit.

5. Kur zotëruesi i lejes minerare të kërkim-zbulimit nuk ka realizuar investimin deri në 90 (nëntëdhjetë) % të vlerës së përgjithshme të investimeve, të parashikuara në programin minimal të punës dhe në afatin e parashikuara në projekt, vlera e plotë e garancisë financiare të investimit kalon në favor të shtetit.”

II. Ngarkohet Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

VENDIM

Nr. 866, datë 29.12.2021

PËR AUTORIZIMIN E MINISTRISË SË INFRASTRUKTURËS DHE ENERGJISË PËR TË VIJUAR PROCEDURËN E NEGOCIMIT TË KONTRATËS SË RE, ME SHOQËRITË “GENER 2” SHPK DHE “G2 INFRA” SHPK

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të neneve 26, pika 9, dhe 41, të ligjit nr. 125/2013, “Për koncesionet dhe partneritetin publik privat”, të ndryshuar, dhe të pikës 1, të nenit 17, të ligjit nr. 50/2019, “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 125/2013, “Për koncesionet dhe partneritetin publik privat””, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Autorizimin e Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë të vijojë procedurën e negociimit të kontratës të koncesionit/partneritetit publik privat me shoqëritë “Gener 2” sh.p.k. dhe “G2 Infra” sh.p.k., me qëllim ekzekutimin e vendimit nr. 424 (86-2021-523), datë 29.7.2021, të Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë dhe, në rast se është e nevojshme, negociimin e angazhimeve detyruese në emër të shtetit, për realizimin e projektit infrastrukturor të aksit “Thumanë-Fushë-Krujë-Vorë-Kashar”, sipas marrëveshjes së zgjidhjes, bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Me hyrjen në fuqi të këtij vendimi, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë vijon procedurat për dërgimin e studimit të ri të fizibilitetit për mendim dhe shqyrtim pranë Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

3. Kontrata e re e koncesionit/partneritetit publik privat, si dhe çdo angazhim detyrues në emër të shtetit, pas nënshkrimit nga palët, dërgohet për miratim në Këshillin e Ministrave.

4. Ngarkohet Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama



MINISTRIA E INFRASTRUKTURËS DHE ENERGJISË

dhe

“GENER 2” sh.p.k.

dhe

“G2 INFRA” sh.p.k.

**MARRËVESHJE PËR ZGJIDHJEN E KONFLIKTIT
MBI KONTRATËN E KONCESIONIT**

**Për
Projektimin, Ndërtimin, Operimin dhe Mirëmbajtjen e Rrugës**

THUMANË – VORË – KASHAR

Datë 24 Dhjetor 2021



MARRËVESHJE PER ZGJIDHJEN E KONFLIKTIT MBI ZBATIMIN E KONTRATËS PËR DHËNIEN ME KONÇESION PËR PROJEKTIMIN, NDËRTIMIN, OPERIMIN DHE MIRËMBAJTJEN E RRUGËS THUMANË - VORË - KASHAR

PALET:

1. Republika e Shqipërisë e përfaqësuar nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë si ministria përgjegjëse për infrastrukturën (në vijim **“Autoriteti Kontraktor”**), përfaqësuar me autorizim nga Zëvendës Ministër Z. Ilir Bejta, dhe
2. GENER 2 sh.p.k., shoqëri e themeluar sipas Ligjit, me seli në Mamuras, Lezhë, Shqipëri, dhe adresë kryesore në: Rruga “Papa Gjon Pali II”, ABA Business Center, kati i 7-të Tiranë, Kodi postar 1000, Shqipëri, me NUIS K58615301M, (në vijim **“GENER 2 sh.p.k.”**), përfaqësuar nga administratori i saj z. Bashkim Ulaj, mbajtës i Letërnjoftimit Nr. G30315336U; si dhe
3. G2 INFRA sh.p.k., shoqëri e themeluar sipas Ligjit, me seli dhe adresë në: Rruga “Papa Gjon Pali II”, ABA Business Center, kati i 7-të Tiranë, Kodi postar 1000, Shqipëri, me NUIS L81926005L (në vijim **“G2 INFRA sh.p.k.”**), përfaqësuar nga administratori i saj z. Gëzim Pani, mbajtës i Letërnjoftimit Nr. H80822036L;

Autoriteti Kontraktor, GENER 2 sh.p.k. dhe G2 INFRA sh.p.k. do të referohen në këtë Marrëveshje secili si **“Pala”** dhe së bashku **“Palët”**, sipas varianteve të tyre gjuhësore në njëjës ose në shumës, siç mund ta kërkojë herë pas here konteksti i kësaj Marrëveshje.

PËRSHKRIMI PARAPRAK

Duke pasur parasysh qe:

Në bazë të Vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 634, datë 1 Tetor 2014 “Për përcaktimin e rregullave për vlerësimin dhe dhënien me koncesion të punëve publike dhe shërbimeve për ndërtimin, operimin, mirëmbajtjen dhe rehabilitimin e rrugëve nacionale” dhe Dokumentacionit të Procedurës Konkurruese, të datës 18.04. 2018, Autoriteti Kontraktor ftoi ofertuesit për të paraqitur ofertat e tyre për projektimin, ndërtimin, dhe mirëmbajtjen e Rrugës Thumanë - Vorë - Kashar, (në vijim **“Rruga”**).

Në përfundim të veprimeve procedurale, Autoriteti Kontraktor përzgjodhi GENER 2 sh.p.k., si ofertuesi më i mirë, i cili do të realizojë projektin e Rrugës sipas kushteve të kontratës konçesionare.

Autoriteti Kontraktor, GENER 2 sh.p.k. dhe G2 INFRA sh.p.k. kanë lidhur përpara Noterit Publik Kontratën Konçesionare “Për Dhënien me Koncesion për Projektimin, Ndërtimin, Operimin dhe Mirëmbajtjen e Rrugës Thumanë - Vorë – Kashar” Nr. 222 Rep. dhe Nr. 1151 Kol., datë 19.10.2018 (në vijim **“Kontrata Konçesionare”**).

Vkm nr. 634, datë 1 Tetor 2014, percakonte qe kontrata e koncesionit miratohet me



Vendim Këshilli Ministrave.

Autoriteti Kontraktor me anë të Urdhrit Nr. 42, datë 25.01.2019 ka urdhëruar ndërprerjen e procedurës për dhënien e koncesionit/PPP për Projektin e Rrugës Thumanë - Vorë – Kashar”.

Urdhri nr. 42, datë 25.01.2019 është ankimuar në Gjykatë, nga GENER 2 sh.p.k. dhe G2 INFRA sh.p.k., dhe në përfundim të gjykimit, Gjykata Administrative e Apelit ka vendosur ndryshimin e Vendimit Nr. 4122 (80-2019-4198), datë 05.12.2019, të Gjykatës Administrative të Shkallës së Pare Tiranë, pranimin e padisë duke shfuqizuar Urdhrin Nr. 42, datë 25.01.2019 të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë “Për ndërprerjen e procedurës për dhënien e koncesionit/PPP për Projektin e Rrugës Thumanë - Vorë – Kashar” dhe duke detyruar Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë të vijojë veprimet administrative, për t’i përcjellë Këshillit të Ministrave për miratim draft kontratën e koncesionit/ partneritetit publik privat “Për Dhënien me Koncesion për Projektimin, Ndërtimin, Operimin dhe Mirëmbajtjen e Rrugës Thumanë - Vorë – Kashar”.

GENER 2 sh.p.k. dhe G2 INFRA sh.p.k. nëpërmjet Shërbimit Përmbarimor kanë kanë vënë në ekzekutim titullin ekzekutiv: Vendimin nr. 424 (86-2021-523), datë 29.07.2021 të Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë.

Në kuadër të ekzekutimit të vendimit të përmendur më sipër, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë ka informuar GENER 2 sh.p.k. dhe G2 INFRA sh.p.k., se *“në programin Afatmesëm (PBA) 2021-2023 dhe PBA 2022-2024 nuk ka fonde të planifikuara për këtë kontratë koncesionare.”*.

Për rrjedhojë, GENER 2 sh.p.k. dhe G2 INFRA sh.p.k., kanë shfaqur interesin e tyre me shkresat date 27.10.2021 dhe date 04.11.2021, që të realizojnë kontratën e koncesionit/ partneritetit publik privat “Për Dhënien me Koncesion për Projektimin, Ndërtimin, Operimin dhe Mirëmbajtjen e Rrugës Thumanë - Vorë – Kashar”, me fondet e tyre financiare, në bazë të një studimi fizibiliteti që mund të ishte i pranueshëm për Autoritetin Kontraktor.

Ministri i Infrastrukturës dhe Energjisë, me Urdhrin nr. 428 datë 18.11.2021 ka ngritur grupin e punës.

Autoriteti Kontraktor dhe GENER 2 sh.p.k. dhe G2 INFRA sh.p.k. kanë realizuar disa takime mbi situatën e krijuar dhe mekanizmat e mundshëm për të zgjidhur mosmarrëveshjen në një mënyrë të kënaqshme për palët.

GENER 2 sh.p.k. ka paraqitur një studim të ri fizibiliteti, që parashikon një mundësi për ndërtimin e kësaj Rruge me fondet e saj, pa mbështetje direkte buxhetore (në vijim **“Studimi i Fizibilitetit”**).

Autoriteti Kontraktor vlerëson se Studimi i Fizibilitetit paraqet interes, në kushtet kur nuk kërkon mbështetje buxhetore dhe përbën një mundësi të arsyeshme për zgjidhjen e konfliktit mbi zbatimin e Kontratës “Për Dhënien me Koncesion për Projektimin, Ndërtimin, Operimin dhe Mirëmbajtjen e Rrugës Thumanë - Vorë – Kashar”.

Për këto arsye, Në frymën e kushteve paraprake, Palët bien dakort si më poshtë:

**Neni 1 Objekti i Marrëveshjes**

Me nënshkrimin e kësaj Marrëveshje, Palët bien dakort që të zgjidhin konfliktin mbi zbatimin e Kontratës “Për Dhënie me Koncesion të Projektimit, Ndërtimit, Operimit dhe Mirëmbajtjes së Rrugës Thumanë - Vorë – Kashar.”, ndërmjet Autoritetit Kontraktor dhe GENER 2 sh.p.k. dhe G2 INFRA sh.p.k.

Neni 2 Negocimi i Kontratës së Koncesionit

1. Autoriteti Kontraktor, dhe GENER 2 sh.p.k. dhe G2 INFRA sh.p.k. do të negociojnë ndryshimet e nevojshme në Kontratën e koncesionit/ partneritetit publik privat “Për Dhënie me Koncesion për Projektimin, Ndërtimin, Operimin dhe Mirëmbajtjen e Rrugës Thumanë - Vorë – Kashar”, duke iu referuar Studimit të Fizibilitetit të propozuar nga GENER 2 sh.p.k. dhe kushteve të kësaj Marrëveshje.
2. Palët bien dakord që ky Studim Fizibiliteti do konsiderohet përfundimtar në momentin e miratimit të tij nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë.
3. Palët do negociojnë në mirëbesim kontratën e re të koncesionit, duke marrë për bazë kuadrin ligjor të koncesioneve, Studimin e Fizibilitetit, këtë Marrëveshje dhe cdo akt tjetër ligjor në fuqi.

Neni 3 Hyrja në Fuqi

1. Pas nënshkrimit të saj nga Palët, kjo Marrëveshje hyn në fuqi me miratimin e saj nga Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë (në vijim “Data e Hyrjes në Fuqi”).
2. Palët pranojnë se kjo Marrëveshje nuk ka asnjë efekt juridik për Palët, në rast mos miratimi të kësaj Marrëveshje nga Këshilli i Ministrave dhe / apo, mos dhënies të pëlqimit nga ana e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe/apo Ministrisë së Drejtësisë.

Neni 4 Heqja dorë nga pretendimet

1. GENER 2 sh.p.k. dhe G2 INFRA sh.p.k. deklarojnë se në rast nënshkrimi dhe miratimi të kontratës së re të koncesionit nga Këshilli i Ministrave, heqin dorë nga cdo pretendim për zbatimin e Vendimit të Gjykatës së Apelit, apo pretendim tjetër për konfliktin e zbatimit të Kontratës “Për Dhënie me Koncesion të Projektimit, Ndërtimit, Operimit dhe Mirëmbajtjes së Rrugës Thumanë - Vorë – Kashar.”.
2. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë deklaron se në rast të miratimit të kësaj Marrëveshje nga Këshilli i Ministrave dhe nënshkrimit dhe miratimit të kontratës së re të koncesionit, heq dorë nga cdo pretendim në Gjykatë të Lartë për konfliktin e zbatimit të Kontratës “Për Dhënie me Koncesion të Projektimit, Ndërtimit, Operimit dhe Mirëmbajtjes së Rrugës Thumanë - Vorë – Kashar.”.

Kjo Marrëveshje është hartuar në 5 (pesë) kopje të barazvlefshme në gjuhën shqipe me përmbajtje të njëjtë ligjore, dhe u lexua prej palëve, të cilët e kuptuan dhe e pranuan atë, e nënshkruan me vullnet të lire e të plotë.



Në emër të Autoritetit Kontraktor:

Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë

Emri: Ilir Bejtja

Zëvendësministër



Data: 24 Dhjetor 2021

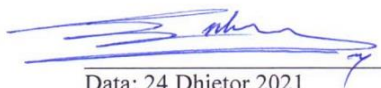


Në emër të Koncesionarit:

“GENER 2” Sh.p.k.

Emri: Bashkim Ulaj

Administrator



Data: 24 Dhjetor 2021



Në emër të Shoqërisë Koncesionare:

“G2 INFRA” Sh.p.k

Emri: Gëzim Pani

Administrator



Data: 24 Dhjetor 2021





VENDIM

Nr. 867, datë 29.12.2021

**PËR NJË SHITESË NË VENDIMIN NR.
175, DATË 17.3.2021, TË KËSHILLIT TË
MINISTRAVE, “PËR NGRITJEN,
ORGANIZIMIN DHE FUNKSIONIMIN
E SPITALIT RAJONAL “MEMORIAL”,
NË FIER, SI PROJEKT PILOT”, TË
NDRYSHUAR**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës; të pikës 2, të nenit 37, të ligjit nr. 9106, datë 17.7.2003, “Për shërbimin spitalor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar; dhe të nenit 10, të ligjit nr. 10383, datë 24.2.2011, “Për sigurimin e detyrueshëm të kujdesit shëndetësor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Në pikën 14, të vendimit nr. 175, datë 17.3.2021, të Këshillit të Ministrave, të ndryshuar, pas paragrafit të parë shtohet paragrafi, me këtë përmbajtje:

“Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor financon, nga buxheti i miratuar për vitin 2021, spitalin rajonal “Memorial”, në Fier, nga të ardhurat nga kontributet e sigurimeve shëndetësore, me vlerën shtesë 28 400 000 (njëzet e tetë milionë e katërqind mijë) lekë.”.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

**KRYEMINISTËR
Edi Rama**

VENDIM

Nr. 868, datë 29.12.2021

**PËR DISA NDRYSHIME DHE SHITESA
NË VENDIMIN NR. 597, DATË 4.9.2019,
TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, “PËR
PËRCAKTIMIN E PROCEDURAVE,
DOKUMENTACIONIT DHE MASËS
MUJORE TË PËRFITIMIT TË
NDIHMËS EKONOMIKE DHE
PËRDORIMIT TË FONDIT SHITESË
MBI FONDIN E KUSHTËZUAR PËR
NDIHMËN EKONOMIKE”**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të pikës 8, të nenit 12, të ligjit nr. 57/2019, “Për asistencën sociale në Republikën e Shqipërisë”, dhe të ligjit nr. 115/2021, “Për buxhetin e vitit 2022”, me propozimin e ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Në kreun III, të vendimit nr. 597, datë 4.9.2019, të Këshillit të Ministrave, bëhen këto ndryshime dhe shtesa:

a) Në pikat 7, 8 dhe 9, fjalët “... 3 000 (tre mijë) lekë në muaj ...” zëvendësohen me “... 9 000 (nëntë mijë) lekë në muaj ...”.

b) Pas pikës 15 shtohen pikat 16, 17 dhe 18, me këtë përmbajtje:

“16. Familjet përfituese në programin e ndihmës ekonomike, që kanë në përbërje tre apo më shumë fëmijë të moshës 0–18 vjeç, përfitojnë dyfishin e masës së pagesës ekzistuese të ndihmës ekonomike, sipas strukturës së familjes.

17. Masa e ndihmës ekonomike për familjet, që nuk përfitojnë sipas pikës 16, të këtij vendimi, rritet me dhjetë për qind të masës së pagesës ekzistuese, sipas strukturës së familjes.

18. Masa e ndihmës ekonomike, sipas pikave 16 dhe 17, të këtij vendimi, përllogaritet nga Shërbimi Social Shtetëror, bazuar në masën e pagesës ekzistuese sipas strukturës së familjes, përpara hyrjes në fuqi të këtij vendimi.”.

2. Ngarkohen Shërbimi Social Shtetëror dhe njësitë e vetëqeverisjes vendore për zbatimin e këtij vendimi.



Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare dhe i shtrin efektet nga data 1 janar 2022.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

VENDIM
Nr. 870, datë 30.12.2021

PËR FINANCIMIN E PROJEKTIT
“EKIPET SPORTIVE-2022”
NË KUADËR TË LËVIZJES OLIMPIKE
SHQIPTARE TË KOMITETIT OLIMPIK
KOMBËTAR SHQIPTAR (KOKSH)

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të neneve 13, pikat 1 e 2, dhe 15, të ligjit nr. 79/2017, “Për sportin”, të ndryshuar, të ligjit nr. 9936 datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, dhe të ligjit nr. 137/2020, “Për buxhetin e vitit 2021”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Arsimit dhe Sportit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Financimin në masën 500 000 000 (pesëqind milionë) lekë të projektit “Ekipet sportive 2022”, në kuadër të lëvizjes olimpike shqiptare të Komitetit Olimpik Kombëtar Shqiptar (KOKSH).

2. Fondi i përcaktuar sipas pikës 1, të këtij vendimi, transferohet në llogarinë e Komitetit Olimpik Kombëtar Shqiptar (KOKSH), në bankën e nivelit të dytë/“Raiffeisen Bank” sh.a., me numër llogarie 0050249325, dhe përballohet nga buxheti i miratuar për vitin 2021 për Ministrinë e Arsimit dhe Sportit, përkatësisht në llogarinë ekonomike 604 “Transferata të brendshme”, në programin buxhetor 08140 “Zhvillimi i sportit”.

3. Komiteti Olimpik Kombëtar Shqiptar (KOKSH), brenda muajit janar 2022, të paraqesë në Ministrinë e Arsimit dhe Sportit projektin e detajuar dhe të miratuar nga Asambleja e KOKSH-it, duke identifikuar të gjitha aktivitetet/produktet e projektit, kohëzgjatjen e zbatimit të projektit, federatat dhe organizmat e

tjerë përfitues nga projekti. Projekti duhet të jetë i kostuar me të gjithë produktet/zërat analitikë të shpenzimeve, në përputhje me klasifikimin ekonomik buxhetor të tyre.

4. Komiteti Olimpik Kombëtar Shqiptar (KOKSH) raporton, periodikisht, mbi bazë katërmujore pranë Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, mbi ecurinë e aktiviteteve/produkteve dhe realizimin financiar të projektit.

5. Ministria e Arsimit dhe Sportit cakton një grup pune për mbikëqyrjen e realizimit të projektit. Përbërja dhe detyrat e grupit të punës përcaktohen me urdhër të ministrit përgjegjës për sportin.

6. Ngarkohen Ministria e Arsimit dhe Sportit, Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe Komiteti Olimpik Kombëtar Shqiptar (KOKSH) për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

VENDIM
Nr. 871, datë 31.12.2021

PËR DISA SHITESA NË VENDIMIN NR.
929, DATË 17.11.2010, TË KËSHILLIT TË
MINISTRAVE, “PËR KRIJIMIN DHE
PËRDORIMIN E FONDIT TË
VEÇANTË”, TË NDRYSHUAR

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të nenit 4, të ligjit nr. 10405, datë 23.4.2011, “Për kompetencat për përcaktimin e pagave dhe të shpërblimeve”, dhe të neneve 12 e 14, të ligjit nr. 137/2020, “Për buxhetin e vitit 2021”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Në pikën 9, të vendimit nr. 929, datë 17.11.2010, të Këshillit të Ministrave, të ndryshuar, bëhen këto shtesa:

a) pas fjalëve “... Policisë së Shtetit, ...” shtohen “... sistemit të burgjeve, ...”;

b) në fund të pikës 9 shtohet fjalia, me këtë përmbajtje:



“Efektet financiare për shpërblimin e punonjësve të sistemit të burgjeve do të përballohen nga fondi për pagat e personelit, i miratuar në buxhetin e vitit 2021, në programin “Sistemi i burgjeve” si dhe nga fondi rezervë i buxhetit të vitit 2021, në vlerën 209 000 000 (dyqind e nëntë milionë) lekë.”.

2. Ngarkohen Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe institucionet e përmendura në pikën 1, të këtij vendimi, për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

VENDIM
Nr. 851, datë 29.12.2021

**PËR MIRATIMIN E TRANSFERTËS
KAPITALE NË LLOGARI TË FONDIT
SHQIPTAR TË ZHVILLIMIT**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të ligjit nr. 9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, të ligjit nr. 10130, datë 11.5.2009 “Për Fondin Shqiptar të Zhvillimit”, të ndryshuar dhe të ligjit nr. 102/2020 “Për zhvillimin rajonal dhe kohezionin”, me propozimin e Zëvendëskryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Fondi prej 400 000 000 (katërqind milionë) lekësh, i parashikuar për ndërhyrjen dhe përmirësimin e konektivitetit dhe rrugëve të aksesit, në kuadër të programit buxhetor të 100 fshatrave, kalohet nga zëri “Investime” (231) në zërin “Transferte kapitale” (232), për llogari të Fondit Shqiptar të Zhvillimit (SHZH), për blerje makinerish, si pjesëmarrje në kapitalin e operatorit për mirëmbajtjen dhe hapjen e rrugëve rurale dhe turistike, në bashkëpunim me njësitë vendore.

2. Fondi prej 600 000 000 (gjashtëqind milionë) lekësh, i parashikuar në “Programe zhvillimi”, përkatësisht 500 000 000 (pesëqind

milionë) lekë, kapitulli 04 zëri “TVSH”, dhe 100 000 000 (njëqind milionë) lekë, kapitulli 03 “Financimi i kostos së bashkëfinancimit të projekteve, që zbatohen nga FSHZH”, kalon si transferte kapitale (232) për llogari të FSHZH-së për zhvillimin e modelit të integruar në formën e një parku multifunksional me temën e 100 fshatrave në Valias, në bashkëpunim me Universitetin Bujqësor të Tiranës.

3. Fondi kapital, sipas pikave 1 dhe 2, të këtij vendimi, kalohet në “Mjete në Ruajtje”.

4. Ngarkohen Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe Fondi Shqiptar i Zhvillimit për ndjekjen dhe zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

VENDIM
Nr. 68, datë 22.12.2021

**PËR DISA NDRYSHIME NË
RREGULLOREN “PËR RAPORTIN E
MJAFTUESHMËRISË SË KAPITALIT”**

Në bazë dhe për zbatim të nenit 12, shkronja “a”, dhe të nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, të ndryshuar; të nenit 58, shkronjat “a”, “b”, “c” dhe “ç”, nenit 59, pikat 2 dhe 3, dhe të nenit 60, pika 2, të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006 “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar; me propozim të Departamentit të Mbikëqyrjes, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë

VENDOSI:

1. Në rregulloren “Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit”, miratuar me vendimin e Këshillit Mbikëqyrës nr. 48, datë 31.7.2013, e ndryshuar, të bëhen ndryshimet e mëposhtme:

a) Në nenin 4, bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i. në pikën 2, shkronja “a”, nën-pika 9, togfjalëshi “sipas nenit 2, pika 1 e ligjit nr. 10198, datë 10.12.2009, “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive””, zëvendësohet me togfjalëshin “sipas nenit 2, pika 73 të ligjit nr.



56/2020, datë 30.4.2020 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive””;

ii. në pikën 2, shkronja “a”, nënpika 14 ndryshon me përmbajtjen e mëposhtme:

“Financim spekulativ i pasurisë së paluajtshme” është kredi e dhënë nga banka për blerjen e tokës, zhvillimin ose ndërtimin mbi tokën, të lidhur me një pasuri të paluajtshme, ose për blerjen e kësaj pasurie të paluajtshme ose zhvillimin apo ndërtimin e saj, me synim rishitjen e kësaj pasurie për qëllime fitimi”.

b) Neni 6 ndryshon me përmbajtjen e mëposhtme:

“Neni 6

Ekspozimet e ponderuara me rrezikun

1. Bankat llogarisin ekspozimet e ponderuara me rrezikun, si shumë të elementeve të mëposhtme, pasi marrin në konsideratë përcaktimet e parashikuara në pikën 2 të këtij neni:

a) ekspozimeve të ponderuara me rrezikun e kredisë dhe rrezikun e kredisë së kundërpartisë, të llogaritura në përputhje me kreun III dhe nenin 164 të kësaj rregulloreje, për të gjitha veprimtaritë e bankës, duke përjashtuar ekspozimet e ponderuara me rrezikun të librit të tregtueshëm të bankës;

b) kërkesës për kapital për librin e tregtueshëm të bankës, për elementet e mëposhtme:

i. për rrezikun e tregut, siç përcaktohet në kreun VII të kësaj rregulloreje;

ii. për ekspozimet e mëdha që tejkalojnë kufijtë e përcaktuar në rregulloren “Për administrimin e rrezikut nga ekspozimet e mëdha të bankave”, në masën që banka lejohet të tejkalojë ato kufij, siç përcaktohet në nenet 165 dhe 166 të kësaj rregulloreje;

c) kërkesës për kapital për rrezikun e tregut, siç përcaktohet në kreun VII të kësaj rregulloreje, për të gjitha veprimtaritë e bankës që janë subjekt i rrezikut të kursit të këmbimit, rrezikut në mallra (commodities) ose rrezikut të shyerjes (me përjashtim të nenit 164 të kësaj rregulloreje);

d) kërkesës për kapital për rrezikun operacional, siç përcaktohet në kreun VIII të kësaj rregulloreje;

e) ekspozimeve të ponderuara me rrezikun e kredisë së kundërpartisë, siç përcaktohet në kreun VI të kësaj rregulloreje, që rrjedhin nga veprimtaria e librit të tregtueshëm të bankës, për llojet e mëposhtme të transaksioneve dhe marrëveshjeve:

i. kontratat e listuara në aneksin 4 të kësaj rregulloreje dhe derivativët e kredisë;

ii. transaksionet e riblerjes, transaksionet e huadhënies ose huamarrjes së titujve ose të mallrave (commodities), bazuar në tituj ose mallra (commodities);

iii. transaksionet e huadhënies me marzhe, të bazuara në tituj ose mallra (commodities);

iv. transaksionet me afat të gjatë shyerjeje (long settlement).

2. Bankat në llogaritjen e shumës totale të ekspozimeve të përcaktuara në pikën 1 të këtij neni, zbatojnë kriteret e mëposhtme:

a) kërkesat për kapital të përcaktuara në shkronjat “c” dhe “d” të pikës 1 të këtij neni, do të përfshijnë ato kërkesa që rrjedhin nga të gjitha veprimtaritë e bankës;

b) bankat shumëzojnë me 12,5, kërkesat për kapital të përcaktuara në shkronjat “b” deri në “d” të pikës 1 të këtij neni.”.

c) Në nenin 9, bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i. përmbajtja e pikës 1 ndryshon si vijon:

“1. Vlera e ekspozimit për një zë të aktivitetit të bilancit është vlera e tij kontabël, pas zbritjes së rezervave për mbulimin e humbjeve, rregulimeve të tjera të vlerës në përputhje me nenin 9 të rregullores “Për kapitalin rregullator të bankës” dhe reduktimeve të tjera të kapitalit rregullator që lidhen me këtë zë të aktivitetit.

Vlera e ekspozimit për një zë jashtë bilancit të përcaktuar në aneksin II të kësaj rregulloreje do të jetë një përqindje e vlerës së tij nominale, pas zbritjes së rezervave specifike për mbulimin e humbjeve, sipas klasifikimit në kategoritë e rrezikut:

a) 100% e vlerës së tij, për kategorinë me rrezik të lartë;

b) 50% e vlerës së tij, për kategorinë me rrezik të mesëm;

c) 20% e vlerës së tij, për kategorinë me rrezik të ulët;

d) 0% e vlerës së tij, për kategorinë pa rrezik.”;

ii. pika 2 shfuqizohet.

d) Në nenin 10 bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i. në pikën 1, pas shkronjës “g”, shtohen shkronjat “g/1” dhe “g/2” me përmbajtjen e mëposhtme:

“g/1) ekspozimet ndaj institucioneve të mbikëqyrura dhe shoqërive tregtare me një vlerësim afatshkurtër të kredisë;

g/2) ekspozimet e kapitalit;”;

ii. pikat 2, 3 dhe 4 shfuqizohen.

e) Në nenin 12, pika 4 ndryshon sipas përmbajtjes së mëposhtme:

“4. Bankat ponderojnë me 0% ekspozimet ndaj qeverisë shqiptare, të emetuara dhe të financuara në monedhën kombëtare.”.

f) Në nenin 13, pas pikës 5 shtohet pika 6 me përmbajtjen e mëposhtme:



“6. Bankat ponderojnë me 20%, ekspozimet ndaj qeverive rajonale dhe autoriteteve lokale të vendeve që nuk parashikohen në pikat 2 deri në 5 të këtij neni dhe janë të denominuara dhe të financuara në monedhën vendase të atyre qeverive rajonale dhe autoriteteve lokale.”

g) Në nenin 15, bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i. pikat 1 dhe 2 ndryshojnë me përmbajtjen e mëposhtme:

“1. Bankat trajtojnë ekspozimet ndaj bankave shumëpalëshe të zhvillimit që nuk parashikohen në pikën 3 të këtij neni, si ekspozime ndaj institucioneve të mbikëqyrura. Trajtimi preferencial për ekspozimet afatshkurtra të parashikuara në nenin 17, pika 2, në nenin 17/1, pika 2 dhe në nenin 17/2, pika 3 të kësaj rregulloreje, nuk do të zbatohet për bankat shumëpalëshe të zhvillimit.

2. Për qëllime të këtij neni, Korporata Ndër-Amerikane e Investimeve (Inter-American Investment Corporation), Banka e Detit të Zi për Tregti dhe Zhvillim (Black Sea Trade and Development Bank) dhe Banka e Amerikës Qendrore për Integrimin Ekonomik (Central American Bank for Economic Integration), do të konsiderohen si banka shumëpalëshe të zhvillimit.

ii. në pikën 3, pas shkronjës “n”, shtohen shkronjat “o” dhe “p” me përmbajtjen e mëposhtme:

“o) Shoqatës Ndërkombëtare për Zhvillim (the International Development Association);

p) Bankës Aziatike të Investimeve Infrastrukturore (the Asian Infrastructure Investment Bank);”.

h) Në nenin 17/1 bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i. pika 3 shfuqizohet,

ii. në pikën 4, togfjalëshi “sipas pikës 3 të këtij neni”, zëvendësohet me togfjalëshin “sipas nenit 19/1 të kësaj rregulloreje”;

i) Titulli i nenit 18 dhe neni 18, ndryshojnë sipas përmbajtjes së mëposhtme:

“Neni 18

Ekspozimet e kapitalit

1. Për qëllime të këtij neni, bankat do të konsiderojnë si ekspozime të kapitalit, ekspozimet e mëposhtme:

a) ekspozimet jo në formë borxhi, që shkaktojnë një pretendim të varur (nënrenditur), të mbetur mbi pasuritë ose të ardhurat e emetuesit;

b) ekspozimet në formë borxhi dhe letra të tjera me vlerë, ortakëritë, derivativët ose instrumente të tjera, qëllimi ekonomik/përmbajtja ekonomike e të cilave është e ngjashme me ekspozimet e parashikuara në shkronjën “a” të kësaj pike.

2. Bankat ponderojnë ekspozimet e kapitalit me një peshë rreziku prej 100%, me përjashtim të rasteve kur ato zbriten nga kapitali rregullator, kur ponderohen me një peshë rreziku 250% në përputhje me pikën 4 të nenit 20 të rregullores “Për kapitalin rregullator të bankës”, kur ponderohen me një peshë rreziku 1250% në përputhje me nënpikën “i”, të shkronjës “j”, të pikës 1, të nenit 11, të rregullores “Për kapitalin rregullator të bankës”, ose kur trajtohen si zëra me rrezik të lartë në përputhje me nenin 25 të kësaj rregulloreje.

3. Bankat klasifikojnë investimet në kapital ose në instrumente të kapitalit rregullator të emetuar nga institucionet e mbikëqyrura, si ekspozime/pretendime të kapitalit, me përjashtim të rasteve kur zbriten nga kapitali rregullator ose u caktohet një peshë rreziku prej 250%, në përputhje me pikën 4 të nenit 20 të rregullores “Për kapitalin rregullator të bankës”, ose kur trajtohen si zëra me rrezik të lartë në përputhje me nenin 25 të kësaj rregulloreje.”.

j) Në nenin 19, pika 3 shfuqizohet;

k) Pas nenit 19, shtohet neni 19/1 me përmbajtjen e mëposhtme:

“Neni 19/1

Ekspozimet ndaj institucioneve të mbikëqyrura dhe shoqërive tregtare me një vlerësim afatshkurtër të kredisë

1. Bankat ponderojnë ekspozimet ndaj institucioneve të mbikëqyrura dhe shoqërive tregtare, bazuar në vlerësimin/et afatshkurtra nga një ECAI, sipas tabelës 6.

Tabela 6

Cilësia e kredisë	1	2	3	4	5	6
Pesha e rrezikut	20%	50%	100%	150%	150%	150%



l) Neni 20 ndryshon me përmbajtjen e mëposhtme:

“Neni 20

Ekspozimet ndaj portofolave me pakicë (retail)

1. Bankat ponderojnë ekspozimet ndaj portofolave me pakicë (retail) me një peshë rreziku prej 75%, nëse plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

a) ekspozimi është ndaj një ose disa individëve, ose ndërmarrjeve të vogla apo të mesme;

b) ekspozimi merr një nga format e kredisë dhe linjave të kredisë së rinovueshme revolving (për shembull, kartat e kreditit, kreditë kufi (overdraftet) etj.), kreditë konsumatore dhe qiratë financiare personale (për shembull kreditë me këste, kreditë dhe qiratë financiare për automjete, kreditë për shkollim etj.), si dhe të kredive dhe angazhimeve për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme;

c) ekspozimi do të jetë një nga ekspozimet e një numri të konsiderueshëm ekspozimesh me karakteristika të ngjashme, në mënyrë që rreziqet që lidhen me një kredi të tillë të zvogëlohen ndjeshëm;

d) ekspozimi agregat me pakicë ndaj një individi ose ndërmarrje të vogël apo të mesme dhe palëve të lidhura, i cili llogaritet si shuma bruto e të gjitha ekspozimeve (përpara zbritjes së fondeve rezervë për mbulimin e humbjeve dhe teknikave të zbutjes së rrezikut të kredisë) dhe ekspozimeve të mundshme (duke marrë parasysh vlerën e tyre siç përcaktohet në nenin 9 të kësaj rregulloreje), nuk tejkalon shumën prej 50 milion lekë⁷⁷.

2. Bankat nuk kualifikojnë/klasifikojnë ekspozimet në tituj, në klasën e ekspozimeve ndaj portofolave me pakicë.

3. Bankat klasifikojnë vlerën e aktualizuar të pagesave minimale për marrëveshjet e qirasë financiare⁷⁸, në klasën e ekspozimeve ndaj portofolave me pakicë.

4. Bankat, për ekspozimet në formën e kredive të dhëna nga banka për pensionistët ose punonjësit me një kontratë pa afat (të përbërshme), kundrejt transferimit të pakushtëzuar të një pjese të pensionit ose pagës së kredimarrësit në atë bankë, caktojnë një peshë rreziku prej 35%, me kusht që të plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

a) për të shlyer kredisë, kredimarrësi autorizon pa kushte fondin e pensionit ose punëdhënësin për të bërë pagesa të drejtpërdrejta në bankë, duke zbritur pagesat mujore të kredisë nga pensioni ose paga mujore e tij (kredimarrësit);

b) rreziqet e vdekjes, paafësisë për të punuar, papunësisë ose reduktimit të pensionit ose pagës mujore neto të kredimarrësit, mbulohen në mënyrën e duhur nga një policë sigurimi e nënshkruar nga kredimarrësi në përfitim të bankës;

c) pagesat mujore që duhet të bëhen nga kredimarrësi për të gjitha kreditë që plotësojnë kushtet e përcaktuara në shkronjat “a” dhe “b”, në mënyrë të agreguar⁷⁹, nuk tejkalojnë 20% të pensionit ose pagës mujore neto të kredimarrësit;

d) maturiteti original maksimal i kredisë është i barabartë ose më i vogël se dhjetë vjet.”;

m) Pas nenit 20, shtohet neni 20/1 me përmbajtjen e mëposhtme:

“Neni 20/1

Rregullimi i ekspozimeve ndaj SME-ve të ponderuara me rrezikun të cilat nuk janë me probleme (non-default)

1. Bankat rregullojnë shumën e ekspozimeve të ponderuara me rrezikun ndaj ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (SME), që nuk janë me probleme (non-default), të cilat llogariten në përputhje me Kreun III të kësaj rregulloreje, sipas formulës së mëposhtme:

$$RWEA^* = RWEA \cdot \frac{\min\{E; 125,000,000\} \cdot 0,7619 + \max\{E - 125,000,000; 0\} \cdot 0,85}{E}$$

ku:

RWEA* - është shuma e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet që nuk janë me probleme (non-default) ndaj një SME-je (RWEA), e rregulluar nga një faktor mbështetës për SME-të;

E – është shuma totale e detyrimit ndaj bankës, duke përfshirë edhe çdo ekspozim me probleme, por duke përjashtuar pretendimet ose pretendimet e kushtëzuara të siguruar me kolateral pasuri të paluajtshme rezidenciale, ndaj ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (SME) dhe palëve të lidhura me to.

2. Për qëllime të këtij neni:

a) ekspozimi ndaj një ndërmarrjeje të vogël dhe të mesme (SME) do të përfshihet në klasën e ekspozimeve ndaj

⁷⁷ Për qëllime të llogaritjes së portofolit me pakicë, bankat përjashtojnë ekspozimet ose ekspozimet e mundshme, të siguruar me kolateral - pasuri të paluajtshme rezidenciale, të cilat vlerësohen me 35%.

⁷⁸ Teprica (Outstanding balance).

⁷⁹ Në rastet kur kredimarrësit i është akorduar më shumë se një kredi.



portofolave me pakicë (retail), ose ndaj shoqërive tregtare ose në klasën e ekspozimeve të siguruara me pasuri të paluajtshme;

b) një ndërmarrje e vogël dhe e mesme (SME) ka kuptimin sipas përkufizimit në nenin 4 të kësaj rregulloreje;

c) bankat ndërmarrin hapa të arsyeshëm për të përcaktuar saktë vlerën e “E” në formulën e pikës 1 të këtij neni dhe për të marrë informacionin e kërkuar sipas shkronjës “b” të kësaj pike.”

n) Neni 21, ndryshon sipas përmbajtjes së mëposhtme:

“Neni 21

Ekspozimet e siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme

1. Bankat ponderojnë me një peshë rreziku prej 100%, ekspozimet ose çdo pjesë të ekspozimit të siguruara plotësisht me kolateral pasuri të paluajtshme, kur nuk plotësohen kushtet e përcaktuara në nenin 22 ose 23 të kësaj rregulloreje, përveç ndonjë pjesë të ekspozimit që është klasifikuar/ caktuar në një klasë tjetër ekspozimi.

2. Bankat i caktojnë pjesës së ekspozimit që tejkalon vlerën e kolateralit të pasurisë së paluajtshme, peshën e rrezikut të zbatueshme për ekspozimet e pasiguruara të kundërpartisë përkatëse. Pjesa e ekspozimit që trajtohet si e siguruar plotësisht nga pasuria e paluajtshme nuk duhet të jetë më e madhe se shumta e barrësuar (e lënë peng) e vlerës së tregut.”

o) Në nenin 22, bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i. në pikën 1, togfjalëshi “Bankat ponderojnë me 35%, ekspozimet e siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme rezidenciale,” zëvendësohet me togfjalëshin “Bankat ponderojnë me 35%, ekspozimet ose çdo pjesë të një ekspozimi të siguruar plotësisht me kolateral pasuri të paluajtshme rezidenciale,”;

ii. në pikën 1, pas shkronjës “e”, shtohen shkronjat “f” dhe “g” me përmbajtjen e mëposhtme:

“f) vlera e pasurisë nuk varet në mënyrë materiale nga ecuria financiare e kredimarrësit; Bankat mund të përjashtojnë nga përcaktimi i materialitetit të një varësie të tillë, situatat kur faktorë makroekonomikë ndikojnë si në vlerën e pasurisë së paluajtshme, ashtu edhe në performancën e kredimarrësit;

g) rreziku i kredimarrësit nuk varet materialisht nga performanca e pasurisë ose projektit bazë, por nga aftësia bazë e kredimarrësit për të shlyer detyrimin nga burime të tjera dhe si pasojë, shlyerja e kredisë (detyrimit) nuk do të

varet materialisht nga asnjë flukse i parave i gjeneruar nga pasuria bazë që shërben si kolateral. Në lidhje me burimet e tjera për shlyerjen e detyrimit, bankat përcaktojnë raportet maksimale të kredisë ndaj këtyre të ardhurave, si pjesë të politikës së tyre të kredidhënies dhe sigurojnë informacionin e duhur për të ardhurat përkatëse në momentin e akordimit të kredisë.”;

iii. pas pikës 2, shtohet pika 3 me përmbajtjen e mëposhtme:

“3. Banka e Shqipërisë, bazuar në vlerësimet e saj mbi historikun e humbjeve nga ekspozimet e siguruara me pasuri të paluajtshme dhe zhvillimet e ardhshme/ të pritshme të tregjeve të pasurive të paluajtshme, mund të caktojë peshë më të larta rreziku ose të vendosë kritere të tjera nga ato të përcaktuara në pikat 1 dhe 2 të këtij neni, për ekspozimet e siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme rezidenciale. Në rastet kur Banka e Shqipërisë përcakton peshë më të larta rreziku ose kritere të tjera, bankave u libet një periudhë kalimtare për t’i zbatuar këto kërkesa të reja.”

p) Në nenin 23, pas pikës 6, shtohet pika 7 me përmbajtjen e mëposhtme:

“7. Banka e Shqipërisë, bazuar në vlerësimet e saj mbi historikun e humbjeve nga ekspozimet e siguruara me pasuri të paluajtshme dhe zhvillimet e ardhshme/ të pritshme të tregjeve të pasurive të paluajtshme, mund të caktojë peshë më të larta rreziku ose të vendosë kritere të tjera nga ato të përcaktuara në pikat 1 deri në 6 të këtij neni, për ekspozimet e siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme tregtare. Në rastet kur Banka e Shqipërisë përcakton peshë më të larta rreziku ose kritere të tjera, bankave u libet një periudhë kalimtare për t’i zbatuar këto kërkesa të reja.”

q) Në nenin 25 bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i. përmbajtja e pikës 1 ndryshon si vijon:

“1. Bankat ponderojnë me peshën e rrezikut 150%, ekspozimet të cilat u përkasin kategorive me rrezik të lartë.”

ii. pas pikës 2, shtohen pikat 3–10 me përmbajtjen e mëposhtme:

“3. Për qëllime të këtij neni, bankat trajtojnë ekspozimet e mëposhtme, si ekspozime që u përkasin kategorive me rrezik të lartë:

a) investimet në shoqëritë e kapitalit sipërmarrës (venture capital firms), përveç rasteve kur këto investime trajtohen sipas përcaktimeve të nenit 28 të kësaj rregulloreje;

b) investimet në shoqëritë e kapitalit privat (private equity), përveç rasteve kur këto investime trajtohen sipas përcaktimeve të nenit 28 të kësaj rregulloreje;

c) financimin spekulativ të pasurisë së paluajtshme, siç përcaktohet në nenin 4 të kësaj rregulloreje;



d) vlerën e kredisë së akorduar jashtë territorit ku banka ushtron veprimtarinë nëpërmjet filialeve, degëve ose agjencive të saj;

e) vlerën e pasurive të paluajtshme dhe të luajtshme të përftuara kundrejt shlyerjes së kredive; dhe

f) ekspozime të tjera, për të cilat Banka e Shqipërisë vlerëson se përfaqësojnë një rrezik të lartë.

4. Bankat, për të vlerësuar nëse një ekspozim i ndryshëm nga ekspozimet e parashikuara në pikën 3 të këtij neni, paraqet rrezik të lartë, marrin në konsideratë karakteristikat e mëposhtme të rrezikut:

a) kur ekziston një rrezik i lartë i humbjes, si pasojë e dështimit të debitorit;

b) kur është e pamundur që të vlerësohet saktë nëse një ekspozim i përket kategorisë së përsërkruar në shkronjën “a” të kësaj pike.

5. Bankat, për qëllime të pikës 3, shkronja “a” të këtij neni, përfshijnë në investimet në shoqëritë e kapitalit sipërmarrës, të paktën, çdo investim që përmbush të dyja kushtet e mëposhtme:

a) investimi është në një nga format e mëposhtme:

i. ekspozime jo në formë borxhi, që nuk janë të listuara në bursë, që shkaktajnë një pretendim të varur (nënrenditur), të mbetur mbi pasuritë ose të ardhurat e një ndërmarrjeje që nuk është e listuar në bursë;

ii. ekspozimet në formë borxhi dhe letra të tjera me vlerë, ortakëritë, derivativët ose instrumente të tjera, qëllimi ekonomik/përmbytja ekonomike e të cilave është e ngjashme me ekspozimet e parashikuara në nënpikën “i” dhe që nuk janë listuar në bursë;

b) investimi mbahet me qëllim të sigurimit të fondeve për ndërmarrjet e sapokrijuara, përfshirë për zhvillimin e një produkti të ri dhe kërkimin shkencor të ndërmarrjes, për ta sjellë këtë produkt në treg, për ndërtimin e kapacitetit prodhues të ndërmarrjes ose për zgjerimin e biznesit të ndërmarrjes.

6. Bankat, për qëllime të pikës 3, shkronja “b” të këtij neni, përfshijnë në investimet në shoqëritë e kapitalit privat, të paktën, çdo investim që përmbush të dyja kushtet e mëposhtme:

a) investimi është në një nga format e mëposhtme:

i. të gjitha ekspozimet jo në formë borxhi, që nuk janë të listuara në bursë, që shkaktajnë një pretendim të varur (nënrenditur), të mbetur mbi pasuritë ose të ardhurat e një ndërmarrjeje,

ii. ekspozimet në formë borxhi dhe letra të tjera me vlerë, ortakëritë, derivativët ose instrumente të tjera, qëllimi ekonomik/përmbytja ekonomike e të cilave është e ngjashme me ekspozimet e parashikuara në nënpikën “i” dhe që nuk janë listuar në bursë;

b) investimi mbahet me synimin për të generuar një fitim përmes një blerjeje me fonde të huazuara (leveraged buyout), një oferte fillestare publike (IPO), shitjes së aksioneve të kapitalit me mënyra të tjera ose çdo transaksion me një përmbytje të ngjashme ekonomike.

Çdo investim në të cilin banka parashikon të zhvillojë një marrëdhënie strategjike biznesi me ndërmarrjen në të cilën ka investuar, nuk dubet të konsiderohet si kapital privat për qëllime të kësaj pike. Në çdo rast, investime të tilla mund të përbëjnë ekspozime me rrezik të lartë, siç parashikohen në pikat 7 deri në 9 të këtij neni.

7. Bankat, për të identifikuar zëra të konsideruar me rrezik të lartë që nuk janë përfshirë në pikën 3 të këtij neni, marrin në konsideratë të gjitha klasat e ekspozimit, ku një vëmendje të veçantë i kushtojnë ekspozimeve ndaj shoqërive tregtare (korporatave), ekspozimeve të kapitalit dhe ekspozimeve të tjera të referuara në shkronjat “g”, “g/2” dhe “o” të nenit 10 të kësaj rregulloreje.

8. Bankat, nga ekspozimet e përmendura në pikën 7 të këtij neni, konsiderojnë si zëra me rrezik të lartë, të paktën, ato ekspozime që paraqesin nivele dhe intervale të shkaktarëve të rrezikut (risk drivers), jo të zakonshme për debitorë ose transaksione të tjera të së njëjtës klase ekspozimi, ku përfshihen të gjitha ekspozimet e mëposhtme:

a) çdo financim i investimeve spekulative në aktive financiare dhe jofinanciare, përveç pasurive të paluajtshme, në të cilën debitori ka për qëllim të rrisë aktivet për qëllime fitimi, përfshirë edhe financimin e investimeve spekulative në pasuri të luajtshme, produkte bujqësore ose aktive të patrupëzuara (për shembull, licencat ose patentat), kur plotësohen të dyja kushtet e mëposhtme:

i. ekziston një rrezik veçanërisht i lartë i humbjes në rastet e dështimit të debitorit, në veçanti në rastin e likuiditetit të pamjaftueshëm të tregut ose lubatshmërisë së lartë të çmimit për objektin e financuar, që nuk është zbutur/reduktuar në mënyrë të mjaftueshme nëpërmjet marrëveshjeve kontraktuale, duke përfshirë edhe kontratat e parevokueshme para shitjes,

ii. debitori ka të ardhura dhe aktive/pasuri të tjera të pamjaftueshme në dispozicion për zbutjen e rrezikut të humbjes për bankën, veçanërisht në rastet kur rreziku i humbjes është i lartë në lidhje me burimet financiare të debitorit;

b) çdo ekspozim për të cilin nuk është i disponueshëm një vlerësim i jashtëm i kredisë për një emetim specifik, ndaj një njësie ekonomike të krijuar posaçërisht për të financuar ose përdorur aktive fizike përveç pasurive të paluajtshme, ose është një ekspozim i krabasueshëm ekonomikisht, me marrëveshjet kontraktuale që i japin huadhenësit një shkallë të konsiderueshme të kontrollit mbi pasuritë dhe të ardhurat



që ato gjenerojnë dhe për të cilat burimi kryesor i shlyerjes së detyrimit janë të ardhurat e krijuara nga aktivet që financohen, ku plotësohen kushtet e mëposhtme:

i. banka ka identifikuar në analizën e saj, një rrezik të lartë humbjeje që rezulton nga ndonjë nga arsyet e mëposhtme:

- mangësi të konsiderueshme në fuqinë financiare të entitetit me qëllim të posaçëm (SPV);

- pasiguri e konsiderueshme në lidhje me mjedisin politik dhe ligjor të vendndodhjes së projektit, nëse është e aplikueshme,

- karakteristikat e transaksionit ose aktivitetit/pasurisë;

- fuqi e reduktuar e sponsorit ose zhvilluesit;

ii. banka ka identifikuar një rrezik të lartë humbjeje për një ekspozim në lidhje me financimin e projekteve, në formën e një projekti të vetëm në fazën e tij paraoperacionale kur nuk ka ende një fluks pozitiv parash të mjaftueshëm për të mbuluar çdo detyrim të mbetur kontraktual dhe borxh afatgjatë të reduktuar, dhe ku fluksat e tij të parave shërbejnë si garanci dhe si burim i shlyerjes së detyrimit, që banka i konsideron me cilësi jo të lartë, pasi e bën debitorin të paaftë për të përmbushur detyrimet e tij financiare brenda afatit.

9. Bankat konsiderojnë të gjitha ekspozimet e kapitalit ndaj një emetuesi të caktuar, si zëra me rrezik të lartë, në rastet kur plotësohen një ose disa nga kushtet e mëposhtme:

a) pesha e rrezikut për çdo ekspozim në formë borxhi i bankës ndaj të njëjtit emetues është 150%;

b) çdo detyrim/borxhi të këtij emetuesi do t'i caktohej një peshë rreziku prej 150%, nëse këto detyrime janë ekspozime të bankës për ndonjë nga arsyet e mëposhtme:

i. vlerësimi përkatës nga një institucion i jashtëm i vlerësimit të kredisë i emëruar nga banka për detyrimin, i korrespondon një peshë rreziku prej 150%;

ii. emetuesi është me probleme.

10. Bankat, në rastet kur identifikojnë një lloj ekspozimi që mbart një rrezik të lartë të humbjes, në përputhje me kriteret e përcaktuara në pikën 4 të këtij neni, përveç atyre të identifikuara në përputhje me pikat 8 ose 9 të këtij neni, njoftojnë Bankën e Shqipërisë, së bashku me një përshkrim të shkurtër të karakteristikave kryesore të këtyre ekspozimeve.”

r) Titulli i nenit 28 dhe neni 28 ndryshojnë sipas përmbajtjes së mëposhtme:

“Neni 28

Kërkesa për kapital për ekspozimet në formën e kuotave ose aksioneve të sipërmarrjeve të investimeve kolektive (SIK)

1. Bankat llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet e tyre në formën e kuotave ose aksioneve të sipërmarrjeve të investimeve kolektive, duke shumëzuar ekspozimet e ponderuara me rrezikun të ekspozimeve të sipërmarrjeve të investimeve kolektive, të përlllogaritura sipas metodave të parashikuara në pikën 2 të këtij neni, me përqindjen e kuotave apo aksioneve të mbajtura nga bankat.

2. Bankat, kur plotësohen kushtet e përcaktuara në pikat 4-7 të këtij neni, mund të zbatojnë metodën “look-through” në përputhje me pikën 1 të nenit 28/1 ose metodën e bazuar në mandat (mandate-based approach) në përputhje me pikat 2-4 të nenit 28/1 të kësaj rregulloreje.

Bankat që nuk zbatojnë metodën “look-through” ose metodën e bazuar në mandat (mandate-based approach), zbatojnë metodën “fall-back”, duke caktuar një peshë rreziku prej 1250% ndaj ekspozimeve të tyre në formën e kuotave ose aksioneve në një sipërmarrje të investimeve kolektive.

3. Bankat mund të llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet e tyre në formën e kuotave ose aksioneve në një sipërmarrje të investimeve kolektive, duke përdorur një kombinim të metodave të përcaktuara në pikën 2 të këtij neni, nëse plotësohen kushtet për përdorimin e këtyre metodave.

4. Bankat mund të përcaktojnë shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të sipërmarrjes së investimeve kolektive, në përputhje me metodat e parashikuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje, kur plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

a) sipërmarrja e investimeve kolektive është një nga format e mëposhtme:

i. një sipërmarrje e investimeve kolektive me ofertë publike ose një sipërmarrje e investimeve kolektive në tituj të transferueshëm (SIKTT), që rregullohet sipas ligjit 56/2020, “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive” ose legjislacionit përkatës,

ii. një fond i investimeve alternative (FLA), siç përcaktohet në ligjin 56/2020, “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive” ose në legjislacionin përkatës;

b) prospekti i SIK-ut ose dokumenti ekuivalent me prospektin përshin:

i. kategoritë e aktiveve në të cilat SIK-u është i autorizuar të investojë;



ii. kur zbatohen kufij për investimet, kufijtë relativë dhe metodologjitë për llogaritjen e tyre;

c) raportimi nga SIK-u ose shoqëria e administrimit të SIK-ut tek banka plotëson kërkesat e mëposhtme:

i. ekspozimet e SIK-ut raportohen të paktën me të njëjtën shpeshësi sa ekspozimet e bankës;

ii. niveli i detajimit të informacionit financiar është i mjaftueshëm për të lejuar bankën të llogarisë shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të SIK-ut në përputhje me metodën e zgjedhur nga banka;

iii. kur banka zbaton metodën “look-through”, informacioni në lidhje me ekspozimet bazë verifikohet nga një palë e tretë e pavarur.

5. Pa rënë ndesh me nënpikën “i”, të shkronjës “c”, të pikës 4, të këtij neni, kur banka përcakton shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të një SIK-u, në përputhje me metodën e bazuar në mandat (mandate-based approach), raportimi nga SIK-u ose shoqëria administruuese e SIK-ut tek banka mund të jetë i kufizuar në mandatin e investimeve të SIK-ut dhe çdo ndryshim të tij dhe mund të bëhet vetëm kur banka kryen ekspozimin ndaj SIK-ut për herë të parë dhe kur ka një ndryshim në mandatin e investimit të SIK-ut.

6. Bankat që nuk kanë të dhëna ose informacion të mjaftueshëm për të llogaritur shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të SIK-ut në përputhje me metodat e përcaktuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje, mund të mbështeten në llogaritjet nga një palë e tretë, nëse plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

a) pala e tretë është një nga subjektet e mëposhtme:

i. institucioni depozitar ose institucioni financiar depozitar i SIK-ut, me kusht që SIK-u investon ekskluzivisht në tituj dhe depoziton të gjithë titujt në atë institucion depozitar ose institucion financiar depozitar,

ii. për SIK që nuk përfshihen në nënpikën “i” të kësaj shkronje, shoqëria administruuese e SIK-ut, me kusht që shoqëria të plotësojë kushtin e përcaktuar në shkronjën “a” të pikës 4 të këtij neni;

b) pala e tretë kryen llogaritjen në përputhje me metodat e përcaktuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje, pikat 1, 2, 3 ose 4, siç është e zbatueshme; dhe

c) saktësia e llogaritjeve të kryera nga pala e tretë është certifikuar nga një auditor i jashtëm.

7. Bankat që mbështeten në llogaritjet e palëve të treta, shumëzojnë shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të SIK-ut që rezultojnë nga llogaritjet, me një faktor prej 1,2.

8. Pa rënë ndesh me pikën 7 të këtij neni, kur banka ka akses të pakufizuar në llogaritjet e hollësishme të kryera nga pala e tretë, faktori 1,2 nuk do të zbatohet. Banka i

paraqet këto llogaritje pranë Bankës së Shqipërisë, me kërkesë të kësaj të fundit.

9. Kur banka zbaton metodat e përcaktuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje për qëllime të llogaritjes së shumës së ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të SIK-ut (“SIK niveli 1”) dhe secili prej ekspozimeve bazë të SIK-ut të nivelit 1 është një ekspozim në formën e kuotave ose aksioneve në një SIK tjetër (“SIK niveli 2”), shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun e ekspozimeve të SIK-ut të nivelit 2 mund të llogaritet duke përdorur një nga tre metodat e parashikuara në pikën 2 të këtij neni. Banka mund të përdorë metodën “look through” për të llogaritur shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të SIK-ëve në nivelin 3 dhe çdo niveli pasues, vetëm nëse ka përdorur atë metodë për llogaritjen në nivelin paraardhës. Në çdo skenar tjetër, banka do të përdorë metodën “fall-back”.

10. Shuma e ekspozimit të ponderuar me rrezikun e ekspozimeve të një SIK-u të llogaritur në përputhje me metodën “look-through” dhe me metodën e bazuar në mandat (mandate-based approach) të parashikuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje, do të kufizohet deri në shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të një SIK-u të llogaritura në përputhje me metodën “fall-back”.

11. Pa rënë ndesh me pikën 1 të këtij neni, bankat që zbatojnë metodën “look-through” në përputhje me pikën 1 të nenit 28/1 të kësaj rregulloreje, mund të llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet e tyre në formën e kuotave ose aksioneve në SIK, duke shumëzuar vlerat e ekspozimit të atyre ekspozimeve, të llogaritura në përputhje me nenin 9 të kësaj rregulloreje, me peshën e rrezikut (RWi*) të llogaritur në përputhje me formulën e përcaktuar në nenin 28/3 të kësaj rregulloreje, nëse plotësohen kushtet e mëposhtme:

a) bankat matin vlerën e pjesëmarrjeve të tyre në kuotat ose aksionet në një SIK me kosto historike, por matin vlerën e aktiveve bazë të SIK-ut me vlerë të drejtë, nëse zbatojnë metodën “look through”;

b) një ndryshim në vlerën e tregut të kuotave ose aksioneve për të cilat bankat e matin vlerën me kosto historike, nuk ndryshon shumën e kapitalit rregullator të bankave dhe vlerën e ekspozimit të lidhur me ato pjesëmarrje.”.

s) Pas nenit 28, shtohen nenet 28/1, 28/2 dhe 28/3 me përmbajtjen e mëposhtme:



“Neni 28/1

Metodat për llogaritjen e shumave të ekspozimit të ponderuar me rrezikun të SIK-ëve

1. Bankat që kanë informacion të mjaftueshëm në lidhje me ekspozimet bazë individuale të një SIK-u, në rastet kur plotësohen kushtet e përcaktuara në pikat 4–7 të nenit 28 të kësaj rregulloreje, analizojnë ato ekspozime për të llogaritur shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të SIK-ut, duke ponderuar me rrezikun të gjitha ekspozimet bazë të SIK-ut sikur të mbabeshin drejtpërdrejt nga bankat.

2. Bankat që nuk kanë informacion të mjaftueshëm në lidhje me ekspozimet bazë individuale të një SIK-u për të përdorur metodën “look through”, në rastet kur plotësohen kushtet e përcaktuara në pikat 4-7 të nenit 28 të kësaj rregulloreje, mund të llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të atyre ekspozimeve, në përputhje me kushtet e vendosur në mandatin e SIK-ut dhe në ligjin nr. 56/2020 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive”.

3. Bankat kryejnë llogaritjet e parashikuara në pikën 2 të këtij neni, duke supozuar se SIK-u, fillimisht krijon ekspozime (investon) deri në masën maksimale të lejuar sipas mandatit të saj ose ligjit nr. 56/2020 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive”, në ekspozimet me kërkesa më të larta për kapital dhe më pas vazhdon të krijojë ekspozime në rendin zbritës, deri sa të arrihet kushti total maksimal i ekspozimit dhe që SIK-u përdor levën financiare në masën maksimale të lejuar sipas mandatit të saj ose ligjit nr. 56/2020 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive”, kur është e zbatueshme.

4. Bankat kryejnë llogaritjet e përcaktuara në pikën 2 të këtij neni, në përputhje me metodat e përcaktuara në këtë krye, në kreun V dhe në kreun VI të kësaj rregulloreje.

Neni 28/2

Përjashtimet nga metodat për llogaritjen e shumave të ekspozimit të ponderuar me rrezikun të SIK-ëve

1. Bankat mund të përjashtojnë nga llogaritjet e përcaktuara në nenin 28 të kësaj rregulloreje, kapitalin bazë të nivelit të parë, kapitalin shtesë të nivelit të parë, instrumentet e kapitalit të nivelit të dytë dhe instrumentet e detyrimeve të pranuar të mbajtura nga një SIK, të cilat do të zbriten nga bankat përkatësisht në përputhje me pikën 1 të nenit 11 dhe neneve 25 dhe 33 të rregullores për kapitalin rregullator.

Neni 28/3

Trajtimi i ekspozimeve/zërave jashtë bilancit të SIK-ëve

1. Bankat llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për zërat e tyre jashtë bilancit me mundësinë për t'u shndërruar në ekspozime në formën e kuotave ose aksioneve në një SIK, duke shumëzuar vlerat e ekspozimit të atyre ekspozimeve të llogaritura në përputhje me nenin 9 të kësaj rregulloreje, me peshën e mëposhtme të rrezikut:

a) për të gjitha ekspozimet për të cilat bankat përdorin një nga metodat e përcaktuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje:

$$RW_i^* = \frac{RWAE_i}{E_i^*} * \frac{A_i}{EQ_i}$$

ku:

RW_i^* = është pesha e rrezikut;

i = është indeksi që tregon SIK-un;

$RWAE_i$ = është vlera e llogaritur në përputhje me nenin 28/1 për SIK;

E_i^* = është vlera e ekspozimit të ekspozimeve të SIK;

A_i = është vlera kontabël e aktiveve të SIK; dhe

EQ_i = është vlera kontabël e kapitalit të SIK,

b) për të gjitha ekspozimet e tjera,

$RW_i^* = 1250\%$.

2. Bankat llogarisin vlerën e ekspozimit të një angazhimi në vlerë minimale (minimum value commitment), që plotëson kushtet e përcaktuara në pikën 3 të këtij neni, si vlerën e aktualizuar të shumës së garantuar duke përdorur një faktor aktualizimi (normë interesi) pa rrezik. Bankat mund të reduktojnë vlerën e ekspozimit të angazhimit në vlerë minimale nga çdo humbje e njohur në lidhje me angazhimin në vlerë minimale sipas standardit kontabël të zbatueshëm. Bankat llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet jashtë bilancit që krijohen nga angazhimet në vlerë minimale, që plotësojnë të gjitha kushtet e përcaktuara në pikën 3 të këtij neni, duke shumëzuar vlerën e ekspozimit të atyre ekspozimeve me një faktor konvertimi prej 20% dhe peshën e rrezikut që përcaktohet sipas nenit 28 të kësaj rregulloreje.

3. Bankat përcaktojnë shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet jashtë bilancit që krijohen nga angazhimet në vlerë minimale, në përputhje me pikën 2 të këtij neni, kur plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

a) ekspozimi jashtë bilancit i bankës është një angazhim në vlerë minimale për një investim në kuota ose aksione të një ose më shumë SIK-ëve, për të cilat banka ka detyrimin të paguajë vetëm sipas angazhimit në vlerë minimale, kur vlera



e tregut e ekspozimeve bazë të SIK ose SIK-ëve është nën një kufi të paracaktuar në një ose më shumë momente kohore, siç përcaktohet në kontratë;

b) SIK është një nga format e mëposhtme:

i. një sipërmarrje e investimeve kolektive me ofertë publike ose një sipërmarrje e investimeve kolektive në tituj të transferueshëm (SIKTT), siç përcaktohet në Ligjin 56/2020 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive” ose në legjislacionin përkatës, ose

ii. një fond i investimeve alternative (FLA) siç përcaktohet në Ligjin 56/2020 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive” ose në legjislacionin përkatës, i cili investon vetëm në tituj të transferueshëm ose në aktive të tjera financiare likuide të përcaktuara në Ligjin 56/2020 “Për sipërmarrjet e investimeve kolektive”, ku mandati i FLA nuk lejon një levë financiare më të lartë se ajo e përcaktuar sipas ligjit;

c) vlera aktuale e tregut të ekspozimeve bazë të SIK-ut që qëndrojnë në bazë të angazhimit në vlerë minimale, pa marrë në konsideratë efektin e angazhimeve jashtë bilancit në vlerë minimale, mbulon ose tejkalon vlerën aktuale të kufirit të përcaktuar në angazhimin në vlerë minimale;

d) kur reduktohet pjesa e tepërt (teprica) e vlerës së tregut të ekspozimeve bazë të SIK-ut ose SIK-ëve kundrejt vlerës aktuale të angazhimit në vlerë minimale, banka ose një subjekt tjetër që është subjekt i mbikëqyrjes së konsoliduar të Bankës së Shqipërisë, mund të ndikojë në përbërjen e ekspozimeve bazë të SIK-ut ose SIK-ëve ose të kufizojë mundësinë për një ulje të mëtejshme të tepricës, në mënyrë të tjera;

e) përfituesi i fundit (ultimate) i drejtpërdrejtë ose i tërthortë i angazhimit në vlerë minimale është zakonisht një klient me pakicë, siç përcaktohet në Ligjin 62/2020 “Për tregjet e kapitalit”;

t) Në nenin 29, pika 1, shkronjat “c” dhe “d” shfuqizohen;

u) Titulli i nenit 70 dhe neni 70 ndryshojnë sipas përmbajtjes së mëposhtme:

“Neni 70

Netimi në bilanc

1. Bankat trajtojnë kreditë dhe depozitat me bankën kredidhënëse, të cilat janë subjekt i netimit në bilanc si kolateral në cash, për qëllime të llogaritjes së efektit të mbrojtjes së financuar të kredisë për ato kredi dhe depozita të bankës kredidhënëse, subjekt i netimit në bilanc, që janë të denominuara në të njëjtën monedhë.”;

v) Neni 71, shfuqizohet;

x) Në nenin 73, pika 1, togfjalëshi “Bankat njohin”, zëvendësohet me togfjalëshin “Bankat mund të njohin” dhe pas togfjalëshit “në tregun e kapitalit”, shtohet togfjalëshi “pas njoftimit të Bankës së Shqipërisë dhe”.

2. Ngarkohen bankat e licencuara nga Banka e Shqipërisë, me zbatimin e këtij vendimi.

3. Ngarkohen Departamenti i Mbikëqyrjes dhe Departamenti i Statistikave Financiare, për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

4. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi më 31 dhjetor 2022, me përjashtim të shkronjës “e”, të pikës 1, të këtij vendimi, që hyn në fuqi me botimin në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Gent Sejko

VENDIM

Nr. 71, datë 22.12.2021

PËR MIRATIMIN E RREGULLORES “PËR FUNKSIONIMIN E SISTEMIT AIPS EURO PËR SHLYERJEN E TRANSFERTAVE VENDËSE PËR KLIENTË NË EURO”

Në mbështetje të nenit 3, pika 4, shkronja “dh”, nenit 14, nenit 21, nenit 43, shkronja “c”, si dhe nenit 72, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; të nenit 13, të ligjit nr. 133/2013, “Për sistemin e pagesave”; të nenit 129, të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006, “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar; si dhe titujve III dhe IV, të ligjit nr. 55/2020, datë 30.4.2020, “Për shërbimet e pagesave”; me propozimin e Departamentit të Sistemeve të Pagesave, Kontabilitetit dhe Financës, Departamentit të Teknologjisë së Informacionit dhe Departamentit të Operacioneve Monetare, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë,

VENDOSI:

1. Të miratojë rregulloren “Për funksionimin e sistemit AIPS EURO për shlyerjen e transfertave



vendëse për klientë në euro”, sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Vetëm për periudhën nga hyrja në fuqi e këtij vendimi deri më 30 qershor 2022, Banka e Shqipërisë nuk do të aplikojë asnjë tarifë për transaksion, kundrejt bankave pjesëmarrëse në sistemin e pagesave AIPS EURO, për të gjitha pagesat në monedhën euro të transmetuara prej tyre në këtë sistem.

3. Me zbatimin e këtij vendimi ngarkohen Departamenti i Sistemeve të Pagesave, Kontabilitetit dhe Financës, Departamenti i Teknologjisë së Informacionit, Departamenti i Mbikëqyrjes dhe Departamenti i Operacioneve Monetare në Bankën e Shqipërisë.

4. Ngarkohet Kabineti i Guvernatorit për publikimin e këtij vendimi në Fletoren Zyrtare dhe Departamenti i Kërkimeve për publikimin e tij në Buletin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë pas publikimit në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Gent Sejko

RREGULLORE

PËR FUNKSIONIMIN E SISTEMIT AIPS EURO PËR SHLYERJEN E TRANSFERTAVE VENDËSE PËR KLIENTË NË EURO

KREU I TË PËRGJITHSHME

Neni 1 Objekti

1. Objekti i kësaj rregulloreje është përcaktimi i rregullave dhe i procedurave për organizimin dhe funksionimin e sistemit të pagesave ndërbankare AIPS EURO me qëllim shlyerjen e pagesave vendëse për klientë në monedhën euro.

2. Rregullorja përcakton kushtet për pjesëmarrjen në AIPS EURO, të drejtat, detyrimet dhe përgjegjësitë e pjesëmarrësve, procedurat e përpunimit dhe shlyerjes së instruksioneve të pagesave, qasjen ndaj administrimit të rrezikut, procedurat që duhet të ndiqen në rastin e ngjarjeve të paparashikuara, si dhe të gjitha kushtet e tjera në lidhje me funksionimin e sistemit.

Neni 2

Baza juridike

Në zbatimin e kësaj rregulloreje, subjektet mbështeten në legjislacionin e mëposhtëm:

- a) ligjit “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar;
- b) ligjit “Për bankat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar;
- c) ligjit “Për sistemin e pagesave”;
- d) ligjit “Për shërbimet e pagesave”;
- e) rregullores “Për funksionimin e sistemit të pagesave ndërbankare me vlerë të madhe – AIPS”, e ndryshuar;
- f) akteve të tjera nënligjore të Bankës së Shqipërisë që lidhen, por nuk kufizohen me: minimumin e rezervës së detyruar etj.

Neni 3

Fusha e zbatimit

Subjekte të zbatimit të kësaj rregulloreje janë pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO dhe Banka e Shqipërisë.

Neni 4

Përkufizime

Në zbatim të kësaj rregulloreje, termit e mëposhtëm kanë këtë kuptim:

1. **Agjent shlyerës** – është personi juridik që u ofron llogari shlyerjeje pjesëmarrësve në sistemin AIPS EURO, nëpërmjet të cilave shlyhen urdhër transfertat në sistemin AIPS EURO.

2. **Anëtarësimi në AIPS EURO** – është procedura që një bankë kryen nën kujdesin e Bankës së Shqipërisë për t’u bërë pjesëmarrëse në sistemin AIPS EURO. Kjo procedurë nuk ndiqet nga Banka e Shqipërisë në cilësinë e pjesëmarrësit në këtë sistem.

3. **Bankë** – është personi juridik me seli në territorin e Republikës së Shqipërisë që ushtron veprimtari bankare dhe veprimtari të tjera sipas përcaktimeve në legjislacionin bankar.

4. **Cut-off paraprak** – është afati maksimal i përcaktuar në kalendarin e sistemit AIPS EURO për pranimin e instruksioneve të pagesave për klientët sipas [shtojcës A](#), bashkëlidhur kësaj rregulloreje.



5. **Cut-off përfundimtar** – është afati maksimal i përcaktuar në kalendarin e sistemit AIPS EURO për pranimin e instruksioneve për shtimin ose pakësimin e fondeve në llogaritë e shlyerjes së pjesëmarrësve sipas [shtojçës A](#).

6. **Certifikatë digjitale** – është një bashkësi të dhënash elektronike të cilat shërbejnë për certifikimin e identitetit të përdoruesve gjatë përdorimit të sistemit AIPS EURO dhe për certifikimin e autenticitetit të informacioneve të dërguara/marra.

7. **Datëvaluta AIPS** – është data në të cilën ekzekutohet shlyerja e urdhërpagesës në sistemin AIPS EURO.

8. **Fallback Recovery** – është procedura e kthimit në një situatë normale pasi ka pasur një dështim të funksionimit të sistemit primar.

9. **FIFO (First in First Out)** – është parimi i cili bën vendosjen në radhë të instruksioneve të pagesave, në varësi të momentit të mbërritjes në sistem dhe ku instruksioni i pagesës së parë të mbërritur në radhën e çdo pjesëmarrësi, shlyhet i pari (për të njëjtin nivel përparësie).

10. **Instruksion pagese** – është një mesazh elektronik, që përmban informacionin e një kërkesë për shlyerje të një urdhërpagese vendëse për klient në monedhën euro.

11. **Llogari shlyerjeje** – quhet llogaria e një pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO, e cila përdoret për mbajtjen e fondeve (*cash-it*) dhe që shërben për të shlyer urdhërtransfertet ndërmjet pjesëmarrësve në sistemin AIPS EURO.

12. **Mbikëqyrja (e sistemeve të pagesave)** – është një funksion i bankës qendrore me anë të të cilit objektivat e sigurisë dhe eficiencës realizohen nëpërmjet monitorimit të sistemeve ekzistuese ose të planifikuara, vlerësimit të tyre kundrejt këtyre objektiveve dhe, aty ku është e nevojshme, kryerjes së ndryshimeve.

13. **Ndërfaqe** – është një komponente (software dhe/ose hardware) e ndarë ndërmjet dy sistemeve, e cila u shërben atyre për të shkëmbyer informacion.

14. **Ngjarje e paparashikuar** – është një ngjarje e papritur që shkakton probleme në funksionimin normal të sistemit AIPS EURO.

15. **Nivel përparësie** – është niveli, sipas të cilit vendoset se cilat nga pagesat e vëna në radhë, janë më të rëndësishme për t'u shlyer të parat.

16. **Operator** – është personi juridik që, i vetëm ose në bashkëpunim me persona të tjerë juridikë, operon një sistem të licencuar.

17. **Pajisje sigurie** – janë *hardware* dhe *software* të konfiguruar për të zbatuar procesin e krijimit dhe verifikimit të certifikatave digjitale.

18. **Përfitues** – është pjesëmarrësi, i cili merr një instruksion pagese për kreditimin e llogarisë së tij në sistemin AIPS EURO.

19. **Radhë** – quhet renditja e instruksioneve nga urdhëruesi ose sistemi AIPS EURO dhe mbajtja e këtyre instruksioneve deri sa iniciuesi të sigurojë fonde të mjaftueshme për shlyerjen e tyre, nga llogaria e tij.

20. **Rregullore për sistemin AIPS** – është rregullorja “Për funksionimin e sistemit të pagesave ndërbankare me vlerë të madhe – AIPS”;

21. **Rregullat dhe procedurat e sistemit AIPS EURO** – janë tërësia e akteve që rregullojnë sistemin AIPS EURO, ku përfshihet rregullorja e sistemit AIPS EURO, manualët e përdoruesit të sistemit AIPS EURO dhe çdo dokumentacion tjetër, i cili u vihet në dispozicion pjesëmarrësve nga operatori.

22. **Shlyerje** – është lëvizja e fondeve midis llogarive të pjesëmarrësve të përfshirë në të në sistemin AIPS EURO, që finalizon urdhërpagesën përkatëse.

23. **Shlyerje bruto** – është procesi në të cilin shlyerja e fondeve ose e instruksioneve të transferimit të titujve ndodh individualisht, instruksion pas instruksioni.

24. **Shlyerje në kohë reale** – është shlyerja e ekzekutuar pa vonesë, menjëherë pas marrjes së instruksionit në përputhje me dispozitat e kësaj rregulloreje.

25. **Sistem backup** – është tërësia e hardware dhe software të dedikuar për të shërbyer në situata emergjente, kur sistemi primar del jashtë funksionimi.

26. **Sistem primar** – është tërësia e hardware dhe software të dedikuar për të shërbyer për funksionimin dhe kryerjen e veprimtarisë ditore të sistemit AIPS EURO.

27. **Sistem test** – është tërësia e hardware dhe software të dedikuar për të shërbyer për funksionimin dhe kryerjen e veprimtarisë për efekt testimi të sistemit AIPS EURO.

28. **Sistem vartës** – është një sistem i cili operohet nga Banka e Shqipërisë dhe që realizon



shkëmbime fondesh dhe/ose instrumentesh financiare, dhe që shlyerjen e fondeve përkatëse e realizon në sistemin AIPS EURO.

29. **Sistemi AIPS (Albanian Interbank Payment System – Sistemi i pagesave ndërbankare me vlerë të madhe)** – është sistemi i shlyerjes bruto në kohë reale të urdhërpagesave në lekë, me rëndësi sistematike brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, në mënyrë të parevokueshme dhe të pakushtëzuar.

30. **Sistemi AIPS EURO** – është sistemi i shlyerjes bruto në kohë reale të urdhërpagesave ndërbankare të klientëve në monedhën euro, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, në mënyrë të parevokueshme dhe të pakushtëzuar.

31. **SWIFT** – varësisht nga konteksti do të kuptohet kompania SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication), platforma dhe shërbimet e ofruara nga kompania SWIFT, tërësia e aplikacioneve (software) të ofruara nga kompania SWIFT të instaluar dhe në përdorim nga një institucion.

32. **Urdhërpagesë** – është një urdhër financiar për kryerjen e një pagese në sistemin AIPS EURO, me anë të të cilit një pjesëmarrës kërkon transferimin e fondeve.

33) **Urdhërues** – është pjesëmarrësi i cili dërgon një instruksion pagese për klientë për debitimin e llogarisë së tij në sistemin AIPS EURO.

34. **VPN (Virtual Private Network)** – është rrjet virtual privat që përdoret për të krijuar një lidhje të sigurt, nëpërmjet rrjetave publike të komunikimit, i cili mundëson aksesin dhe përdorimin e sistemit AIPS EURO.

35. **Shtojca** – janë dokumentet A-D që i bashkëlidhen kësaj rregullore dhe janë pjesë përbërëse të saj.

KREU II

ROLI DHE PËRGJEGJËSITË E BANKËS SË SHQIPËRISË NË SISTEMIN AIPS EURO

Neni 5

Roli i Bankës së Shqipërisë

1. Banka e Shqipërisë është pronar i sistemit AIPS EURO.

2. Banka e Shqipërisë organizon, rregullon dhe mbikëqyr sistemin AIPS EURO.

3. Banka e Shqipërisë është administrator dhe operator i sistemit AIPS EURO.

4. Banka e Shqipërisë kryen funksionet e agjentit shlyerës.

5. Banka e Shqipërisë është pjesëmarrëse në shlyerje, për kryerjen e pagesave që rrjedhin nga aktiviteti i saj operacional.

Neni 6

Organizimi dhe rregullimi i sistemit AIPS EURO

Banka e Shqipërisë në rolin e organizuesit dhe rregulluesit të sistemit AIPS EURO kryen detyrat e mëposhtme:

a) harton aktet nënligjore të nevojshme për mirëfunksionimin dhe sigurinë e sistemit të pagesave ku përfshihen funksionet e AIPS EURO;

b) pranon pjesëmarrës të rinj në sistemin AIPS EURO ose ndryshon informacionin e mbajtur që ka të bëjë me një pjesëmarrës ekzistues në këtë sistem;

c) çel dhe mban llogaritë e shlyerjes, si dhe zhvillon procesin e shlyerjes në cilësinë e agjentit shlyerës;

d) ndërton mekanizma për administrimin e likuiditetit nga ana e vetë pjesëmarrësit, me qëllim shlyerjen e instruksioneve të pagesave të dërguara nga pjesëmarrësit;

e) vendos për kufizimin e përkohshëm dhe përjashtimin e një pjesëmarrësi në/nga sistemi AIPS EURO;

f) siguron zhvillimin e sistemit AIPS EURO në përputhje me standardet dhe praktikën më të mira ndërkombëtare në fushën e pagesave.

Neni 7

Administrimi dhe operimi i sistemit AIPS EURO

Banka e Shqipërisë në rolin e administratorit dhe operatorit të sistemit AIPS EURO, kryen detyrat e mëposhtme:

a) mban sistemin në gjendje pune duke u lejuar pjesëmarrësve akses në sistem, në përputhje me oraret e punës së sistemit, si dhe me dispozitat e kësaj rregulloreje;

b) harton plane emergjence, të cilat sigurojnë përmbushjen në kohë të proceseve ditore të sistemit, në rrethana të paparashikuara;



c) administron sistemin dhe u mundëson pjesëmarrësve akses të barabartë, duke u bazuar në mekanizma të sigurt për mbrojtjen e aksesit në sistem, për autentifikimin e dërguesit të instruksionit të pagesës, për mbrojtjen e besueshmërisë dhe të konfidencialitetit të informacionit të marrë dhe të ruajtur nga AIPS EURO;

d) përcakton procedurat ditore të operimit dhe mirëmbajtjes teknike të sistemit;

e) përcakton oraret e punës së sistemit AIPS EURO, sipas [shtojçës A](#) bashkëlidhur, dhe në rast ndryshimesh të këtyre orareve në situata të paparashikuara emergjence, për nevoja të lidhura me shlyerjen e instruksioneve, ose pasi vlerëson kërkesën individuale nga një pjesëmarrës siç përcaktuar në këtë rregullore, njofton menjëherë pjesëmarrësit;

f) përcakton përfshirjen e pjesëmarrësve në sistem dhe kryen procedurat e anëtarësimit të një pjesëmarrësi të ri në sistem;

g) administron sigurinë e sistemit AIPS EURO;

h) monitoron sistemin AIPS EURO;

i) administron ngjarjet e paparashikuara në infrastrukturën pranë Bankës së Shqipërisë lidhur me mirëfunksionimin e sistemit AIPS EURO.

Neni 8

1. Kufizimi i përgjegjësisë

1. Banka e Shqipërisë në cilësinë e administratorit, është përgjegjës për dështimet e sistemit AIPS EURO, por këto të kufizuara deri në gabimet në operacionet që administrohen dhe regjistrohen nga vetë administratori dhe vetëm për vlerat e transaksioneve të transmetuara në mënyrë të rregullt në këtë sistem.

2. Banka e Shqipërisë në cilësinë e administratorit, nuk është përgjegjës për rastet e mëposhtme:

a) dështim i sistemit AIPS EURO që rezultojn nga përdorimi jo korrekt i tij nga pjesëmarrësit;

b) sigurinë, cilësinë dhe disponueshmërinë e shërbimeve të ofruara nga kompania SWIFT;

c) dëmet e shkaktuara nga instruksionet e gabuara të pjesëmarrësve, ose nga gabime të instruksioneve, të cilat nuk janë kritere të përcaktuara për vlerësimin e vlefshmërisë së instruksioneve;

d) dëmet e shkaktuara nga mosushtimi i përgjegjësisë së pjesëmarrësve për monitorimin e llogarive të tyre;

e) dëmet e shkaktuara nga mosekzekutimi i instruksioneve brenda orareve të përcaktuara, për arsye të mosrespektimit të afateve kohore nga pjesëmarrësit;

f) kapacitetin për të vepruar dhe gjendjen financiare të pjesëmarrësit;

g) dëmet e shkaktuara nga mosushtimi i përgjegjësisë së pjesëmarrësve për zbatimin e dispozitave të kësaj rregulloreje.

KREU III

FUNKSIONET E SISTEMIT AIPS EURO DHE TARIFIMI

Neni 9

Objekti i sistemit

AIPS EURO është një sistem i shlyerjes bruto në kohë reale, i cili mundëson shkëmbimin e urdhërtransfertave vendëse të cash-it në monedhën euro ndërmjet pjesëmarrësve për klientë të tyre, dhe shlyerjen e vazhdueshme, përfundimtare dhe të parevokueshme të fondeve të transferuara transaksion mbas transaksioni.

Neni 10

Pranimi për shlyerje

1. Në sistemin AIPS EURO pranohen për shlyerje urdhërpagesat:

a) vetëm në monedhën Euro;

b) vetëm midis pjesëmarrësve në sistem;

c) në çdo shumë.

2. Në sistemin AIPS EURO pranohen për shlyerje tipat e mëposhtëm të veprimeve:

a) pagesa të urdhëruara nga klientë të pjesëmarrësve;

b) urdhërpagesa që lidhen me aktivitetin operacional të Bankës së Shqipërisë;

c) kërkesa për shlyerje nga sisteme vartëse për qëllime të shëmtimit ose pakësimit të fondeve në llogaritë e shlyerjes së pjesëmarrësve.



Neni 11

Lista e sanksioneve dhe filtrat

1. Në sistemin AIPS EURO zbatohet lista e sanksioneve të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara.

2. Lista përditësohet çdo ditë në sistemin AIPS EURO sipas listës së publikuar në formatin elektronik nga Këshilli i Sigurimit të Kombeve të Bashkuara.

3. Transaksionet e filtruara si rezultat i përputhjes së të dhënave me ato të përcaktuara në listën e sanksioneve, kalojnë automatikisht në status: *“peçull për çështje përputhshmërie me listën e sanksioneve”*.

4. Në rast të filtrimit të një transaksioni dhe kalimit të tij në status *“peçull për çështje përputhshmërie me listën e sanksioneve”*, pjesëmarrësi urdhërues duhet të marrë masat për sqarimin e rastit dhe trajtimin e tij në përputhje me dispozitat përkatëse ligjore përpara përfundimit të afateve kohore ditore të aktivitetit operacional në sistem sipas orareve të operimit të sistemit AIPS EURO në lidhje me procesimin e transaksioneve.

5. Në rast se në përfundim të afateve kohore ditore të aktivitetit operacional në sistem, sipas orareve të operimit të sistemit AIPS EURO në lidhje me procesimin e transaksioneve, ka ende transaksione në statusin *“peçull për çështje përputhshmërie me listën e sanksioneve”*, për të cilat pjesëmarrësi urdhërues nuk ka marrë masat për qartësimin e statusit dhe nuk ka kryer anulimin ose finalizimin e tyre në sistemin AIPS EURO, Banka e Shqipërisë kryen anulimin e atyre transaksioneve.

6. Për çdo rast ku evidentohet një transaksion i filtruar në sistemin AIPS EURO si rezultat i përputhjes së të dhënave me ato të përcaktuara në listën e sanksioneve, njoftohet pjesëmarrësi urdhërues, si dhe njësia përkatëse mbikëqyrëse në Bankën e Shqipërisë.

Neni 12

Rakordimi, kontrolli dhe raportimi

1. Të dhënat e sistemit AIPS EURO janë drejtpërdrejtë të aksesueshme në sistem nga pjesëmarrësit për një periudhë prej të paktën 1 vit nga data e krijimit të këtyre të dhënave.

2. Përtej kësaj periudhe, Banka e Shqipërisë mund të kryejë arkivimin e të dhënave duke i bërë

të paaksesueshme në mënyrë të drejtpërdrejtë nga pjesëmarrësit.

3. Për të dhëna të paaksesueshme në mënyrë të drejtpërdrejtë në sistemin AIPS EURO nga pjesëmarrësi, Banka e Shqipërisë, në vijim të kërkesës zyrtare me shkrim të pjesëmarrësit, harton brenda 5 (pesë) ditëve pune, një raport informues për të dhënat e kërkuara nga pjesëmarrësi.

4. Sistemi AIPS EURO prodhon raporte përmbledhëse për rakordim, në fund të çdo dite pune.

5. Sistemi AIPS EURO ofron raporte operationale gjatë gjithë ditës së punës, të cilat mund të përdoren për qëllime kontrolli nga Banka e Shqipërisë dhe pjesëmarrësit e tjerë.

6. Banka e Shqipërisë prodhon raporte nga informacioni/të dhënat e regjistruara në sistemin AIPS EURO në çdo kohë dhe për këtë qëllim, ajo ka akses në të gjitha të dhënat për pjesëmarrësit.

Neni 13

Tarifimi dhe faturimi

1. Banka e Shqipërisë përcakton nëpërmjet modulit të faturimit të sistemit AIPS EURO, tarifat për përdorimin e këtij sistemi, që lejojnë llogaritjen e kostove në bazë të numrit total të pagesave gjatë periudhës së faturimit.

2. Banka e Shqipërisë, në përputhje me [shtojçën D](#) bashkëlidhur kësaj rregulloreje:

a) llogarit tarifat e pagueshme, të cilat janë në monedhën lekë, për çdo pjesëmarrës të sistemit AIPS EURO;

b) faturon pjesëmarrësit për detyrimet e tyre për sistemin AIPS EURO në bazë mujore;

c) i dërgon pjesëmarrësit faturën;

d) për detyrimin e pjesëmarrësit në lidhje me përdorimin e sistemit AIPS EURO, debiton llogarinë e shlyerjes në lekë të pjesëmarrësit korrespondues në sistemin AIPS për shumat e detyrimeve mujore, ditën e parë të punës së muajit pasardhës.

3. Banka e Shqipërisë si pjesëmarrës në sistemin AIPS EURO përjashtohet nga tarifimi.

4. Tarifa për mirëmbajtjen vjetore të pjesëmarrjes në sistemin AIPS për shlyerjen në lekë përfshin edhe pjesëmarrjen në sistemin AIPS EURO, prandaj në [shtojçën D](#), tarifa për mirëmbajtje vjetore të sistemit AIPS EURO është përcaktuar me vlerë zero.



5. Çdo pjesëmarrës i sistemit AIPS EURO duhet të sigurojë fonde të mjaftueshme në llogarinë e shlyerjes në lekë të pjesëmarrësit korrespondues në sistemin AIPS të shlyerjes së lekë, me qëllim shlyerjen e detyrimeve ndaj Bankës së Shqipërisë për tarifën e sistemit AIPS EURO për atë pjesëmarrës.

6. Mosshlyerja e detyrimit të tarifave për sistemin AIPS EURO, konsiderohet shkelje e dispozitave të kësaj rregulloreje.

Neni 14 Komisionet

1. Për pagesat në nisje të urdhëruara nga klientë të pjesëmarrësve dhe që transferohen nëpërmjet sistemit AIPS EURO, totali i komisioneve maksimum të aplikuara nga pjesëmarrësi origjinues për çdo urdhërpagesë të iniciuar në formë letër, nuk duhet të jetë më i lartë se 50 (pesëdhjetë) Euro, dhe për çdo urdhërpagesë të iniciuar në formë elektronike, nuk duhet të jetë më i lartë se 25 (njëzet e pesë) euro.

2. Për pagesat në nisje të urdhëruara nga klientë të pjesëmarrësve dhe që transferohen nëpërmjet sistemit AIPS EURO, por që janë të iniciuara në formë letër:

a) pjesëmarrësve origjinues iu lejohej vendosja e një komisioni minimum me qëllim mbulimin e kostove për ofrimin e shërbimit, me kushtin që totali i komisioneve të aplikuara nga pjesëmarrësi origjinues për çdo urdhërpagesë nuk duhet në asnjë rast të tejkalojë vlerën 6 (gjashtë) euro;

b) pjesëmarrësi origjinues mund të aplikojë komisione me vlerë më të lartë se komisioni minimum i lejuar sipas përcaktimeve të shkronjës “a” të kësaj pike, me kusht që totali i komisioneve të aplikuara nga pjesëmarrësi origjinues për çdo urdhërpagesë me vlerë më të vogël ose të barabartë me 10,000 (dhjetë mijë) euro të mos jetë më i lartë se 0.2% e vlerës së transferuar.

3. Për pagesat në nisje të urdhëruara nga klientë të pjesëmarrësve dhe që transferohen nëpërmjet sistemit AIPS EURO, por që janë të iniciuara në formë elektronike:

a) pjesëmarrësve origjinues iu lejohej vendosja e një komisioni minimum me qëllim mbulimin e kostove për ofrimin e shërbimit, me kushtin që totali i komisioneve të aplikuara nga pjesëmarrësi

origjinues për çdo urdhërpagesë nuk duhet në asnjë rast të tejkalojë vlerën 3 (tre) euro;

b) pjesëmarrësi origjinues mund të aplikojë komisione me vlerë më të lartë se komisioni minimum i lejuar sipas përcaktimeve të shkronjës “a” të kësaj pike, me kusht që totali i komisioneve të aplikuara nga pjesëmarrësi origjinues për çdo urdhërpagesë me vlerë më të vogël ose të barabartë me 10,000 (dhjetë mijë) euro të mos jetë më i lartë se 0.1% e vlerës së transferuar.

4. Për pagesat e urdhëruara nga klientë të pjesëmarrësve dhe që transferohen nëpërmjet sistemit AIPS EURO, në asnjë rast nuk duhet të aplikohen komisione për fondet në mbërritje.

5. Komisionet e aplikuara nga pjesëmarrësit ndaj klientëve të tyre për investigimin e instruksioneve të pasakta të urdhërpagesave të transmetuara nëpërmjet sistemit AIPS EURO, duhet të jenë transparente, të arsyeshme dhe të bazuara në kosto.

Neni 15 Ofrimi i shërbimit nga pjesëmarrësit për klientët e tyre

1. Transfertat e urdhëruara në monedhën euro, me origjinë dhe destinacion brenda Republikës së Shqipërisë, për klientë të pjesëmarrësve në sistemin AIPS EURO duhet të realizohen vetëm nëpërmjet sistemit AIPS EURO, me përjashtim të rasteve të mëposhtme:

a) në situata që përbëjnë ngjarje të paparashikuara dhe është i pamundur realizimi i tyre nëpërmjet këtij sistemi;

b) në rast të pamundësisë së realizimit të veprimit brenda orareve të operimit të sistemit AIPS EURO kur ofrohen rrugë alternative që e mundësojnë atë.

2. Shërbimi i transfertave për klientë në monedhën euro, me origjinë dhe destinacion brenda Republikës së Shqipërisë, duhet t’u njoftohet të gjithë klientëve të pjesëmarrësit në sistemin AIPS EURO duke bërë transparente për ta edhe komisionet përkatëse.

3. Në rastet përjashtimore si përcaktuar në pikën 1, klienti duhet të informohet në mënyrë të qartë për mundësitë që ofrohen dhe kostot e shërbimeve, dhe të japë pëlqimin e tij.



KREU IV

PJESËMARRJA NË SISTEMIN AIPS EURO

Neni 16

Pjesëmarrësit në sistemin AIPS EURO

Pjesëmarrës në sistemin AIPS EURO të cilët kryejnë pagesat direkt nga llogaritë e tyre të shlyerjes në euro, janë:

- a) bankat;
- b) Banka e Shqipërisë.

Neni 17

Kushtet për pjesëmarrje në sistemin AIPS EURO

Bankat që dëshirojnë të anëtarësohen si pjesëmarrës në sistemin AIPS EURO duhet të plotësojnë kushtet e mëposhtme:

- a) të jenë pjesëmarrës në sistemin AIPS për shlyerjen në lekë;
- b) të zbatojnë në lidhje me sistemin AIPS EURO të njëjtat rregulla për hartimin e rregullave dhe procedurave të brendshme, si dhe planeve të emergjencës si për sistemin AIPS të shlyerjes në lekë;
- c) të kenë personel të kualifikuar dhe të trajnuar për operimin në sistemin AIPS EURO;
- d) të marrin pjesë në sistemin AIPS EURO vetëm nëpërmjet drejtorive qendrore të tyre;
- e) të kenë marrë njoftimin zyrtar nga Banka e Shqipërisë për fillimin e operimit të tyre në sistemin AIPS EURO.

Neni 18

Anëtarësimi në AIPS EURO

Procedura për anëtarësim si pjesëmarrës në sistemin AIPS EURO kalon në hapat e mëposhtëm:

1. Kandidati për pjesëmarrës paraqet pranë Bankës së Shqipërisë një kërkesë me shkrim për anëtarësimin e tij në sistemin AIPS EURO.
2. Banka e Shqipërisë shqyrton kërkesën e kandidatit për anëtarësim dhe i kthen përgjigje të argumentuar për miratimin ose jo të kërkesës, brenda 10 ditëve pune nga marrja e kërkesës, duke e vënë në dijeni mbi përmbajtjen e kësaj rregulloreje dhe kushtet për pjesëmarrje.

3. Banka e Shqipërisë mund t'u propozojë pjesëmarrësve të sistemit AIPS të shlyerjes në lekë, të anëtarësohen edhe në AIPS EURO edhe pa një kërkesë paraprake si në pikën 2 të këtij neni, duke i vënë në dijeni mbi përmbajtjen e kësaj rregulloreje dhe kushtet për pjesëmarrje.

4. Banka e Shqipërisë aty ku është e aplikueshme trajnon përdoruesit e ardhshëm të kandidatit dhe drejton testimet e nevojshme me kandidatin.

5. Pas përfundimit me sukses të provave dhe pasi sigurohet për përputhshmërinë e rregullave të brendshme të kandidatit me këtë rregullore, Banka e Shqipërisë mundëson fillimin e veprimtarisë së kandidatit në sistemin AIPS EURO.

6. Kandidati për pjesëmarrës njoftohet me shkresë zyrtare nga Banka e Shqipërisë në të cilën i konfirmohet pjesëmarrja dhe i komunikohet data për fillimin e operimit të pjesëmarrësit në sistemin AIPS EURO.

7. Në rastin kur pjesëmarrësi do të aksesojë sistemin AIPS EURO nëpërmjet përdoruesve të tij, ai plotëson formularët përkatës të rregullores për sistemin AIPS (të shlyerjes në lek) dhe Banka e Shqipërisë kryen veprimet e nevojshme.

8. Për një pjesëmarrës në sistemin AIPS të shlyerjes në lek dhe në sistemin AIPS EURO, secili nga përdoruesit e tij do të ketë akses në të gjithë veprimtarinë e atij pjesëmarrësi në të dy monedhat.

9. Banka e Shqipërisë njofton të gjithë pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO për emrin, adresën e saktë të pjesëmarrësit të ri, si dhe për datën në të cilën pjesëmarrësit do t'i jepet akses dhe do të operojë në sistemin AIPS EURO, të paktën 5 (pesë) ditë pune përpara kësaj date.

Neni 19

Detyrimet e pjesëmarrësve në sistemin AIPS EURO

1. Pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO ka detyrimet e mëposhtme:

- a) të zbatojë rregullat dhe procedurat e sistemit AIPS EURO.
- b) të kryejë aktivitetin e tij operacional në lidhje me sistemin AIPS EURO në çdo kohë gjatë ditës së operimit, duke respektuar oraret e operimit të sistemit AIPS EURO sipas [shtojçës A](#) bashkëlidhur kësaj rregulloreje.



2. Në rastet kur pjesëmarrësi akseson sistemin AIPS EURO nëpërmjet përdoruesve të tij, duhet të zbatojë të njëjtat rregulla mbi personelin dhe masat e marra për lëvizjet e tij, si në rastin e sistemit AIPS për shlyerjen në lekë, si dhe të raportojë në Bankën e Shqipërisë për çdo shkelje të vërejtur apo të dyshuar të sigurisë sipas [shtojcës C](#) bashkëlidhur kësaj rregulloreje.

3. Në rastet kur ka ndërfaqësim ose komunikim elektronik ndërmjet sistemeve të pjesëmarrësit dhe sistemit AIPS EURO, si dhe në rastet kur pjesëmarrësi ka akses në sistemin AIPS EURO, duhet të zbatojë të njëjtat rregulla si në rastin e sistemit AIPS për shlyerjen në lekë, për:

- a) hartimin e procedurave të brendshme;
- b) administrimin e sistemeve të brendshme për garantimin e vazhdimësisë së dërgimit të instruksioneve;
- c) sigurimin e integritetit të transaksioneve dhe aksesit të kontrolluar të përdoruesve.

4. Pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO duhet të zbatojë të njëjtat rregulla si në rastin e sistemit AIPS për shlyerjen në lekë, për:

- a) kontrollin dhe filtrimin e pagesave;
- b) ruajtjen e regjistrimeve në kopje letër dhe format elektronik;
- c) hartimin e planit të emergjencës.

5. Pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO duhet:

a) të transmetojë pagesat në sistemin AIPS EURO, vetëm mbi bazën e një dokumenti të vlefshëm justifikues;

b) të kryejë njoftimin e nënshkrimeve të autorizuar në përputhje me dispozitat e kësaj rregulloreje;

c) të kryejë vlerësime periodike të integritetit dhe të qëndrueshmërisë së pajisjeve dhe sistemeve të tij të brendshme që lidhen me sistemin AIPS EURO. Këto vlerësime kryhen sipas [shtojcës B](#) bashkëlidhur kësaj rregulloreje, dhe dërgohen zyrtarisht në Bankën e Shqipërisë, çdo muaj janar.

6. Në rast shkeljeje të detyrimeve të mësipërme, Banka e Shqipërisë i dërgon shkresë zyrtare pjesëmarrësit, si dhe informohet njësia përkatëse mbikëqyrëse në Bankën e Shqipërisë.

Neni 20

Njoftimi i nënshkrimeve të autorizuar

1. Çdo vit, brenda muajit janar, pjesëmarrësit duhet të dërgojnë pranë Bankës së Shqipërisë listën

më të fundit të nënshkrimeve të autorizuar, të cilat pjesëmarrësit mund të përdorin për nënshkrimin e formularëve shtojca të kësaj rregulloreje.

2. Lista duhet të përmbajë vetëm nënshkrimet e autorizuar të cilat mund të përdoren për qëllimin e përcaktuar në pikën 1 të këtij neni dhe jo nënshkrime të tjera.

3. Çdo ndryshim në listën e nënshkrimeve të autorizuar që mund të përdoren për qëllimin e përcaktuar në pikën 1 të këtij neni, i njoftohet menjëherë Bankës së Shqipërisë.

Neni 21

Kufizimi i përkohshëm i pjesëmarrësit në sistemin AIPS EURO

1. Banka e Shqipërisë ka të drejtë të kufizojë përkohësisht një pjesëmarrës në sistemin AIPS EURO në rast se plotësohet të paktën një nga rrethanat e mëposhtme:

a) kjo gjë kërkohet zyrtarisht nga vetë pjesëmarrësi;

b) kur pjesëmarrësi kufizohet përkohësisht në sistemin AIPS të shlyerjes në lekë;

c) vëren se operimi në sistem i pjesëmarrësit për shkak të vështirësive teknike pranë pjesëmarrësit, ose rrethanave të tjera, mund të shkaktojë shqetësime në funksionimin e përgjithshëm të sistemit AIPS EURO.

2. Një pjesëmarrës i kufizuar përkohësisht në sistemin AIPS EURO ka të drejtë të aksesojë sistemin AIPS EURO për qëllime monitorimi, por nuk mund të shlyejë pagesa nga/për pjesëmarrësit e tjerë.

3. Banka e Shqipërisë njofton menjëherë për vendimin për kufizim të përkohshëm të një pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO:

a) me shkresë zyrtare, pjesëmarrësin subjekt i vendimit të lartpërmendur;

b) me mesazh SWIFT tekst dhe/ose shkresë zyrtare pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO.

4. Banka e Shqipërisë vendos për heqjen e kufizimit të përkohshëm të pjesëmarrësit atëherë kur:

a) kërkohet riaktivizimi i aksesit në sistem nga ana e pjesëmarrësit pas kufizimit të përkohshëm të kryer me kërkesë të tij;

b) pjesëmarrësi ka rifilluar operimin normal në sistemin AIPS të shlyerjes në lekë, pas kufizimit të



përkohshëm të tij në sistemin AIPS të shlyerjes në lekë;

c) si dhe gjykohet se nuk përbën shqetësim për funksionimin e përgjithshëm të sistemit AIPS EURO.

5. Banka e Shqipërisë njofton menjëherë për heqjen e kufizimit të përkohshëm të pjesëmarrësit në sistemin AIPS EURO:

a) me shkresë zyrtare pjesëmarrësin subjekt i vendimit të lartpërmendur;

b) me mesazh SWIFT tekst dhe/ose shkresë zyrtare, pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO.

Neni 22

Përfashtimi i një pjesëmarrësi nga sistemi AIPS EURO

1. Banka e Shqipërisë vendos për përfashtimin e një pjesëmarrësi nga sistemi AIPS EURO, kur plotësohet të paktën njëra nga rrethanat e mëposhtme:

a) me kërkesë zyrtare me shkrim të vetë pjesëmarrësit, dhe menjëherë pas miratimit nga Banka e Shqipërisë;

b) pjesëmarrësi bashkohet/përthithet me/nga një/disa bankë/a në një të vetme;

c) pjesëmarrësi shkel në mënyrë të përsëritur dispozitat e kësaj rregulloreje;

d) pjesëmarrësi vendoset në proces likuidimi / falimentimi dhe i revokohet (shfuqizohet) licenca nga Banka e Shqipërisë;

e) pjesëmarrësi përjashtohet nga sistemi AIPS i shlyerjes në lekë.

2. Banka e Shqipërisë njofton menjëherë për vendimin e përfashtimit të një pjesëmarrësi nga sistemi AIPS EURO:

a) me shkresë zyrtare, pjesëmarrësin subjekt i vendimit të lartpërmendur;

b) me mesazh SWIFT tekst dhe/ose shkresë zyrtare, pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO.

3. Në rastin e përfashtimit të një pjesëmarrësi nga sistemi AIPS EURO, Banka e Shqipërisë ndjek hapat e mëposhtëm:

a) në përputhje me afatin e parashikuar në vendimin për përfashtimin e pjesëmarrësit, bllokoi aksesin e pjesëmarrësit të përjashtuar në sistemin AIPS EURO;

b) në përputhje me afatin e parashikuar në vendimin për përfashtimin e pjesëmarrësit, kryen procedurat teknike në sistemin AIPS EURO për të

garantuar bllokimin e instruksioneve të pagesave ndërmjet pjesëmarrësve që prekin llogarinë e pjesëmarrësit subjekt i përfashtimit;

c) për qëllime të regjistrimit/gjenerimit të veprimeve të lidhura me detyrime të pjesëmarrësit të cilat administrohen në sistemin AIPS EURO, krijon teknikisht mundësitë për realizimin e tyre duke e mbajtur llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit të përdorshme nga Banka e Shqipërisë, deri në afatin e përcaktuar për realizimin e këtyre veprimtarive;

d) në rastin e përfashtimit të pjesëmarrësit për arsye të bashkimit/përthithjes me/nga një/disa bankë/a, mund të vijojë të mbajë aktive llogarinë e shlyerjes, si dhe të lejojë operimin e pjesëmarrësit subjekt i përfashtimit për një periudhë të kufizuar kohe, me qëllim realizimin e bashkimit/përthithjes operacional/e në vijim të atij/asaj juridik/e, bazuar në afatin e përcaktuar në vendimin përkatës të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë;

e) pas gjenerimit/regjistrimit të të gjithë detyrimeve të pjesëmarrësit, mbyll llogarinë e pjesëmarrësit të përjashtuar në sistemin AIPS EURO.

Neni 23

Ankimi

1. Çdo pjesëmarrës ndaj të cilit Banka e Shqipërisë ka marrë vendim për kufizim të përkohshëm dhe/ose përfashtim nga sistemi AIPS EURO ka të drejtë të kërkojë shfuqizimin ose ndryshimin e këtij akti nga Guvernatori brenda 15 (pesëmbëdhjetë) ditëve nga data kur ankuesi ka marrë njoftim për aktin.

2. Pas realizimit të ankimit administrativ te Guvernatori, pjesëmarrësi ka të drejtë t'i drejtohet gjykatës së apelit.

3. Ankimi administrativ nuk e pezullon zbatimin e aktit administrativ të nxjerrë nga Banka e Shqipërisë, në rastet kur kjo e fundit çmon se stabiliteti i sistemit financiar në tërësi, mund të cenohet ose të rrezikohet nga efekti pezullues i ankimit.

4. Paraqitja dhe shqyrtimi i ankimit administrativ bëhet sipas formës, procedurave dhe afateve të përcaktuara në Kodin e Procedurave Administrative.



KREU V SHLYERJA NË SISTEMIN AIPS EURO

Neni 24 Ditët dhe oraret e operimit të sistemit

1. Sistemi AIPS EURO operon në ditët e punës sipas kalendarit zyrtar në Republikën e Shqipërisë.
2. Me orë të punës së sistemit, nënkuptohen orët e operimit në sistem si specifikuar në [shtojçën A](#), pra koha gjatë së cilës sistemi është në dispozicion të pjesëmarrësve për ta aksesuar dhe për të kryer aktivitetet në të.
3. Banka e Shqipërisë ka të drejtën të ndryshojë oraret në situata të paparashikuara emergjence, për nevoja të lidhura me shlyerjen e instruksioneve, ose pasi vlerëson kërkesë individuale nga një pjesëmarrës.
4. Pjesëmarrësit njoftohen për çdo ndryshim si më sipër të orarit nëpërmjet njoftimeve automatike të sistemit AIPS EURO dhe/ose me mesazh SWIFT tekst, dhe/ose e-mail.

Neni 25 Rregullat e shlyerjes

1. Shlyerja e një instruksioni pagese kryhet menjëherë pasi ka marrë statusin “i hyrë” në sistemin AIPS EURO.
2. Një instruksion pagese konsiderohet që ka marrë statusin “i hyrë” në Sistemin AIPS EURO kur të ketë kaluar të gjithë hapat e vlerësimit të vlefshmërisë së instruksionit, të filtrimit kundrejt listave të sanksioneve, e të rezultojë i vlefshëm për t’u shlyer, si dhe të ketë gjendje të mjaftueshme në llogarinë përkatëse të shlyerjes së pjesëmarrësit urdhërues për shlyerjen e tij. Në momentin që ka marrë statusin “i hyrë” në Sistemin AIPS EURO, instruksioni i pagesës konsiderohet i parevokueshëm.
3. Shlyerja e një instruksioni pagese konsiderohet përfundimtare për pjesëmarrësit urdhërues dhe përfitues që nga momenti i debitimit dhe kreditimit të llogarive respektive të shlyerjeve.
4. Tërheqja e urdhërpagesës nuk mund të kryhet pas shlyerjes së saj, por mund të kthehet me kah të kundërt, iniciuar nga pala tjetër.

Neni 26 Pranimi i transaksioneve të urdhërpagesave

1. Transaksionet e pranuar nga sistemi AIPS EURO ekzekutohen në datën e valutës.
2. Sistemi AIPS EURO pranon instruksione pagese me datëvalutë të ardhme deri në 5 (pesë) ditë pune nga data e punës e sistemit.
3. Transaksionet e pranuar nga sistemi AIPS EURO, ruhen deri sa dita e punës e sistemit të përputhet me datëvalutën e përcaktuar nga pjesëmarrësi.
4. Transaksionet me datëvalutë të ardhme të pranuar nga sistemi AIPS EURO, mund të fshihen nga vetë pjesëmarrësit për sa kohë dita e punës e sistemit nuk është përputhur ende me datëvalutën e përcaktuar nga pjesëmarrësi.
5. Transaksionet me datëvalutë më të largët se 5 (pesë) ditë pune nga data e punës e sistemit, ose me datëvalutë që nuk përkon me një ditë pune të sistemit, refuzohen nga sistemi AIPS EURO.

Neni 27 Kontrolli për mjaftueshmërinë e fondeve

1. Çdo transaksion ekzekutohet vetëm në rast se ka fonde të mjaftueshme në llogarinë që debitohet.
2. Mjaftueshmëria e fondeve në llogarinë e pjesëmarrësit përcaktohet nga teprica e llogarisë.
3. Pjesëmarrësit monitorojnë tepricën e llogarisë përkatëse dhe marrin masa për sigurimin e likuiditeteve të nevojshme për shlyerjen e urdhërpagesave.

Neni 28 Shtimi dhe pakësimi i fondeve në llogarinë e shlyerjes

1. Pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO kanë mundësinë të shtojnë ose pakësojnë fondet në llogarinë e tyre të shlyerjes duke kryer transfertat nëpërmjet llogarive me banka korrespondente ose përmes transferimit të tepricave për/nga llogaria e rezervës së detyruar.
2. Urdhrat për shtimin ose pakësimin e fondeve përmes transferimit të tepricave për/nga llogaria e rezervës së detyruar duhet të mbërrijnë në sistemet e Bankës së Shqipërisë brenda afateve kohore të përcaktuara në [shtojçën A](#), me qëllim që të



konsiderohen nga sistemi AIPS EURO sipas orareve të operimit të tij.

3. Urdhrat për pakësimin e fondeve të kryera nëpërmjet bankave korrespondente duhet të mbërrin në Bankën e Shqipërisë brenda afateve kohore të përcaktuara në [shtojcën A](#) për t'u ekzekutuar nga Banka e Shqipërisë në përputhje me orarin e vendosur nga banka korrespondente.

4. Çdo urdhër për shtim ose pakësim të fondeve, i cili mbërrin në sistemet e Bankës së Shqipërisë pas orarit të përcaktuar në [shtojcën A](#), do të konsiderohet për ekzekutim në sistemin AIPS EURO në ditën pasardhëse të punës.

5. Banka e Shqipërisë mund të kryejë veprimin e kundërt (stornimin) e fondeve të debituar ose kreditura në llogari gabimisht, në një veprim shtimi ose pakësimi të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, dhe për këtë njofton pjesëmarrësin.

Neni 29

Remunerimi i fondeve në llogarinë e shlyerjes

1. Banka e Shqipërisë remuneron pjesëmarrësin për fondet e mbetura gjendje në fund të çdo dite pune në llogarinë e shlyerjes së tij në monedhën euro.

2. Interesi për remunerimin e fondeve të mbajtura çdo ditë në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, llogaritet me të njëjtën normë e mënyrë siç është e përcaktuar për tepicën e llogarisë së rezervës së detyruar të bankave në euro në rregulloren mbi minimumin e rezervës së detyruar të mbajtur në Bankën e Shqipërisë nga bankat.

3. Interesi për remunerimin e fondeve të mbajtura çdo ditë në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, kalohet në llogaritë përkatëse të shlyerjes së bankave me frekuencë 3-mujore brenda muajit pasues të periudhës së përllogaritjes.

4. Vlera e interesit të llogaritur për t'u paguar nga pjesëmarrësi për periudhën, konfirmohet paraprakisht me pjesëmarrësin dhe ai merr masat për sigurimin e fondeve në llogarinë e shlyerjes në monedhën euro në datën e pagesës.

Neni 30

Radha e pagesave

1. Radhitja për ekzekutim dhe kontrolli i urdhërpagesave kryhet mbi bazën e parimit First-in-First-Out (FIFO) dhe mbi bazën e përparësisë së dhënë urdhërpagesave nga pjesëmarrësit.

2. Urdhërpagesat të cilat nuk mund të ekzekutohen për shkak të pamjaftueshmërisë së fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, vendosen nga sistemi AIPS EURO në radhë pritjeje dhe rikontrollohen nga sistemi sa herë që ndryshojnë të dhënat mbi fondet në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit.

3. Kontrolli nga sistemi AIPS EURO për mjaftueshmërinë e fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit bëhet vetëm për urdhërpagesën e parë të radhës së këtij pjesëmarrësi.

4. Ndryshimi i kësaj radhitjeje mund të bëhet vetëm në rastet e parashikuara në këtë rregullore.

Neni 31

Administrimi i përparësisë së transaksioneve

1. Përparësia e transaksioneve përcaktohet në vlerë numerike të plotë. Sa më e vogël vlera numerike që përcakton përparësinë e një transaksioni, aq më prioritar është ai transaksion në radhën për ekzekutim.

2. Për çdo tip transaksioni në sistemin AIPS EURO paracaktohet një vlerë përparësie nga Banka e Shqipërisë.

3. Në momentin e vendosjes në radhë, transaksioni merr si përparësi vlerën e paracaktuar të atij tipi transaksioni. Përparësia e transaksionit në radhë mund të ndryshohet më pas nga pjesëmarrësi si parashikuar në këtë rregullore, duke respektuar kufijtë e përcaktuar të vlerës minimum dhe maksimum të lejuar për atë transaksion.

4. Pas urdhërpagesave të iniciuara nga Banka e Shqipërisë, përparësi më e lartë i jepet mesazheve SWIFT të dërguara me prioritet urgjent nga pjesëmarrësit me përjashtim të Bankës së Shqipërisë.

5. Pas mesazheve SWIFT të dërguara me prioritet urgjent nga pjesëmarrësit, përparësi më e lartë i jepet mesazheve SWIFT të dërguara me prioritet normal nga pjesëmarrësit me përjashtim të Bankës së Shqipërisë.



Neni 32

Ndryshimi i radhitjes së urdhërpagesave

1. Me përjashtim të instruksioneve të iniciuara nga Banka e Shqipërisë, çdo pjesëmarrës që ka të drejta të mjaftueshme dhe akseson sistemin AIPS EURO, mund të ndryshojë radhitjen e urdhërpagesave të veta duke ndryshuar vlerën e përparësisë.

2. Çdo pjesëmarrës i përcaktuar në pikën 1 të këtij neni mund të ndryshojë radhitjen e urdhërpagesave të veta, të cilat janë ende të pashlyera në radhë, brenda intervalit të përparësisë për atë tip transaksioni.

3. Ndryshimi i radhitjes së urdhërpagesave mund të kryhet gjithashtu nga Banka e Shqipërisë, kur kërkohet nga pjesëmarrësi.

Neni 33

Fshirja e një pagese në radhë

1. Instruksionet e pagesave të pashlyera në radhë, mund të fshihen nga vetë pjesëmarrësi që i ka iniciuar.

2. Instruksionet e pagesave të pashlyera në radhë, mund të fshihen në çdo kohë nga Banka e Shqipërisë në cilësinë e administratorit të sistemit:

- a) me kërkesë të pjesëmarrësit;
- b) kur lind e nevojshme dhe Banka e Shqipërisë çmon se pjesëmarrësi, për shkak të problemeve teknike, nuk mund ta administrojë radhën përkatëse.

3. Gjatë mbylljes së ditës, nëse ka instruksione pagese të pashlyera në radhën e një pjesëmarrësi, ato fshihen automatikisht nga sistemi AIPS EURO.

Neni 34

Pagesat e refuzuara gjatë ditës

Refuzohen automatikisht nga sistemi AIPS EURO:

- a) urdhërpagesat për llogari të klientëve të pjesëmarrësve, të cilat hyjnë në këtë sistem pas *cut-off* paraprak;
- b) urdhërpagesat të cilat sistemi i vlerëson si të pasakta.

KREU VI

NGJARJET E PAPARASHIKUARA DHE PROCEDURAT E EMERGJENCËS

Neni 35

Ngjarjet e paparashikuara

Ngjarjet e paparashikuara klasifikohen si më poshtë:

- a) ngjarje të paparashikuara në infrastrukturën pranë pjesëmarrësit;
- b) ngjarje të paparashikuara në infrastrukturën pranë Bankës së Shqipërisë.

Neni 36

Ngjarje të paparashikuara në infrastrukturën pranë pjesëmarrësit

1. Nëse një pjesëmarrës ndeshet me vështirësi teknike/sigurie, të cilat pengojnë:

- a) procesimin e urdhërpagesave në sistemin AIPS EURO; dhe/ose
- b) monitorimin e sistemit AIPS EURO; dhe/ose
- c) transferimin e instruksioneve për në sistemin AIPS EURO.

ai njofton Bankën e Shqipërisë brenda 30 minutave nga momenti i konstatimit të këtyre vështirësive.

2. Banka e Shqipërisë, me marrjen e njoftimit nga pjesëmarrësi, bashkëpunon me pjesëmarrësin për të identifikuar problemin dhe udhëzon pjesëmarrësin për mundësi alternative.

3. Pjesëmarrësit njoftojnë menjëherë Bankën e Shqipërisë për çdo ndryshim në rrethanat ose në kushtet e operimit.

4. Kur vështirësitë teknike pranë pjesëmarrësit vazhdojnë për një kohë të gjatë, nëse gjykohet e nevojshme nga pjesëmarrësi, ose nga Banka e Shqipërisë, atëherë në varësi të situatës, mund të kërkohet nga pjesëmarrësi ose nga Banka e Shqipërisë kufizimi i përkohshëm i atij pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO.

5. Banka e Shqipërisë njofton pjesëmarrësit e tjerë, në rastet kur ajo gjykon se problemi i një pjesëmarrësi mund të shkaktojë shqetësime të tjera në funksionimin e përgjithshëm të sistemit AIPS EURO.



Neni 37

Ngjarje të paparashikuara në infrastrukturën pranë Bankës së Shqipërisë

Në raste të një mosfunksionimi në infrastrukturën pranë Bankës së Shqipërisë, kjo e fundit ndjek për sistemin AIPS EURO të gjitha rregullat e përcaktuara mbi ngjarjet e paparashikuara në infrastrukturën pranë Bankës së Shqipërisë, siç përcaktuar në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në lekë). Masat e marra në një rast të tillë vlejné për sistemin AIPS të shlyerjes në lekë dhe sistemin AIPS EURO.

Neni 38

Regjistrimi i ngjarjeve të paparashikuara

1. Çdo pjesëmarrës regjistron menjëherë të gjitha ngjarjet e paparashikuara dhe problemet e vërejtura në sistemin AIPS EURO, si dhe çdo ngjarje në sistemet ose infrastrukturën e tij të brendshme informatike, të cilat ndikojnë në përdorimin e sistemit AIPS EURO nga ana e pjesëmarrësit.

2. Ngjarjet e evidentuara sipas pikës 1 të këtij neni që kanë pasur një kohëzgjatje më të gjatë se 30 minuta, pjesëmarrësi i raporton duke njoftuar me email pranë Bankës së Shqipërisë brenda ditës së punës.

3. Me rifillimin e aktivitetit të pjesëmarrësit në sistem dhe/ose normalizimin e situatës, ai duhet të raportojë pranë Bankës së Shqipërisë brenda 2 (dy) ditëve pune sipas formatit të përcaktuar në [shtojcën C](#) bashkëlidhur kësaj rregulloreje. Raportimi duhet të kryhet si në rastin e zgjidhjes së përkohëshme të situatës/incidentit, ashtu edhe në vazhdimësi deri në zgjidhjen përfundimtare.

Neni 39

Testimi i procedurave Fallback Recovery në sistemin AIPS EURO

1. Banka e Shqipërisë kryen çdo 6 muaj testimin e procedurave të Fallback Recovery për ngjarjet e paparashikuara në bashkëpunim dhe me pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO. Këto procedura janë të përbashkëta për sistemin AIPS të shlyerjes në lekë dhe sistemin AIPS EURO dhe kryhen sipas përcaktimeve në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në lekë).

2. Pjesëmarrësit, kur është e nevojshme, kryejnë vetë testimin e procedurave të Fallback Recovery për mjediset e tyre. Pjesëmarrësi njofton Bankën e Shqipërisë për çdo testim dhe ndryshim infrastrukturor të tyre që mund të ndikojë në aftësinë e pjesëmarrësit për të operuar në sistemin AIPS EURO.

3. Nëse paraqitet nevoja që një pjesëmarrës të kalojë në mjedisin e tij backup, ai duhet ta bëjë këtë pa patur ndikim te pjesëmarrësit e tjerë ose te Banka e Shqipërisë.

4. Në çdo rast, pjesëmarrësi njofton Bankën e Shqipërisë për qëllimin e tij për të kaluar në sistemin backup dhe më pas për kryerjen e suksesshme të kalimit.

KREU VII**ASPEKTE TEKNIKE TË ADMINISTRIMIT TË SISTEMIT AIPS EURO**

Neni 40

Administrimi i ndryshimeve në sistemin AIPS EURO

1. Ndryshimet në sistemin AIPS EURO janë si më poshtë:

a) ndryshime funksionale dhe teknike të sistemit AIPS EURO;

b) ndryshime në shërbimet e SWIFT të lidhura me sistemin AIPS EURO;

c) ndryshime në VPN.

2. Banka e Shqipërisë njofton dhe udhëzon pjesëmarrësit përpara zbatimit të ndryshimeve të planifikuara të sistemit AIPS EURO, kur këto ndryshime ndikojnë te pjesëmarrësi.

3. Ndryshimet ose korrigjimet e nevojshme në procedurat, si dhe në dokumentacionin plotësues të sistemit AIPS EURO në raste ndryshimi, u njoftohen pjesëmarrësve.

4. Çdo ndryshim testohet në sistemin test përpara se të implementohet në sistemin primar AIPS EURO.

5. Në rast ndryshimesh në operimin e sistemit AIPS EURO, lajmërohen paraprakisht të gjithë pjesëmarrësit, duke u dhënë kohën e nevojshme për t'u përgatitur, si dhe për krijimin e kushteve të nevojshme për testimin e lidhjes së sistemeve të tyre me sistemin AIPS EURO.

6. Banka e Shqipërisë me iniciativë të saj, ose me kërkesë të argumentuar të pjesëmarrësit, mund të



bëjë ndryshime në sistemin AIPS EURO, me qëllim sigurimin e funksionimit normal, ose përmirësime të tij. Në rastet kur ndryshimet e propozuara kanë ndikime te pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO, Banka e Shqipërisë këshillohet paraprakisht me këta të fundit.

7. Banka e Shqipërisë pas shqyrtimit të kërkesës së argumentuar të pjesëmarrësit, e njofton atë për pranimin ose refuzimin e saj, duke e shoqëruar këtë njoftim me argumentet përkatëse.

8. Në rast se ndryshimet e lartpërmendura inician nga:

a) Banka e Shqipërisë, kostot e ndryshimeve mbulohen nga kjo e fundit;

b) një pjesëmarrës, atëherë kostot e ndryshimeve mbulohen nga të gjithë pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO të cilët përfitojnë nga zgjidhja e ofruar, në mënyrë të barabartë;

c) një pjesëmarrës dhe ndryshimi në fjalë sjell përfitim vetëm për atë pjesëmarrës, atëherë kostot e ndryshimeve mbulohen nga vetë ai pjesëmarrës.

9. Banka e Shqipërisë nuk është e detyruar të këshillohet me pjesëmarrësit në rastet kur nevoja për ndërhyrje në sistemin AIPS EURO është urgjente dhe çdo vonesë mund të shkaktojë vështirësi për pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO.

Neni 41

Ndryshimet te pjesëmarrësit

1. Çdo ndryshim i propozuar nga një pjesëmarrës që lidhet me mjedisin operues të tij lidhur me AIPS EURO, duhet fillimisht të testohet dhe më pas të zbatohet në mjedisin *primar* të pjesëmarrësit.

2. Në çdo rast të ndryshimit të adresave të rrjetit internet ose të përdoruesve VPN pjesëmarrësit ndjekin përcaktimet në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në lekë).

Neni 42

Personat e kontaktit

Informacioni mbi personat e kontaktit të pjesëmarrësve, njoftohet dhe përditësohet në Bankën e Shqipërisë sipas përcaktimeve në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në lekë duke përfshirë të gjithë personat e kontaktit për sistemin AIPS të shlyerjes në lekë dhe sistemin AIPS EURO.

Neni 43

Asistenca për përdoruesit e sistemit AIPS EURO

1. Banka e Shqipërisë iu ofron pjesëmarrësve shërbimin e ndihmës ku ata mund të kërkojnë asistencë mbi të gjithë aspektet dhe problematikat e lidhura me funksionimin e sistemit AIPS EURO.

2. Për shërbimin e ndihmës, Banka e Shqipërisë vë në dispozicion të pjesëmarrësve një adresë e-mail ku ata duhet të adresojnë kërkesat e tyre për asistencë.

3. Banka e Shqipërisë iu komunikon me e-mail pjesëmarrësve informacionin për personat e saj të kontaktit, si dhe adresën e-mail të shërbimit të ndihmës.

4. Administrimi i çështjeve në lidhje me pajisje sigurie, VPN, certifikatë digjitale, llogari të përdoruesve, kryhet në mënyrë të përbashkët për sistemin AIPS të shlyerjes në lekë dhe sistemin AIPS EURO, dhe për këtë aplikohen rregullat e përcaktuara në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në lekë).

5. Për çdo modifikim të pjesëmarrësit ose të kontakteve të tij për sistemin AIPS EURO, zbatohen rregullat e përcaktuara për personat e kontaktit në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në lekë).

KREU VIII

DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 44

Ndryshime të rregullores

1. Banka e Shqipërisë informon pjesëmarrësit në sistem për çdo ndryshim të dispozitave të kësaj rregulloreje.

2. Pjesëmarrësit mund të paraqesin drejtpërdrejtë pranë Bankës së Shqipërisë, propozime për ndryshime të dispozitave të rregullores ose të vetë sistemit AIPS EURO.

3. Propozimet sipas pikës 2 të këtij neni paraqiten me shkrim dhe përmbajnë një përshkrim të plotë të qëllimit dhe të përfitimeve të mundshme të ndryshimit që propozohet.

4. Banka e Shqipërisë shqyrton këto propozime duke ruajtur të drejtën e vendimit përfundimtar lidhur me miratimin/zbatimin ose jo të ndonjë



ndryshimi të propozuar në dispozitat e rregullores ose të vetë sistemit AIPS EURO.

5. Banka e Shqipërisë njofton me shkrim propozuesin në rast se propozimet e tij për ndryshime refuzohen, duke paraqitur edhe arsyet e refuzimit.

Neni 45

Datëvaluta, disponueshmëria e fondeve, kthimet dhe kompensimet

1. Një pjesëmarrës përfitues i pagesës së procesuar në sistemin AIPS EURO duhet që në zbatim të ligjit “Për shërbimet e pagesave” të kreditojë llogarinë e pagesës së përfituesit të pagesës dhe të bëjë të disponueshme fondet brenda së njëjtës datëvalutë, në të cilën shuma e transaksionit të pagesës është kredituar në llogarinë e bankës përfituese në sistemin AIPS EURO.

2. Një pjesëmarrës përfitues duhet të kthejë/kompensojë, brenda 5 (pesë) ditësh pune nga datëvaluta e përcaktuar në instruksionin e pagesës, fondet, të cilat nuk është në gjendje t'i transferojë në llogarinë e klientit të tij për shkak të:

a) instruksioneve të pasakta ose kontradiktore të llogarisë; dhe/ose

b) mbylljes së llogarisë për të cilën janë destinuar këto fonde.

3. Kompensimi i urdhërpagesës bëhet nëpërmjet inicimit nga përfituesi të një urdhërpagese, e cila ka kah të kundërt me urdhërpagesën fillestare minus komisionet dhe tarifën e përcaktuar për përdorimin e sistemit, sipas përcaktimeve në këtë rregullore.

4. Mosshlyerja e detyrimeve nga përfituesi, në shumën dhe afatet e përcaktuara në këtë nen, përbën shkelje të kësaj rregulloreje.

Neni 46

Përgjegjësia në rastin e forcave madhore

1. Banka e Shqipërisë në cilësinë e operatorit të sistemit AIPS EURO, si dhe pjesëmarrësit në sistem, nuk mban përgjegjësi për dëmet që rrjedhin nga mospërbushja e detyrimeve të përcaktuara në këtë rregullore, që vijnë si pasojë e gjendjes së jashtëzakonshme, luftërave, turbullirave të tjera civile, fatkeqësive natyrore

dhe për çdo rrethanë tjetër jashtë kontrollit të tyre, si dhe si pasojë e çdo force tjetër madhore.

2. Pjesëmarrësi që nuk është në gjendje të përmbushë detyrimet e veta për shkaqet e përcaktuara në pikën 1, duhet:

a) të njoftojë operatorin e sistemit me shkrim mbi shkakun dhe shkallën që ka penguar atë në përmbushjen e detyrimeve;

b) të bëjë të gjitha përpjekjet e arsyeshme për të rifilluar përmbushjen e detyrimeve sa më shpejt që të jetë e mundur dhe njëkohësisht, të përpiqet të minimizojë efektet negative të shkaqeve të përcaktuara në pikën 1.

Neni 47

Konfidencialiteti

1. Pjesëmarrësit zbatojnë rregullat dhe normat e konfidencialitetit të informacionit mbi të gjitha instruksionet e pagesave të hyra në sistemin AIPS EURO.

2. Pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO mund të shkëmbejnë informacione me çdo pjesëmarrës tjetër, në lidhje me çdo aspekt të funksionimit ose administrimit të këtij sistemi.

3. Secili nga pjesëmarrësit instrukton personelin përkatës, i cili ka të drejta për përdorimin e informacionit mbi instruksionet e pagesave të hyra në sistemin AIPS EURO, për ruajtjen e konfidencialitetit mbi këtë informacion në përputhje me rregullat dhe normat e konfidencialitetit dhe me dispozitat e kësaj rregulloreje.

4. Pjesëmarrësit dhe Banka e Shqipërisë, ushtrojnë të njëjtin nivel përkujdesjeje, për mbrojtjen e konfidencialitetit të informacionit të klasifikuar si konfidencial nga një palë tjetër, si ai që ushtrohet për mbrojtjen e informacionit të vet, të klasifikuar konfidencial.

5. Dispozitat e këtij neni zbatohen nga pjesëmarrësit dhe Banka e Shqipërisë, edhe pas mbylljes së llogarisë së shlyerjes së pjesëmarrësit ose përjashtimit nga pjesëmarrja në sistem.

Neni 48

Organizimi i brendshëm

Organizimi i brendshëm i punës brenda njërive të Bankës së Shqipërisë për realizimin e detyrave të



mësipërme, përcaktohet në akte të tjera nënligjore të Bankës së Shqipërisë.

Neni 49

Hyrja në fuqi

Rregullorja hyn në fuqi menjëherë pas publikimit në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë.

KRYETAR I KËSHILLIT MBIKËQYRËS

Gent Sejko

SHTOJCA A

ORARET E OPERIMIT TË SISTEMIT AIPS EURO

Ora	Ngjarja	Operacionet
2. 08:20 – 8:30	3. Fillimi i procedurave të hapjes së ditës	Intervali gjatë të cilit kryhet hapja e ditës (Start Of Day) në sistemin AIPS EURO; Start of day duhet të jetë kryer brenda orës 8:30; Sistemi AIPS EURO pranon vetëm veprimet shtim/pakësim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësve.
4. 08:20 – 08:35	5. Fillimi i operimit	Intervali gjatë të cilit kryhet hapja e ditës së punës (Open for Business) në sistemin AIPS EURO; Open for Business kryhet pasi të jetë kryer Start of Day; Pjesëmarrësit mund të dërgojnë dhe të marrin pagesa si dhe të pranohen shtim/pakësim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësve.
6. 15:00	7. Afati maksimal i pranimit të urdhrave për pakësim fondesh 8. (me banka korrespondente)	Orari kufi (maksimum) pranimit e urdhrave nga pjesëmarrësit për pakësimin e fondeve në llogari nëpërmjet bankave korrespondente. Përtej këtij orari nuk garantohej që urdhri për transferim për pakësim të fondeve nëpërmjet bankave korrespondente mund të kryhet brenda asaj dite pune.
9. 16:15	10. <i>Cut-off</i> paraprak	Sistemi AIPS EURO nuk pranon më pagesa për klientët. Sistemi AIPS EURO pranon vetëm instruksione për shtim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit.
11. 16:20	12. <i>Cut-off</i> përfundimtar 13. Fund i operimit në sistem	Sistemi AIPS EURO përlogarit rezultatet/pozicionet e pjesëmarrësve për instruksionet e pagesave të shlyera gjatë ditës së punës. Sistemi AIPS EURO pranon vetëm instruksione për shtim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit.
14. 16:30 – 16:45	15. Mbyllja e ditës së punës	Kryhen procedurat e mbylljes së sistemit, gjenerohen raportet e fundit të ditës, dërgohen gjendjet e llogarive me mesazhe konfirmimi SWIFT. Sistemi AIPS EURO nuk pranon instruksione për shtim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit për atë ditë pune.

Shënim. Përtej orareve kufi të përcaktuara në tabelën e mësipërme, çdo instruksion për shtim/pakësim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, do të ekzekutohet në sistemin AIPS EURO në ditën pasardhëse të punës.



SHTOJCA B
VETËVLERËSIM I OPERIMIT NË AIPS EURO

Emri i Pjesëmarrësit		Personi i autorizuar për Nënshkrimi lëshimin e raportit	Vula			
Viti						
A	Veprimtaria kriminale lidhur me sistemin AIPS EURO			PO	JO	N/A
1	A keni hasur ndonjë veprimtari kriminale apo përpjekje për veprimtari të tillë në kuadrin e sistemit AIPS EURO, gjatë vitit?			☐	☐	☐
2	Nëse po, a është kryer raportimi pranë Bankës së Shqipërisë në përputhje me rregullat dhe procedurat e sistemit AIPS EURO?			☐	☐	☐
3	A u identifikua metoda e përdorur dhe a u krye korrigjimi i duhur?			☐	☐	☐
4	A rezultoi kjo veprimtari në humbje financiare për institucionin apo për klientët tuaj?			☐	☐	☐
5	Nëse po, a po punohet ende për kompensimin e këtyre humbjeve?			☐	☐	☐
B	Planifikimi i ngjarjeve të paparashikuara dhe i lehtësive përkatëse			PO	JO	N/A
1	A ka institucioni juaj një plan të dokumentuar për ngjarjet e paparashikuara lidhur me operacionet në sistemin AIPS EURO?			☐	☐	☐
2	A mbulon plani mjaftueshëm skenarë të mundshëm të ngjarjeve të paparashikuara?			☐	☐	☐
3	A mban institucioni juaj mjete <i>backup</i> kompjuterike dhe/apo për ndërfaqen SWIFT që shfrytëzohet për ndërlidhjen me sistemin AIPS EURO?			☐	☐	☐
4	Nëse po, a janë këto lehtësi fizikisht të ndara nga vendndodhja kryesore e stacionit SWIFT?			☐	☐	☐
5	A ka testuar institucioni juaj plane për ngjarje të paparashikuara për komunikime mbështetëse në rast të humbjes së lidhjeve të VNP?			☐	☐	☐
6	A mendoni se rreziqet e mundshme për operimin në sistemin AIPS EURO janë adresuar dhe janë analizuar në mënyrë të kënaqshme?			☐	☐	☐
C	Periudha e ndërprerjes së operimit dhe qëndrueshmëria e sistemit			PO	JO	N/A
1	A kanë qenë operacionet tuaja në sistemin AIPS EURO subjekt i ndërprerjeve të rëndësishme të funksionimit?			☐	☐	☐
2	Nëse po, a janë raportuar te Banka e Shqipërisë dhe a janë regjistruar në regjistrin e ngjarjeve të paparashikuara në përputhje me procedurat e sistemit AIPS EURO?			☐	☐	☐
3	A mendoni se sistemet tuaja të lidhura me sistemin AIPS EURO kanë kapacitet dhe qëndrueshmëri të mjaftueshme për të mbuluar trafikun tuaj të pagesave në sistemin AIPS EURO, në kohë dhe në mënyrë të sigurt?			☐	☐	☐
Shënime						



SHTOJCA C
RAPORT INCIDENTI NË SISTEMIN AIPS EURO

Emri i Bankës	Personi i autorizuar për lëshimin e raportit	Nënshkrimi	Vula
Tipi i raportit:	Data e raportit (dd/mm/yyyy)	Numër (yyyyymmdd-nr)	Sistemet përfshira/ndikuara e
☐ I ndërmjetëm ☐ Final	_/_/_	_____-__	
Personat e kontaktit:			
I lidhur me incident/e të tjerë: (lista e numrave të incidenteve):			
PËRSHKRIMI I INCIDENTIT DHE EFEKTET			
Fillimi i incidentit (dd/mm/yyyy hh:mm)	Fundi i incidentit (dd/mm/yyyy hh:mm)	Koha e evidentimit (dd/mm/yyyy hh:mm)	Koha e raportimit /njoftimit pranë BSH (dd/mm/yyyy hh:mm)
//_ _:	_/_/_ _:	_/_/_ _:	_/_/_ _:
Përshkrimi i incidentit:			
PASOJAT E INCIDENTIT			
☐ Ndërprerje e rrjetit SWIFT	☐ Vonesa	☐ Mbyllje e vonuar	
☐ Sistemi nuk përgjigjet	☐ Vonesë në procesimin e pagesave	☐ Hapje e vonuar	
☐ "Site Recovery"	☐ Pagesa të pa procesuara	☐ Të tjera	
☐ Shpallje emergjence	☐ Cënim i integritetit të të dhënave		
Masa të marra dhe ndryshime të kryera për zgjidhjen e incidentit:			
Data e implementimit të masave/ndryshimeve (dd/mm/yyyy)			_/_/_
PLANI I MASAVE PËR ZGJIDHJEN PËRFUNDIMTARE TË INCIDENTIT			
Masa të marra dhe ndryshime të kryera ose të planifikuara për realizim për zgjidhjen e incidentit			
Data e planifikuar (dd/mm/yyyy)	Data e implementimit (dd/mm/yyyy)		
//_	_/_/_	☐ Zgjidhur me sukses ☐ Pa zgjidhur	



SHTOJCA D
TARIFAT E PËRDORIMIT TË SISTEMIT AIPS EURO

Komponenti	Përshkrim	Tarifa në lek
Tarifë për mirëmbajtje vjetore të sistemit AIPS EURO	E pagueshme në fillim të çdo viti. Për pjesëmarrësit e rinj, aplikohet mbi periudhën e mbetur.	0
Tarifë për transaksion	E pagueshme çdo fund muaji	
	Autorizim pagese	170
	Konfirmim debitimi/kreditimi	70
	Transaksionet e pjesëmarrësve të dërguara në Bankën e Shqipërisë me shkresë zyrtare	N/A
Shërbime të tjera	E pagueshme pas çdo shërbimi	
	Kufizimi i përkohshëm i pjesëmarrësit	0
	Dorëzim pajisje sigurie	me koston e blerjes për njësi

UDHËZIM
Nr. 24, datë 24.12.2021

**PËR PROCEDURAT E ORGANIZIMIT
TË KONKURSIT PËR TEKSTIN E
VETËM TË PËRBASHKËT “ABETARE”**

Në mbështetje të nenit 100, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; të neneve 26 dhe 47, të ligjit nr. 69/2012, “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar; si dhe të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 724, datë 24.11.2021, “Për përfundimin nga procedura e përzgjedhjes nga mësuesit në bazë shkolle të tekstit të abetares”,

UDHËZOJ:

1. Realizimin e procedurave të konkursit për përzgjedhjen e tekstit të vetëm të përbashkët “Abetare”, që do të përdoret në Republikën e Shqipërisë dhe në Republikën e Kosovës, duke filluar nga viti shkollor 2022–2023, e në vijim, nëpërmjet një konkurrimi të hapur, të barabartë dhe transparent, mbi bazën e standardeve të përbashkëta të abetares.

2. Hartimi dhe ndjekja e procedurave të konkursit për tekstin e vetëm të përbashkët “Abetare”, deri në miratimin e tekstit fitues, do të realizohet nga një Komision i Përbashkët mbi bazën e programit të përbashkët të nënshkruar për këtë qëllim, ndërmjet ministrit përgjegjës për

arsimin në Republikën e Shqipërisë dhe ministrit përgjegjës për arsimin në Republikën e Kosovës.

3. Detyrimit në konkurrim marrin pjesë bashkërisht shtëpi botuese partnere të të dyja vendeve.

4. Hartimi dhe miratimi i rregullores së Komisionit të Përbashkët, standardeve të përbashkëta që do të zbatohen për përgatitjen e tekstit të vetëm të përbashkët “Abetare”, hartimi i dokumenteve mbi procedurat e zhvillimit të konkursit, përshkrimi i tekstit, kriteret e pjesëmarrësve në konkurs, dokumentet ligjore dhe teknike të nevojshme për konkurrim, mënyrën e pranimit dhe vlerësimit të dorëshkrimeve të “Abetares” etj., hartimi i kriterëve për përzgjedhjen e recensuesve, shpallja e konkursit dhe shpallja e tekstit fitues, bëhen me shumicën e votave të anëtarëve të Komisionit të Përbashkët, si dhe u paraqiten për miratim ministrave përgjegjës për arsimin të të dyja vendeve.

5. Ankesat për procedurat e organizimit të konkursit për tekstin e vetëm të përbashkët “Abetare”, paraqiten pranë Komisionit të Përbashkët nga subjekti botues respektiv i secilit shtet. Komisioni shqyrton ankimin brenda 15 ditëve dhe shprehet me vendim në lidhje me ankesën.

6. Shtëpitë botuese fituese, partnere nga të dyja vendet, janë përgjegjëse për sigurimin e tekstit “Abetare”, për vitin shkollor 2022–2023, e në vijim.

7. Shpenzimet për mbarëvajtjen e punës të anëtarëve përfaqësues të Ministrisë së Arsimit dhe



Sportit në Komisionin e Përbashkët, përfshirë udhëtimin, akomodimin dhe dietat për realizimin e takimeve të përbashkëta mbulohen nga buxheti i Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, sipas legjislacionit në fuqi.

8. Ngarkohen për zbatimin e këtij udhëzimi, Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, Drejtoria e Përgjithshme e Politikave dhe Zhvillimit të Arsimit, Sportit dhe Rinisë, Drejtoria e Përgjithshme Rregullatore dhe Përputhshmërisë për Arsimin, Sportin dhe Rininë, Drejtoria e Përgjithshme Ekonomike dhe Shërbimeve Mbështetëse si dhe Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I ARSIMIT DHE SPORTIT
Evis Kushi

NJOFTIM

Nr. 18454, datë 28.12.2021

**MBI HYRJEN NË FUQI TË
MARRËVESHJES NDËRKOMBËTARE**

“Marrëveshja e grantit ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Qeverisë së Republikës së Turqisë për përmbytjet dhe vërshimet e ujërave”, ka hyrë në fuqi më 21 dhjetor 2021.

SEKRETARI I PËRGJITHSHËM
Armand Skrapi

*Shënim: Ky dokument është gjeneruar dhe vulosur me anë
të një procedure automatike nga një sistem elektronik
(Qendra e Botimeve Zyrtare)*

	Formati 61x86/8
--	-----------------

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2021

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 512 lekë